

ਵਿਗਿਆਨ ਜੋਤ

ਸੰਪਾਦਕੀ

ਵਿਗਿਆਨਕ ਸੋਚ ਅਪਣਾਓ

ਸਾਲ 7, ਅੰਕ 4

ਅਗਸਤ-ਸਤੰਬਰ, 2012

PUNPUN/2006/17457

ਮੁੱਖ ਸੰਪਾਦਕ : ਮੇਘ ਰਾਜ ਮਿੱਤਰ

ਸੰਪਾਦਕ : ਅਜਮੇਰ ਸਿੱਧੂ

ਰਣਜੀਤ ਝਨੇਰ

ਮੁੱਖ ਪ੍ਰਬੰਧਕ : ਅਮਿੱਤ ਮਿੱਤਰ

ਸੰਪਾਦਕੀ ਬੋਰਡ

- * ਮੇਘ ਰਾਜ ਰੱਲਾ
- * ਰਾਜਾ ਰਾਮ ਹੰਦਿਆਇਆ
- * ਹਰਪਿੰਦਰ ਬਰਾੜ (ਕੈਨੇਡਾ)
- * ਡਾ. ਹਰੀਸ਼ ਮਲਹੋਤਰਾ ਬਰਮਿੰਘਮ
- * ਸੁਖਵੀਰ ਰੈਣਾ
- * ਡਾ. ਗੁਰਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਐਮ. ਡੀ.
- * ਡਾ. ਵਿਸ਼ਾਲ ਭਾਰਤੀ ਐਮ. ਡੀ.
- * ਡਾ. ਪਵਿੱਤਰ ਅਮਰਗੜ੍ਹ
- * ਸੁਖਵੀਰ ਜੋਗਾ

ਦਰ ਚੰਦਾ

ਸਲਾਨਾ ਚੰਦਾ	80/-
ਦੋ ਸਾਲਾਂ ਦਾ ਚੰਦਾ	150/-
ਵਿਦੇਸ਼ਾਂ ਲਈ ਸਲਾਨਾ ਚੰਦਾ	500/-
ਲਾਈਫ ਮੈਂਬਰਸ਼ਿਪ	1000/-
ਵਿਦੇਸ਼ਾਂ 'ਚ ਲਾਈਫ ਮੈਂਬਰਸ਼ਿਪ	5000/-

ਚੰਦੇ ਅਤੇ ਰਚਨਾਵਾਂ ਭੇਜਣ ਲਈ ਪਤਾ :-

ਅਮਿੱਤ ਮਿੱਤਰ

ਤਰਕਸ਼ੀਲ ਨਿਵਾਸ, ਕੱਚਾ ਕਾਲਜ ਰੋਡ,

ਗਲੀ ਨੰਬਰ 8, ਬਰਨਾਲਾ - 148101

(ਪੰਜਾਬ) ਫੋਨ : 01679-241744

Email : tarksheel@yahoo.com

ਨੋਟ : ਸਿੱਖਿਆ ਵਿਭਾਗ

ਵੱਲੋਂ 'ਵਿਗਿਆਨ ਜੋਤ'

ਸਕੂਲਾਂ ਲਈ ਪ੍ਰਵਾਨਿਤ ਹੈ

ਮੈਗਜ਼ੀਨ 'ਵਿਗਿਆਨ ਜੋਤ'

ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਸਿੱਖਿਆ ਵਿਭਾਗ

ਪੰਜਾਬ, ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਦੇ ਹੁਕਮ ਨੰ:

4/2-2003 ਮਿਤੀ 2-5-2003

ਐਡੀਟਰ ਪੰਜਾਬੀ ਰਾਹੀਂ ਰਾਜ ਦੀਆਂ

ਸਾਰੀਆਂ ਵਿੱਦਿਅਕ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਲਈ

ਪ੍ਰਵਾਨਿਤ ਹੈ।

ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਨੋਟ : ਕਿਸੇ ਵੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਾ ਵਾਦ

ਵਿਵਾਦ ਸਿਰਫ ਬਰਨਾਲਾ ਦੀ ਅਦਾਲਤ

ਵਿੱਚ ਨਜਿੱਠਿਆ ਜਾਏਗਾ।

ਅੱਜ ਤੋਂ ਸੌ, ਦੋ ਸੌ ਸਾਲ ਪਹਿਲਾ ਸਾਡੇ ਖੇਤਾਂ ਬੰਨਿਆਂ ਵਿੱਚ ਜੰਗਲ ਬੀਆ ਬਾਨ ਖੜ੍ਹੇ ਸਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਪੱਧਰ ਕਰਕੇ ਖੇਤੀ ਯੋਗ ਬਣਾਉਣਾ ਸਾਡੇ ਵੱਡ-ਵਡੇਰਿਆਂ ਦੀ ਲੋੜ ਸੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਦਿਨ ਰਾਤ ਇਨ੍ਹਾਂ ਰੋਹੀ ਦੇ ਟਿੱਬਿਆਂ ਵਿੱਚ ਆਪਣਾ ਖੂਨ ਪਸੀਨਾ ਵਹਾਇਆ ਤੇ ਇਹ ਪੱਧਰ ਹੋ ਗਏ। ਕਿਸੇ ਦੇਵੀ-ਦੇਵਤੇ ਜਾਂ ਭੂਤਾਂ-ਪ੍ਰੇਤਾਂ ਨੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਇਸ ਕੰਮ ਵਿੱਚ ਭੇਰਾ ਭਰ ਵੀ ਮਦਦ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ। ਇਹ ਸਭ ਕੁੱਝ ਮਨੁੱਖੀ ਕ੍ਰਿਤ ਦੀ ਦੇਣ ਹੈ।

ਅੱਜ ਦੀ ਮਨੁੱਖੀ ਕ੍ਰਿਤ ਨੇ ਤਕਨੀਕ ਦਾ ਇਸ਼ਤੋਮਾਲ ਕਰਦਿਆਂ ਦੁਨੀਆਂ ਉਪਰ ਜੋ ਕਮਾਲ ਕਰ ਵਿਖਾਏ ਹਨ ਉਹ ਅਦੁੱਤੀ ਹਨ।

ਚੀਨ ਵਾਲਿਆਂ ਨੇ ਇੱਕ ਹੋਟਲ ਦੀ 30 ਮੰਜਲਾਂ ਇਮਾਰਤ ਦੀ ਉਸਾਰੀ 15 ਦਿਨਾਂ ਵਿੱਚ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਹੈ। ਹੋਰ ਤਾਂ ਹੋਰ ਇਹ ਇਮਾਰਤ 90 ਤੱਕ ਦੇ ਭੂਚਾਲ ਨੂੰ ਵੀ ਸਹਿ ਸਕਦੀ ਹੈ ਤੇ ਇਸਦਾ ਛੱਤਿਆ ਹੋਇਆ ਖੇਤਰ ਵੀ 1,83000 ਵਰਗ ਫੁੱਟ ਹੈ ਜੋ 1200 ਕਮਰਿਆਂ ਦੇ ਰਕਬੇ ਤੋਂ ਵੀ ਵੱਧ ਬਣਦਾ ਹੈ। ਕੀ ਇਹ ਮਨੁੱਖੀ ਕ੍ਰਿਤ ਦਾ ਕਮਾਲ ਨਹੀਂ।

ਮਨੁੱਖ ਦੁਆਰਾ ਬਣਾਇਆ ਪੁਲਾੜੀ ਜਹਾਜ਼ ਵਾਇਜਰ ਸੂਰਜ ਮੰਡਲ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਨਿਕਲ ਚੁੱਕਿਆ ਹੈ ਹੁਣ ਉਹ ਸਾਡੀ ਆਕਾਸ਼ ਗੰਗਾ ਦੇ ਦੂਸਰੇ ਸੂਰਜ ਮੰਡਲਾਂ ਵੱਲ ਅੱਗੇ ਵੱਧ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਉਹ ਹੁਣ ਤੱਕ ਸਤਾਰਾਂ ਅਰਬ ਅੱਸੀ ਹਜ਼ਾਰ ਕਿਲੋਮੀਟਰ ਦੀ ਦੂਰੀ ਤੈਅ ਕਰ ਚੁੱਕਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਕੰਮ ਵਿੱਚ ਭੂਤਾਂ ਨੇ ਜਹਾਜ਼ ਦਾ ਇੱਕ ਪੇਚ ਵੀ ਨਹੀਂ ਕਸਿਆ। ਇਸ ਸਭ ਕੁੱਝ ਦਾ ਸੇਹਰਾ ਨਾਸਾ ਦੇ ਵਿਗਿਆਨਕਾਂ ਨੂੰ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

ਚੀਨ ਵਾਲਿਆਂ ਨੇ ਹੀ ਇੱਕ 165 ਕਿਲੋਮੀਟਰ ਲੰਬਾ ਰੇਲਵੇ ਪੁਲ ਜਿਸਦਾ ਨਾਂ ਦਿਨਾਨਕੁਸ਼ਾਨ ਗਰੈਂਡ ਬਰਿਜ ਹੈ ਬਣਾਕੇ ਪੂਰੀ ਦੁਨੀਆਂ ਦੇ ਲੰਬੇ ਪੁਲਾਂ ਦਾ ਰਿਕਾਰਡ ਤੋੜ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਇਹ ਸਭ ਪ੍ਰਾਥਮਾ ਲਈ ਜੁੜੇ ਹੱਥਾਂ ਵੱਲੋਂ ਨਹੀਂ ਹੋ ਰਿਹਾ ਸਗੋਂ ਇਹ ਤਾਂ ਮਨੁੱਖੀ ਕ੍ਰਿਤ ਲਈ ਜੁੜੇ ਹੱਥਾਂ ਦਾ ਕਮਾਲ ਹੈ।

ਕ੍ਰਿਤ ਲਈ ਜੁੜੇ ਹੱਥ ਪੰਜਾਬ ਵਿੱਚ ਵੀ ਕਮਾਲ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਡੇਰਾ ਸਰਸਾ ਦੇ ਪ੍ਰੇਮੀ ਹਜ਼ਾਰਾਂ ਹੀ ਵਰਗ ਫੁੱਟਾਂ ਵਿੱਚ ਲੈਂਟਰ ਇੱਕ ਦੋ ਦਿਨਾਂ ਵਿੱਚ ਪਾਕੇ ਆਪਣੇ ਘਰਾਂ ਨੂੰ ਤੁਰ ਜਾਂਦੇ ਹਨ।

ਦੁਨੀਆਂ ਕਿੱਥੇ ਦੀ ਕਿੱਥੇ ਪੁੱਜ ਚੁੱਕੀ ਹੈ ਪਰ ਸਾਡੇ ਪੰਜਾਬੀ ਅਜੇ ਵੀ ਭੂਤਾਂ-ਪ੍ਰੇਤਾਂ ਵਿੱਚ ਯਕੀਨ ਕਰਦੇ ਹਨ ਇਸ ਗੱਲ ਦਾ ਮੈਨੂੰ ਬਹੁਤ ਹੀ ਅਫਸੋਸ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਕੀ ਅਜਿਹੇ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੀ ਸੰਤਾਨ ਵਿਗਿਆਨਕ ਬਣ ਪਾਏਗੀ ਇਹ ਗੱਲ ਮੈਨੂੰ ਸੰਸੇ ਖੜ੍ਹੇ ਕਰਦੀ ਹੈ।

- ਮੇਘ ਰਾਜ ਮਿੱਤਰ

ਗਾਡ

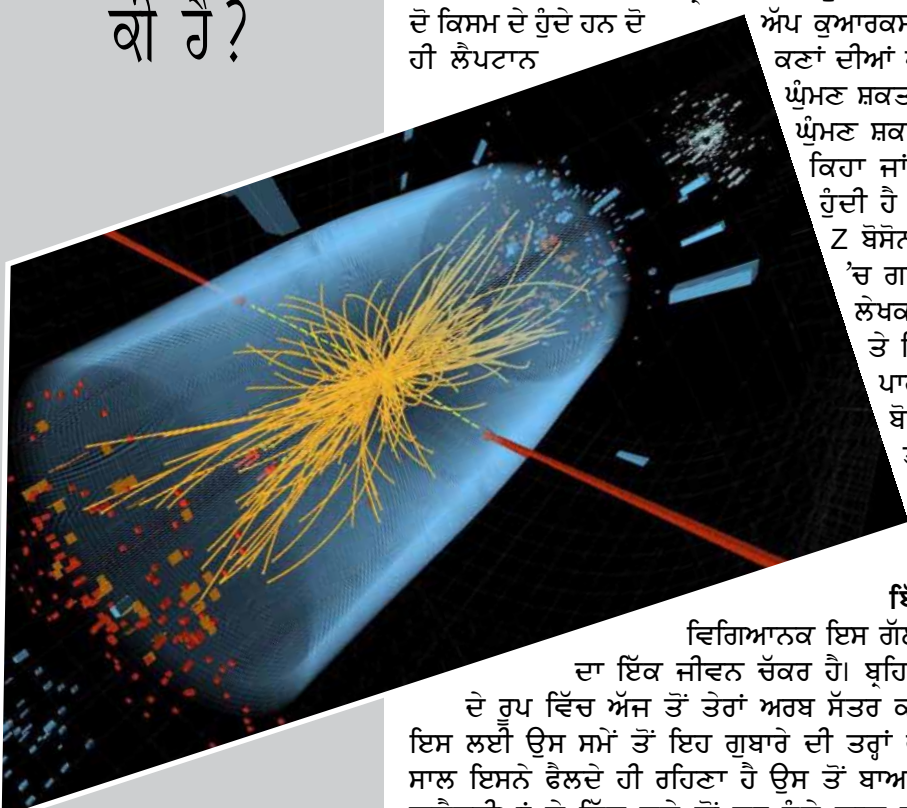
ਪਾਰਟੀਕਲ

ਕੀ ਹੈ?

ਦੁਨੀਆਂ ਦੀ ਹਰੇਕ ਵਸਤੂ ਤੱਤਾਂ ਦੀ ਜਾਂ ਯੋਗਿਕ ਪਦਾਰਥਾਂ ਦੀ ਬਣੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਰੂਸ ਦੇ ਇੱਕ ਵਿਗਿਆਨਕ ਮੈਂਡਲੀਫ ਲੇ ਇੱਕ ਟੇਬਲ ਬਣਾ ਕੇ ਧਰਤੀ ਦੇ ਉਪਲਬਧ ਸਾਰੇ ਤੱਤਾਂ ਨੂੰ ਵਰਗਾਂ ਵਿੱਚ ਵੰਡਿਆ ਸੀ। ਜਦੋਂ ਉਹ ਤੱਤਾਂ ਦੀ ਵੰਡ ਕਰ ਰਿਹਾ ਸੀ ਤਾਂ ਉਸਦੇ ਟੇਬਲ ਦੇ ਕੁਝ ਖਾਨੇ ਖਾਲੀ ਰਹਿ ਗਏ ਸਨ। ਉਸ ਅਨੁਸਾਰ ਤੱਤਾਂ ਦੀ ਵੱਧ ਤੋਂ ਵੱਧ ਗਿਣਤੀ 118 ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਹੁਣ ਤੱਕ 114 ਤੱਤ ਗਿਆਤ ਹੋ ਚੁੱਕੇ ਹਨ। ਅਜੇ ਚਾਰ ਤੱਤਾਂ ਦੀ ਖੋਜ ਹੋਣੀ ਬਾਕੀ ਹੈ। ਦੋ ਜਾਂ ਦੋ ਤੋਂ ਵੱਧ ਤੱਤਾਂ ਵਿੱਚ ਕਈ ਵਾਰ ਰਸਾਇਣਕ ਕ੍ਰਿਆਵਾਂ ਵਾਪਰ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ ਇਸਦੇ ਸਿੱਟੇ ਵਜੋਂ ਕੁਝ ਯੋਗਿਕ ਬਣ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਧਰਤੀ ਤੇ ਯੋਗਿਕ ਗਿਣਤੀ ਬਹੁਤ ਜ਼ਿਆਦਾ ਹੈ ਇਹ ਗਿਣਤੀ ਲਗਭਗ ਇੱਕ ਕਰੋੜ ਦੇ ਕਰੀਬ ਹੈ।

ਤੱਤ ਦੇ ਛੋਟੇ ਤੋਂ ਛੋਟੇ ਕਣ ਨੂੰ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਤੱਤ ਵਾਲੇ ਗੁਣ ਹੀ ਹੋਣ ਨੂੰ ਪ੍ਰਮਾਣੂ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਨੀਲ ਬੋਹਰ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਸੀ ਕਿ ਹਰੇਕ ਪ੍ਰਮਾਣੂ ਦੇ ਤਿੰਨ ਭਾਗ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਇਲੈਕਟਰਾਨ, ਪ੍ਰੋਟਾਨ ਤੇ ਨਿਊਟ੍ਰਾਨ ਪਰ ਅੱਜ ਵਿਗਿਆਨ ਇਸ ਤੋਂ ਵੀ ਅੱਗੇ ਨਿਕਲ ਚੁੱਕਿਆ ਹੈ। ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਸਿੱਧ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਹਰੇਕ ਪ੍ਰੋਟਾਨ ਅੱਗੋਂ ਕੁਆਰਕਸ ਅਤੇ ਲੈਪਟਾਨ ਦੇ ਬਣੇ ਹਨ। ਕੁਆਰਕਸ ਦੋ ਕਿਸਮ ਦੇ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਦੋ ਅੱਪ ਕੁਆਰਕਸ ਤੇ ਇੱਕ ਡਾਊਨ ਕੁਆਰਕਸ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹੀ ਲੈਪਟਾਨ

ਅੱਪ ਕੁਆਰਕਸ ਤੇ ਇੱਕ ਡਾਊਨ ਕੁਆਰਕਸ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕਣਾਂ ਦੀਆਂ ਆਪਣੀਆਂ ਕਿਸਮਾਂ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ। ਕੁੱਝ ਦੀ ਘੁੰਮਣ ਸ਼ਕਤੀ ਅੱਧੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਕੁਝ ਦੀ ਜ਼ੀਰੋ। ਜਿੰਨਾ ਦੀ ਘੁੰਮਣ ਸ਼ਕਤੀ ਜ਼ੀਰੋ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਹਿਗਜ ਬੋਸੋਨ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਜਿੰਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਘੁੰਮਣ ਸ਼ਕਤੀ ਅੱਧੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ ਗਲੂਕਾਨ, ਫੋਟਾਨ ਤੇ W ਤੇ Z ਬੋਸੋਨ ਆਉਂਦੇ ਹਨ। ਹਿਗਜ ਬੋਸੋਨ ਨੂੰ 1990 'ਚ ਗਾਡ ਪਾਰਟੀਕਲ ਦਾ ਨਾਂ ਦੇਣ ਵਾਲਾ ਇੱਕ ਲੇਖਕ ਲੈਂਡਰਮੈਨ ਸੀ। ਉਸਨੇ ਪਾਪੁਲਰ ਸਾਇੰਸ ਤੇ ਇੱਕ ਕਿਤਾਬ ਲਿਖ ਕੇ ਇਸ ਕਣ ਨੂੰ ਗਾਡ ਪਾਰਟੀਕਲ ਕਹਿਣਾ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਹਿਗਜ ਬੋਸੋਨ ਤਾਂ ਜਿਉਂਦਾ ਹੀ ਇੱਕ ਇੱਕ ਸੈਕਿੰਡ ਤੋਂ ਘੱਟ ਸਮੇਂ ਲਈ ਸਕਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਫਿਰ ਕੀ ਰੱਬ ਮਰ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਰੱਬ ਨਾਂ ਦੀ ਕਲਪਨਾ ਨਾਲ ਇਸ ਕਣ ਦਾ ਕੋਈ ਵੀ ਸਬੰਧ ਨਹੀਂ ਹੈ।

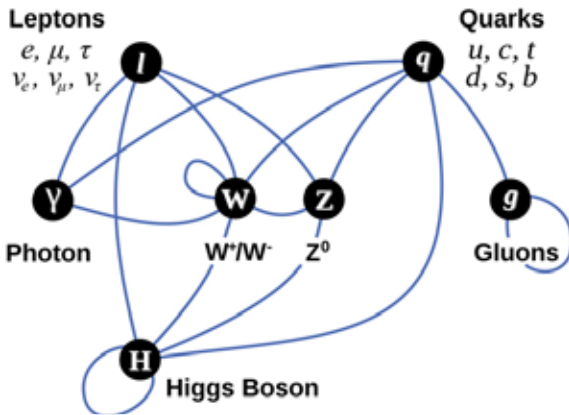
ਬਿੱਗ ਬੈਂਗ - ਦੁਨੀਆਂ ਦੇ ਬਹੁ-ਗਿਣਤੀ

ਵਿਗਿਆਨਕ ਇਸ ਗੱਲ ਵਿੱਚ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਕਰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਬ੍ਰਹਿਮੰਡ ਦਾ ਇੱਕ ਜੀਵਨ ਚੱਕਰ ਹੈ। ਬ੍ਰਹਿਮੰਡ ਦਾ ਮੌਜੂਦਾ ਰੂਪ ਇੱਕ ਮਹਾਂ-ਵਿਸਫੋਟ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਅੱਜ ਤੋਂ ਤੇਰਾਂ ਅਰਬ ਸੱਤਰ ਕਰੋੜ ਸਾਲ ਪਹਿਲਾਂ ਹੋਂਦ ਵਿੱਚ ਆਇਆ। ਇਸ ਲਈ ਉਸ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਇਹ ਗੁਬਾਰੇ ਦੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਫੈਲ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਲਗਭਗ ਪੰਦਰਾਂ ਕੁ ਅਰਬ ਸਾਲ ਇਸਨੇ ਫੈਲਦੇ ਹੀ ਰਹਿਣਾ ਹੈ ਉਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਇਹ ਸੁਗੜਨਾ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦੇਵੇਗਾ। ਉਹ ਗਲੈਕਸੀਆਂ ਦੇ ਇੱਕ ਦੂਜੇ ਤੋਂ ਦੂਰ ਹੁੰਦੇ ਜਾਣ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਨੂੰ ਸਬੂਤ ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪੇਸ਼ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਜੇ ਅਸੀਂ ਇਹ ਕਲਪਨਾ ਕਰ ਲਈਏ ਕਿ ਗਲੈਕਸੀਆਂ ਦੂਰ ਜਾਣ ਦੀ ਬਜਾਏ ਇੱਕ ਦੂਜੇ ਵੱਲ ਨੇੜੇ ਹੋਣਾ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦੇਣ ਤਾਂ ਤੇਰਾਂ ਅਰਬ ਸੱਤਰ ਕਰੋੜ ਵਰ੍ਹਿਆਂ ਬਾਅਦ ਸਾਰੀਆਂ ਗਲੈਕਸੀਆਂ ਇੱਕ ਵੱਡੇ ਗੋਲੇ ਵਿੱਚ ਸਮਾਂ ਜਾਣਗੀਆਂ।

ਮਹਾਂ-ਵਿਸਫੋਟ ਵੇਲੇ ਜੋ ਧਮਾਕਾ ਹੋਇਆ ਉਹ ਇਨ੍ਹਾਂ ਜ਼ਬਰਦਸਤ ਸੀ ਕਿ ਬ੍ਰਹਿਮੰਡ ਦਾ ਸਾਰਾ ਪਦਾਰਥ ਹੀ ਇਲੈਕਟ੍ਰਾਨਾਂ ਪ੍ਰੋਟਾਨਾਂ ਤੇ ਨਿਊਟ੍ਰਾਨਾਂ ਵਿੱਚ ਬਦਲ ਗਿਆ ਅਤੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਟੱਕਰਾਂ ਹੋਣ ਲੱਗ ਪਈਆਂ। ਇਸ ਸਮੇਂ ਇਹਨਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਕੋਈ ਵੀ ਖਿੱਚ ਸ਼ਕਤੀ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਇਲੈਕਟਰਾਨਾਂ, ਪ੍ਰੋਟਾਨਾਂ ਤੇ ਨਿਊਟ੍ਰਾਨਾਂ ਦੀਆਂ ਟੱਕਰਾਂ ਕਾਰਨ ਤੱਤਾਂ ਦਾ ਨਿਰਮਾਣ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋ ਗਿਆ। ਪਰ ਤੱਤ ਦੇ ਇਹ ਕਣ ਖਿਲਰਦੇ ਰਹੇ ਅਤੇ ਬ੍ਰਹਿਮੰਡ ਵਿੱਚ ਤੈਰਦੇ ਰਹੇ। ਪਦਾਰਥ ਦੇ ਸਾਰੇ ਕਣ ਇਸ ਸਟੇਜ ਤੇ ਤੈਰਨ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਹੀ ਸਨ। ਇਸ ਸਮੇਂ ਹੀ ਪ੍ਰੋਟਾਨਾਂ ਦੀ ਪ੍ਰੋਟਾਨਾਂ ਨਾਲ ਟੱਕਰਾਂ ਕਾਰਨ ਬੋਸੋਨ ਪੈਦਾ ਹੋਣੇ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋ ਗਏ। ਇਹਨਾਂ ਬੋਸੋਨਾਂ ਵਿੱਚ ਹਿਗਜ

ਮੇਘ ਰਾਜ ਮਿੱਤਰ
ਫੋਨ ਨੰ: 98887-87440

ਬੋਸੋਨ ਵੀ ਸੀ। ਹਿਗਜ਼ ਬੋਸੋਨ ਦਾ ਇਕ ਗੁਣ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਅਜਿਹਾ ਖੇਤਰ ਪੈਦਾ ਕਰਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਪਏ ਪਦਾਰਥ ਵਿੱਚ ਗੁਰੂਤਾ ਸ਼ਕਤੀ ਪੈਦਾ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਅਜਿਹੇ ਖੇਤਰ ਨੂੰ ਹਿਗਜ਼ ਖੇਤਰ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪੈਦਾ ਹੋਏ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਹਿਗਜ਼ ਖੇਤਰ ਨੇ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਪਦਾਰਥਾਂ ਵਿੱਚ ਗੁਰੂਤਾ ਖਿੱਚ ਪੈਦਾ ਕਰ ਦਿੱਤੀ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪਦਾਰਥ ਇਕੱਠਾ ਹੋਣਾ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋ ਗਿਆ ਅਤੇ ਗਲੈਕਸੀਆਂ ਬਣਨੀਆਂ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋ ਗਈਆਂ। ਗਲੈਕਸੀਆਂ ਵਿੱਚ ਸੂਰਜ ਮੰਡਲ, ਗ੍ਰਹਿਆਂ, ਉਪਗ੍ਰਹਿਆਂ ਦਾ ਨਿਰਮਾਣ ਤੇ ਨਸ਼ਟ ਹੋਣ ਤਾ ਸਿਲਸਿਲਾ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋ ਗਿਆ।

ਭਾਰਤੀ ਵਿਗਿਆਨਕ ਸਤਿੰਦਰ ਨਾਥ ਬੋਸ ਨੇ 1925 ਵਿੱਚ ਆਈਨਸਟਾਈਨ ਨਾਲ ਮਿਲਕੇ ਗਣਿਤ ਰਾਹੀਂ ਅਜਿਹੇ ਕਣ ਦੀ ਕਲਪਨਾ ਕੀਤੀ ਸੀ। 1965 ਵਿੱਚ ਬ੍ਰਟੇਨ ਦੇ ਵਿਗਿਆਨਕ ਹਿੰਗ ਨੇ ਅਜਿਹੇ ਖੇਤਰ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਪ੍ਰਗਟ ਕੀਤੀ ਸੀ ਕਿ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਰੱਖਿਆ ਪਦਾਰਥ ਚੁੰਬਕ ਦੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਵਿਵਹਾਰ ਕਰਨ ਲੱਗੇ। ਅਜਿਹੇ ਖੇਤਰ ਨੂੰ ਹਿਗਜ਼ ਖੇਤਰ ਕਿਹਾ ਜਾਣ ਲੱਗ ਪਿਆ। ਗਣਿਤ ਅਨੁਸਾਰ ਬਿੱਗ ਬੈਂਗ ਸ਼ੁਰੂ ਤੋਂ ਇੱਕ ਸੈਕਿੰਡ ਦੇ ਅੰਦਰ ਅੰਦਰ ਹੀ ਸ਼ਕਤੀ ਨੇ ਪਦਾਰਥੀ ਰੂਪ ਧਾਰਨਾ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਪ੍ਰਾਕ੍ਰਿਤੀ ਦੇ ਚਾਰ ਮੁੱਢਲੇ ਨਿਯਮ ਇਸ ਸਮੇਂ ਕਾਰਜਸ਼ੀਲ ਨਜ਼ਰ ਆਉਂਦੇ ਹਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ ਗੁਰੂਤਾ ਆਕਰਸ਼ਣ ਬਲ, ਬਿਜਲੀ ਚੁੰਬਕੀ ਬਲ ਜਿਸ ਨਿਯਮ ਰਾਹੀਂ ਬਿਜਲੀ ਪੈਦਾ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਐਟਮੀ ਬੰਬਾਂ ਵਾਲਾ ਬਲ ਜਿਸਨੂੰ ਤਾਕਤਵਰ ਨਿਊਕਲੀ ਬਲ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਚੌਥਾ ਨਿਯਮ ਕਮਜ਼ੋਰ ਨਿਊਕਲੀ ਬਲ ਜਿਸ ਰਾਹੀਂ ਪਦਾਰਥ ਹੌਲੀ ਹੌਲੀ ਇੱਕ ਰੂਪ ਤੋਂ ਦੂਜੇ ਵਿੱਚ ਪੈਦਾ ਹੁੰਦਾ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ। ਹੁਣ ਤੱਕ ਇਹ ਸਾਰਾ ਕੁਝ ਕਾਰਜਾਂ ਤੇ ਹੀ ਸੀ।

ਇਹਨਾਂ ਤੋਂ ਬਗੈਰ ਵੀ ਹੋਰ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਵਿਗਿਆਨਕਾਂ ਦਾ ਖਿਆਲ ਸੀ ਭੌਤਿਕ ਵਿਗਿਆਨ ਵਿਚ ਪਏ ਖੱਪੇ ਜ਼ਰੂਰ ਭਰਨੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਲਈ ਦੁਨੀਆਂ ਭਰ ਦੇ ਵਿਗਿਆਨਕਾਂ ਨੇ ਸਵਿਟਜ਼ਰਲੈਂਡ ਦੀ ਧਰਤੀ ਤੇ ਇੱਕ 27 ਕਿਲੋਮੀਟਰ ਲੰਬੀ ਸੁਰੰਗ ਦਾ ਨਿਰਮਾਣ ਕੀਤਾ। ਇਸ ਸੁਰੰਗ ਵਿੱਚ ਦੋ ਪਾਸਿਆਂ ਤੋਂ ਪ੍ਰੋਟਾਨਾਂ ਨੂੰ ਛੱਡਿਆ ਗਿਆ। ਲਾਰਜ ਹੈਡਲਨ ਕਲਾਈਡਰ ਦੁਨੀਆਂ ਦੀ ਸਭ ਤੋਂ ਤਾਕਤਵਰ ਐਕਸੀਲੇਟਰ ਮਸ਼ੀਨ ਹੈ। ਇਸ ਵਿੱਚ ਬਿੱਗ ਬੈਂਗ ਪੈਦਾ ਹੋਣ ਸਮੇਂ ਜੋ ਵਾਤਾਵਰਣ ਸੀ ਉਹ ਸਿਰਜਨ ਦਾ ਯਤਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਹ ਪ੍ਰਯੋਗ ਜੈਨੇਵਾ

ਤੇ ਸਵਿਟਜ਼ਰਲੈਂਡ ਦੀ ਸਰਹੱਦ ਤੇ 27 ਕਿਲੋਮੀਟਰ ਦੀ ਟਿਊਬ ਵਿੱਚ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ। ਇਸ ਕੰਮ ਲਈ 2000 ਬਿਜਲੀ ਚੁੰਬਕ ਵਰਤੇ ਗਏ ਹਨ। ਇਹ ਬਿਜਲੀ ਚੁੰਬਕ ਪ੍ਰੋਟਾਨਾਂ ਦੀ ਹਰੇਕ ਸਟੇਜ ਤੇ ਗਤੀ ਵਧਾਉਣ ਲਈ ਵਰਤੇ ਗਏ ਹਨ। ਜਦੋਂ ਇਹ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਦੀ ਸਪੀਡ ਦੇ 99% ਤੇ ਪੁੱਜ ਗਏ ਤਾਂ ਇਹਨਾਂ ਵਿੱਚ ਟੱਕਰਾਂ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਗਈਆਂ ਇਹਨਾਂ ਟੱਕਰਾਂ ਦੇ ਸਿੱਟੇ ਸਰੂਪ ਪੈਦਾ ਹੋਏ ਪਦਾਰਥਾਂ ਦੀ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ ਕਰਨ ਲਈ ਦੋ ਟੀਮਾਂ ATLAS ਤੇ CMS ਦਾ ਗਠਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਦੋਹਾਂ ਟੀਮਾਂ ਦੇ ਨਤੀਜਿਆਂ ਵਿੱਚ 99.9997 ਤੱਕ ਸਮਾਨਤਾ ਸੀ। ਜਿਸ ਤੋਂ ਸਿੱਟਾ ਕੱਢਿਆ ਗਿਆ ਕਿ ਕੋਈ ਹੋਰ ਕਣ ਦੀ ਖੋਜ ਹੋਈ ਹੈ। ਧਿਆਨ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਕਣ ਹਿੰਗਜ਼ ਬੋਸੋਨ ਹੀ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਇਸ ਪਦਾਰਥ ਕਾਰਨ ਹੀ ਪਦਾਰਥ ਵਿੱਚ ਖਿੱਚ ਸ਼ਕਤੀ ਪੈਦਾ ਹੋਈ। ਇਸ ਖਿੱਚ ਸ਼ਕਤੀ ਕਰਕੇ ਹੀ ਗਲੈਕਸੀਆਂ, ਸੂਰਜ ਮੰਡਲਾਂ, ਗ੍ਰਹਿਆਂ ਤੇ ਉਪਗ੍ਰਹਿਆਂ ਦਾ ਨਿਰਮਾਣ ਹੋਇਆ। ਇਸ ਲਈ ਹੀ ਇਸ ਪਦਾਰਥ ਨੂੰ ਕੁੱਝ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੇ ਗਾਡ ਪਾਰਟੀਕਲ ਕਹਿਣਾ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਪਰ ਵਿਗਿਆਨਕ ਹਿੰਗ ਇਸਨੂੰ ਹਿਗਜ਼ ਪਾਰਟੀਕਲ ਕਹਿਣਾ ਹੀ ਪਸੰਦ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਉਸ ਅਨੁਸਾਰ ਪ੍ਰਮਾਤਮਾ ਦੀ ਕੋਈ ਹੋਂਦ ਨਹੀਂ ਸਾਰੀ ਸ਼ਿਸਟੀ ਦਾ ਨਿਰਮਾਣ ਵਿਗਿਆਨਕ ਨਿਯਮਾਂ ਕਾਰਨ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਇਸ ਨਵੇਂ ਕਣ ਦੀ ਖੋਜ ਕਾਰਨ ਵਿਗਿਆਨਕਾਂ ਨੂੰ ਇਸ ਗੱਲ ਦੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਹੋ ਜਾਵੇਗੀ ਕਿ ਪਦਾਰਥ ਵਿੱਚ ਗੁਰੂਤਾ ਆਕਰਸ਼ਣ ਕਿਵੇਂ ਪੈਦਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਜਾਣਕਾਰੀ ਨਾਲ ਉਹ ਕਿਸੇ ਪਦਾਰਥ ਦਾ ਆਕਾਰ ਉਨਾ ਹੀ ਰੱਖਕੇ ਉਸਦਾ ਭਾਰ ਘੱਟ ਜਾਂ ਵੱਧ ਕਰ ਸਕਣਗੇ। ਜਿਸ ਨਾਲ ਪੁਲਾੜ ਯਾਤਰਾ ਤੇ ਜਾਣ ਲਈ ਗਤੀ ਤੇਜ਼ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕੇਗੀ। ਇਸਦਾ ਅਸਰ ਇੰਟਰਨੈੱਟ ਦੀ ਸਪੀਡ ਤੇ ਵੀ ਪਵੇਗਾ। ਪਹਿਲਾਂ ਵੀ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਵਿਗਿਆਨਕ ਇਸ ਗੱਲ ਲਈ ਯਤਨਸ਼ੀਲ ਸਨ ਕਿ ਸਮੁੱਚੇ ਭੌਤਿਕ ਵਿਗਿਆਨ ਨੂੰ ਇੱਕ ਨਿਯਮ ਤਹਿਤ ਲਿਆਂਦਾ ਜਾਵੇ। ਇਸ ਕੰਮ ਵਿੱਚ ਵੀ ਸਫਲਤਾ ਦੀ ਉਮੀਦ ਹੈ। ਗਿਆਨ ਦੀ ਗਤੀ ਵਧਣ ਦਾ ਮਤਲਬ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਹੋਰ ਜਾਗਰੂਕ ਹੋਣ ਤੋਂ ਹੈ। ਲੋਕ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵੀ ਜ਼ਿਆਦਾ ਚੇਤਨ ਹੋਣਗੇ ਅੰਧਵਿਸ਼ਵਾਸ ਉਨੇ ਹੀ ਘੱਟਣਗੇ।

ਗਾਡ ਪਾਰਟੀਕਲ ਦੀ ਪੂਰੀ ਕਹਾਣੀ ਆਖਿਰ ਕੀ ਹੈ?

ਯੂਨੀਵਰਸ ਦੀ ਹਰ ਚੀਜ਼ (ਤਾਰੇ, ਗ੍ਰਹਿ ਅਤੇ ਅਸੀਂ ਵੀ) ਮੈਟਰ ਯਾਨੀ ਪਦਾਰਥ ਨਾਲ ਬਣੀ ਹੈ। ਮੈਟਰ ਅਣੂ ਹੋਰ ਪਰਮਾਣੂਆਂ ਨਾਲ ਬਣਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਪੁੰਜ ਇਹ ਫਿਜ਼ਿਕਲ ਪ੍ਰੋਪਰਟੀ ਹੈ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਇਨ੍ਹਾਂ ਕਣਾਂ ਨੂੰ ਠੋਸ ਰੂਪ ਮਿਲਦਾ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਪੁੰਜ ਨਹੀਂ ਹੈ ਤਾਂ ਇਹ ਕਣ ਰੋਸ਼ਨੀ ਦੀ ਰਫ਼ਤਾਰ ਤੋਂ ਭੱਜਦਾ ਰਹੇਗਾ ਅਤੇ ਕਦੇ ਵੀ ਦੂਸਰੇ ਕਣਾਂ ਨਾਲ ਮਿਲਕੇ ਕਿਸੇ ਠੋਸ ਆਕਾਰ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਬਦਲ ਸਕੇਗਾ। ਪੁੰਜ ਜਦੋਂ ਗ੍ਰੇਵਿਟੀ 'ਚੋਂ ਗੁਜਰਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਇਹ ਤਾਰ ਦੀ ਸ਼ਕਲ ਵਿੱਚ ਵੀ ਮਾਪਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਪਰ ਭਾਰ ਆਪਣੇ ਆਪ ਵਿੱਚ ਪੁੰਜ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ, ਕਿਉਂਕਿ ਗ੍ਰੇਵਿਟੀ ਘੱਟ-ਜ਼ਿਆਦਾ ਹੋਣ ਨਾਲ ਇਹ ਬਦਲ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਪੁੰਜ ਇੱਕੋ ਜਿਹਾ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ।

ਕੀ ਇਹ ਸਬੂਤ ਕਾਫ਼ੀ ਹਨ : ਨਹੀਂ, ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਸਿਰਫ਼ ਸੰਕੇਤ ਹਨ। ਠੋਸ ਸਬੂਤਾਂ ਦੇ ਲਈ ਅਗਲੇ ਸਾਲ ਕਈ ਟੱਕਰਾਂ ਕਰਨੀਆਂ ਪੈਣਗੀਆਂ। ਪਰ ਸਾਇੰਸਟਿਸਟਾਂ ਨੂੰ ਉਮੀਦ ਬਣ ਗਈ ਹੈ।

ਸਾਇੰਸਟਿਸਟ ਜਦੋਂ ਮੈਟਰ ਦੇ ਅੰਦਰ ਘੁਸਦੇ ਗਏ ਤਾਂ ਕਣਾਂ ਦੇ ਹੇਠਾਂ ਕਣ ਮਿਲਦੇ ਗਏ, ਪਰ ਥਿਉਰੀ ਉਦੋਂ ਤੱਕ ਪੂਰੀ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦੀ ਸੀ, ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਇਹ ਪਤਾ ਨਹੀਂ ਚੱਲ ਜਾਂਦਾ ਕਿ ਪੁੰਜ ਆਉਂਦਾ ਕਿੱਥੋਂ ਹੈ। ਫਿਜ਼ਿਕਸ ਵਿੱਚ ਜਦੋਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਤਮਾਮ ਕਣਾਂ ਨੂੰ ਇੱਕ ਸਿਸਟਮ ਵਿੱਚ ਰੱਖਣ ਦੀ (ਸਟੈਂਡਰਡ ਮਾਡਲ ਆਫ਼ ਪਾਰਟੀਕਲਸ) ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਗਈ ਤਾਂ ਫਾਰਮੂਲੇ ਵਿੱਚ ਖੱਪੇ ਦਿਖਣ ਲੱਗੇ।

ਇਸ ਖੱਪੇ ਨੂੰ ਭਰਨ ਅਤੇ ਪੁੰਜ ਦੀ ਵਜ੍ਹਾ ਦੱਸਣ ਦੇ ਲਈ 1964 ਵਿੱਚ ਪੀਟਰ ਹਿਗਸ ਨੇ ਹਿਗਸ ਬੋਸੋਨ ਜਾਂ ਗਾਡ ਪਾਰਟੀਕਲ ਦਾ ਵਿਚਾਰ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ। ਉਸ ਥਿਉਰੀ ਵਿੱਚ ਬੋਸੋਨ ਅਜਿਹਾ ਮੂਲ ਕਣ ਸੀ, ਜਿਸਦਾ ਇੱਕ ਫੀਲਡ ਸੀ, ਜੋ ਯੂਨੀਵਰਸ ਵਿੱਚ ਹਰ ਕਿਤੇ ਮੌਜੂਦ ਸੀ। ਜਦੋਂ ਕੋਈ ਵੀ ਦੂਸਰਾ ਕਣ ਇਸ ਫੀਲਡ 'ਚੋਂ ਗੁਜ਼ਰਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਰੇਜ਼ਿਸਟੈਂਸ ਜਾਂ ਰੁਕਾਵਟ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਕੋਈ ਵੀ ਚੀਜ਼ ਪਾਣੀ ਜਾਂ ਹਵਾ ਨਾਲ ਗੁਜ਼ਰਦੇ ਹੋਏ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਜਿੰਨਾਂ ਜ਼ਿਆਦਾ ਰੇਜ਼ਿਸਟੈਂਸ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਜ਼ਿਆਦਾ ਪੁੰਜ। ਸਟੈਂਡਰਡ ਮਾਡਲ ਹਿਗਸ ਬੋਸੋਨ ਨਾਲ ਮਜਬੂਤ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਪਰ ਉਸਦੇ ਹੋਣ ਦਾ ਤਜਰਬਾ-ਸ਼ੁਦਾ ਸਬੂਤ ਚਾਹੀਦਾ ਸੀ।

ਕਿਵੇਂ ਹੋਈ ਤਲਾਸ਼ : ਹਿਗਸ ਬੋਸੋਨ ਲਗਭਗ ਰੌਸ਼ਨੀ ਦੀ ਸਪੀਡ ਰੱਖਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਫੜਨਾ ਬਹੁਤ ਮੁਸ਼ਕਿਲ ਹੈ। ਉਸ ਨੂੰ ਨਜ਼ਰ ਵਿੱਚ ਲਿਆਉਣ ਦੇ ਲਈ ਐਨੀ ਊਰਜਾ ਚਾਹੀਦੀ ਸੀ, ਜਿੰਨੀ ਅਰਬਾਂ ਵਰ੍ਹੇ ਪਹਿਲਾਂ ਬ੍ਰਹਿਮੰਡ ਦੇ ਜਨਮ ਦੇ ਆਸਪਾਸ ਕਦੇ ਰਹੀ ਹੋਵੇਗੀ। ਸਾਇੰਸਟਿਸਟਾਂ ਨੇ ਸਰਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਮਨਾਇਆ ਅਤੇ ਜੇਨੇਵਾ ਦੇ ਕੋਲ CERN ਵਿੱਚ 10 ਅਰਬ ਡਾਲਰ ਦੀ ਲਾਗਤ ਨਾਲ 27 ਕਿਲੋਮੀਟਰ ਲੰਬੀ ਗੋਲਾਕਾਰ ਸੁਰੰਗ ਬਣਾਈ ਗਈ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਲਾਰਜ ਹੈਡ੍ਰਾਨ ਕਾਲਾਇਡਰ ਕਿਹਾ ਗਿਆ। ਇਸ ਕਾਲਾਇਡਰ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰੋਟੋਨਸ ਨੂੰ ਰੌਸ਼ਨੀ

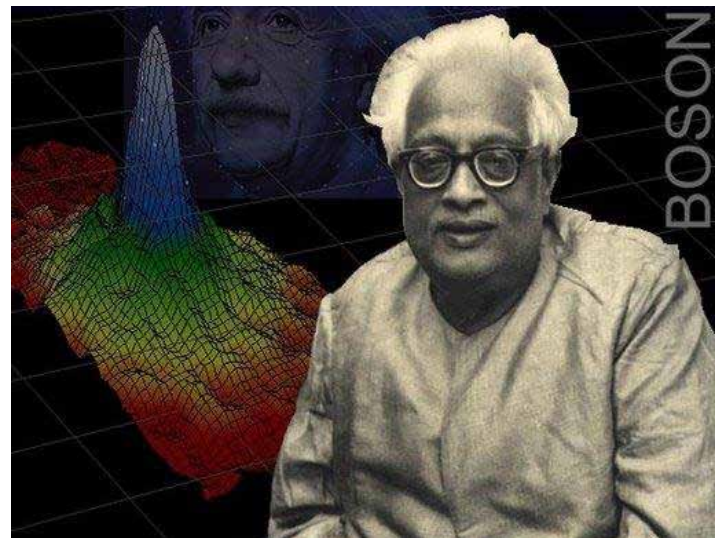
ਦੀ ਰਫ਼ਤਾਰ ਨਾਲ ਦੌੜਾਕੇ ਆਪਸ ਵਿੱਚ ਟਕਰਾਇਆ ਗਿਆ। ਟੱਕਰ ਨਾਲ ਜੋ ਊਰਜਾ ਪੈਦਾ ਹੋਈ, ਇਸ ਵਿੱਚ ਕਈ ਕਣ ਵਜ੍ਹਦ ਵਿੱਚ ਆਏ ਅਤੇ ਤਦ ਅਜਿਹੇ ਸੰਕੇਤ ਮਿਲੇ ਕਿ ਗਾਡ ਪਾਰਟੀਕਲ ਵੀ ਪੈਦਾ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਵਜ੍ਹਦ ਵਿਚ ਆਉਣ ਤੇ ਹੀ ਹਿਗਸ ਬੋਸੋਨ ਖਤਮ ਹੋ ਗਿਆ, ਪਿੱਛੇ ਉਸਦੇ ਨਿਸ਼ਾਨ (ਮਲਵਾ) ਬਚੇ ਰਹੇ।

ਜੇਕਰ ਗਾਡ ਪਾਰਟੀਕਲ ਨਹੀਂ ਮਿਲਦਾ ਤਾਂ : ਜੇਕਰ ਗਾਡ ਪਾਰਟੀਕਲ ਨਾ ਮਿਲਦਾ ਤਾਂ ਸਟੈਂਡਰਡ ਮਾਡਲ ਫੇਲ੍ਹ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਅਤੇ ਹਰ ਚੀਜ਼ ਦੇ ਠੋਸ ਹੋਣ ਦਾ, ਕਣਾਂ ਦੀ ਇਸ ਭੀੜ ਦਾ ਕੋਈ ਸਿਰ-ਪੈਰ ਸਮਝ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਆਉਂਦਾ। ਸਾਇੰਸ ਦੇ ਲਈ ਇਹ ਵੱਡਾ ਝਟਕਾ ਹੁੰਦਾ। ਮੈਥਮੈਟਿਕਸ 'ਤੇ ਵੀ ਸਵਾਲ ਉਠਣ ਲੱਗਦੇ।

ਕੀ ਇਹ ਆਖਰੀ ਸੱਚ ਹੈ? : ਸਾਇੰਸ ਕਦੇ ਵੀ ਆਖਰੀ ਸੱਚ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚਣ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਨਹੀਂ ਕਰਦੀ। ਜੇ ਗੱਲ ਇਕ ਅਰਬ ਪ੍ਰਯੋਗਾਂ ਵਿੱਚ ਸਹੀ ਸਾਬਿਤ ਹੋ ਚੁੱਕੀ ਹੋਵੇ, ਉਹ ਵੀ ਇੱਕ ਅਰਬ ਇਕਵੇਂ ਪ੍ਰਯੋਗ ਵਿੱਚ ਫੇਲ੍ਹ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਪਰ ਸੰਸਾਰ ਨੂੰ ਜਾਣਨ ਅਤੇ ਉਸਦਾ ਇੱਕ ਮਾਡਲ ਬਣਾਉਣ ਦਾ ਤਰੀਕਾ ਇਹੀ ਹੈ। ਹੁਣ ਵੀ ਕੁਝ ਸਾਇੰਸਟਿਸਟ ਕਹਿ ਸਕਦੇ ਹਨ ਕਿ ਹਿਗਸ ਬੋਸੋਨ ਆਪਣੇ ਆਪ ਵਿੱਚ ਬੇਸ਼ੱਕ ਨਹੀਂ ਹਨ। ਪਰ ਜੇਕਰ ਉਸਦੇ ਵੀ ਹੇਠਾਂ ਕੋਈ ਦੂਸਰਾ ਕਣ ਹੈ ਤਾਂ ਉਸ ਨੂੰ ਤਜਰਬੇ ਨਾਲ ਜਾਣਨ ਦੇ ਲਈ ਸਾਨੂੰ ਐਨੀ ਊਰਜਾ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਕਿ ਠੀਕ ਬਿਗਬੈਂਗ ਜਿਹੇ ਹਾਲਾਤ ਬਣਾਉਣੇ ਹੋਣਗੇ। ਕੋਈ ਕਾਲਾਈਡਰ ਇਹ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕੇਗਾ।

ਕੀ ਦੁਨੀਆਂ ਖਤਮ ਹੋ ਸਕਦੀ ਸੀ? : ਗਾਡ ਪਾਰਟੀਕਲ ਨਾਂ ਨੇ ਐਨੀ ਦਹਿਸਤ ਮਚਾਈ ਸੀ ਕਿ ਹੈਡ੍ਰਾਨ ਕਾਲਾਇਡਰ ਦੇ ਸ਼ੁਰੂ ਹੁੰਦੇ ਹੀ ਦੁਨੀਆਂ ਖਤਮ ਹੋ ਜਾਣ ਦੀ ਗੱਲ ਕਹੀ ਜਾ ਰਹੀ ਸੀ। ਅੰਦਾਜ਼ਾ ਇਹ ਸੀ ਕਿ ਟੱਕਰ ਦੇ ਦੌਰਾਨ ਕੋਈ ਬਲੈਕ ਹੋਲ ਬਣ ਜਾਵੇਗਾ, ਜੋ ਦੁਨੀਆ ਨੂੰ ਨਿਗਲ ਲਵੇਗਾ। ਜ਼ਾਹਿਰ ਹੈ ਅਜਿਹਾ ਕੁਝ ਨਹੀਂ ਹੋਇਆ, ਵਰਨਾ ਇਹ ਖਬਰ ਲਿਖੀ ਨਹੀਂ ਜਾ ਰਹੀ ਹੁੰਦੀ।

ਕੀ ਹੈ ਇੰਡੀਅਨ ਕਨੈਕਸ਼ਨ : ਬੋਸੋਨ ਨਾਮ ਭਾਰਤੀ

ਗਾਡ ਪਾਰਟੀਕਲ ਦੇ ਨਾਂ 'ਤੇ ਜਲਦੀ ਹੀ ਧੰਦਾ ਵੀ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਣ ਦੀ ਆਸ਼ੰਕਾ

ਵਿਗਿਆਨੀ ਸਤੋਂਦਰ ਬੋਸ ਦੇ ਨਾਮ ਤੋਂ ਨਿਕਲਦਾ ਹੈ। ਬੋਸ ਅਤੇ ਆਇੰਸਟੀਨ ਨੇ ਇੱਕ ਸਟੈਟਿਸਟਕਲ ਫਾਰਮੂਲਾ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਸੀ, ਜੋ ਇੱਕ ਖਾਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਕਣਾਂ ਦੇ ਗੁਣ ਦੱਸਦਾ ਹੈ। ਅਜਿਹੇ ਕਣ ਬੋਸੋਨ ਕਹਾਉਂਦੇ ਹਨ।

ਗਾਡ ਦਾ ਨਾਮ ਕਿਉਂ? : ਗਾਡ ਪਾਰਟੀਕਲ ਹਿੰਗਸ ਬੋਸੋਨ ਦਾ ਪ੍ਰਚੱਲਤ ਨਾਮ ਹੈ ਪਰ ਵਿਗਿਆਨੀ ਇਸ ਨੂੰ ਬੋਸੋਨ ਹੀ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ।

ਨਿਯਮ ਕਿਵੇਂ ਬਣੇ? : ਸਾਇੰਸ ਦੀ ਦੁਨੀਆ ਵਿੱਚ ਕੁਦਰਤੀ ਨਿਯਮ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡਾ ਹੈ। ਹਰ ਚੀਜ਼ ਕੁਝ ਤਹਿਸ਼ੁਦਾ ਨਿਯਮਾਂ ਵਿੱਚ ਬੰਨ੍ਹੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਪਰ ਇਹ ਨਿਯਮ ਕਿਵੇਂ ਬਣੇ? ਕੀ ਯੂਨੀਵਰਸ ਵਿੱਚ ਹਰ ਜਗ੍ਹਾ ਇੱਕੋ ਜਿਹੇ ਨਿਯਮ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਜਾਂ ਇਹ ਅਲੱਗ-ਅਲੱਗ ਹਨ? ਇਹ ਨਿਯਮ ਕਿੱਥੇ ਆਇਆ ਕਿ ਗਾਡ ਪਾਰਟੀਕਲ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਵਰਤਾਉ ਕਰੇਗਾ? ਕੀ ਨਿਯਮ ਪਹਿਲਾਂ ਆਏ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਹਿਸਾਬ ਨਾਲ ਸੰਸਾਰ ਬਣਿਆ? ਜਦੋਂ ਕੁਝ ਸੀ ਹੀ ਨਹੀਂ ਤਾਂ ਨਿਯਮ ਕਿੱਥੇ ਸੀ?

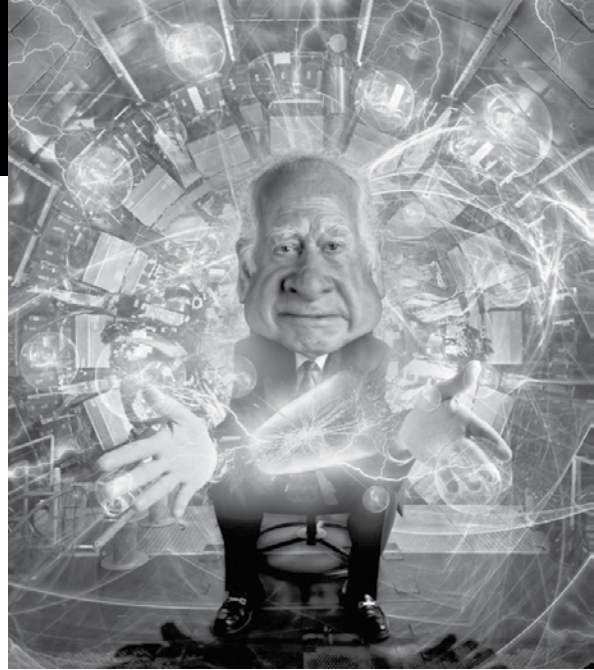
ਸਦੀ ਦੀ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡੀ ਖੋਜ?

ਇਸ ਨੂੰ ਸਦੀ ਦੀ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡੀ ਖੋਜ ਕਿਹਾ ਜਾ ਰਿਹਾ

ਹੈ। ਸਮਝਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਨ੍ਹਾਂ ਕਣਾਂ ਦੇ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ ਦੇ ਜ਼ਰੀਏ ਵਿਗਿਆਨਕ ਸਿਸਟੀ ਦਾ ਰਹੱਸ ਸੁਲਝਾ ਲੈਣਗੇ। ਇਹ ਵੀ ਕਿਹਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਇੱਕ ਵਾਰ ਬੋਸੋਨ ਦਾ ਰਹੱਸ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਮਝ ਵਿੱਚ ਆ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਉਸਦੇ ਬਾਅਦ ਕੋਈ ਵੀ ਬਿਮਾਰੀ ਲਾਇਲਾਜ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ।

ਸਰਨ ਦੀ ਖੋਜ 'ਤੇ ਪ੍ਰਤੀਕਿਰਿਆ ਦਿੰਦੇ ਹੋਏ ਵਿਗਿਆਨਕ ਪੀਟਰ ਹਿੰਗਸ ਨੇ ਕਿਹਾ, 'ਸਰਨ ਦੇ ਵਿਗਿਆਨੀ ਅੱਜ ਦੇ ਨਤੀਜਿਆਂ ਦੇ ਲਈ ਵਧਾਈ ਦੇ ਪਾਤਰ ਹਨ, ਇਹ ਇੱਥੇ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚਣ ਦੇ ਲਈ ਲਾਰਜ ਹੇਡ੍ਰਾਨ ਕੋਲਾਇਡਰ ਅਤੇ ਹੋਰ ਪ੍ਰਯੋਗਾਂ ਦਾ ਹੀ ਨਤੀਜਾ ਹੈ। ਮੈਂ ਨਤੀਜਿਆਂ ਦੀ ਰਫ਼ਤਾਰ ਦੇਖਕੇ ਹੈਰਾਨ ਹਾਂ। ਖੋਜ ਦੀ ਰਫ਼ਤਾਰ ਸੋਧਕਰਤਾਵਾਂ ਦੀ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾ ਅਤੇ ਮੌਜੂਦਾ ਤਕਨੀਕ ਦੇ ਪ੍ਰਬੰਧ ਦਾ ਪ੍ਰਮਾਣ ਹੈ। ਮੈਂ ਕਦੇ ਉਮੀਦ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਸੀ ਕਿ ਮੇਰੇ ਜੀਵਨਕਾਲ ਵਿੱਚ ਹੀ ਅਜਿਹਾ ਹੋਵੇਗਾ।' ਮਾਹਿਰਾਂ ਦਾ ਮੰਨਣਾ ਹੈ ਕਿ ਜੇਕਰ ਹਿੰਗਸ ਬੋਸੋਨ ਦੇ ਵਜੂਦ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਹ ਬ੍ਰਹਿਮੰਡ ਦੇ ਸਭ ਮੂਲਭੂਤ ਤੱਤਾਂ ਦੇ ਰਹੱਸਾਂ ਨੂੰ ਸਾਹਮਣੇ ਲਿਆਉਣ ਦੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਹੋਵੇਗੀ ਅਤੇ ਇਹ ਪਿਛਲੇ 100 ਸਾਲਾਂ ਵਿੱਚ ਸਭ ਤੋਂ ਅਹਿਮ ਖੋਜ ਕਹੀ ਜਾਵੇਗੀ।

ਨਾਸਤਿਕ ਹਿੰਗਸ ਦਾ ਈਸ਼ਵਰ ਕਣ

ਈਸ਼ਵਰ ਕਣ ਦਾ ਨਾਮ ਹਿੰਗਸ ਦੇ ਨਾਮ 'ਤੇ ਰੱਖੇ ਜਾਣ ਦੇ ਬਾਅਦ ਲਗਭਗ ਪੂਰਾ ਸੰਸਾਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਨਾਮ ਜਾਣਦਾ ਹੈ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਗੱਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਪ੍ਰੋਫੈਸਰ ਹਿੰਗਸ ਨਾਸਤਿਕ ਹੈ ਯਾਨੀ ਉਹ ਈਸ਼ਵਰ ਦੀ ਹੋਂਦ ਵਿੱਚ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਨਹੀਂ ਕਰਦੇ ਇਸ ਲਈ ਉਹ ਆਪਣੇ ਨਾਮ 'ਤੇ ਰੱਖੇ ਗਏ ਇਸ ਕਣ ਦਾ ਨਾਮ ਈਸ਼ਵਰ ਕਣ ਰੱਖੇ ਜਾਣ ਦਾ ਵਿਰੋਧ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਜਿਸ ਹਿੰਗਸ ਬੋਸੋਨ ਕਣ ਦੀ ਔਜ ਪੂਰੇ ਸੰਸਾਰ ਵਿੱਚ ਚਰਚਾ ਹੋ ਰਹੀ ਹੈ ਉਸਦਾ ਸਿਧਾਂਤ 1964 ਵਿੱਚ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਸ ਬਾਰੇ ਵਿੱਚ ਹਿੰਗਸ ਨੇ ਦੋ ਪੇਪਰ ਲਿਖੇ, ਦੂਸਰੇ ਪੇਪਰ ਨੂੰ ਜਰਨਲ ਫਿਜ਼ਿਕਸ ਲੈਟਰਸ ਨੇ ਖਾਰਿਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਹਿੰਗਸ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਹ ਇਸ ਨੂੰ ਢੰਗ ਨਾਲ ਸਮਝ ਹੀ ਨਹੀਂ ਸਕੇ। ਪਰ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਇਹ ਪੇਪਰ ਇੱਕ ਦੂਸਰੇ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਜਰਨਲ ਵਿੱਚ ਛਪਿਆ।

ਜਦੋਂ ਹਿੰਗਸ ਦਾ ਪਰਿਵਾਰ ਬ੍ਰਿਸਟਲ ਵਿੱਚ ਰਹਿਣ ਲੱਗਿਆ ਤਾਂ ਹਿੰਗਸ ਨੇ ਕੋਟਹੋਮ ਗ੍ਰਾਮਰ ਸਕੂਲ ਵਿੱਚ ਖੁਦ ਨੂੰ ਬੇਹੱਦ ਪ੍ਰਤੀਭਾਸ਼ਾਲੀ ਵਿੱਦਿਆਰਥੀ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਸਿੱਧ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਪੀਟਰ ਹਿੰਗਸ ਨੇ ਕਈ ਪੁਰਸਕਾਰ ਜਿੱਤੇ ਪਰ ਭੌਤਿਕ ਸਾਸ਼ਤਰ ਨੂੰ ਛੱਡਕੇ। ਹਾਲਾਂਕਿ ਦੂਸਰੇ ਵਿਸ਼ਵ ਯੁੱਧ ਦੇ ਦੌਰਾਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸਕੂਲੀ ਸਿੱਖਿਆ ਰੁਕ ਗਈ ਸੀ ਪਰ ਜਲਦ ਹੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਫਿਰ ਤੋਂ ਪੜ੍ਹਾਈ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤੀ। ਸਕੂਲੀ ਸਿੱਖਿਆ ਦੇ ਬਾਅਦ ਹਿੰਗਸ ਨੇ ਲੰਦਨ ਦੇ ਕਿੰਗਸ ਕਾਲੇਜ ਵਿੱਚ ਭੌਤਿਕ ਵਿਗਿਆਨ ਦੀ ਪੜ੍ਹਾਈ ਕੀਤੀ। ਉਸ ਸਮੇਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਭੌਤਿਕੀ ਦੇ ਇੱਕ ਨਵੇਂ ਵਿਕਲਪ ਸਿਧਾਂਤਕ ਭੌਤਿਕੀ ਨੂੰ ਚੁਣਿਆ।

ਕਦੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸਾਥੀ ਰਹੇ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਆਫ ਮੈਰੀਲੈਂਡ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰੋ. ਮਾਈਕਲ ਫਿਸ਼ਾਰ ਯਾਦ ਕਰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਕਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਉਨ੍ਹਾਂ ਇਸ ਵਿਸ਼ੇ ਵਿੱਚ ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ ਹੋਈ ਪਰੀਖਿਆ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਨਦਾਰ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨ ਕੀਤਾ ਸੀ। 1950 ਵਿੱਚ ਹਿੰਗਸ ਨੇ ਪ੍ਰਥਮ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਆਨਰਸ ਦੇ ਨਾਲ ਡਿਗਰੀ ਹਾਸਿਲ ਕੀਤੀ। ਲੈਕਚਰਾਰ ਦੀ ਨੌਕਰੀ ਦੇ ਲਈ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਹਿੰਗਸ ਕਾਲੇਜ ਵਿੱਚ ਆਵੇਦਨ ਕੀਤਾ ਪਰ ਉਹ ਨੌਕਰੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਬਲਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਮਿੱਤਰ ਮਾਈਕਲ ਫਿਸ਼ਾਰ ਨੂੰ ਮਿਲ ਗਈ।

ਲੀਕ ਨਾਲੋਂ ਹਟ ਕੇ ਕੰਮ : ਇੱਕ ਵਿੱਦਿਆਰਥੀ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਪੀਟਰ ਹਿੰਗਸ ਐਡੀਨਬਰਗ ਸਮਾਰੋਹ ਵਿੱਚ ਹਿੱਸਾ ਲੈਣ ਗਏ ਸੀ, ਪਰ ਇਸ ਸ਼ਹਿਰ ਵਿੱਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਪਿਆਰ ਹੋ ਗਿਆ। ਇਸੀ ਸ਼ਹਿਰ ਵਿੱਚ ਪੀਟਰ ਹਿੰਗਸ ਨੇ ਆਪਣੇ ਜੀਵਨ ਦਾ ਸਭ ਤੋਂ ਲੰਬਾ ਸਮਾਂ ਗੁਜ਼ਾਰਿਆ। ਐਡੀਨਬਰਗ ਵਿਸ਼ਵਵਿਦਿਆਲਿਆ ਵਿੱਚ 31 ਸਾਲ ਦੇ ਸੋਧਕਰਤਾ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਹਿੰਗਸ ਲੀਕ ਤੋਂ ਹਟ ਕੇ ਕੰਮ ਕਰਦੇ ਰਹੇ ਪਰ ਅਕਾਦਮਿਕ ਖੇਤਰਾਂ ਦੇ ਬਾਹਰ ਹਿੰਗਸ ਕੋਈ ਜਾਣਿਆ ਪਹਿਚਾਣਿਆ ਨਾਮ ਨਹੀਂ ਸੀ।

ਕਿੱਥੇ ਅਤੇ ਕਿਵੇਂ? : 1964 ਵਿੱਚ ਈਸ਼ਵਰ ਕਣ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤ ਦੇ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਨਾਲ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਵਿਸ਼ਵ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਪਹਿਚਾਣ ਮਿਲ ਗਈ। ਸਾਲ 1997 ਵਿੱਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸਿਧਾਂਤਕ ਭੌਤਿਕੀ ਦੇ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਨਦਾਰ ਯੋਗਦਾਨ ਦੇ ਲਈ ਡਿਰੇਕ ਮੈਡਲ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। ਇਸੇ ਸਾਲ ਯੂਰਪੀ ਭੌਤਿਕੀ ਸੰਮਤੀ ਨੇ ਉੱਚ ਉਰਜਾ ਅਤੇ ਕਨੀਯ ਉਰਜਾ ਦੇ ਲਈ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸਨਮਾਨਿਤ ਕੀਤਾ। ਸਾਲ 2004 ਵਿੱਚ ਵੋਲਫ ਫਾਉਂਡੇਸ਼ਨ ਨੇ ਹਿੰਗਸ ਨੂੰ ਭੌਤਿਕ ਸਾਸ਼ਤਰ ਦੇ ਵੋਲਫ ਪੁਰਸਕਾਰ ਨਾਲ ਸਨਮਾਨਿਤ ਕੀਤਾ। ਸਾਲ 2006 ਵਿੱਚ ਹਿੰਗਸ ਐਡੀਨਬਰਗ ਵਿਸ਼ਵਵਿਦਿਆਲਿਆ ਤੋਂ ਰਿਟਾਇਰ ਹੋ ਗਏ।

ਸਵਿਟਜ਼ਰਲੈਂਡ ਵਿੱਚ ਵਿਗਿਆਨਕਾਂ ਨੇ ਜਦੋਂ ਹਿੰਗਸ ਬੋਸੋਨ ਕਣ ਦੀ ਘੋਸ਼ਣਾ ਕੀਤੀ ਤਾਂ ਇਸ ਸਮਾਰੋਹ ਵਿੱਚ 83 ਸਾਲ ਦੇ ਪੀਟਰ ਹਿੰਗਸ ਵੀ ਮੌਜੂਦ ਸੀ। ਪੀਟਰ ਹਿੰਗਸ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਯਕੀਨ ਨਹੀਂ ਸੀ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਜੀਵਨ ਕਾਲ ਵਿੱਚ ਇਹ ਸੰਭਵ ਹੋ ਸਕੇਗਾ।

- ਅਮਿੱਤ ਮਿੱਤਰ

**ਸੂ
ਚ
ਨਾ**

ਸਾਲ 2003, 2004, 2005, 2006, 2007, 2008, 2009, 2010 ਅਤੇ 2011 ਦੀਆਂ ਮੈਗਜ਼ੀਨ 'ਵਿਗਿਆਨ ਜੋਤ' ਦੀਆਂ ਫਾਈਲਾਂ ਸਾਡੇ ਕੋਲ ਉਪਲਬਧ ਹਨ। ਛੇ-ਛੇ ਮੈਗਜ਼ੀਨਾਂ ਦੀ ਇੱਕ ਫਾਈਲ ਸਿਰਫ 80 ਰੁਪਏ ਅਤੇ ਦੋ ਸਾਲ ਦੀਆਂ ਫਾਈਲਾਂ 155 ਰੁਪਏ ਵਿੱਚ ਤਿੰਨ ਸਾਲਾਂ ਦੀਆਂ ਫਾਈਲਾਂ 225 ਰੁਪਏ ਅਤੇ ਚਾਰ ਸਾਲ ਦੀਆਂ ਫਾਈਲਾਂ 295 ਰੁਪਏ ਵਿੱਚ, ਪੰਜ ਸਾਲ ਦੀਆਂ ਫਾਈਲਾਂ 365 ਰੁਪਏ ਅਤੇ 9 ਸਾਲਾਂ ਦੀਆਂ ਫਾਈਲਾਂ ਤੁਹਾਨੂੰ 630/- ਰੁਪਏ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ। ਤੁਸੀਂ ਇਹ ਫਾਈਲਾਂ ਵੀ.ਪੀ.ਪੀ. ਰਾਹੀਂ ਵੀ ਫੋਨ ਨੰਬਰ 01679-241744 'ਤੇ ਫੋਨ ਕਰਕੇ ਮੰਗਵਾ ਸਕਦੇ ਹੋ।

ਜਾਦੂ ਬਾਰੇ ਸੱਚ ਕੀ ਹੈ?

ਠਾਕਵਾੜੇ ਦੇ ਨੇੜੇ ਪਿੰਡ ਮੰਢਾਲੀ ਵਿਖੇ ਹਰ ਸਾਲ ਦੀ ਤਰ੍ਹਾਂ 28 ਜੂਨ 2012 ਨੂੰ ਭਾਰੀ ਮੇਲਾ ਲੱਗਿਆ। ਇਸ ਮੇਲੇ ਨੂੰ ਦੇਖਣ ਲਈ ਮੈਂ ਵੀ ਆਪਣੇ ਦੋਸਤਾਂ ਨਾਲ ਗਿਆ। ਅਸੀਂ ਮੇਲੇ ਵਿਚ ਪਹੁੰਚਦਿਆਂ ਹੀ ਇਕ ਜਗ੍ਹਾ ਉਤੇ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਇਕੱਠੀ ਹੋਈ ਭੀੜ ਨੂੰ ਦੇਖਿਆ। ਇਸਦਾ ਕਾਰਨ ਜਾਣਨ ਲਈ ਅਸੀਂ ਤੇਜ਼ੀ ਨਾਲ ਉਥੇ ਪਹੁੰਚੇ। ਅਸੀਂ ਦੇਖਿਆ ਕਿ ਮਦਾਰੀ ਆਪਣਾ ਜਾਦੂ ਦਾ ਖੇਲ-ਤਮਾਸ਼ਾ ਦਿਖਾ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਇਹ ਤਮਾਸ਼ਾ ਖਾਲੀ ਟੋਕਰੀ ਵਿਚੋਂ ਜਾਦੂ ਨਾਲ ਸਮਾਨ ਪੈਦਾ ਕਰਨ ਦਾ ਸੀ। ਮਦਾਰੀ ਜਮੀਨ ਉਤੇ ਪੈਰਾਂ ਭਾਰ ਬੈਠਾ ਸੀ ਤੇ ਉਸਨੇ ਆਪਣੇ ਅੱਗੇ ਮੂਧੀ ਮਾਰ ਕੇ ਰੱਖੀ ਹੋਈ ਟੋਕਰੀ ਤੇ ਆਪਣੇ ਗੋਡਿਆਂ ਨੂੰ ਇਕ ਚਾਦਰ ਨਾਲ ਢੱਕਿਆ ਹੋਇਆ ਸੀ। ਉਸਦੇ ਹੱਥਾਂ ਵਿਚ ਕੱਪੜੇ ਦੀ ਆਪ ਬਣਾਈ ਹੋਈ ਇਕ ਛੁੱਟ ਲੰਮੀ ਰੱਸੀ ਸੀ। ਉਸਨੇ ਜਾਦੂ ਦੇਖਣ ਵਾਲਿਆਂ ਦੀ ਭੀੜ ਵਿਚੋਂ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਕੋਲ ਬੁਲਾਇਆ। ਵਿਅਕਤੀ ਆ ਗਿਆ ਤੇ ਮਦਾਰੀ ਨੇ ਉਸਦਾ ਨਾਮ ਜਮ੍ਹੂਰਾ ਰੱਖਿਆ। ਮਦਾਰੀ ਨੇ ਜਮ੍ਹੂਰੇ ਨੂੰ ਟੋਕਰੀ ਚੁੱਕ ਕੇ ਦੇਖਣ ਲਈ ਕਿਹਾ। ਟੋਕਰੀ ਖਾਲੀ ਸੀ। ਜਮ੍ਹੂਰੇ ਨੇ ਉਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹੀ ਟੋਕਰੀ ਮੂਧੀ ਮਾਰ ਕੇ ਚਾਦਰ ਨਾਲ ਢੱਕ ਦਿੱਤੀ। ਹੁਣ ਮਦਾਰੀ ਨੇ ਹੱਥਾਂ ਵਿਚਲੀ ਰੱਸੀ ਨੂੰ ਗੋਡਿਆਂ ਕੋਲੋਂ ਚਾਦਰ ਖੋਲ੍ਹਿਓਂ ਲਿਜਾ ਕੇ ਮੂਧੀ ਪਈ ਟੋਕਰੀ ਹੇਠਾਂ ਰੱਖ ਦਿੱਤੀ ਤੇ ਆਪ ਵੀ ਆਪਣੇ ਉਪਰੋਂ ਚਾਦਰ ਲਾਹ ਕੇ ਝਾੜਨ ਲੱਗਾ ਤਾਂ ਜੋ ਦੇਖਣ ਵਾਲਿਆਂ ਨੂੰ ਯਕੀਨ ਆ ਜਾਵੇ ਕਿ ਉਸਦੇ ਕੋਲ ਕੁਝ ਵੀ ਛੁਪਾਇਆ ਹੋਇਆ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਉਹ ਫਿਰ ਉਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਚਾਦਰ ਨਾਲ ਢੱਕ ਕੇ ਜਮੀਨ ਉਪਰ ਬੈਠ ਗਿਆ ਤੇ ਟੋਕਰੀ ਖੋਲ੍ਹਿਓਂ ਰੱਸੀ ਕੱਢ ਕੇ ਹੱਥ ਵਿਚ ਫੜ ਲਈ।

ਉਸਨੇ ਜਮ੍ਹੂਰੇ ਨੂੰ ਕਿਹਾ, “ਦੱਸ ਟੋਕਰੀ ਵਿਚੋਂ ਜਾਦੂ ਨਾਲ ਕੀ ਕੱਢਾਂ।” ਜਮ੍ਹੂਰੇ ਨੇ 5 ਪਲੇਟਾਂ ਤੇ 2 ਗਲਾਸ ਕੱਢਣ ਲਈ ਕਿਹਾ। ਮਦਾਰੀ ਨੇ ਉਪਰ ਆਕਾਸ਼ ਵੱਲ ਵੇਖਦੇ ਹੋਏ ਦੋਵੇਂ ਹੱਥਾਂ ਨਾਲ ਰੱਸੀ

ਉਪਰ ਚੁੱਕ ਕੇ ਜੰਤਰਾਂ-ਮੰਤਰਾਂ ਦਾ ਜਾਪ ਕੀਤਾ ਤੇ ਰੱਸੀ ਵੱਲ ਮੂੰਹ ਕਰਕੇ ਹੁਕਮ ਦਿੰਦਾ ਹੋਇਆ ਬੋਲਿਆ, “ਜਾਹ ਮੇਰੇ ਪੀਰ-ਦੇਵਤਾ ਕਿਸੇ ਭਾਂਡਿਆਂ ਦੀ ਦੁਕਾਨ ਉਪਰ ਜਾ ਕੇ ਪੰਜ ਪਲੇਟਾਂ ਤੇ 2 ਗਲਾਸ ਚੁੱਕ ਲਿਆ।” ਮਦਾਰੀ ਨੇ ਫਿਰ ਉਸੇ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਰੱਸੀ ਟੋਕਰੀ ਖੋਲ੍ਹੇ ਰੱਖ ਦਿੱਤੀ ਤੇ ਆਪਣੇ ਸੱਜੇ ਹੱਥ ਦੀ ਬੰਦ ਮੁੱਠੀ ਉਪਰੋਂ ਲਿਆ ਕੇ ਟੋਕਰੀ ਉਪਰ ਛੂ-ਮੰਤਰ ਕਹਿਕੇ ਖੋਲ੍ਹ ਦਿੱਤੀ। ਉਸਨੇ ਜਮ੍ਹੂਰੇ ਨੂੰ ਖੁਸ਼ੀ ਨਾਲ ਆਖਿਆ, “ਭੱਜ ਕੇ ਆਜਾ ਤੇ ਦੇਖ ਟੋਕਰੀ ਖੋਲ੍ਹੇ ਤੇਰਾ ਸਮਾਨ ਆ ਗਿਆ ਹੈ।” ਜਦੋਂ ਜਮ੍ਹੂਰੇ ਨੇ ਟੋਕਰੀ ਚੁੱਕ ਕੇ ਦੇਖੀ ਤਾਂ ਸੱਚਮੁੱਚ ਹੀ ਉਸ ਵਿਚ 5 ਪਲੇਟਾਂ ਤੇ 2 ਗਲਾਸ ਸਨ। ਮਦਾਰੀ ਨੇ ਉਹ ਕੱਢ ਕੇ ਜਮ੍ਹੂਰੇ ਨੂੰ ਇਕ ਚਾਦਰ ਵਿਸ਼ਾ ਕੇ ਉਸ ਉਪਰ ਅਲੱਗ-2 ਕਰਕੇ

ਰਹੇ ਅਤੇ ਖੁਸ਼ ਹੋ ਰਹੇ ਸੀ।

ਹੁਣ ਮਦਾਰੀ ਨੇ ਆਪਣੀ ਫਿਰ ਤਾਲਾਸ਼ੀ ਕਰਾਉਣ ਲਈ ਮੂਧੀ ਪਈ ਟੋਕਰੀ ਚੁੱਕ ਕੇ ਵਿਖਾਈ ਤੇ ਟੋਕਰੀ ਖਾਲੀ ਸੀ। ਉਸਨੇ ਦਰਸ਼ਕਾਂ ਵਿਚੋਂ ਇਕ ਹੋਰ ਵਿਅਕਤੀ ਬੁਲਾ ਕੇ ਆਪਣੇ ਗੋਡਿਆਂ ਉਪਰੋਂ ਬੋੜੀ ਜਿਹੀ ਚਾਦਰ ਉਪਰ ਚੁੱਕ ਕੇ ਉਸਨੂੰ ਵਿਖਾਇਆ। ਜਦੋਂ ਉਸਨੇ ਦੇਖਿਆ ਤਾਂ ਉਸਨੂੰ ਕੁਝ ਨਜ਼ਰ ਨਾ ਆਇਆ। ਉਸ ਤੋਂ ਮਦਾਰੀ ਨੇ ਇਸ਼ਾਰੇ ਨਾਲ ਮੇਰੇ ਵੱਲ ਉਂਗਲ ਕਰਕੇ, ਆਵਾਜ਼ ਮਾਰੀ। ਮੈਨੂੰ ਵੀ ਚਾਦਰ ਵਿਚ ਦੇਖਣ ਲਈ ਕਿਹਾ। ਤਰਕਸ਼ੀਲ ਹੋਣ ਕਾਰਨ ਅਜਿਹੇ ਜਾਦੂ ਦੇ ਖੇਲ-ਤਮਾਸ਼ੇ ਵਿਚ ਚਲਾਕੀ ਬਾਰੇ ਜਾਣਦਾ ਹੋਣ ਕਾਰਨ ਮੈਂ ਮਦਾਰੀ ਦੇ ਗੋਡਿਆਂ ਵਿਚਕਾਰ ਕੁੜਤੇ ਦੇ ਲੜ ਖੋਲ੍ਹੇ ਗੌਰ ਨਾਲ ਸਿੱਧੀ ਨਜ਼ਰ ਮਾਰੀ ਤਾਂ ਮੈਨੂੰ ਬੋੜਾ ਜਿਹਾ ਲਿਫਾਫਾ ਦਿਖਾਈ ਦਿੱਤਾ ਜਿਸ ਵਿਚ ਕੁੱਝ ਲਪੇਟਿਆ ਹੋਇਆ ਸਮਾਨ ਸੀ। ਮਦਾਰੀ ਵਲੋਂ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਹੋਣ ਵਾਲੀ ਲੁੱਟ ਨੂੰ ਰੋਕਣ ਲਈ, ਮੈਂ ਉਸਦੀ ਚਲਾਕੀ ਦਾ ਛੁਪਿਆ ਹੋਇਆ ਭੇਦ ਖੋਲ੍ਹਦਿਆਂ ਦਰਸ਼ਕਾਂ ਨੂੰ ਦੱਸਣ ਲਈ ਉਚੀ ਆਵਾਜ਼ ਵਿਚ ਬੋਲਿਆ, “ਤੁਹਾਡੇ ਕੁੜਤੇ ਦੇ ਲੜ ਹੇਠਾਂ ਕੁਝ ਸਮਾਨ ਹੈ।” ਇਹ ਦੇਖ ਕੇ ਦਰਸ਼ਕ ਇਕ ਦਮ ਹੈਰਾਨ ਹੋ ਗਏ। ਮਦਾਰੀ ਨੇ ਮੈਨੂੰ ਫੁਟਾਫਟ ਚੁੱਪ ਕਰਾਉਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ। ਫਿਰ ਵੀ

ਜਿੰਦੀ ਪੇਂਟਰ

ਮੋਬਾ : 98156-81834

ਰੱਖਣ ਲਈ ਕਿਹਾ। ਉਸਨੇ ਜਮ੍ਹੂਰੇ ਨੂੰ ਫਿਰ ਕੁੱਝ ਹੋਰ ਮੰਗਣ ਲਈ ਕਿਹਾ। ਇਸ ਵਾਰ ਜਮ੍ਹੂਰੇ ਨੇ ਪੀਣ ਵਾਲੀ ਲਿਮਕੇ ਦੀ ਬੋਤਲ ਮੰਗੀ। ਮਦਾਰੀ ਨੇ ਉਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹੀ ਲਿਮਕੇ ਦੀ ਬੋਤਲ ਵੀ ਜਾਦੂ ਨਾਲ ਕੱਢ ਕੇ ਦਿਖਾ ਦਿੱਤੀ। ਬੋਤਲ ਵੀ ਭਾਂਡਿਆਂ ਨਾਲ ਟਿਕਾ ਦਿੱਤੀ। ਇਹ ਸਭ ਦੇਖ ਕੇ ਦਰਸ਼ਕ ਹੈਰਾਨ ਹੋ ਕੇ ਤਾੜੀਆਂ ਵਜਾ

ਮੈਂ ਸਾਰੇ ਦਰਸ਼ਕਾਂ ਨੂੰ ਇਹ ਯਕੀਨ ਦੁਆ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਮਦਾਰੀ ਚਲਾਕ ਹੈ। ਜੋ ਪਹਿਲਾਂ ਤੋਂ ਹੀ ਛੁਪਾਈਆਂ ਹੋਈਆਂ ਚੀਜ਼ਾਂ ਜਾਦੂ ਨਾਲ ਕੱਢਦਾ ਹੈ।

ਮਦਾਰੀ ਨੇ ਆਪਣਾ ਭੇਦ ਖੁਲਿਆ ਦੇਖ ਕੇ ਆਪਣੇ-ਆਪ ਹੀ ਦੱਸਣਾ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਜਾਦੂ ਦੇ ਅਜਿਹੇ ਖੇਲ-ਤਮਾਸ਼ਿਆਂ ਵਿਚ ਹੁੰਦੀ ਤਾਂ 'ਚਲਾਕੀ' ਹੀ ਹੈ। ਉਸਨੇ ਆਪਣਾ ਖੇਲ ਜਾਰੀ ਰੱਖਦਿਆਂ ਜਮ੍ਹੂਰੇ ਨੂੰ ਫਿਰ ਆਖਿਆ, "ਕੁੱਝ ਹੋਰ ਮੰਗ" ਇਸ ਵਾਰ ਜਮ੍ਹੂਰੇ ਨੇ ਵੀਡੀਓ ਸੀ. ਡੀ. ਪਲੇਅਰ ਮੰਗਿਆ ਜਿਸ ਵਿਚ ਗੁਰਦਾਸ ਮਾਨ ਦਾ ਗੀਤ ਚੱਲ ਰਿਹਾ ਹੋਵੇ। ਮਦਾਰੀ ਨੇ ਬਾਕੀ ਕੱਢੇ ਹੋਏ ਸਮਾਨ ਦੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹੀ ਜਾਦੂ ਨਾਲ ਖਾਲੀ ਟੋਕਰੀ ਵਿਚੋਂ ਲੈਪਟੋਪ ਵਰਗਾ ਲਫਾਫੇ ਵਿਚ ਲਪੇਟਿਆ ਹੋਇਆ ਵੀਡੀਓ ਸੀ. ਡੀ. ਪਲੇਅਰ ਕੱਢ ਦਿੱਤਾ ਤੇ ਉਸ ਦੀ ਸਕਰੀਨ ਉਤੇ ਗੁਰਦਾਸ ਮਾਨ ਗੀਤ ਗਾਉਂਦਾ ਹੋਇਆ ਸਾਰੇ ਦਰਸ਼ਕਾਂ ਨੂੰ ਦਿਖਾਇਆ। ਦਰਸ਼ਕ ਉਚੀ-2 ਤਾੜੀਆਂ ਵਜਾਉਣ ਲੱਗੇ ਤੇ ਮਦਾਰੀ ਨੂੰ ਵੱਧ ਤੋਂ ਵੱਧ ਰੁਪਏ ਦੇਣ ਲੱਗੇ। ਮਦਾਰੀ ਕੋਲ ਕੁਝ ਮਿੰਟਾਂ ਵਿਚ ਹੀ ਰੁਪਿਆਂ ਦਾ ਢੇਰ ਲੱਗ ਗਿਆ। ਇਹ ਸਭ ਦੇਖ ਕੇ ਮੈਂ ਹੈਰਾਨ ਸੀ।

ਜਦੋਂ ਤਮਾਸ਼ਾ ਖਤਮ ਹੋਇਆ ਤਾਂ ਮੈਂ ਕੁੱਝ ਚਿਰਾਂ ਬਾਅਦ ਉਸ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਮਿਲਿਆ ਜੋ ਜਮ੍ਹੂਰਾ ਬਣਿਆ ਹੋਇਆ ਸੀ। ਮੈਂ ਪੁੱਛਿਆ, "ਤੁਸੀਂ ਕਿਵੇਂ ਉਹੀ ਮੰਗਦੇ ਸੀ ਜੋ ਮਦਾਰੀ ਨੇ ਪਹਿਲਾਂ ਤੋਂ ਹੀ ਆਪਣੇ ਕੋਲ ਛੁਪਾਕੇ ਰੱਖੀਆਂ ਹੋਈਆਂ ਸਨ। ਤਾਂ ਉਸਨੇ ਦੱਸਿਆ, "ਮਦਾਰੀ ਨੇ ਜਾਦੂ ਦਾ ਖੇਲ-ਤਮਾਸ਼ਾ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰਨ ਤੋਂ ਕੁਝ ਚਿਰ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਗੁਪਤ ਤੌਰ ਤੇ ਮੈਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਚੀਜ਼ਾਂ ਬਾਰੇ ਦੱਸਿਆ ਸੀ, ਇਸ ਲਈ ਮੈਂ ਸਿਰਫ ਉਹੀ ਚੀਜ਼ਾਂ ਮੰਗਦਾ ਸੀ।"

ਜਾਦੂ ਬਾਰੇ ਸੱਚ - 'ਜਾਦੂ' ਇਕ ਹੱਥ ਦੀ ਸਫਾਈ ਹੈ ਤੇ ਮਨੋਰੰਜਨ ਦਾ ਸਾਧਨ ਹੈ ਇਸ ਵਿਚ ਪਹਿਲਾਂ ਤੋਂ ਹੀ ਛੁਪਾ ਕੇ ਰੱਖੀਆਂ ਹੋਈਆਂ ਚੀਜ਼ਾਂ ਚਲਾਕੀ ਨਾਲ ਕੱਢ ਕੇ ਦੂਜਿਆਂ ਨੂੰ ਹੈਰਾਨ ਤੇ ਖੁਸ਼ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਮਦਾਰੀ ਅਤੇ ਜਾਦੂਗਰ ਭੋਲੇ-ਭਾਲੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਲੁੱਟਣ ਲਈ ਇਸਦਾ ਖੇਲ-ਤਮਾਸ਼ਾ ਜੰਤਰਾਂ-ਮੰਤਰਾਂ ਨਾਲ ਜੋੜਕੇ ਕਰਾਮਾਤੀ ਚਮਤਕਾਰ ਸਿੱਧ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਇਹ ਵਿਅਕਤੀ ਦੂਜਿਆਂ ਦੀਆਂ ਅੱਖਾਂ ਬੰਨ੍ਹ ਦਿੰਦੇ ਹਨ। ਕਿਸੇ ਵੀ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀਆਂ ਅੱਖਾਂ ਸਿਰਫ ਉਸੇ ਹਾਲਤ ਵਿਚ ਬੰਨ੍ਹੀਆਂ ਰਹਿ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ ਜਦੋਂ ਉਸਦਾ ਧਿਆਨ ਜੰਤਰਾਂ-ਮੰਤਰਾਂ ਦੇ ਕਰਾਮਾਤੀ ਚਮਤਕਾਰ ਵੱਲ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਉਹ ਵਿਅਕਤੀ ਜੋ ਜਾਣਦੇ ਹਨ ਕਿ ਜਾਦੂ ਇਕ 'ਚਲਾਕੀ' ਹੈ ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਧਿਆਨ ਚਲਾਕੀ ਲੱਭਣ ਵੱਲ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਅੱਖਾਂ ਕਦੇ ਬੰਨ੍ਹੀਆਂ ਨਹੀਂ ਜਾ ਸਕਦੀਆਂ ਜਿਸ ਕਰਕੇ ਕਾਫ਼ੀ ਹੱਦ ਤੱਕ ਉਹ ਚਲਾਕੀ ਲੱਭਣ ਵਿਚ ਕਾਮਯਾਬ ਵੀ ਹੋ ਜਾਂਦੇ ਹਨ।

ਉਹ ਜਾਦੂਗਰ ਜਾਂ ਮਦਾਰੀ ਜੋ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਮਨਾਂ ਵਿਚੋਂ ਭੂਤਾਂ-ਚੜੇਲਾਂ, ਜਾਦੂ-ਟੂਣਿਆਂ, ਜੰਤਰਾਂ-ਮੰਤਰਾਂ, ਦੇਵੀ-ਦੇਵਤਿਆਂ ਅਤੇ ਗੈਬੀ-ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਬਾਰੇ ਪਾਏ ਜਾਂਦੇ ਵਹਿਮਾਂ-ਭਰਮਾਂ ਤੇ ਅੰਧਵਿਸ਼ਵਾਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਮਨਾਂ ਵਿਚੋਂ ਖਤਮ ਕਰਨ ਲਈ ਜਾਦੂ ਦੇ ਟਰਿਕ ਮਨੋਰੰਜਨ ਵਜੋਂ ਦਿਖਾ ਕੇ ਉਸ ਪਿੱਛੇ ਕੀਤੀ

ਜਾਂਦੀ ਚਲਾਕੀ ਬਾਰੇ ਦੱਸ ਕੇ ਆਪਣੀ ਰੋਟੀ-ਰੋਜ਼ੀ ਇਮਾਨਦਾਰੀ ਤੇ ਵਫ਼ਾਦਾਰੀ ਨਾਲ ਕਮਾਉਂਦਾ ਹੈ। ਸੱਚਮੁੱਚ ਹੀ ਉਹ ਇਕ ਸਮਾਜ ਸੁਧਾਰਕ ਇਨਸਾਨ ਹੈ, ਅਜਿਹੇ ਇਨਸਾਨ ਦੀ ਸਾਨੂੰ ਤਨੋ-ਮਨੋ ਕਦਰ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਲੋੜ ਪੈਣ 'ਤੇ ਉਸਦਾ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਾਥ ਦੇਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

ਇਸ ਦੇ ਉਲਟ ਉਹ ਲੋਕ ਜੋ ਜਾਦੂ ਦੇ ਟਰਿਕ ਦਿਖਾ ਕੇ ਚਮਤਕਾਰੀ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੱਸਦੇ ਹਨ ਤੇ ਭੋਲੇ-ਭਾਲੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਮੂਰਖ ਤੇ ਲਾਈਲੱਗ ਬਣਾ ਕੇ ਵਹਿਮ-ਭਰਮ ਤੇ ਅੰਧਵਿਸ਼ਵਾਸ਼ ਪੈਦਾ ਕਰਕੇ ਲੁੱਟਦੇ ਹਨ ਉਹ ਸਮਾਜ ਲਈ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਧ ਖਤਰਨਾਕ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਅਜਿਹੇ ਧੌਖੇਬਾਜ਼ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੀਆਂ ਚਲਾਕੀਆਂ ਦਾ ਪਰਦਾਫਾਸ਼ ਕਰਕੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਜਾਗਰੂਕ ਕਰਕੇ ਲੁੱਟ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਚਾਉਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਅਜਿਹੇ ਧੌਖੇਬਾਜ਼ ਲੁਟੇਰਿਆਂ ਨੂੰ ਕਾਨੂੰਨੀ ਸਜ਼ਾ ਦਵਾਉਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ ਉਹ ਦੁਬਾਰਾ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਲੁੱਟ ਨਾ ਕਰ ਸਕੇ।

ਇਹ ਇਕ ਪਰਖੀ ਹੋਈ ਵਿਗਿਆਨਕ ਸਚਾਈ ਹੈ ਕਿ ਕੋਈ ਵੀ ਜਾਦੂਗਰ ਜਾਂ ਮਦਾਰੀ ਆਪਣੇ ਸਰੀਰ ਤੇ ਕੱਪੜਿਆਂ ਦੀ ਤਲਾਸ਼ੀ ਦੇਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਅਜਿਹੀ ਚੀਜ਼ ਪੈਦਾ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦਾ, ਜਿਸਦਾ ਉਹ ਦਾਅਵਾ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਅਜਿਹਾ ਵਿਅਕਤੀ ਹੁੰਦਾ ਤਾਂ ਸਭ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਬੈਂਕ ਮੈਨੇਜਰਾਂ ਨੂੰ ਉਸ ਤੋਂ ਖਤਰਾ ਹੋਣਾ ਸੀ। ਉਹ ਵਿਅਕਤੀ ਜੋ ਦੂਜੇ ਦੇ ਕਹੇ ਅਨੁਸਾਰ ਜਾਦੂ ਨਾਲ ਚੀਜ਼ਾਂ ਪੈਦਾ ਕਰ ਦਿੰਦੇ ਹਨ ਉਹ ਆਪਸ ਵਿਚ ਪਹਿਲਾਂ ਤੋਂ ਹੀ ਰਲੇ ਮਿਲੇ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਇਹ ਇਕ ਸੋਚੀ-ਸਮਝੀ ਸਕੀਮ ਦੁਆਰਾ ਗੁਪਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਤੈਅ ਕੀਤਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਮਦਾਰੀ ਜਦੋਂ ਖਾਲੀ ਟੋਕਰੀ ਵਿਚੋਂ ਸਮਾਨ ਨੂੰ ਕੱਢਦਾ ਸੀ ਤਾਂ ਟੋਕਰੀ ਵਿਚ ਰੱਸੀ ਰੱਖਣ ਦੇ ਬਹਾਨੇ ਕੁੜਤੇ ਦੇ ਲੜ ਹੇਠਾਂ ਛੁਪਾਇਆ ਹੋਇਆ ਸਮਾਨ ਵੀ ਚਲਾਕੀ ਨਾਲ ਟੋਕਰੀ ਹੇਠਾਂ ਕਰ ਦਿੰਦਾ ਸੀ। ਜਦੋਂ ਮਦਾਰੀ ਖੜਾ ਹੋ ਕੇ ਆਪਣੀ ਅਤੇ ਚਾਦਰ ਦੀ ਤਲਾਸ਼ੀ ਕਰਵਾਉਂਦਾ ਸੀ ਤਾਂ ਉਸ ਸਮੇਂ ਸਾਰਾ ਸਮਾਨ ਹੇਠਾਂ ਮੂਧੀ ਪਈ ਟੋਕਰੀ ਵਿਚ ਛੁਪਾਇਆ ਹੁੰਦਾ ਸੀ। ਭਾਵੇਂ ਮੈਂ ਮਦਾਰੀ ਦੀ ਚਲਾਕੀ ਦਾ ਪਰਦਾਫਾਸ਼ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ, ਫਿਰ ਵੀ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਵਹਿਮੀ ਤੇ ਅੰਧਵਿਸ਼ਵਾਸ਼ੀ ਲਾਈਲੱਗ ਲੋਕ ਉਸਦੇ ਇਸ ਜਾਦੂ ਦੇ ਖੇਲ-ਤਮਾਸ਼ੇ ਨੂੰ ਕਰਾਮਾਤੀ ਤੇ ਚਮਤਕਾਰੀ ਸਮਝਦੇ ਹੋਏ ਬਹਾਦਰੀ ਨਾਲ ਉਚੀ-2 ਤਾੜੀਆਂ ਵਜਾ ਕੇ ਵੱਧ ਤੋਂ ਵੱਧ ਰੁਪਏ ਉਸਨੂੰ ਦੇ ਰਹੇ ਸਨ। ਇਹ ਸਭ ਦੇਖ ਕੇ ਮੈਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਮੂਰਖਤਾ 'ਤੇ ਹਾਸਾ ਆ ਰਿਹਾ ਸੀ ਕਿਉਂਕਿ ਉਹ ਮੈਨੂੰ ਅਕਲ ਅਤੇ ਅੱਖਾਂ ਤੋਂ ਅੰਨ੍ਹੇ ਲੱਗ ਰਹੇ ਸੀ।

ਅਸੀਂ ਆਪਣੀ ਤਰਕਸ਼ੀਲ ਸੁਸਾਇਟੀ ਵਲੋਂ ਕਿਸੇ ਵੀ ਅਜਿਹੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਇਕ ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਦਾ ਇਨਾਮ ਦੇਣ ਲਈ ਤਿਆਰ ਹਾਂ ਜੇ ਉਹ ਅਜਿਹੀ ਚੀਜ਼ ਹਵਾ ਵਿਚੋਂ ਪੈਦਾ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੋਵੇ ਜੋ ਅਸੀਂ ਮੰਗੀਏ ਜਾਂ ਜੇਕਰ ਉਹ ਆਪਣੇ ਅਨੁਸਾਰ ਆਪ ਹੀ ਕੋਈ ਚੀਜ਼ ਕੱਢਣ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕਰਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਉਹ ਆਪਣੇ ਸਰੀਰ ਤੇ ਕੱਪੜਿਆਂ ਦੀ ਤਲਾਸ਼ੀ ਕਰਾਉਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਕੱਢ ਕੇ ਦਿਖਾਵੇ। ਜੋਤਸ਼ੀਆਂ, ਤੰਤਰਿਕਾਂ, ਬਾਬਿਆਂ, ਸਾਧੂ-ਸੰਤਾਂ, ਪਾਦਰੀਆਂ, ਪੂਜਾਰੀਆਂ, ਜਾਦੂਗਰਾਂ ਤੇ ਮਦਾਰੀਆਂ ਲਈ ਕਰੋੜਪਤੀ ਬਣਨ ਦਾ ਇਹ ਸੁਨਿਹਰੀ ਮੌਕਾ ਹੈ।

ਘਰੇਲੂ ਮਾਰ ਕੁਟਾਈ

ਡਾ. ਹਰੀਸ਼ ਮਲਹੋਤਰਾ ਬ੍ਰਿਸਿਯਮ
ਸੰਬਾ : 07763013424

ਏਸ਼ੀਅਨ ਲੋਕਾਂ ਲਈ ਘਰੇਲੂ ਮਾਰ ਕੁਟਾਈ ਦਾ ਮੁੱਦਾ ਕੋਈ ਨਵੀਂ ਗੱਲ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਭਾਰਤ, ਪੰਜਾਬ 'ਚ ਅਸੀਂ ਆਮ ਹੀ ਦੇਖਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਔਰਤਾਂ ਆਪਣੇ ਘਰਾਂ ਵਿਚ ਕਈ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਧੱਕਿਆਂ ਦਾ ਸ਼ਿਕਾਰ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ। ਇਹਨਾਂ ਧੱਕਿਆਂ ਵਿਚ ਸਰੀਰਕ ਮਾਰ ਕੁਟਾਈ, ਜਿਣਸੀ ਤਸ਼ੱਦਦ, ਮਾਨਸਿਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪੇਸ਼ਾਨੀਆਂ ਅਤੇ ਪੈਸਿਆਂ ਦੀ ਤੋੜ ਵਾਲਾ ਧੱਕਾ ਵੀ ਸ਼ਾਮਿਲ ਹੈ। ਸ਼ਾਇਦ ਇਹ ਹੀ ਕਾਰਣ ਹੈ ਕਿ ਔਰਤਾਂ ਦੇ ਕੱਪੜਿਆਂ ਨੂੰ ਜੇਬ੍ਹਾ, ਖੀਸੇ ਨਹੀਂ ਲਾਏ ਜਾਂਦੇ ਤਾਂ ਕਿ ਉਹ ਮੁਥਾਜ ਬਣੀਆਂ ਰਹਿਣ। ਪੱਛਮੀ ਤਰਜ਼ ਦੀਆਂ ਪੈਂਟਾਂ ਵਿਚ ਭਾਵੇਂ ਜੇਬ੍ਹਾਂ ਹਨ ਪਰ ਦੇਸੀ ਪਹਿਰਾਵਿਆਂ-ਸਲਵਾਰ ਸੂਟ ਵਿਚ ਕਿਤੇ ਕਿਤੇ ਹੀ ਖੀਸੇ, ਜੇਬ੍ਹ ਦਾ ਰਿਵਾਜ ਹੈ। ਔਰਤ ਦੇ ਬੈਗ ਜਾਂ ਪਰਸ ਵਿਚ ਹੀ ਉਹਦੇ ਥੋੜ੍ਹੇ ਬਹੁਤੇ ਪੈਸੇ, ਚਾਬੀਆਂ ਹੋਰ ਜ਼ਰੂਰੀ ਚੀਜ਼ਾਂ ਹੋ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ। ਇਹ ਖੋਹੋ ਜਾਣ 'ਤੇ ਬਿਲਕੁਲ ਹੀ ਮੁਥਾਜ ਹੋ ਕੇ ਰਹਿ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਕੀ ਇਹ ਕਿਤੇ ਮਰਦ ਪ੍ਰਧਾਨ ਸਮਾਜ ਵਿਚ ਆਦਮੀ ਦੀ ਚਾਲ ਤਾਂ ਨਹੀਂ ਹੈ? ਕਈ ਅਗਾਂਹਵਧੂ ਔਰਤਾਂ ਦੀ ਖੋਜ ਅਤੇ ਸੋਚਣੀ ਇਹ ਵੀ ਹੈ ਕਿ ਔਰਤਾਂ ਨੂੰ ਇਕ ਵਸਤੂ ਸਮਝ ਕੇ ਹੀ ਗਹਿਣੇ ਪਹਿਨਾਉਣ ਦਾ ਰਿਵਾਜ ਚੱਲਿਆ ਸੀ ਤਾਂ ਕਿ ਉਹ ਕਾਬੂ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਜਾਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰੇ ਤਾਂ ਉਹਦੀਆਂ ਬੰਗਾਂ ਅਤੇ ਪੈਰਾਂ ਦੇ ਗਹਿਣੇ ਖੜਕਾ ਕਰਕੇ ਆਦਮੀ ਨੂੰ ਜਗਾ ਸਕਣ। ਇਹ ਬਾਅਦ 'ਚ ਰਿਵਾਜ ਅਤੇ ਫੈਸ਼ਨ ਬਣਨ ਵਾਲੀ ਔਰਤ ਨੂੰ ਵਸਤੂ ਵਾਂਗ ਸਜਣ ਸਜਾਉਣ ਵਾਲੀ ਗੱਲ ਅੱਜ ਤਕ ਕਾਇਮ ਹੈ। ਸੁੰਨਿਆਰਿਆਂ ਅਤੇ ਕੱਪੜੇ ਵੇਚਣ ਵਾਲਿਆਂ ਦੀ ਵਿਕਰੀ ਵਿਚ ਵਾਧਾ ਇਨ੍ਹਾਂ ਕਾਰਨਾਂ ਕਰਕੇ ਹੀ ਹੈ।

ਘਰੇਲੂ ਮਾਰ ਕੁਟਾਈ ਦੀ ਪ੍ਰੀਭਾਸ਼ਾ ਨੂੰ ਹੋਰ ਅੱਗੇ ਤੋਰਨ ਤੇ ਸਾਫ਼ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਮੁੱਦੇ ਦਾ ਅਸਲੀ ਮਨਸ਼ਾ ਤਾਕਤ ਦੀ ਦੁਰਵਰਤੋਂ ਕਰਨਾ ਅਤੇ ਕਾਬੂ ਕਰਨਾ ਹੈ। ਇਹ ਕਾਬੂ ਅਤੇ ਦੁਰਵਰਤੋਂ ਉਸ ਵੇਲੇ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਜਦ ਔਰਤਾਂ ਫੋਨ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੀਆਂ, ਕਿਸੇ ਨਾਲ ਗੱਲ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੀਆਂ, ਪ੍ਰੀਵਾਰ ਅਤੇ ਦੋਸਤਾਂ ਨਾਲ ਨਾਤਾ ਤੋੜ ਦੇਣਾ। ਫਿਰ ਇਹ ਧੌਲਾ ਧੌਫਾ, ਕੁੱਟਮਾਰ, ਚਪੜਾਂ, ਮੁੱਕੇ, ਘਸ਼ੁੰਨ ਵੀ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਤਾਹਨੇ ਮਿਹਣੇ ਦੇਣੇ ਵੀ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਕਿਸੇ ਦੀ ਗਰੀਬੀ ਅਤੇ ਅਪੰਗਤਾਂ ਨੂੰ ਵਾਰ-ਵਾਰ ਜਤਾਉਣਾ ਵੀ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਕੋਈ ਦਿਲ ਚੁੱਭਵੀਂ ਗੱਲ ਵੀ ਕਹਿਣਾ ਜਿਹਦੇ ਨਾਲ ਮਨ ਛਲਣੀ-ਛਲਣੀ ਹੋ ਜਾਵੇ। ਆਪਣੀ ਮਨ ਪਸੰਦ ਦਾ ਕੱਪੜਾ ਅਤੇ ਖਾਣਪੀਣ ਤੇ ਪਾਬੰਦੀ ਲਾਉਣੀ। ਨਰੜ ਵਿਆਹ ਅਤੇ ਇਜ਼ਤ ਦੇ ਨਾਂ ਤੇ ਕਤਲ ਕਰਨਾ ਸਭ ਘਰੇਲੂ ਮਾਰ ਕੁਟਾਈ ਦੀ ਪ੍ਰੀਭਾਸ਼ਾ 'ਚ ਆਉਂਦਾ ਹੈ।

ਘਰੇਲੂ ਮਾਰ ਕੁਟਾਈ ਦੀ ਕਤਾਰਬੰਦੀ ਵਿਚ ਜ਼ਿਆਦਾਤਰ ਔਰਤਾਂ ਅਤੇ ਬੱਚੇ ਆਉਂਦੇ ਹਨ। ਔਰਤਾਂ ਤੇ ਇਹ

ਤਸ਼ੱਦਦ ਵਾਰ-ਵਾਰ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਜਖ਼ਮੀ ਹੋਣ ਦੀ ਦਰ ਵੀ ਦੁੱਗਣੀ ਹੈ। ਔਰਤਾਂ ਐਹੋ ਜਿਹੇ ਮਾਹੌਲ ਵਿਚ ਡਰ ਦੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਜੀਉਂਦੀਆਂ ਹਨ ਅਤੇ ਇਸ ਨਾਲ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਸਰੀਰਕ ਅਤੇ ਮਾਨਸਿਕ ਸਿਹਤ 'ਤੇ ਅਸਰ ਪੈਂਦਾ ਹੈ। ਬੱਚਿਆਂ ਦੀ ਵੀ ਸਖ਼ਸ਼ੀਅਤ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪੁਛੁੱਲਤ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦੀ।

ਔਰਤਾਂ ਦੀ ਕੁੱਟਮਾਰ ਉਹਦੇ ਘਰਵਾਲੇ, ਸੱਸ, ਸਹੁਰੇ, ਦਿਉਰਾਂ, ਜੇਠਾਂ ਜਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਰਿਸ਼ਤੇਦਾਰ ਵੱਲੋਂ ਵੀ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਔਰਤ ਨਾਲ ਬਿਲਕੁਲ ਹੀ ਬੋਲਚਾਲ ਬੰਦ ਕਰਕੇ ਉਹਨੂੰ ਇਕੱਲਿਆਂ ਕਰ ਦੇਣਾ ਵੀ ਇਸੇ ਮਨਸੂਬੇ, ਸਾਜ਼ਿਸ ਅਤੇ ਲਕੀਰ ਵਿਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ।

ਬਰਤਾਨੀਆ ਹੋਮ ਔਫਿਸ ਦੇ 2004 ਸਾਲ ਦੇ ਰਿਕਾਰਡ ਮੁਤਾਬਕ ਘਰੇਲੂ ਮਾਰ ਕੁਟਾਈ ਦੇ 16 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਕੇਸਾਂ ਵਿਚੋਂ 25 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਕੇਸ ਤਸ਼ੱਦਦ ਨਾਲ ਲਬਰੇਜ਼ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ ਬਰਤਾਨੀਆਂ ਵਿਚ ਹਰ ਮਿੰਟ ਬਾਅਦ ਪੁਲੀਸ ਕੋਲ, ਘਰੇਲੂ ਮਾਰ ਕੁਟਾਈ ਦਾ ਇੱਕ ਕੇਸ ਆਉਂਦਾ ਹੈ। ਬਹੁਤੇ ਕੇਸ ਤਾਂ ਪੁਲੀਸ ਨੂੰ ਦੱਸੇ ਹੀ ਨਹੀਂ ਜਾਂਦੇ ਅਤੇ ਇਹ ਗੱਲ ਏਸ਼ੀਅਨ ਪ੍ਰੀਵਾਰਾਂ ਤੇ ਸਗੋਂ ਜ਼ਿਆਦਾ ਦੁੱਕਦੀ ਹੈ। ਇਥੇ ਔਰਤ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਮਾਂ ਬਾਪ, ਭਰਾਵਾਂ ਦੀ ਇਜ਼ਤ ਦਾ ਖਿਆਲ ਸਮਾਜ ਵਿਚ ਬੁਰਾ ਸਮਝੇ ਜਾਣ ਕਰਕੇ, ਦੜ ਵੱਟ ਕੇ ਜ਼ੁਲਮ ਸਹਿ ਲਏ ਜਾਂਦੇ ਹਨ।

ਜਿਹੜੇ ਥੋੜ੍ਹੇ ਬਹੁਤੇ ਆਦਮੀ ਇਸ ਘਰੇਲੂ ਮਾਰ ਕੁਟਾਈ ਦਾ ਸ਼ਿਕਾਰ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ, ਔਰਤਾਂ ਦੇ ਮੁਕਾਬਲੇ ਘੱਟ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਦੇਖਣ, ਸੁਣਨ 'ਚ ਇਹ ਵੀ ਆਇਆ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਉਹ ਹੀ ਆਦਮੀ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਜੇਹਨਾਂ ਪਹਿਲੀਆਂ ਵਿਚ ਔਰਤਾਂ

‘ਤੇ ਜ਼ੁਲਮ ਢਾਹੇ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਅੰਕੜੇ ਇਹ ਵੀ ਦੱਸਦੇ ਹਨ ਕਿ 45 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਔਰਤਾਂ ਅਤੇ 26 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਮਰਦਾਂ ਦੀ ਆਪਣੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਦੇ ਲੰਬੇ ਸਫਰ ਵਿਚ ਘੱਟੋ ਘੱਟ ਇਕ ਵਾਰੀ ਆਪਣੇ ਰਿਸ਼ਤਿਆਂ ਦੇ ਸਿਲਸਿਲੇ ਵਿਚ ਜ਼ੁਲਮ ਸਹਾਰਿਆ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਔਸਤਨ ਇਕ ਸਾਲ ਵਿਚ 13 ਮਿਲੀਅਨ ਕੇਸ, ਮਾਰ ਕੁਟਾਈ ਦੇ ਬਰਤਾਨੀਆ ਵਿਚ, ਦਰਜ ਕੀਤੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ, ਜੇਹਨਾਂ ਵਿਚ ਜਾਂ ਤਾਂ ਔਰਤ ਦਾ ਹੁਣ ਵਾਲਾ ਜਾਂ ਪਹਿਲਾ ਘਰਵਾਲਾ, ਮਾਰ ਕੁਟਾਈ ਕਰਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਮਾਰ ਕੁਟਾਈ ਦੀ ਧਮਕੀ ਦਿੰਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਵੀ ਪਤਾ ਲੱਗਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਤਸ਼ੱਦਦ ਔਰਤ ‘ਤੇ 16 ਸਾਲ ਦੀ ਉਮਰ ਤੋਂ ਹੀ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਜੋ ਬਾਅਦ ਦੀ ਉਮਰ ਤਕ ਚਲਦਾ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ। 54 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਬਲਾਤਕਾਰ ਦੇ ਕੇਸ ਹੁਣ ਵਾਲੇ ਜਾਂ ਪਹਿਲਾਂ ਰਹਿ ਚੁੱਕੇ ਪਤੀ ਵੱਲੋਂ ਕੀਤੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹੀ ਦੋ ਔਰਤਾਂ ਹਰ ਹਫਤੇ ਇਹਨਾਂ ਪਤੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਮਾਰ ਦਿੱਤੀਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ। 30 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਕੇਸਾਂ ਵਿਚ ਔਰਤਾਂ ਉਪਰ ਉਸ ਵੇਲੇ ਤਸ਼ੱਦਦ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਜਦ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਬੱਚਾ, ਬੱਚੀ ਹੋਣ ਵਾਲਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਪੁਲੀਸ ਕੋਲ ਰਿਪੋਰਟ ਕਰਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਇਕ ਔਰਤ, ਔਸਤਨ 35 ਵਾਰ ਕੱਟ ਖਾ ਚੁੱਕੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਏਸ਼ੀਅਨ ਔਰਤਾਂ ਲਈ ਇਹ ਗਿਣਤੀ ਇਸ ਨਾਲੋਂ ਕਾਫ਼ੀ ਜ਼ਿਆਦਾ ਹੋਵੇਗੀ। ਅੰਕੜਿਆਂ ਮੁਤਾਬਿਕ ਇਕ ਆਮ ਦਿਨ ਵਿਚ 3615 ਔਰਤਾਂ ਅਤੇ 3580 ਬੱਚੇ ਪਨਾਹਘਰਾਂ ਵਿਚ ਜਾ ਕੇ ਆਪਣਾ ਬਚਾਅ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਇਹ ਅੰਕੜੇ ਇੰਗਲੈਂਡ ਦੇ ਸਾਲ 2006 ਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਸਾਲ 2010 ‘ਚ ਇਹਨਾਂ ਵਿਚ 12 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਦਾ ਵਾਧਾ ਹੋਇਆ ਸੀ। ਹੁਣ ਸਾਲ 2012 ‘ਚ ਜਦ ਬਹੁਤੇ ਲੋਕੀਂ ਕੰਮਾਂ ਤੋਂ ਵਿਹਲੇ ਹਨ ਤਾਂ ਇਸ ਨਾਲ ਘਰੇਲੂ ਮਾਰ ਕੁਟਾਈ ਅਤੇ ਮਾਨਸਿਕ ਰੋਗਾਂ ਦੇ ਕੇਸਾਂ ਵਿਚ ਹੋਰ ਵੀ ਵਾਧਾ ਹੋਇਆ ਸੀ। ਜੇਹੜਿਆਂ ਲੋਕਾਂ ਤੇ ਘਰੇਲੂ ਮਾਰ ਕੁਟਾਈ ਦਾ ਚਾਰ ਵਾਰ ਤਸ਼ੱਦਦ ਹੋਇਆ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਉਹਨਾਂ ਵਿਚੋਂ 89 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਔਰਤਾਂ ਇਥੇ ਜ਼ੁਲਮ ਨੂੰ ਸਹਾਰਦੀਆਂ ਹਨ। ਇਹਨਾਂ ਅੰਕੜਿਆਂ ਵਿਚ ਵਾਧੇ ਦੀ ਦਰ ਦੇਖਦਿਆਂ ਇਹ ਗੱਲ ਸਾਹਮਣੇ ਆਈ ਹੈ ਕਿ ਇਕ ਦਿਨ ਵਿਚ 11,310 ਔਰਤਾਂ ਨੇ ਘਰੇਲੂ ਮਾਰ ਕੁਟਾਈ ਦੀ ਸ਼ਕਾਇਤ ਕੀਤੀ ਸੀ। ਇਹ ਅੰਕੜੇ 2006 ਦੇ ਸਨ ਜਿਹਨਾਂ ਵਿਚ 2003

ਦੇ ਮੁਕਾਬਲੇ 50 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਵਾਧਾ ਹੋਇਆ ਸੀ। ਹੁਣ 2012 ਦੇ ਹਾਲਾਤਾਂ ਨੂੰ ਦੇਖਦੇ, ਇਸ ਗਿਣਤੀ ਵਿਚ ਚੋਖਾ ਵਾਧਾ ਹੋਇਆ ਹੋਵੇਗਾ।

ਮਾਨਸਿਕ ਸਿਹਤ ਬਾਰੇ ਗੱਲ ਕਰਦਿਆਂ ਇਹ ਪਤਾ ਲੱਗਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜਿਹੜਿਆਂ ਕੇਸਾਂ ਵਿਚ ਘਰੇਲੂ ਮਾਰ ਕੁਟਾਈ ਅਤੇ ਹੋਰ ਕਈ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਾ ਸ਼ੋਸ਼ਣ ਹੋਇਆ ਹੋਵੇ, ਉਹਨਾਂ ਔਰਤਾਂ ਵਿਚ ਉਦਾਸੀ ਅਤੇ ਹੋਰ ਮਾਨਸਿਕ ਰੋਗਾਂ ‘ਚ ਵਾਧਾ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਐਹੋ ਜੇਹੀਆਂ ਔਰਤਾਂ ਵਿਚ ਆਮ ਔਰਤਾਂ ਨਾਲੋਂ ਮਾਨਸਿਕ ਬਿਮਾਰੀਆਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਤਿੰਨ ਗੁਣਾ ਜ਼ਿਆਦਾ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਮਾਨਸਿਕ ਰੋਗੀਆਂ ਦੇ ਹਸਪਤਾਲਾਂ ਵਿਚ 70 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਔਰਤਾਂ ਉਹ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ ਜਿਹਨਾਂ ‘ਤੇ ਸਰੀਰਕ ਅਤੇ ਜਿਣਸੀ ਤਸ਼ੱਦਦ ਹੋਇਆ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। 35 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਔਰਤਾਂ ਵਿਚ ਆਤਮਘਾਤ ਵੀ ਇਸੇ ਕਰਕੇ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਦਰ ਕਾਲੀਆਂ ਅਤੇ ਏਸ਼ੀਆਈ ਔਰਤਾਂ ਵਿਚ ਇਹਨਾਂ ਕਰਕੇ 50 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਹੈ। ਜਦ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਮਾਨਸਿਕ ਰੋਗੀ ਕਰਾਰ ਦੇ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਤਾਂ ਉਹਦੀ ਸਖ਼ਸ਼ੀਅਤ ‘ਤੇ ਇਕ ਧੱਬਾ ਲੱਗ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਸਿਰਫ ਉਹ ਔਰਤ ਹੀ ਇਸ ਕਰਕੇ ਦੁੱਖ ਨਹੀਂ ਸਹਾਰਦੀ, ਸਗੋਂ ਉਹਦੇ ਬੱਚੇ ਵੀ ਇਸ ਸਮਾਜ ਵਿਚ ਇਸ ਦੁੱਖ ਦੇ ਭਾਗੀਦਾਰ ਬਣਦੇ ਹਨ। ਦੁਖਿਆਰੀ ਔਰਤ ਅਤੇ ਬੱਚੇ ਮਾਯੂਸ, ਡਰੂ-ਡਰੂ ਅਤੇ ਦੱਬੇ ਹੋਏ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ। ਉਹਨਾਂ ਦਾ ਆਤਮਵਿਸ਼ਵਾਸ ਜਾਂਦਾ ਲੱਗਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਬਹੁਤ ਲੋਕੀਂ ਉਸ ਔਰਤ ਅਤੇ ਉਹਦੇ ਬੱਚਿਆਂ ਤੇ ਯਕੀਨ ਨਹੀਂ ਕਰਦੇ।

ਇਸ ਸਾਰੇ ਕਾਸੇ ਦੀ ਜੜ੍ਹ ਇਸ ਗੱਲ ਵਿਚ ਹੈ ਕਿ ਮਰਦ ਪ੍ਰਧਾਨ ਸਮਾਜ, ਆਦਮੀ ਦੀ ਹੈਕੜ ਨੂੰ ਗੱਜ ਵੱਜ ਕੇ ਉਪਰ ਚੱਕਦਾ ਹੈ। ਸਮਾਜਿਕ ਵਰਤਾਰੇ ਆਦਮੀ ਨੂੰ ਘਰ ਦਾ ਮਾਲਕ ਕਮਾਈ ਕਰਨ ਵਾਲਾ, ਘਰ ਦਾ ਮੋਹਰੀ ਅਤੇ ਸਾਰੇ ਫੈਸਲੇ ਲੈਣ ਵਾਲਾ ਸਮਝਦਾ ਹੈ। ਔਰਤ ਅਤੇ ਮਰਦ ਦੀ ਬਰਾਬਰੀ ਦੀ ਗੱਲ ਧਰਮਾਂ ਪਾਸਿਉਂ ਬਿਲਕੁਲ ਨਹੀਂ ਆਉਂਦੀ ਅਤੇ ਜੇਕਰ ਇਕ ਔਧੀ ਗੱਲ ਕਿਤੇ ਕੀਤੀ ਵੀ ਗਈ ਹੈ, ਉਹ ਸਿਰਫ ਭਾਸ਼ਾਵਾਂ ਤਕ ਜਾਂ ਲਿਖਤਾਂ ਵਿਚ ਹੀ ਦਮ ਤੋੜ ਦਿੰਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਹੀ ਕਾਰਣ ਹੈ ਕਿ 66 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਤੋਂ ਜ਼ਿਆਦਾ ਆਦਮੀ, ਇਸ ਗੱਲ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਅਗਰ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਗੱਲ ਘਰ ਵਿਚ ਨਾ ਮੰਨੀ ਜਾਵੇ। ਤਾਂ

ਭਵਨ ਨਿਰਮਾਣ ਕਿਵੇਂ ਕਰੀਏ

ਸੁੰਦਰ, ਮਜ਼ਬੂਤ, ਭੁਚਾਲ ਨਿਰੋਧਕ ਅਤੇ ਘੱਟ ਖਰਚ ਵਿੱਚ ਜੇ ਤੁਸੀਂ ਘਰ ਬਣਾਉਣਾ ਚਹੁੰਦੇ ਹੋ ਤਾਂ ਪਹਿਲਾਂ ਇੱਕ ਵਾਰ ਇਹ ਕਿਤਾਬ ਜ਼ਰੂਰ ਪੜ੍ਹੋ।

- * ਨਕਸ਼ਿਆਂ ਸਹਿਤ * ਸਰੀਏ ਦੀ ਜਾਂਚ * ਸੀਮਿੰਟ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਿਵੇਂ
- * ਸਲਾਬ ਤੋਂ ਕਿਵੇਂ ਬਚਾਅ * ਤਰੇੜਾਂ ਤੋਂ ਬਚਾਅ ਕਿਵੇਂ
- * ਲੱਕੜ ਦੀ ਚੋਣ ਕਿਵੇਂ ਕਰੀਏ ਜਾਂ ਮਾਰਬਲ ਕਿਹੋ ਜਿਹਾ ਹੋਵੇ

ਆਦਿ ਜਾਣਕਾਰੀਆਂ ਦਿੰਦੀ ਇਹ ਪੁਸਤਕ, ਘਰ ਬਣਾਉਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਇੱਕ ਵਾਰ ਜ਼ਰੂਰ ਪੜ੍ਹੋ

ਘਰ ਬੈਠੇ ਪੁਸਤਕ ਵੀਪੀਪੀ ਰਾਹੀਂ ਮੰਗਵਾਉਣ ਲਈ ਫ਼ੋਨ ਕਰੋ 01679-241744

ਉਹ ਜ਼ੁਲਮ ਕਰਕੇ ਜ਼ਬਰੀ ਨਾਲ ਮੰਨਵਾਉਣਗੇ। 20 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਮਰਦ, ਔਰਤਾਂ ਨਾਲ ਘਰ ਵਿਚ ਜ਼ਬਰਦਸਤੀ ਸੰਭੋਗ ਕਰਨ ਨੂੰ ਜ਼ਾਇਜ਼ ਠਹਿਰਾਉਂਦੇ ਹਨ ਅਤੇ 12 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਮਰਦ ਇਸ ਗੱਲ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਅਗਰ ਇਸ ਸਿਲਸਿਲੇ ਵਿਚ ਗੱਲ ਨਾ ਬਣਦੀ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਉਹ ਮਾਰ ਕੁਟਾਈ ਕਰਨਗੇ। ਅਸੀਂ ਵਰਤਾਵ ਘਰੋਂ ਸਿੱਖਦੇ ਹਾਂ ਅਤੇ ਇਸ ਕਰਕੇ 20 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਲੜਕੇ, ਮਾਰ ਕੁਟਾਈ ਨੂੰ ਜ਼ਾਇਜ਼ ਕਰਾਰ ਦਿੰਦੇ ਹਨ ਅਤੇ 10 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਲੜਕੀਆਂ ਇਸ ਦੀ ਹਾਮੀ ਭਰਦੀਆਂ ਹਨ। ਏਸ਼ੀਅਨ ਭਾਈਚਾਰੇ ਵਿਚ ਤਾਂ ਇਹ ਗੱਲ ਛੋਟੇ ਹੁੰਦਿਆਂ ਈ ਸਿਖਾਈ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਧੀਆਂ ਪਰਾਈਆਂ ਹਨ, ਮਾਂ ਬਾਪ ਦਾ ਘਰ, ਉਹਨਾਂ ਦਾ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ ਡੋਲੀ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਅਰਥੀ ਹੀ ਉਸ ਘਰੋਂ ਆਉਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਉਹਨੂੰ ਹਰ ਜ਼ੁਲਮ, ਉਥੇ ਸਹਾਰਨਾ ਪਵੇਗਾ ਅਤੇ ਇਹ ਹੀ ਉਹਦਾ ਫਰਜ਼ ਹੈ। ਏਸ਼ੀਅਨ ਲੋਕਾਂ ਵਿਚ ਇਸੇ ਕਰਕੇ ਇਹ ਗੱਲ ਸਵੀਕਾਰਤ ਹੈ ਕਿ ਅਗਰ ਮਰਦ ਦਾ ਪਰਾਈ ਔਰਤ ਨਾਲ ਸਬੰਧ ਹੈ ਤਾਂ ਉਹਨੂੰ ਇਹ ਕਹਿਕੇ, “ਆਦਮੀ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕਰਦੇ ਹੀ ਹੁੰਦੇ ਆ” ਸਵੀਕਾਰ ਕਰ ਲਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਜਦ ਔਰਤ ਇਸ ਬਾਰੇ ਸੁਆਲ ਉਠਾਉਂਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਉਹਦੀ ਮਾਰ ਕੁਟਾਈ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਅਗਰ ਔਰਤ ਦਾ ਗੈਰ-ਮਰਦ ਨਾਲ ਸਬੰਧ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਏਸ਼ੀਅਨ ਮਰਦ, ਸਮਾਜ ਅਤੇ ਧਾਰਮਿਕ ਅਦਾਰੇ ਇਹਨੂੰ ਪ੍ਰਵਾਨਗੀ ਨਹੀਂ ਦਿੰਦੇ। ਸੈਂਕਣ ਦਾ ਦਰਦ ਵੀ ਉਹ ਇਕੱਲਿਆਂ ਹੀ ਸਹਾਰਦੀ ਹੈ। ਘਰ ਵਿਚ ਜ਼ੁਲਮ ਸਹਾਰ ਰਹੀ ਔਰਤ ਦਾ ਏਸ਼ੀਅਨ ਭਾਈਚਾਰੇ ਵਿਚੋਂ ਕੋਈ ਨਹੀਂ ਹੱਥ ਫੜਦਾ ਅਤੇ ਦੋਸ਼ ਵੀ ਉਸ ਕੁੱਟਮਾਰ ਖਾ ਰਹੀ ਔਰਤ ਨੂੰ ਹੀ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹਨੂੰ ਆਦਮੀ ਕਾਬੂ ਨਹੀਂ ਕਰਨਾ ਆਉਂਦਾ।” ਉਹਨੂੰ ਕੋਈ ਸਹਾਰਾ ਨਾ ਦਿਸਦਾ ਹੋਣ 'ਤੇ ਕਿ ਉਹਦੇ ਬੱਚਿਆਂ ਦਾ ਕੀ ਬਣੇਗਾ। ਉਹਦੀ ਅਤੇ ਉਹਦੇ ਮਾ ਬਾਪ ਦੀ ਇਜ਼ਤ ਖਰਾਬ ਹੋਵੇਗੀ, ਉਹ ਦੁੱਖਾਂਮਾਰੀ ਘੋਰ ਉਦਾਸੀ 'ਚ ਚਲੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਐਹੋ ਜਿਹੀਆਂ ਸਤਾਈਆਂ ਔਰਤਾਂ ਫਿਰ ਬਾਬਿਆਂ ਸਾਧਾਂ ਦੇ ਚੁੰਗਲ 'ਚ ਸਹਾਰਾ ਭਾਲਦੀਆਂ ਫਸ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ।

ਇਹ ਗੱਲ ਵੀ ਸਪਸ਼ਟ ਹੋ ਚੁੱਕੀ ਹੈ ਕਿ ਹਰ ਕਿਸਮ ਦੀਆਂ ਔਰਤਾਂ ਇਸ ਸੰਤਾਪ 'ਚੋਂ ਲੰਘਦੀਆਂ ਹਨ ਚਾਹੇ ਉਹ ਗੋਰੀਆਂ, ਕਾਲੀਆਂ ਜਾਂ ਏਸ਼ੀਅਨ ਹੋਣ ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਦਾ ਕਿਸੇ ਵੀ ਅਕੀਦੇ ਵਿਚ ਯਕੀਨ ਹੋਵੇ। ਕੰਮਾਂ ਕਾਰਾਂ, ਪੜ੍ਹੇ ਲਿਖੇ ਜਾਂ ਅਨਪੜ੍ਹ ਹੋਣਾ ਵੀ ਇਥੇ ਵਾਰਾ ਨਹੀਂ ਖਾਂਦਾ। ਘਰੇਲੂ ਮਾਰ ਕੁਟਾਈ, ਹਰ ਤਸੱਦਦ ਵੱਡੀਆਂ ਵੱਡੀਆਂ ਨੌਕਰੀਆਂ ਵਾਲੀਆਂ ਵੀ ਸਹਾਰਦੀਆਂ ਹਨ ਅਤੇ ਉਹ ਵੀ ਜੋ ਕੋਈ ਕੰਮ ਨਹੀਂ ਕਰਦੀਆਂ। ਬਰਤਾਨੀਆਂ ਜਾਂ ਹੋਰ ਬਾਹਰਲੇ ਮੁਲਕਾਂ ਵਿਚ ਉਹਨਾਂ ਮੁਲਕਾਂ ਦੀ ਭਾਸ਼ਾ ਅਤੇ ਪ੍ਰਬੰਧ ਨੂੰ ਜਾਨਣਾਂ ਹੋਰ ਵੀ ਅੜਿੱਕਾ ਬਣਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉਹ ਆਪਣੀ ਹੋਣੀ ਸਮਝ, ਚੁੱਪ ਚਾਪ ਦਿਨ ਕਟੀ ਕਰੀ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ ਕਿ ਸ਼ਾਇਦ ਕਦੇ ਭਲੇ ਦਿਨ ਵੀ ਆਉਣਗੇ। ਭਲੇ ਦਿਨ ਆਉਣ ਵਾਲੀ ਆਮ ਕਹਾਵਤ ਪੰਜਾਬ ਭਾਰਤ ਵਿਚ ਵੀ ਬਣੀ ਰਹਿੰਦੀ ਹੈ।

ਸਭ ਤੋਂ ਮਾੜੀ ਗੱਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਏਸ਼ੀਅਨ ਸਮਾਜ ਵਿਚ ਮੁਕਾਬਲਤਨ ਆਦਮੀਆਂ ਦੇ ਔਰਤਾਂ ਨੂੰ ਵਿਦਿਆ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਜਦੋਂ ਕਿ ਸਚਾਈ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਸਾਡੀ ਸਖ਼ਸ਼ੀਅਤ ਨੂੰ ਬਨਾਉਣ ਵਿਚ ਸਭ ਤੋਂ ਜ਼ਿਆਦਾ ਹਿੱਸਾ, ਖਾਸ ਕਰਕੇ ਛੋਟੀ ਉਮਰ ਵਿਚ, ਮਾਂ ਦਾ ਹੀ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਮਾਂ ਹੀ ਸਾਡੀ ਪਹਿਲੀ

ਅਧਿਆਪਕਾ ਅਤੇ ਗੁਰੂ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਗੁਰੂ ਅਤੇ ਅਧਿਆਪਕਾ ਹੀ ਸੰਤੁਲਤ ਸਖ਼ਸ਼ੀਅਤ ਵਾਲੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ਤਾਂ ਉਹ ਕਿਹੋ ਜਿਹੀ ਸਿੱਖਿਆ ਦੇ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਇਸੇ ਕਰਕੇ ਦੁਨੀਆਂ ਦੇ ਉਹਨਾਂ ਸਮਾਜਾਂ ਨੇ ਤਰੱਕੀ ਜ਼ਿਆਦਾ ਕੀਤੀ ਹੈ ਜਿਹਨਾਂ ਵਿਚ ਔਰਤਾਂ ਜ਼ਿਆਦਾ ਸਿੱਖਿਅਤ ਹਨ। ਸ਼ਾਇਦ ਇਸੇ ਕਰਕੇ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਅਗਰ ਵਿਦਿਆ ਹਾਸਲ ਕਰਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਉਹ ਸਾਰੀ ਕੁਲ, ਪਰਿਵਾਰ, ਭਾਈਚਾਰੇ, ਸਮਾਜ ਅਤੇ ਮੁਲਕ ਨੂੰ ਤਰੱਕੀ ਦੇ ਰਾਹ 'ਤੇ ਲੈ ਕੇ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਜਦੋਂ ਕਿ ਮਰਦ ਦੀ ਵਿਦਿਆ ਸਿਰਫ ਉਹਦੇ ਇਕੱਲੇ ਤੱਕ ਸੀਮਿਤ ਰਹਿੰਦੀ ਹੈ।

ਘਰ ਵਿਚ ਮਾਰ ਕੁਟਾਈ ਨਾਲ ਬੱਚਿਆਂ ਦੇ ਪਾਲਣ-ਪੋਸਣ 'ਤੇ ਅਸਰ ਪੈਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਅੰਕੜਿਆਂ ਮੁਤਾਬਕ ਹਰ ਸਾਲ 750,000 ਬੱਚੇ ਬਰਤਾਨੀਆਂ ਵਿਚ ਇਸ ਤੋਂ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਇਹ ਹਾਲ ਵਿਕਸਤ ਮੁਲਕ ਦਾ ਹੈ ਜਿਥੇ ਔਰਤਾਂ ਸਰਕਾਰੀ ਕਾਨੂੰਨ ਅਤੇ ਪ੍ਰਬੰਧ ਦੀਆਂ ਤਾਂ ਵਾਕਿਫ ਹਨ ਹੀ ਸਗੋਂ ਪੜ੍ਹੀਆਂ ਲਿਖੀਆਂ ਵੀ ਹਨ ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਹਿਫਾਜ਼ਤ ਲਈ ਪੁਲੀਸ, ਪੜ੍ਹਾਈ ਅਤੇ ਸੋਸ਼ਲ ਸਰਵਿਸਜ਼ ਵਰਗੇ ਅਦਾਰੇ ਵੀ ਹਨ। ਭਾਰਤ ਵਰਗੇ ਅਣ-ਵਿਕਸਿਤ ਅਤੇ ਜਾਗੀਰੂ ਕਦਰਾ ਕੀਮਤਾਂ ਨਾਲ ਭਰੇ ਭਕੁੰਨੇ ਮੁਲਕ ਵਿਚ ਜਿਥੇ ਧਰਮ ਵੀ ਔਰਤ ਨੂੰ ਸਤਿਕਾਰ ਨਹੀਂ ਦਿੰਦੇ, ਕੀ ਤਵੱਕੋ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਔਰਤਾਂ ਦੀ ਹਾਲਤ ਦਾ ਅੰਦਾਜ਼ਾ ਸਹਿਜੇ ਹੀ ਲਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਬਾਂਹ ਫੜਨ ਵਾਲਾ ਸਰਕਾਰੀ, ਗੈਰ-ਸਰਕਾਰੀ, ਧਾਰਮਿਕ, ਗੈਰਧਾਰਮਿਕ, ਸਿਆਸੀ ਅਤੇ ਗੈਰ ਸਿਆਸੀ ਅਦਾਰੇ ਅਜੇ ਮੈਦਾਨ ਵਿਚ ਬੜੇ ਘੱਟ ਹਨ। ਜਦ ਘਰ ਵਿਚ ਮਾਂ ਤੇ ਔਤਿਆਚਾਰ ਹੁੰਦਾ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਉਹਦਾ ਹਿੱਸਾ ਬਹੁਤੀ ਵਾਰ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਵੀ ਮਿਲ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਬੱਚੇ ਜਦ ਵੱਡੇ ਹੋ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਤਾਂ ਆਪਣੇ ਬਾਪ ਨੂੰ ਲਾਜ਼ਮੀ ਨਫਰਤ ਕਰਨ ਲੱਗ ਪੈਂਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਨਫਰਤ ਨਾਲ ਹੀ ਪ੍ਰੀਵਾਰ ਦਾ ਮਾਹੌਲ ਨਾ ਖੁਸ਼ਗਵਾਰ ਹੋਇਆ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ। ਭਾਰਤੀ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਗਾਣੇ ਅਤੇ ਫਿਲਮਾਂ ਵੀ ਬਹੁਤੇ ਕੇਸਾਂ ਵਿਚ ਔਰਤ ਦੇ ਹੱਕ 'ਚ ਨਹੀਂ ਭੁਗਤਦੀਆਂ ਅਤੇ ਇਹ ਪਰੰਪਰਾ ਬਸ ਤੁਰਦੀ, ਤੁਰਦੀ ਤੁਰੀ ਹੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ।

ਬਰਤਾਨੀਆ ਵਿਚ ਔਰਤਾਂ ਤੇ ਤਸੱਦਦ ਗੈਰ ਕਾਨੂੰਨੀ ਹੈ ਅਤੇ ਹੁਣ ਪੁਲੀਸ ਕੋਲ ਤਾਕਤ ਹੈ ਕਿ ਘਰੇਲੂ ਮਾਰ ਕੁਟਾਈ ਦੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਤੇ ਆਦਮੀ ਨੂੰ ਘਰੋਂ ਕੱਢ ਕੇ ਬਾਣੇ ਡੱਕ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਬੱਚਿਆਂ ਲਈ 1989, 2002, 2004 ਅਤੇ 2005 ਦੇ ਕਾਨੂੰਨ ਹਨ ਜਿਹਨਾਂ ਮੁਤਾਬਕ ਅਗਰ ਬੱਚੇ ਘਰੇਲੂ ਮਾਰ ਕੁਟਾਈ ਵੀ ਦੇਖਦੇ ਹਨ ਤਾਂ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਥਾਂ ਤੇ ਰੱਖਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਜਿਹਨਾਂ ਕੇਸਾਂ ਵਿਚ ਇਸ ਜ਼ੁਲਮ ਕਰਕੇ ਬੱਚੇ ਸ਼ਿਕਾਰ ਹੁੰਦੇ ਹਨ, ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ 30 ਤੋਂ 66 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਤਕ ਹੈ ਅਤੇ ਤਕਰੀਬਨ 75 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਬੱਚਿਆਂ ਦੇ ਨਾਂ ਸਰਕਾਰੀ ਅਫਸਰਾਂ ਕੋਲ ਦਰਜ ਹਨ ਜਿਹਨਾਂ ਨਾਲ ਘਰ ਵਿਚ ਬਦਸਲੂਕੀ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਬਰਤਾਨੀਆਂ ਦੇ ਲੰਦਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਦੂਜੇ ਵੱਡੇ ਸ਼ਹਿਰ ਬ੍ਰਿਸਿਯਮ ਵਿਚ ਅੰਦਾਜ਼ਾ ਲਾਇਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਐਹੋ ਜਿਹੇ ਬੱਚਿਆਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ 33000 ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਅੱਜਕੱਲ ਦੇ ਹਾਲਾਤ ਮੁਤਾਬਕ ਦਿਨ-ਬ-ਦਿਨ ਵਧ ਰਹੀ ਹੈ।

ਭਾਰਤੀ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਪਿਛਾਂਹ-ਖਿੱਚੂ ਸੋਚਣੀ ਉਸ ਵੇਲੇ ਵੀ ਔਰਤ ਤੇ ਤਸੱਦਦ ਕਰਦੀ ਹੈ ਜਦ ਉਹਦੇ ਮੁੰਡੇ ਦੀ ਬਜਾਏ ਕੁੜੀ ਪੈਦਾ ਹੋਵੇ। ਇਹਨਾਂ ਦੋਵਾਂ ਹਾਲਾਤਾਂ ਵਿਚ ਵੀ ਕਸੂਰ ਮਰਦ

ਦਾ ਹੀ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਪਰ ਦੋਸ਼ ਸਦਾ ਔਰਤ 'ਤੇ ਮੜ੍ਹਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਦਾਜ ਘੱਟ ਲਿਆਉਣ 'ਤੇ ਜਾਂ ਆਪਣੇ ਮੁਲਕ ਤੋਂ ਵਿਆਹ ਕੇ ਲਿਆਉਣ 'ਤੇ ਵੀ ਉਹਦੇ ਪੇਕਿਆਂ ਸਦਾ ਬੁਰਾ ਭਲਾ ਕਹਿਣਾ ਜਾਂ ਕਈ ਕੇਸਾਂ ਵਿਚ ਸਹੁਰੇ, ਦਿਉਰਾਂ ਅਤੇ ਜੇਠਾਂ ਵੱਲੋਂ ਜ਼ਬਰਦਸਤੀ ਕਰਨ ਅਤੇ ਔਰਤ ਵੱਲੋਂ ਉਜ਼ਰ ਕਰਨ 'ਤੇ ਦੋਸ਼ ਔਰਤ ਨੂੰ ਦੇ ਕੇ ਉਹਦੀ ਮਾਰ ਕੁਟਾਈ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਸ਼ਰਾਬ ਅਤੇ ਹੋਰ ਨਸ਼ੇ ਇਸ ਬਿਰਤੀ ਨੂੰ ਵਧਾਉਂਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਮਾਰ ਕੁਟਾਈ ਔਰਤ ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ ਬੱਚਿਆਂ ਤਕ ਜਾ ਅਪੜਦੀ ਹੈ। ਸਾਡਾ ਸਮਾਜ ਮੂਲ ਦਰਸ਼ਕ ਬਣਿਆ ਦੇਖਦਾ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਸ਼ਰਾਬੀ ਅਤੇ ਨਸ਼ਈ ਘਰ 'ਚ ਉਸ ਵੇਲੇ ਵੀ ਕਲੇਸ਼ ਪਾਉਂਦੇ ਹਨ ਜਦ ਔਰਤ ਪੈਸੇ ਦੇਣ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰੇ ਜਾਂ ਘਰ ਦੀਆਂ ਚੀਜ਼ਾਂ ਵੇਚਣ ਤੇ ਰੋਕ ਲਾਵੇ। ਨਸ਼ਈ ਅਤੇ ਵੈਲੀ ਆਦਮੀ ਨੂੰ ਉਹਦਾ ਨਸ਼ਾ ਤੋੜਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉਹਦੀ ਸੋਚਣੀ ਸਿਰਫ ਨਸ਼ਾ ਪੂਰਨ ਤੇ ਹੀ ਕੇਂਦਰਤ ਰਹਿੰਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਆਦਤ ਪੂਰੀ ਨਾ ਹੋਣ ਤੇ ਉਹ ਕਈ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਹਿੰਸਾ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਐਹੋ ਜਿਹੇ ਘਰਾਂ ਵਿਚ ਜੰਮੇ ਪਲੇ ਬੱਚੇ ਵੱਡੇ ਹੋ ਕੇ ਜਾਂ ਤਾਂ ਦੱਬੂ ਕਿਸਮ ਦੀ ਸਖ਼ਸ਼ੀਅਤ ਬਣ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਜਾਂ ਮਾਰਖੁੰਡੇ ਜਾਂ ਫਿਰ ਸਾਰੀ ਉਮਰ ਵਿਆਹ ਹੀ ਨਹੀਂ ਕਰਾਉਂਦੇ ਕਿ ਅਗਰ ਵਿਆਹ ਦਾ ਮਤਲਬ ਮਾਰ ਕੁਟਾਈ ਅਤੇ ਦੁੱਖ ਤਕਲੀਫਾਂ ਹੀ ਹਨ ਤਾਂ ਇਹਦੀ ਕੀ ਲੋੜ ਹੈ।

ਸਭ ਤੋਂ ਮਾੜੀ ਗੱਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਭਾਰਤ ਪੰਜਾਬ 'ਚ ਇਹਨਾਂ ਮਸਲਿਆਂ ਦੀ ਨਿਸ਼ਾਨਦੇਹੀ ਹੀ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਅਤੇ ਇਹਨੂੰ ਗੰਭੀਰਤਾ ਨਾਲ ਲਿਆ ਹੀ ਨਹੀਂ ਜਾਂਦਾ। ਅਗਰ ਮਸਲੇ ਦੀ ਨਾਜ਼ਿਕਤਾ ਅਤੇ ਗੰਭੀਰਤਾ ਨੂੰ ਸਮਝਿਆ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਉਥੇ ਬਰਤਾਨਵੀ ਪ੍ਰਬੰਧ ਵਾਂਗੂੰ ਸਰਕਾਰੀ ਅਤੇ ਗੈਰ ਸਰਕਾਰੀ ਅਦਾਰੇ ਮੌਜੂਦ ਹੋਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ। ਉਥੇ ਤਾਂ ਸਗੋਂ ਜੇਕਰ ਕਿਸੇ ਨੇ ਮਾਰ ਕੁਟਾਈ ਵਾਲੀਆਂ ਔਰਤਾਂ ਦੀ ਹਿਫਾਜ਼ਤ ਲਈ ਪਨਾਹਘਰ ਬਣਾਉਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਵੀ ਕੀਤੀ ਤਾਂ ਉਹਦੇ ਉਪਰ ਦੋਸ਼ ਲਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਔਰਤਾਂ ਨੂੰ ਘਰ ਪੱਟਣ ਲਈ ਉਤਸ਼ਾਹਿਤ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ। ਐਹੋ ਜਿਹਾ ਰੋਲਾ ਬਰਤਾਨੀਆਂ ਵਿਚ ਵੀ ਪਿਆ ਸੀ ਜਦ ਏਸ਼ੀਅਨ ਔਰਤਾਂ ਦੇ ਪਨਾਹਘਰ ਦੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਹੋਈ ਸੀ।

ਘਰੇਲੂ ਮਾਰ ਕੁਟਾਈ ਅਤੇ ਤਸ਼ੱਦਦ ਦੀਆਂ ਸ਼ਿਕਾਰ ਉਹਨਾਂ ਔਰਤਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਜ਼ਿਆਦਾ ਹੈ ਜੋ ਪਾਕਿਸਤਾਨ, ਭਾਰਤ ਅਤੇ ਬੰਗਲਾਦੇਸ਼ ਵਰਗੇ ਮੁਲਕਾਂ ਵਿਚੋਂ ਵਿਆਹ ਕਰਵਾਕੇ ਇਥੇ ਆਉਂਦੀਆਂ ਹਨ। ਬਰਤਾਨਵੀ ਸਮਾਜ, ਕਾਨੂੰਨ ਅਤੇ ਬੋਲੀ ਤੋਂ ਅਣਜਾਣ ਹੋਏ ਇਹਨਾਂ ਦੁਖਿਆਰੀਆਂ ਦੇ ਦੁੱਖਾਂ ਵਿਚ ਵਾਧਾ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਧਾਰਮਿਕ ਅਤੇ ਸਿਆਸੀ ਅਦਾਰੇ ਵੀ ਇਹਨਾਂ ਦੀ ਕੋਈ ਮੱਦਦ ਨਹੀਂ ਕਰਦੇ। ਹੁਣ ਜਿਉਂ ਜਿਉਂ ਇਹਨਾਂ ਮਸਲਿਆਂ ਬਾਰੇ ਚੇਤਨਤਾ ਵੱਧਦੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ ਤਾਂ ਕੁਝ ਆਸ ਬੱਝਣੀ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਈ ਹੈ।

ਬਰਤਾਨੀਆ ਦੇ ਜੰਮੇ ਪਲੇ ਬੱਚੇ ਆਪਣੇ ਹੱਕਾਂ ਲਈ ਜਾਗਰੂਕ ਹਨ ਅਤੇ ਉਹ ਕਿਸੇ ਵੀ ਕਿਸਮ ਦੀ ਬੇਇਨਸਾਫ਼ੀ ਖਿਲਾਫ਼ ਕਾਨੂੰਨ ਦਾ ਸਹਾਰਾ ਲੈਂਦੇ ਹਨ। ਪਰ ਇਹ ਕਲੰਕ ਸਾਡੇ ਸਮਾਜ ਤੇ ਉਨੀ ਦੇਰ ਲੱਗਾ ਰਹੇਗਾ ਜਿੰਨੀ ਦੇਰ ਅਸੀਂ ਔਰਤਾਂ ਨੂੰ ਵੱਧ ਤੋਂ ਵੱਧ ਪੜ੍ਹਾਉਂਦੇ ਨਹੀਂ ਆਪਣੀ ਸੋਚ ਨੂੰ ਬਰਾਬਰਤਾ ਦੀ ਸੂਈ ਤੇ ਟਿਕਾਉਂਦੇ ਨਹੀਂ ਅਤੇ ਔਰਤ ਦੀ ਇਕ ਬਰਾਬਰਤਾ ਦੇ ਹਾਣੀ ਵਾਂਗ ਕਦਰ ਨਹੀਂ ਕਰਦੇ।

ਵਿਗਿਆਨ ਜੋਤ

**ਨੂੰ ਘਰ ਘਰ ਪਹੁੰਚਾਉਣ ਲਈ
ਇੱਕ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਸਕੀਮ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ।**

‘ਵਿਗਿਆਨ ਜੋਤ’ ਦੀ ਦੋ ਸਾਲਾਂ ਦੀ ਮੈਂਬਰਸ਼ਿਪ 150 ਰੁਪਏ ਹੈ। ਜਿਹੜਾ ਸਹਿਯੋਗੀ ਇਸਦੇ ਨਵੇਂ ਪਾਠਕ ਬਣਾਏਗਾ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਇਨਾਮ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣਗੇ।

ਪੰਜ ਪਾਠਕ ਬਣਾਉਣ ਵਾਲੇ ਨੂੰ

70 ਰੁਪਏ ਮੁੱਲ ਦੀਆਂ ਕਿਤਾਬਾਂ
ਇਨਾਮ ਵਜੋਂ ਭੇਜੀਆਂ ਜਾਣਗੀਆਂ।

ਦਸ ਪਾਠਕ ਬਣਾਉਣ ਵਾਲੇ ਨੂੰ

160 ਰੁਪਏ ਮੁੱਲ ਦੀਆਂ ਕਿਤਾਬਾਂ
ਇਨਾਮ ਵਜੋਂ ਭੇਜੀਆਂ ਜਾਣਗੀਆਂ।

ਦੀਹ ਪਾਠਕ ਬਣਾਉਣ ਵਾਲੇ ਨੂੰ

340 ਰੁਪਏ ਮੁੱਲ ਦੀਆਂ ਕਿਤਾਬਾਂ
ਇਨਾਮ ਵਜੋਂ ਭੇਜੀਆਂ ਜਾਣਗੀਆਂ।

ਪੰਜਾਹ ਪਾਠਕ ਬਣਾਉਣ ਵਾਲੇ ਨੂੰ

1000 ਰੁਪਏ ਮੁੱਲ ਦੀਆਂ ਕਿਤਾਬਾਂ
ਅਤੇ ਇੱਕ ਪ੍ਰਸ਼ੰਸਾ ਪੱਤਰ
ਇਨਾਮ ਵਜੋਂ ਭੇਜੇ ਜਾਣਗੇ।

ਪਾਠਕਾਂ ਦੀ ਇਕੱਠੀ ਲਿਸਟ ਪੂਰੇ ਪਤਿਆਂ ਅਤੇ ਬੈਂਕ ਡਰਾਫਟ ਸਮੇਤ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਪਤੇ ਤੇ ਭੇਜੀ ਜਾਵੇ :

ਅਮਿੱਤ ਮਿੱਤਰ

ਤਰਕਸ਼ੀਲ ਨਿਵਾਸ, ਕੱਚਾ ਕਾਲਜ ਰੋਡ,
ਬਰਨਾਲਾ - 148101 (ਪੰਜਾਬ)

ਨੋਟ • ਇਨਾਮ ਵਿਚਲੀਆਂ ਕਿਤਾਬਾਂ ਤੁਹਾਡੀ ਚੋਣ ਅਨੁਸਾਰ ਮੈਗਜ਼ੀਨ ਵਿੱਚ ਛਪੀ ਲਿਸਟ, ਸਿਰਫ਼ ਤਰਕਭਾਰਤੀ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ ਜਾਂ ਵਿਸ਼ਵਭਾਰਤੀ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ ਵਿੱਚੋਂ ਜੋ ਉਪਲੱਬਧ ਹੋਣਗੀਆਂ ਹੀ ਮਿਲਣਗੀਆਂ।

• ਕਿਤਾਬਾਂ ਨੂੰ ਭੇਜਣ ਦਾ ਡਾਕ ਖਰਚ ਅਦਾਰਾ ‘ਵਿਗਿਆਨ ਜੋਤ’ ਦਾ ਹੋਵੇਗਾ।

• ਸਾਰੇ ਚੰਦੇ ਇੱਕੋ ਵੇਲੇ ਹੀ ਭੇਜੇ ਜਾਣ।

ਨੱਥ ਉੱਤਰਾਈ ਸਮਾਜ ਉੱਤੇ ਕਲੰਕ ਹੈ

ਮੂਲ ਚਿਰੋਜੀ ਲਾਲ ਸੀਵਾਸਤਵ ਅਨੁਵਾਦਕ : ਪਵਨ ਕੁਮਾਰ ਰੱਤੋਂ

ਪਰੰਪਰਾ ਅਤੇ ਸਭਿਆਚਾਰ ਦੇ ਪਖੰਡ ਦਾ ਦਮ ਭਰਨ ਵਾਲੇ ਧਰਮ ਠੇਕੇਦਾਰਾਂ ਦੀ ਬਦੌਲਤ ਦੇਸ਼ ਵਿਚ ਇਕ ਅਜਿਹਾ ਤਬਕਾ ਪੈਦਾ ਹੋਇਆ ਹੈ ਜਿਥੇ ਬੱਚੀ ਦੇ ਜਨਮ ਦੇ ਨਾਲ ਉਸਨੂੰ ਨੱਥ ਉੱਤਰਾਈ ਯਾਨੀ ਦੇਹ ਵਪਾਰ ਦੇ ਲਈ ਤਿਆਰ ਕੀਤਾ ਜਾਣ ਲੱਗਦਾ ਹੈ। ਮੱਧ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਦੇ ਕਈ ਜ਼ਿਲਿਆਂ ਵਿਚ ਨੱਥ ਉੱਤਰਾਈ ਵਰਗੀ ਘਿਰਣਿਤ ਪਰੰਪਰਾ ਦੇ ਚਲਨ ਨੂੰ ਲੇਖਕ ਸਮਾਜਿਕ ਕਲੰਕ ਮੰਨ ਰਿਹਾ ਹੈ।

ਸਾਡੇ ਧਰਮਾਂ ਦੇ ਠੇਕੇਦਾਰ ਇਹ ਕਹਿੰਦੇ ਕਦੇ ਨਹੀਂ ਬੱਕਦੇ ਕਿ ਸਾਡੀ ਸੰਸਕ੍ਰਿਤੀ ਸੰਸਾਰ ਵਿਚ ਸਭ ਤੋਂ ਵਧੀਆ ਹੈ। ਅਸੀਂ ਹੀ ਸਾਰੇ ਸੰਸਾਰ ਨੂੰ ਸੱਭਿਅਕ ਬਣਾਇਆ ਹੈ, ਇਸ ਲਈ ਅਸੀਂ ਇਸ ਦੇ 'ਗੁਰੂ' ਹਾਂ। ਜਦ ਕਿ ਇਹਨਾਂ 'ਸੱਭਿਅਕ ਗੁਰੂਆਂ' ਦੀ ਸੰਸਕ੍ਰਿਤੀ ਇਨੀ ਨਿੰਦਣਯੋਗ ਅਤੇ ਘਿਰਣਤ ਹੈ, ਜਿਸਨੂੰ ਦੇਖ ਸੁਣ ਕੇ ਸਭਿਆ ਸਮਾਜ ਦਾ ਸਿਰ ਸ਼ਰਮ ਨਾਲ ਝੁਕ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

ਪਰੰਪਰਾਵਾਂ ਦੇ ਨਾਂ ਉੱਤੇ ਸਮਾਜ ਵਿਚ ਸਦੀਆਂ ਤੋਂ ਦੇਹ ਦਾ ਵਪਾਰ ਸ਼ਰੇਆਮ ਚੱਲ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਮੱਧ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਦੇ ਰਾਇਸੇਨ, ਵਿਦਿਸ਼ਾ, ਬੇਰਸਿਆ ਆਦਿ ਜ਼ਿਲਿਆਂ ਦੇ ਕਈ ਪਿੰਡਾਂ ਵਿਚ ਬਾਂਛੜਾ, ਪਾਰਥੀ ਅਤੇ ਬੇੜੀਆਂ ਜਾਤੀ ਦੇ ਲੋਕ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ। ਇਹਨਾਂ ਜਾਤੀਆਂ ਦੀਆਂ ਇਸਤਰੀਆਂ ਤੋਂ ਦੇਹਵਪਾਰ ਕਰਾਉਣਾ ਇਕ ਪੁਸ਼ਤ ਦਰ ਪੁਸ਼ਤ ਧੰਦਾ ਹੈ।

ਪਿੰਡ ਬਾਰਨਾ ਵਿਚ ਬਾਂਛੜਾ ਜਾਤੀ ਦੇ 50-60 ਘਰ ਹਨ। ਸਭਨਾਂ ਘਰਾਂ ਵਿਚ ਵੇਸ਼ਵਾਵ੍ਰਿਤੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਜਦ ਇਸ ਜਾਤੀ ਦੇ ਕਿਸੇ ਪਰਿਵਾਰ ਵਿਚ ਕੁੜੀ ਦਾ ਜਨਮ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਕਈ ਦਿਨਾਂ ਤੱਕ ਜਸ਼ਨ ਮਨਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਆਸਪਾਸ ਵਾਲੇ ਵਧਾਈ ਦੇਂਦੇ ਹਨ। ਨਾਚਗਾਣਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਇਸਤਰੀਆਂ ਆਦਮੀਆਂ ਵਿਚ ਸ਼ਰਾਬ ਦਾ ਦੌਰ ਚਲਦਾ ਹੈ। ਮੁਰਗੇ ਅਤੇ ਬੱਕਰੇ ਦਾ ਸੱਦਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਜਸ਼ਨ ਇਸ ਲਈ ਮਨਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ 14-15 ਸਾਲ ਬਾਅਦ ਇਸੇ ਲੜਕੀ ਦੀ ਦੇਹ ਕਮਾਈ ਤੋਂ ਸਾਰੇ ਟੱਬਰ ਦਾ ਪੇਟ ਪਲਦਾ ਹੈ।

ਲੜਕੀ ਦੁਆਰਾ ਵੇਸ਼ਵਾਵ੍ਰਿਤੀ ਕਰਾਉਣ ਦੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤ 'ਨੱਥ ਉੱਤਰਾਈ' ਨਾਲ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਨੱਥ ਉੱਤਰਾਈ ਦਾ ਅਰਥ ਹੈ, ਲੜਕੀ ਦੀ ਸੱਭ ਤੋਂ ਉੱਚੀ ਬੋਲੀ ਲਗਾ ਕੇ ਸੱਭ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਸਰੀਰਕ ਸਬੰਧ ਕਾਇਮ ਕਰਨਾ। ਜਦ ਲੜਕੀ 11-12 ਸਾਲ ਦੀ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਤਦ ਆਸਪਾਸ ਦੇ ਪਿੰਡਾਂ ਅਤੇ ਸ਼ਹਿਰਾਂ ਦੇ ਵਿਗੜੇ ਹੋਏ ਅਮੀਰ ਨੱਥ ਉੱਤਰਾਈ ਦੀ ਬੋਲੀ ਲਗਾਣਾ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦੇਂਦੇ ਹਨ। ਕਦੇ ਕਦੇ ਨੱਥ ਉੱਤਰਾਈ ਦੀ ਬੋਲੀ 50 ਹਜ਼ਾਰ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਜਦ ਬੋਲੀ ਖਤਮ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਤਦ ਸੱਭ ਤੋਂ ਜ਼ਿਆਦਾ ਬੋਲੀ ਲਗਾਉਣ ਵਾਲਾ ਆਦਮੀ ਤਹਿਸ਼ਦਾ ਰਕਮ ਲੜਕੀ ਦੀ ਮਾਂ ਨੂੰ ਦੇਂਦਾ ਹੈ। ਨੱਥ ਉੱਤਰਾਣ ਵਾਲਾ ਲੜਕੀ ਦਾ ਪਹਿਲਾ ਗਾਹਕ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਜਿਹੜਾ 'ਰਖੈਲਾ' ਪਤੀ ਵਾਂਗ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ।

ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਦਿਨ ਲੜਕੀ ਅਤੇ ਗਾਹਕ ਦੀ ਇਕ ਕਮਰੇ ਵਿਚ

ਪੰਬੰਧ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਲੜਕੀ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਜਾਣਦੀ ਹੈ ਕਿ ਹੁਣ ਉਸ ਦੇ ਨਾਲ ਕੀ ਹੋਣ ਵਾਲਾ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਉਹ ਆਪਣੇ ਵਰਗ ਦੀਆਂ ਹੋਰਨਾਂ ਲੜਕੀਆਂ ਦੀ ਨੱਥ ਉੱਤਰਾਈ ਦੀ ਰਸਮ ਦੇਖ ਚੁੱਕੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਰਾਤ ਲੜਕੀ ਦੇ ਲਈ 8 ਹਨੀਮੂਨ (ਵਿਆਹ ਤੋਂ ਪਿੱਛੋਂ ਬਾਹਰ ਜਾ ਕੇ ਛੁੱਟੀਆਂ ਮਨਾਉਣ ਦਾ ਪਹਿਲਾ ਮਹੀਨਾ) ਦੀ ਰਾਤ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਰਾਤ ਨੂੰ ਬਾਂਛੜਾ ਜਾਤੀ ਦੀਆਂ ਇਸਤਰੀਆਂ ਸ਼ਰਾਬ ਵਿਚ ਮਸਤ ਹੋ ਕੇ ਨਾਚਗਾਣਾ ਕਰਦੀਆਂ ਹਨ ਅਤੇ ਆਦਮੀ ਵੀ ਗਾਜੇਬਾਜੇ ਦੇ ਨਾਲ ਜਸ਼ਨ ਮਨਾਉਂਦੇ ਹਨ।

ਨੱਥ ਉੱਤਰਾਈ ਦੇ ਬਾਦ ਲੜਕੀ ਇਹ ਵੀ ਜਾਣਦੀ ਹੈ ਕਿ ਹੁਣ ਉਸਨੇ ਕੀ ਕਰਨਾ ਹੈ। ਲੜਕੀ ਨੂੰ ਇਕ ਵੱਖਰੀ ਕੁੱਲੀ ਦੇ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿਚ ਉਹ ਦੇਹ ਵੇਚਣ ਦਾ ਧੰਦਾ ਕਰਦੀ ਹੈ।

ਵੇਸ਼ਵਾਵ੍ਰਿਤੀ ਦੇ ਲਈ ਭੋਪਾਲ, ਵਿਦਿਸ਼ਾ, ਸਾਂਚੀ ਅਤੇ ਪਿੰਡਾਂ ਤਕ ਦੇ ਲੋਕ ਹਰ ਰੋਜ਼ ਆਉਂਦੇ ਹਨ। ਰਾਤ ਨੂੰ ਤਾਂ ਮੋਟਰਸਾਈਕਲਾਂ, ਕਾਰਾਂ, ਜੀਪਾਂ ਦੀ ਕਤਾਰ ਲੱਗ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਸ਼ਰਾਬ ਦੀ ਦੁਕਾਨ ਕਦੇ ਬੰਦ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ। ਜਿਹੌ ਜਿਹਾ 'ਮਾਲ' ਉਵੇਂ ਦਾ ਦਾਮ ਦਾ ਦਸਤੂਰ ਹੈ। 200 ਰੁਪਏ ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ 5,000 ਰੁਪਏ ਤਕ ਦੇ ਗਾਹਕ ਆਉਂਦੇ ਹਨ। ਅਕਸਰ ਵੱਡੇ ਸ਼ਹਿਰਾਂ ਤੋਂ ਕਾਲਗਲਰਸ ਵੀ ਇਥੇ ਆਉਂਦੀਆਂ ਹਨ।

ਜਿਹੜੇ ਲੋਕ ਸ਼ਿਮਲਾ, ਮਨਾਲੀ ਆਦਿ ਸੈਰਸਪਾਟਾ ਸਥਾਨਾਂ

ਉੱਤੇ ਗਏ ਹਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਪਤਾ ਹੈ ਕਿ ਜਿਉਂ ਹੀ ਉਹਨਾਂ ਦਾ ਵਾਹਨ ਰੁੱਕਦਾ ਹੈ ਤਿਉਂ ਹੀ ਕੁੱਲੀ ਆ ਕੇ ਪੁੱਛਣ ਲੱਗਦੇ ਹਨ ਕਿ 'ਆਪ ਕੋ ਕਹਾਂ ਜਾਨਾ ਹੈ।' ਠੀਕ ਇਸੇ ਪ੍ਰਕਾਰ ਪਿੰਡ ਵਿਚ ਜਿਉਂ ਹੀ ਕੋਈ ਵਾਹਨ ਆ ਕੇ ਰੁੱਕਦਾ ਹੈ ਤਿਉਂ ਹੀ ਦਲਾਲ ਪੁੱਛਣ ਲੱਗਦੇ ਹਨ ਕਿ ਆਪ ਕੋ ਕੈਸਾ 'ਮਾਲ' ਚਾਹੀਏ। ਜੇਬ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਦਲਾਲ ਗਾਹਕ ਨੂੰ 'ਮਾਲ' ਤਕ ਪਹੁੰਚਾ ਦੇਂਦੇ ਹਨ।

ਬਰਾਨਾ ਦੇ ਇਲਾਵਾ ਕੁਰਵਾਈ ਦੇ ਪਠਾਰੀ, ਧੁਵਾ, ਬਰਵਾਈ ਆਦਿ ਪਿੰਡਾਂ ਵਿਚ ਬੇੜੀਆਂ ਜਾਤੀ ਦੇ ਲੋਕ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਜਾਤੀ ਵਿਚ ਵੀ ਦੇਹਵਪਾਰ ਦਾ ਪੀੜ੍ਹੀ ਦਰ ਪੀੜ੍ਹੀ ਪੰਦਾ ਪਰੰਪਰਾਗਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਚਲਦਾ ਆ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਪਾਦਰੀਆਂ ਵਿਚ ਤਾਂ ਇਕ ਲੜਕੀ ਨੂੰ ਕਈ ਥਾਂ ਵੇਚਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਲੜਕੀ ਨੂੰ 'ਨਾਤਰਾ' ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਕਦੇ ਕਦੇ ਨਾਤਰਾ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਤਲਵਾਰਾਂ ਤੱਕ ਚੱਲ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ। ਅਜਿਹਾ ਮੌਕਾ ਆਉਣ ਉੱਤੇ ਬੇੜੀਆਂ ਜਾਤੀ ਦੇ ਆਦਮੀ ਪੰਚਾਇਤ ਕਰਦੇ ਹਨ, ਜਿਸਨੂੰ 'ਝਗੜਾ ਨਿਬਟਾਰਾ' ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਪੰਚਾਇਤ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਸੱਭ ਨੂੰ ਮੰਨਣਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ।

ਜਿਹੜੇ ਪਿੰਡਾਂ ਵਿਚ ਵੇਸ਼ਵਾਵ੍ਰਤੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਉਥੇ ਪੁਲਿਸ ਵਾਲਿਆਂ ਨੂੰ ਮੌਜਾ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ। ਮੁਫਤ ਦੀ ਸ਼ਰਾਬ ਪੀਣ ਨੂੰ ਮਿਲਦੀ ਹੈ। ਪੋਲ ਖੁੱਲ੍ਹਣ ਦੇ ਡਰ ਤੋਂ ਸਫ਼ੈਦਪੋਸ਼ ਗਾਹਕ ਇਹਨਾਂ ਨੂੰ ਮੋਟੀ ਬਖਸ਼ਿਸ਼ ਦੇਂਦੇ ਹਨ। ਵੇਸ਼ਵਾਵਾਂ ਵੱਲੋਂ ਥਾਨੇ ਦਾ ਹਫ਼ਤਾ ਵੱਖਰਾ ਬੰਨ੍ਹਿਆਂ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ। ਮਨਚਾਹਿਆ ਮੁਫਤ ਦਾ 'ਮਾਲ' ਇਹਨਾਂ ਦੀ ਸੇਵਾ ਵਿਚ ਹਮੇਸ਼ਾ ਹਾਜ਼ਰ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ। ਜਦ 'ਮਾਲ ਅਤੇ ਗਾਹਕ' ਵਿਚ ਝਗੜਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਹਾਲਤ ਨੂੰ ਦਲਾਲ ਅਤੇ ਪੁਲਿਸ ਵਾਲੇ ਹੀ ਸੰਭਾਲਦੇ ਹਨ।

ਬੁੰਦੇਲਖੰਡ ਦੇ ਸਾਗਰ, ਦਮੋਹ, ਝਾਂਸੀ, ਲਲਿਤਪੁਰ ਜ਼ਿਲ੍ਹਿਆਂ ਵਿਚ 'ਰਾਈ' ਨਾਚ ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਹੈ। ਇਹ 'ਰਾਈ' ਨਾਚ ਵੇਸ਼ਵਾਵਾਂ (ਪਿੰਡ ਦੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿਚ ਬੇਨੜੀਆਂ) ਹੀ ਕਰਦੀਆਂ ਹਨ। ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਆਪਣੀ ਸ਼ਰਮ ਖਤਮ ਕਰਨ ਦੇ ਲਈ ਇਸ ਨੂੰ 'ਲੋਕਨਾਚ' ਦੀ ਸੰਗਿਆ (ਬਦਲਵਾਂ ਨਾਂ) ਦਿੱਤੀ ਹੋਈ ਹੈ। ਅਮੀਰਾਂ ਦੇ ਪਰਿਵਾਰ ਵਿਚ ਬੱਚਾ ਪੈਦਾ ਹੋਣ, ਮੁੰਡੇ ਦੇ ਵਿਆਹ ਸਮੇਂ, ਹੋਲੀ ਅਤੇ ਹੋਰ ਤਿਉਹਾਰਾਂ ਉੱਤੇ 'ਰਾਈ' ਨਾਚ ਕਰਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਨਾਚ ਵਿਚ ਢੋਲਕ ਦੀ ਥਾਪ ਉੱਤੇ ਵੇਸ਼ਵਾਵਾਂ ਸਾਰੀ ਰਾਤ ਨੱਚਦੀਆਂ ਹਨ। ਇਕ ਦਿਨ ਜਾਂ ਰਾਤ ਦੀ ਕੀਮਤ ਵੇਸ਼ਵਾਵਾਂ ਦੀ ਉਮਰ, ਰੂਪ ਅਤੇ ਨਾਚਕਲਾ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਤੈਅ ਹੁੰਦੀ ਹੈ।

ਜਦ ਤੋਂ ਦੇਸ਼ ਆਜ਼ਾਦ ਹੋਇਆ ਹੈ ਤਦ ਤੋਂ 'ਨਾਰੀਉਤਥਾਨ', 'ਪਤਿਤਾਉਤਥਾਨ' (ਛੇਕਿਆ ਹੋਇਆਂ ਦੀ ਤਰੱਕੀ) ਅਤੇ 'ਇਸਤਰੀ ਸਸ਼ਕਤੀਕਰਣ' ਦੇ ਨਾਂ ਉੱਤੇ ਸਰਕਾਰ ਹਰ ਸਾਲ

ਕਰੋੜਾਂ ਰੁਪਏ ਖਰਚ ਕਰ ਰਹੀ ਹੈ। ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਮਹਿਲਾ ਆਯੋਗ ਦੇ ਮੈਂਬਰ ਸਰਕਾਰੀ ਖ਼ਜਾਨੇ ਨਾਲ ਸੁਖ ਸਹੂਲਤਾਂ ਲੈ ਰਹੇ ਹਨ। ਪਰੰਤੂ ਅਫ਼ਸੋਸ ਹੈ ਕਿ ਰਿਵਾਜਾਂ ਦੇ ਨਾਂ ਉੱਤੇ ਕੁਝ ਜਾਤੀ ਦੀਆਂ ਇਸਤਰੀਆਂ ਨੱਚਣ ਅਤੇ 'ਵੇਸ਼ਵਾਵ੍ਰਤੀ' ਦੇ ਨਰਕਮਈ ਜੀਵਨ ਜਿਉਣ ਦੇ ਲਈ ਮਜ਼ਬੂਰ ਹਨ।

ਜੇਕਰ ਦੇਖਿਆ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਵੇਸ਼ਵਾਵ੍ਰਤੀ (ਵੇਸ਼ਵਾ, ਰੰਡੀ, ਕੰਜਰੀ ਦੀ ਕਮਾਈ, ਕਾਰਜ ਜਾਂ ਵਪਾਰ) ਦਾ ਜੜ੍ਹ ਕਾਰਨ ਯਾਨੀ ਅਸਲੀ ਕਾਰਨ ਗਰੀਬੀ ਹੈ। ਧੁਵਾ ਪਿੰਡ ਦੀ ਪੂਨਾ ਬਾਈ (ਬਦਲਿਆ ਹੋਇਆ ਨਾਂ) ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ ਸਰਕਾਰ ਉਪਾਵਾਂ ਦੇ ਲਈ ਨਿਰਾਸ਼ਰਿਤ ਅਤੇ ਬੇਰੁਜ਼ਗਾਰੀ ਭੱਤਾ ਦੇ ਨਾਂ ਉੱਤੇ ਹਰ ਮਹੀਨੇ ਕਰੋੜਾਂ ਰੁਪਏ ਵੰਡਦੀ ਹੈ ਪਰੰਤੂ ਸਾਨੂੰ ਗਰੀਬੀ ਰੇਖਾ ਦਾ ਰਾਸ਼ਨ ਕਾਰਡ ਤਕ ਨਹੀਂ ਮਿਲਦਾ ਹੈ। ਜਦ ਕਿ ਸੱਭ ਨੂੰ ਪਤਾ ਹੈ ਕਿ ਸਾਡਾ ਸਮਾਜ ਸੱਭ ਤੋਂ ਗਰੀਬ ਹੈ। ਬਦਨਾਮੀ ਦੇ ਡਰ ਤੋਂ ਸਾਨੂੰ ਕੋਈ ਕੰਮ ਵੀ ਨਹੀਂ ਦੇਂਦਾ ਹੈ। ਕੰਮ ਦੀ ਤਲਾਸ਼ ਵਿਚ ਕੁਲੀਆਂ ਬਣਾਂ ਕੇ ਸ਼ਹਿਰਾਂ ਵਿਚ ਰਹਿਣ ਦੀ ਸੋਚਦੇ ਹਾਂ ਤਾਂ 'ਸਭਿਆ' ਲੋਕ ਪੁਲਿਸ ਦੇ ਜ਼ੋਰ ਉੱਤੇ ਸਾਨੂੰ ਉਥੇ ਰਹਿਣ ਨਹੀਂ ਦੇਂਦੇ।

ਰਾਧਾਬਾਈ ਦੱਸਦੀ ਹੈ ਕਿ ਗਰੀਬੀ ਖਤਮ ਕਰਨ ਦੇ ਨਾਂ ਉੱਤੇ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਕਈ ਯੋਜਨਾਵਾਂ ਚਲਾਈਆਂ ਹੋਈਆਂ ਹਨ ਪਰ ਸਾਡੇ ਲਈ ਕੋਈ ਯੋਜਨਾ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਸਾਨੂੰ ਜੇਕਰ ਕੰਮ ਮਿਲੇ ਤਾਂ ਅਸੀਂ ਇਹ ਪੰਦਾ ਕਿਉਂ ਕਰਾਂਗੇ? ਹੋਰਨਾਂ ਗਰੀਬਾਂ ਦੀਆਂ ਪੁੱਤਰੀਆਂ ਦੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਜੇਕਰ ਸਰਕਾਰ ਸਾਡੀਆਂ ਬੇਟੀਆਂ ਦੇ ਵਿਆਹ ਦਾ ਜ਼ੁਮਾਂ ਲੈ ਲਵੇ ਤਾਂ ਅਸੀਂ ਨੱਥ ਉੱਤਰਾਈ ਵਰਗਾ ਨਿੰਦਣਯੋਗ ਕੰਮ ਕਿਉਂ ਕਰਾਂਗੇ?

ਰਾਮਵਤੀ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ 4 ਸਾਲ ਪਹਿਲਾਂ 'ਪਤਿਤਾਉਤਥਾਨ' ਸਮਿਤੀ ਦੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਵਿਦਿਸ਼ਾ ਦੇ 3 : ਡਿਪਟੀ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਨੇ ਘਰ ਦੇ ਪਿੰਡੇ 5-5 ਵਿੱਘਾ ਜ਼ਮੀਨ ਵੀ ਦੇਣ ਨੂੰ ਕਿਹਾ ਸੀ ਪਰੰਤੂ ਹਾਲੇ ਤੱਕ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਇੱਕ ਵਿੱਘਾ ਜ਼ਮੀਨ ਵੀ ਨਹੀਂ ਮਿਲੀ ਜਦ ਕਿ ਹੁਣੇ ਹੀ ਉਦਯੋਗਪਤੀਆਂ ਨੂੰ ਸੈਂਕੜੇ ਏਕੜ ਜ਼ਮੀਨ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਉਥੇ ਹੀ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਅੰਤਯੋਦਯ ਦੇ ਤਹਿਤ ਹਜ਼ਾਰਾਂ ਯੋਜਨਾਵਾਂ ਚਲਾਈਆਂ ਹੋਈਆਂ ਹਨ ਪਰੰਤੂ ਹੈਰਾਨੀ ਹੈ ਕਿ ਗੰਦੀ ਬਸਤੀਆਂ ਵਿਚ ਸਕੂਲ ਤਕ ਨਹੀਂ ਹਨ। ਜੇਕਰ ਛੇਕਿਆ ਹੋਇਆਂ ਦੀਆਂ ਔਲਾਦਾਂ ਨੂੰ ਸਿੱਖਿਆ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਕੇ ਆਰਥਿਕ ਸਹਾਇਤਾ ਦੇ ਕੇ ਕੰਮ ਪੰਦੇ ਦੇ ਯੋਗ ਬਣਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਇਸ ਘਿਰਣਤ ਪੰਦੇ ਤੋਂ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਕੱਢਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਸੀ।

ਦਰਅਸਲ ਕਿਸੇ ਇਸਤਰੀ ਨੂੰ ਉੱਚੇ ਅਹੁੱਦੇ ਉੱਤੇ ਬੈਠਾਉਣ ਮਾਤਰ ਨੂੰ ਹੀ 'ਮਹਿਲਾ ਸਸ਼ਕਤੀਕਰਣ' ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਵੇਸ਼ਵਾਵ੍ਰਤੀ ਸਮਾਜ ਦਾ ਕਲੰਕ ਹੈ, ਜਿਸ ਦਾ ਮੂਲ ਕਾਰਨ ਗਰੀਬੀ ਹੈ। ਜਿਸ ਦਿਨ ਰੋਜ਼ਗਾਰ ਮਿਲ ਜਾਵੇਗਾ ਉਸ ਦਿਨ ਗਰੀਬੀ ਖਤਮ ਹੋ ਜਾਵੇਗੀ ਅਤੇ ਫੇਰ ਕੋਈ ਮਾਂ ਨੱਥ ਉੱਤਰਾਈ ਵਰਗੀ ਨਿੰਦਣਯੋਗ ਰਸਮ ਦੇ ਨਾਂ ਉੱਤੇ ਆਪਣੀ ਪੁੱਤਰੀ ਦੀ ਬੋਲੀ ਨਹੀਂ ਲਗਾਏਗੀ, ਉਸਨੂੰ ਵੇਸ਼ਵਾ (ਰੰਡੀ, ਕੰਜਰੀ, ਪੇਸ਼ੇਵਰ ਔਰਤ) ਨਹੀਂ ਬਣਾਏਗੀ।

ਧੰਨਵਾਦ ਸਾਹਿਤ : 'ਸਰਿਤਾ ਜੂਨ (ਪਹਿਲਾ) 2012

ਕੁਦਰਤ ਨੂੰ ਜਿੱਤਿਆ ਨਹੀ ਜਾ ਸਕਦਾ

ਸ੍ਰੀ ਕ੍ਰਿਸ਼ਟੋਫਰ ਡਾਇਮੰਡ

ਇਕ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਖੋਜ ਵਿਚ ਦਿਨ ਰਾਤ ਲੱਗੇ ਹੋਏ ਸੀ। ਉਹ ਦੁਨੀਆਂ ਭਰ ਦੇ ਜਾਣੇ-ਪਛਾਣੇ ਵਿਗਿਆਨੀਆਂ ਵਿਚੋਂ ਇਕ ਸਨ। ਕ੍ਰਿਸ਼ਟੋਫਰ ਨੇ ਛੋਟੀ ਉਮਰ ਵਿਚ ਹੀ ਕਾਫ਼ੀ ਸ਼ੋਹਰਤ ਖੱਟ ਲਈ ਸੀ। ਲੋਕ ਪ੍ਰਸਿੱਧੀ ਅਤੇ ਰੁਝੇਵਾਂ ਇਕ ਦੂਸਰੇ ਦੇ ਪੂਰਕ ਹਨ। ਕ੍ਰਿਸ਼ਟੋਫਰ ਨੂੰ ਰੁਝੇ ਰਹਿਣਾ ਹੀ ਚੰਗਾ ਲੱਗਦਾ ਸੀ। ਦਿਨ ਵਿਚ 18 ਘੰਟੇ ਕੰਮ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਵੀ ਉਸਨੂੰ ਥਕਾਵਟ ਜਾਂ ਨੀਂਦ ਆ ਜਾਣ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਮਹਿਸੂਸ ਨਹੀਂ ਸੀ ਹੁੰਦੀ। ਲਗਭਗ 10 ਸਾਲਾਂ ਬਾਅਦ ਉਸਦੀ ਖੋਜ ਦਾ ਕੰਮ ਪੂਰਾ ਹੋਇਆ। ਉਸਨੇ ਇਕ ਅਜਿਹਾ ਯੰਤਰ ਤਿਆਰ ਕੀਤਾ ਸੀ ਜਿਸ ਨਾਲ ਕੁਦਰਤ ਦੀ ਹਾਰ ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਸੀ। ਹੁਣ ਕੁਦਰਤੀ ਆਫ਼ਤਾਂ ਜਾਨ-ਮਾਲ ਨੂੰ ਨੁਕਸਾਨ ਨਹੀਂ ਪਹੁੰਚਾ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ। ਪ੍ਰਿਜ਼ਮ ਦੇ ਆਕਾਰ ਵਾਲੇ ਯੰਤਰ ਦੀ ਬੈਂਗਣੀ, ਲਾਲ, ਹਰੀ ਅਤੇ ਪੀਲੀ ਚਾਰ ਸਤ੍ਹਾ ਵਾਲੀ ਅਤੇ ਉਸ ਵਿਚ ਲੱਗੇ ਕ੍ਰਿਸਟਲ ਦੇ ਬਣੇ ਸੈਨਸਰਜ਼, ਰਿਸੀਵਰਜ਼ ਅਤੇ ਪ੍ਰਿਜ਼ਮ ਦੇ ਆਧਾਰ ਵਿਚ ਲੱਗੀ ਇਕ ਛੋਟੀ ਜਿਹੀ ਨਾਭਕੀਆ ਉਰਜਾ ਦੁਆਰਾ ਚਲਨੇ ਵਾਲੀ ਬੈਟਰੀ ਦੀ ਮੁੜ ਜਾਂਚ ਪੜਤਾਲ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਕ੍ਰਿਸਟੋਫਰ ਪੁਰਾਣੀਆਂ ਯਾਦਾਂ ਵਿਚ ਖੋ ਗਏ।

ਲਗਭਗ 10 ਸਾਲ ਪਹਿਲਾਂ ਆਪਣੀ ਰੁਝੇਵਿਆਂ ਭਰੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਵਿਚੋਂ ਕੁਝ ਦਿਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਆਪਣੀ ਪਤਨੀ ਮੇਰਿਨਾ ਡਾਇਮੰਡ, ਦੋਨੋਂ ਪੁੱਤਰੀਆਂ ਕ੍ਰਿਸਟੀ ਅਤੇ ਯੇਸ਼ਿਕਾ ਨਾਲ ਬਿਤਾਉਣੇ ਚਾਹੇ ਸਨ। ਉਹ ਯੂਰਪ ਦੇ ਆਲਪਸ ਪਰਬਤ ਤੇ ਬਰਫ਼ ਦੀਆਂ ਚੋਟੀਆਂ ਉੱਤੇ ਸਕਾਇਰਗ ਦਾ ਆਨੰਦ ਲੈਣ ਲੱਗੇ। ਆਲਪਸ ਪਰਬਤ ਦੀਆਂ ਚੋਟੀਆਂ ਰੋਮਾਂਚਕ ਅਤੇ ਖਤਰਨਾਕ ਹਨ। ਫਿਰ ਵੀ ਸੈਲਾਨੀਆਂ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਵੱਲ ਖਿਚਦੀਆਂ ਰਹੀਆਂ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਿਨਾਂ ਵਿਚ ਅਚਾਨਕ ਬਰਫ਼ਬਾਰੀ ਵੱਧ ਗਈ। ਦੇਖਦੇ ਹੀ ਦੇਖਦੇ ਬਰਫ਼ ਦਾ

ਪਹਾੜ ਡਿੱਗ ਪਿਆ ਅਤੇ ਉਸ ਪਹਾੜ ਨੇ ਕ੍ਰਿਸਟੋਫਰ ਦੀ ਪਤਨੀ, ਉਸਦੀਆਂ ਦੋਨੋਂ ਬੇਟੀਆਂ ਅਤੇ ਕੁਝ ਸੇਲਾਨੀਆਂ ਨੂੰ ਵੀ ਆਪਣੀ ਲਪੇਟ ਵਿਚ ਲੈ ਲਿਆ। ਕ੍ਰਿਸਟੋਫਰ ਦੂਸਰੀ ਦਿਸ਼ਾ ਵਿਚ ਸੀ। ਇਸ ਲਈ ਉਹ ਬਚ ਗਏ ਪਰ ਉਸ ਦਿਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਆਪਣਾ ਸਾਰਾ ਪਰਿਵਾਰ ਗੁਆ ਲਿਆ। ਅੱਜ ਵੀ ਉਸ ਦਿਨ ਨੂੰ ਯਾਦ ਕਰਕੇ ਉਹ ਕੰਬ ਉੱਠਦੇ ਹਨ। ਬੱਸ ਉਸ ਦਿਨ ਤੋਂ ਹੀ ਕ੍ਰਿਸਟੋਫਰ ਨੇ ਆਰਾਮ ਸ਼ਬਦ ਆਪਣੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਵਿਚੋਂ ਕੱਢ ਦਿੱਤਾ। ਸ਼ਾਇਦ ਉਹ ਛੁੱਟੀਆਂ ਮਨਾਉਣ ਨਾ ਜਾਂਦੇ ਤਾਂ ਇਹ ਹਾਦਸਾ ਨਾ ਵਾਪਰਦਾ। ਹੁਣ ਤਾਂ ਉਸਨੂੰ ਰੁਝੇਵਾਂ ਹੀ ਚੰਗਾ ਲੱਗਦਾ ਸੀ। ਉੱਝ ਤਾਂ ਵਿਗਿਆਨ ਦੀ ਦੁਨੀਆਂ ਵਿਚ ਉਸ ਦਾ ਵੱਡਾ ਨਾਮ ਸੀ ਪਰ ਕ੍ਰਿਸਟੋਫਰ ਨੂੰ ਹੁਣ ਆਪਣੇ ਨਵੇਂ ਯੰਤਰ ਨੂੰ ਸਫਲ ਬਣਾਉਣ ਦਾ ਭੂਤ ਸਵਾਰ ਸੀ।

ਸ੍ਰੀ ਕ੍ਰਿਸ਼ਟੋਫਰ ਨੇ ਆਪਣੇ ਬਣਾਏ

ਮੂਲ ਲੇਖਕ - ਡਾ. ਅਰਪਿਤਾ ਅਗਰਵਾਲ
ਅਨੁਵਾਦ - ਅਜਮੇਰ ਸਿੰਘ

ਯੰਤਰ ਦਾ ਨਾਮ ਆਪਣੀ ਪਤਨੀ ਅਤੇ ਬੇਟੀਆਂ ਦੇ ਨਾਂ 'ਤੇ 'ਮੇਰਿਸ਼ਟਿਫਕਾ' ਰੱਖਿਆ ਸੀ। ਉਸ ਯੰਤਰ ਦੀ ਬੈਟਰੀ ਨੂੰ ਆਨ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਜਿਹੜੀ ਵੀ ਸਤ੍ਹਾ ਦੇ ਸਵਿੱਚ ਨੂੰ ਦਬਾਇਆ ਜਾਂਦਾ, ਉਥੋਂ ਸੈਨਸਰਜ਼ ਅਤੇ ਰਿਸੀਵਰਜ਼ ਤੋਂ ਅਦਿੱਖ ਤਰੰਗਾਂ ਨਿਕਲਣ ਲੱਗ ਪੈਂਦੀਆਂ। ਇਹ ਤਰੰਗਾਂ ਵਾਤਾਵਰਣ ਵਿਚ ਜਾ ਕੇ ਉਥੋਂ ਦੇ ਅਣੂਆਂ ਅਤੇ ਪ੍ਰਮਾਣੂਆਂ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਨੂੰ ਘਟਾ ਜਾਂ ਵਧਾ ਸਕਦੀਆਂ ਸਨ। ਵਾਤਾਵਰਣ ਵਿਚ ਅਣੂਆਂ ਅਤੇ ਪ੍ਰਮਾਣੂਆਂ ਦੀ ਗਤੀ ਇਕ ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਸੀਮਾ ਵਿਚ ਰਹੇ, ਇਸਦੇ ਲਈ ਇਹ ਤਰੰਗਾਂ ਵਾਤਾਵਰਣ ਦੇ ਦਬਾਅ ਨੂੰ ਕੰਟਰੋਲ ਕਰਦੀਆਂ ਸਨ।

ਯੰਤਰ ਵਿਚ ਲੱਗੀ ਬੈਟਰੀ ਨੂੰ

100 ਸਾਲ ਤੱਕ ਬਦਲਣ ਦੀ ਲੋੜ ਨਾ ਪਵੇ, ਇਹਦੇ ਲਈ ਬੈਟਰੀ ਵਿਚ ਨਾਭਕੀਆ ਉਰਜਾ ਦਾ ਉਤਪਾਦਨ ਰੇਡੀਅਮ ਨਾਲ ਕੀਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਰੇਡੀਅਮ ਨਾਭਕੀਆ ਤੱਤਾਂ ਵਿਚੋਂ ਦੁਰਲਭ ਹੈ। ਮੈਡਮ ਮੇਰੀ ਕਿਊਰੀ ਨੇ ਚਾਰ ਸਾਲ ਦੀ ਸਖ਼ਤ ਮਿਹਨਤ ਦੇ ਬਾਅਦ ਯੂਰੇਨੀਅਮ ਦੇ ਕਈ ਕਿਲੋਗ੍ਰਾਮ ਮਾਤਰਾ ਦੇ ਵਿਚੋਂ ਸਿਰਫ਼ ਇਕ ਡੈਸੀਗ੍ਰਾਮ ਰੇਡੀਅਮ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਇਹਦੇ ਲਈ ਉਸਨੂੰ ਸੰਨ 1911 ਵਿਚ ਨੋਬਲ ਪੁਰਸਕਾਰ ਮਿਲਿਆ ਸੀ।

ਹੁਣ ਕ੍ਰਿਸਟੋਫਰ ਨੇ ਬਣਾਏ ਆਪਣੇ ਨਵੇਂ ਯੰਤਰ ਨੂੰ ਸੰਸਾਰ ਦੇ ਬਾਕੀ ਵਿਗਿਆਨੀਆਂ ਨੂੰ ਸੌਂਪਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਜਾਂਚ ਕਰਨੀ ਚਾਹੁੰਦਾ ਸੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਿਨਾਂ ਵਿਚ ਉਸਨੂੰ ਖ਼ਬਰ ਮਿਲੀ ਕਿ ਭੂ-ਮੱਧ ਸਾਗਰ ਵਿਚ ਤੂਫ਼ਾਨ ਆਉਣ ਵਾਲਾ ਹੈ ਜਿਸ ਨਾਲ ਯੂਰਪੀਨ ਦੇਸ਼ਾਂ ਅਤੇ ਅਫ਼ਰੀਕਾ ਦੇ ਤੱਟਵਰਤੀ ਇਲਾਕਿਆਂ ਵਿਚ ਜਾਨ-ਮਾਲ ਦਾ ਨੁਕਸਾਨ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਕ੍ਰਿਸਟੋਫਰ ਨੇ ਯੂਰਪ ਦੇ ਤੱਟਵਰਤੀ ਇਲਾਕਿਆਂ ਵਿਚ ਪਹੁੰਚ ਕੇ ਦੇਖਿਆ ਕਿ ਸਮੁੰਦਰੀ ਤੂਫ਼ਾਨ ਬਹੁਤ ਜਲਦੀ ਇੱਥੇ ਪਹੁੰਚਣ ਵਾਲਾ ਹੈ। ਤੇਜ਼ ਹਵਾਵਾਂ ਚਲਣੀਆਂ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋ ਗਈਆਂ ਸਨ। ਤੂਫ਼ਾਨ ਵੇਲੇ ਤੇਜ਼ ਹਵਾਵਾਂ ਜਿਆਦਾ ਦਬਾਅ ਤੋਂ ਘੱਟ ਦਬਾਅ ਵਾਲੇ ਖੇਤਰ ਵੱਲ ਤੇਜ਼ੀ ਨਾਲ ਵਗਣ ਲੱਗਦੀਆਂ ਹਨ। ਅਜਿਹਾ ਸਮੁੰਦਰ ਵਿਚ ਘੱਟ ਦਬਾਅ ਜਾਂ ਜਿਆਦਾ ਦਬਾਅ ਬਣਨ ਨਾਲ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਕ੍ਰਿਸਟੋਫਰ

ਨੇ ਆਪਣੇ ਯੰਤਰ ਦੀ ਹਰੇ ਰੰਗ ਦੀ ਸਤ੍ਹਾ ਤੋਂ ਤਰੰਗਾਂ ਨੂੰ ਅਸਮਾਨ ਵੱਲ ਭੇਜਣਾ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਤਰੰਗਾਂ ਨੇ ਵਾਤਾਵਰਣ ਦੇ ਦਬਾਅ ਨੂੰ ਕੰਟਰੋਲ ਕਰਨਾ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਜਿਸ ਨਾਲ ਤੂਫ਼ਾਨ ਥਮ ਗਿਆ। ਕ੍ਰਿਸਟੋਫਰ ਦਾ ਪ੍ਰਯੋਗ ਸਫਲ ਰਿਹਾ।

ਇਕ ਦਿਨ ਕ੍ਰਿਸਟੋਫਰ ਨੂੰ ਆਲਪਸ ਪਰਬਤ ਦੀਆਂ ਚੋਟੀਆਂ ਤੇ ਭਾਰੀ ਬਰਫ਼ਬਾਰੀ ਹੋ ਜਾਣ ਦੀ ਖ਼ਬਰ ਮਿਲੀ। ਕ੍ਰਿਸਟੋਫਰ ਨੇ ਉੱਥੇ ਜਾਣ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ। ਇਹ ਉਹੀ ਜਗ੍ਹਾ ਸੀ ਜਿਥੇ ਉਸਨੇ ਦਸ ਸਾਲ ਪਹਿਲਾਂ ਆਪਣਾ ਟੱਬਰ ਗੁਆ ਲਿਆ ਸੀ। ਕ੍ਰਿਸਟੋਫਰ ਕੁਝ ਦਿਨ ਉੱਥੇ ਰੁਕੇ ਰਹੇ। ਇਕ ਦਿਨ ਬਰਫ਼ਬਾਰੀ ਨੇ ਅੰਤ ਹੀ ਕਰ ਦਿੱਤੀ। ਕ੍ਰਿਸਟੋਫਰ ਨੇ ਆਪਣੇ ਯੰਤਰ ਦੀ ਬੈਂਗਣੀ ਸਤ੍ਹਾ ਦੇ ਸੈਂਸਰਜ਼ ਅਤੇ ਰਿਸੀਵਰਜ਼ ਨਾਲ ਵਾਤਾਵਰਣ ਵਿਚ ਤਰੰਗਾਂ ਛੱਡਣੀਆਂ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤੀਆਂ। ਉਸਦੇ ਯੰਤਰ ਅਤੇ ਵਾਸ਼ਪ ਦੇ ਕਣਾਂ ਨੂੰ ਘੱਟ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਕੁਝ ਸਮੇਂ ਬਾਅਦ ਬਰਫ਼ਬਾਰੀ ਰੁਕ ਗਈ। ਕ੍ਰਿਸਟੋਫਰ ਦਾ ਯੰਤਰ ਹੁਣ ਤੱਕ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਸੰਭਾਵਿਤ ਕੁਦਰਤੀ ਆਫ਼ਤਾਂ ਤੋਂ ਬਚਾਉਣ ਵਿਚ ਸਫਲ ਰਿਹਾ ਸੀ।

ਪਰ ਅਜੇ ਤੱਕ ਕ੍ਰਿਸਟੋਫਰ ਨੇ ਮੀਂਹ ਅਤੇ ਗਰਮੀ ਘੱਟ ਕਰਨ ਲਈ ਯੰਤਰ ਦੀ ਸਮਰੱਥਾ ਨੂੰ ਪਰਖਣਾ ਬਾਕੀ ਸੀ। ਪਹਿਲਾ ਉਹ ਦੱਖਣੀ ਅਮਰੀਕਾ ਦੇ ਮੀਂਹ ਵਾਲੇ ਜੰਗਲਾਂ ਵਿਚ ਗਿਆ, ਜਿੱਥੇ ਅਮੇਜਨ ਨਦੀ ਵਹਿੰਦੀ ਹੈ। ਭਾਰੀ ਵਰਖਾ ਹੁੰਦੇ ਰਹਿਣ ਕਾਰਨ ਉੱਥੇ ਦਰਖ਼ਤ ਬੂਟੇ ਅਤੇ ਜੀਵ ਜੰਤੂਆਂ ਦੀ ਭਰਮਾਰ ਸੀ। ਕੁਝ ਆਦਿਵਾਸੀ ਜਾਤੀਆਂ ਵੀ ਉੱਥੇ ਰਹਿੰਦੀਆਂ ਸਨ। ਕ੍ਰਿਸਟੋਫਰ ਨੇ ਇਕ ਦਿਨ ਭਾਰੀ ਵਰਖਾ ਹੋਣ ਵੇਲੇ ਆਪਣੇ ਯੰਤਰ ਦੀ ਪੀਲੀ ਸਤ੍ਹਾ ਪਰ ਲੱਗੇ ਸਵਿੱਚ ਨੂੰ ਦਬਾ ਦਿੱਤਾ। ਅਦਿੱਖ ਤਰੰਗਾਂ ਵਾਤਾਵਰਣ ਵਿਚ ਫੈਲਣ ਲੱਗੀਆਂ। ਦੇਖਦੇ ਹੀ ਦੇਖਦੇ ਵਰਖਾ ਘੱਟ ਹੋਣ ਲੱਗੀ। ਵਾਤਾਵਰਣ ਦੀ ਨਮੀ ਘੱਟ ਹੋਣ ਦੇ ਕਾਰਨ ਅਜਿਹਾ ਹੋਇਆ। ਅੰਤ ਵਿਚ ਮੀਂਹ ਰੁਕ ਗਿਆ। ਹੁਣ ਕ੍ਰਿਸਟੋਫਰ ਦਾ ਯਕੀਨ ਬੱਝ ਗਿਆ ਕਿ ਚੌਥੀ ਵਾਰ ਵੀ ਉਹ ਸਫਲ ਹੋ ਜਾਵੇਗਾ।

ਆਖ਼ਰੀ ਪ੍ਰੀਖਣ ਕਰਨ ਲਈ ਕ੍ਰਿਸਟੋਫਰ ਭਾਰਤ ਦੇ ਰਾਜਸਥਾਨ ਵਿਚਲੇ ਰੇਗਿਸਤਾਨ ਇਲਾਕੇ ਵਿਚ ਪਹੁੰਚਿਆ। ਗਰਮੀ ਵਿਚ ਪਾਰਾ ਲਗਭਗ 50°C ਡਿਗਰੀ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚ ਚੁੱਕਿਆ ਸੀ। ਗਰਮੀ ਤੋਂ ਲੋਕ, ਪਸ਼ੂ-ਪੰਛੀ ਤੇ ਜਾਨਵਰ ਸਭ ਦਾ ਹਾਲ ਮਾੜਾ ਸੀ। ਪੀਣ ਵਾਲੇ ਪਾਣੀ ਦੀ ਕਿੱਲਤ ਆ ਗਈ ਸੀ। ਕ੍ਰਿਸਟੋਫਰ ਨੇ ਆਪਣੇ ਯੰਤਰ ਦੀ ਲਾਲ ਸਤ੍ਹਾ ਤੋਂ ਅਦਿੱਖ ਤਰੰਗਾਂ ਵਾਤਾਵਰਣ ਵਿਚ ਛੱਡੀਆਂ। ਹੌਲੀ-ਹੌਲੀ ਤਾਪਮਾਨ ਵਿਚ ਕਮੀ ਆਉਣ ਲੱਗੀ। ਹਵਾ ਵਿਚ ਠੰਡਕ ਅਤੇ ਨਮੀ ਆਉਣੀ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋ ਗਈ। ਲਗਭਗ 10 ਘੰਟਿਆਂ ਵਿਚ ਤਾਪਮਾਨ 35°C ਤੱਕ ਪਹੁੰਚ ਗਿਆ।

ਕ੍ਰਿਸਟੋਫਰ ਦੇ ਯੰਤਰ ਦੀ ਖਾਸ ਗੱਲ ਇਹ ਸੀ ਕਿ ਉਸ ਵਿਚੋਂ ਨਿਕਲੀਆਂ ਅਦਿੱਖ ਤਰੰਗਾਂ ਦਾ ਵਾਤਾਵਰਣ ਵਿਚ ਪ੍ਰਭਾਵ ਲੱਗਭਗ ਇਕ ਮਹੀਨੇ ਤੱਕ ਰਹਿੰਦਾ ਸੀ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਸਮਾਂ ਕੁਦਰਤੀ ਆਫ਼ਤਾਂ ਨੂੰ ਰੋਕਣ ਲਈ ਕਾਫ਼ੀ ਸੀ। ਫਿਰ ਤਾਂ ਮੌਸਮ ਦੀ ਤੇਜ਼ੀ ਘੱਟ ਹੋਣ ਲੱਗਦੀ ਹੈ, ਯਾਨੀ ਮੌਸਮ ਆਪਣੇ ਆਪ

ਬਦਲ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

ਸ੍ਰੀ ਕ੍ਰਿਸਟੋਫਰ ਹੁਣ ਯੰਤਰ ਨੂੰ ਸੰਸਾਰ ਦੇ ਵਿਗਿਆਨੀਆਂ ਨੂੰ ਸੌਂਪ ਦੇਣਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਸਨ ਤਾਂ ਕਿ ਲੋੜ ਪੈਣ 'ਤੇ ਕੋਈ ਵੀ ਦੇਸ਼ ਉਸਦਾ ਇਸਤੇਮਾਲ ਕਰ ਸਕੇ। ਕ੍ਰਿਸਟੋਫਰ ਨੂੰ ਇੱਕੋ ਚਿੰਤਾ ਸੀ ਕਿ ਇਸ ਯੰਤਰ ਦਾ ਗਲਤ ਇਸਤੇਮਾਲ ਨਾ ਹੋਵੇ। ਜਿਵੇਂ ਅਲਫਰੈਡ ਨੋਬਲ ਨੇ ਡਾਇਨਾਮਾਈਟ ਦੀ ਖੋਜ ਪਹਾੜਾਂ ਨੂੰ ਕੱਟ ਕੇ ਰਸਤਾ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਕੀਤੀ ਸੀ। ਲੇਕਿਨ ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਉਸਦਾ ਬੰਬ ਬਣਾ ਲਿਆ। ਮਨੁੱਖਤਾ ਲਈ ਖੋਜਾਂ ਕਰਨ ਵਾਲਿਆਂ ਦਾ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਦੁਰਵਰਤੋਂ ਕਰਨ ਵਾਲਿਆਂ ਨਾਲ ਹਮੇਸ਼ਾ ਵਿਰੋਧ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਕ੍ਰਿਸਟੋਫਰ ਚਾਹੁੰਦਾ ਸੀ ਕਿ ਉਸਦੇ ਯੰਤਰ ਦੀ ਕੁਦਰਤੀ ਆਫ਼ਤਾਂ ਨੂੰ ਰੋਕਣ ਵੇਲੇ ਹੀ ਵਰਤੋਂ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇ। ਜੇਕਰ ਕਿਸੇ ਨੇ ਮਾੜੀ ਨੀਅਤ ਨਾਲ ਕਿਸੀ ਦੇਸ਼ ਵਿਚ ਵਰਖਾ ਵਾਲੇ ਮੌਸਮ ਵਿਚ ਯੰਤਰ ਨੂੰ ਚਲਾ ਦਿੱਤਾ ਤਾਂ ਕਾਲੇ-ਕਾਲੇ ਬੱਦਲ ਵੀ ਬਿਨਾਂ ਬਰਸੇ ਲੰਘ ਜਾਣਗੇ ਤੇ ਸੌਕਾ ਪੈ ਜਾਏਗਾ। ਲੇਕਿਨ ਕਿਸੇ ਤੇ ਤਾਂ ਕ੍ਰਿਸਟੋਫਰ ਨੂੰ ਯਕੀਨ ਕਰਨਾ ਪੈਣਾ ਸੀ। ਇਸ ਲਈ ਉਸਨੇ ਵਿਸ਼ਵ ਦੇ ਚੋਣਵੇਂ ਤੇ ਲੋਕਪੱਖੀ ਵਿਗਿਆਨਕਾਂ ਨੂੰ ਇਸ ਯੰਤਰ ਬਾਰੇ ਦੱਸਣ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਰ ਲਿਆ। ਇਹ ਉਹ ਵਿਗਿਆਨਕ ਸਨ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਪ੍ਰਾਪਤੀਆਂ ਬਦਲੇ ਨੋਬਲ ਪੁਰਸਕਾਰ ਮਿਲ ਚੁੱਕਾ ਸੀ ਅਤੇ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸਾਦਗੀ ਅਤੇ ਨਿਮਰਤਾ ਮਸ਼ਹੂਰ ਸੀ।

ਯੰਤਰ ਨੂੰ ਵਿਗਿਆਨਕਾਂ ਨੂੰ ਦਿਖਾਉਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਕ੍ਰਿਸਟੋਫਰ ਨੇ ਇਕ ਵਾਰ ਮੁੜ ਉਨ੍ਹਾਂ ਥਾਂਵਾਂ ਦਾ ਦੌਰਾ ਕਰਨਾ ਚਾਹਿਆ, ਜਿੱਥੇ-ਜਿੱਥੇ ਉਸ ਯੰਤਰ ਦਾ ਪ੍ਰਯੋਗ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਸਭ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਉਹ ਭੂ-ਮੱਧ ਸਾਗਰ ਦੇ ਤੱਟਵਰਤੀ ਇਲਾਕਿਆਂ ਵਿਚ ਗਿਆ, ਜਿਥੇ ਉਸਨੇ ਸਮੁੰਦਰੀ ਤੂਫ਼ਾਨ ਨੂੰ ਉੱਠਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਰੋਕ ਲਿਆ ਸੀ। ਲੇਕਿਨ ਇਹ ਕੀ? ਉੱਥੇ ਤਾਂ ਲੋਕਾਂ ਦਾ ਜਿਉਣਾ ਦੁੱਭਰ ਹੋਇਆ ਪਿਆ ਸੀ। ਸਮੁੰਦਰ ਵਿਚ ਮੱਛੀਆਂ ਲਗਭਗ ਖ਼ਤਮ ਹੋ ਚੁੱਕੀਆਂ ਸਨ। ਕੁਦਰਤੀ ਭੋਜਨ ਦੀ ਘਾਟ ਹੋ ਗਈ ਸੀ ਤੇ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਜਨਸੰਖਿਆ ਵਿਚ ਵਾਧਾ ਹੋ ਗਿਆ ਸੀ। ਉਸਨੇ ਲੋਕਾਂ ਤੋਂ ਸੁਣਿਆ ਕਿ ਇਹਦੇ ਨਾਲੋਂ ਤਾਂ ਚੰਗਾ ਸੀ ਸਮੁੰਦਰੀ ਤੂਫ਼ਾਨ ਆ ਜਾਂਦਾ। ਘੱਟੋ-ਘੱਟ ਮੱਛੀਆਂ ਦੇ ਤਾਂ ਢੇਰ ਲੱਗ ਜਾਂਦੇ। ਇਹ ਸੁਣ ਕੇ ਕ੍ਰਿਸਟੋਫਰ ਉਦਾਸ ਹੋ ਗਿਆ।

ਫਿਰ ਉਹ ਆਲਪਸ ਪਰਬਤ ਦੀਆਂ ਚੋਟੀਆਂ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚੇ ਜਿਥੇ ਉਸਨੇ ਭਾਰੀ ਹਿਮਪਾਤ ਨੂੰ ਰੋਕਿਆ ਸੀ। ਇਥੇ ਤਾਂ ਹੋਰ ਵੀ ਬੁਰਾ ਹਾਲ ਸੀ। ਉਸ ਸਾਲ ਹੇਠਲੇ ਇਲਾਕਿਆਂ ਵਿਚ ਬੂਟਿਆਂ ਨੂੰ ਫਲ ਬਹੁਤ ਘੱਟ ਲੱਗਿਆ। ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਆਮਦਨ ਘੱਟ ਗਈ। ਲੋਕ ਲੜ ਝਗੜ ਰਹੇ ਸਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਕੱਪੜੇ ਪੁਰਾਣੇ ਤੇ ਘਸੇ ਹੋਏ ਸਨ। ਬਰਫ਼ ਦੀਆਂ ਖੇਡਾਂ ਦਾ ਮਜ਼ਾ ਲੈਣ ਵਾਲੇ ਸੈਲਾਨੀ ਦੂਜੀਆਂ ਥਾਂਵਾਂ 'ਤੇ ਚਲੇ ਗਏ ਸਨ ਜਿੱਥੇ ਬਹੁਤ ਜ਼ਿਆਦਾ ਬਰਫ਼ ਪੈਂਦੀ ਸੀ। ਯੂਰਪ ਦੇ ਦੇਸ਼ਾਂ ਦੀਆਂ ਨਦੀਆਂ ਸੁੱਕ ਗਈਆਂ ਸਨ, ਕਿਉਂਕਿ ਉਹ ਆਲਪਸ ਪਰਬਤ ਵਿਚੋਂ ਨਿਕਲਦੀਆਂ ਸਨ। ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਹਾਲਤ ਮਾੜੀ ਸੀ। ਕੋਈ ਵੀ ਭਾਰੀ ਬਰਫ਼ਬਾਰੀ ਨਾ ਹੋਣ ਤੋਂ ਖੁਸ਼ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਸਾਰੇ ਆਪਣੇ

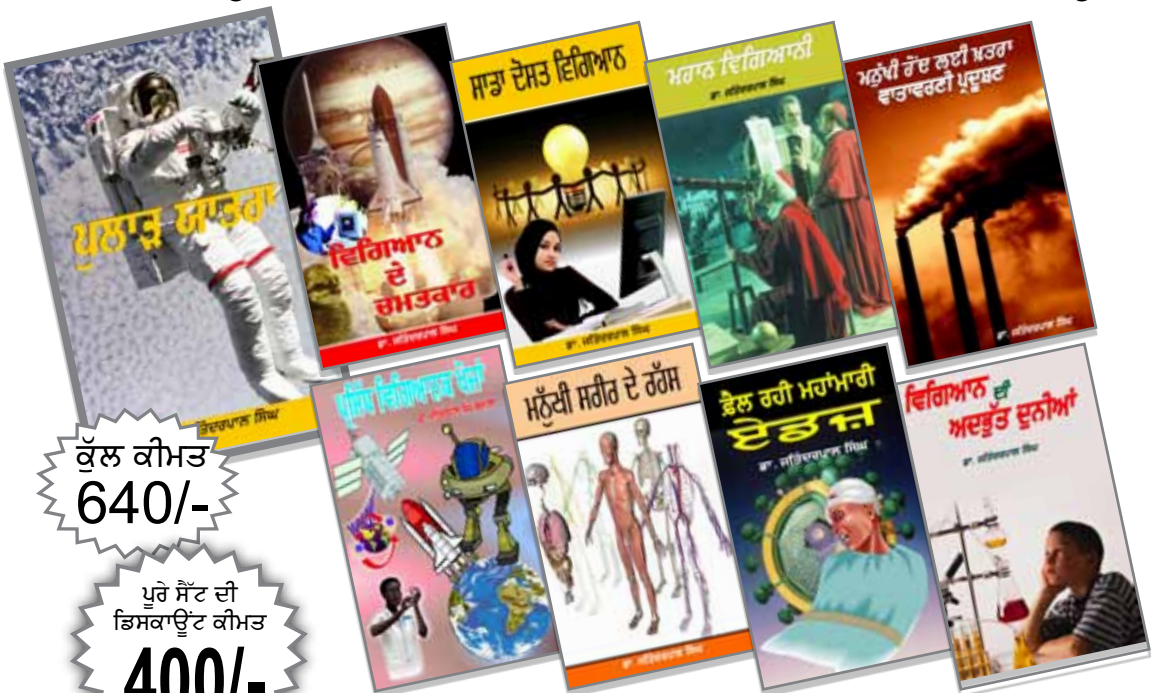
ਭਾਗਾਂ ਨੂੰ ਕੋਸ ਰਹੇ ਸਨ ਕਿ ਬਰਫ਼ਬਾਰੀ ਘੱਟ ਕਿਉਂ ਹੋਈ। ਫਿਰ ਕ੍ਰਿਸਟੋਫਰ ਦੱਖਣੀ ਅਮਰੀਕਾ ਦੇ ਵਰਖਾ ਵਾਲੇ ਜੰਗਲਾਂ ਵਿਚ ਪਹੁੰਚਿਆ। ਇਥੋਂ ਦਾ ਤਾਂ ਵਾਤਾਵਰਣਕ ਤੰਤਰ ਹੀ ਗੜਬੜਾਨੇ ਲੱਗਿਆ ਸੀ। ਅਮੇਜ਼ਨ ਨਦੀ ਦਾ ਜਲ ਸਤਰ ਕਾਫੀ ਘੱਟ ਗਿਆ ਸੀ। ਬੂਟੇ, ਦਰੱਖਤਾਂ ਤੇ ਜੀਵ-ਜੰਤੂਆਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਘੱਟ ਗਈ ਸੀ। ਇਥੇ ਦੇ ਵਰਖਾ ਵਾਲੇ ਜੰਗਲਾਂ ਨਾਲ ਪੂਰੇ ਸੰਸਾਰ ਦੀ ਜਲਵਾਯੂ ਕੰਟਰੋਲ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਹੌਲੀ-ਹੌਲੀ ਇਹ ਸੈਂਕੜੇ ਪੂਰੇ ਸੰਸਾਰ 'ਤੇ ਵੀ ਆ ਸਕਦਾ ਸੀ। ਇਸ ਗੱਲ ਦੀ ਚਿੰਤਾ ਨਾਲ ਵੀ ਕ੍ਰਿਸਟੋਫਰ ਨਿਰਾਸ਼ ਹੋ ਗਿਆ।

ਅੰਤ ਵਿਚ ਕ੍ਰਿਸਟੋਫਰ ਰਾਜਸਥਾਨ ਦੇ ਥਾਰ ਰੇਗਿਸਤਾਨ ਵਿਚ ਪਹੁੰਚੇ। ਇਥੇ ਦੀ ਹਾਲਤ ਦੇਖ ਕੇ ਉਸਦੇ ਦੁੱਖਾਂ ਦਾ ਕੋਈ ਅੰਤ ਨਾ ਰਿਹਾ। ਜ਼ਿਆਦਾ ਗਰਮੀ ਨਾ ਪੈਣ ਕਾਰਨ ਕੀਟ-ਪਤੰਗਾਂ ਦੀ ਸੰਖਿਆ ਵਿਚ ਤਾਂ ਜ਼ਬਰਦਸਤ ਵਾਧਾ ਹੋਇਆ ਹੀ ਲੋਕ ਅਤੇ ਜਾਨਵਰ ਭੋਜਨ ਦੀ ਘਾਟ ਨਾਲ ਜੂਝਣ ਲੱਗੇ। ਗਰਮੀ ਵਿਚ ਉੱਗਣ ਵਾਲੀਆਂ ਫਸਲਾਂ ਜਿਵੇਂ ਜਵਾਰ, ਬਾਜਰਾ ਆਦਿ ਦਾ ਉਤਪਾਦਨ ਘੱਟ ਗਿਆ। ਰਾਜਸਥਾਨ ਵਿਚ ਗਰਮੀ ਨਾ ਪੈਣ ਦਾ ਅਸਰ ਪੂਰੇ ਦੇਸ਼ ਉੱਤੇ ਪੈਣ ਲੱਗਾ ਸੀ। ਉਥੋਂ ਗਰਮੀ ਤੋਂ ਪੈਦਾ ਘੱਟ ਦਬਾਅ ਦੇ ਖੇਤਰ ਦੇ ਕਾਰਨ ਹੀ ਸਮੁੰਦਰ ਦੇ ਪਾਣੀ ਦੀ ਭਾਫ਼ ਬੱਦਲ ਬਣ ਕੇ ਮਾਨਸੂਨ ਪੈਣਾਂ ਰਾਹੀਂ ਪੂਰੇ ਦੇਸ਼ ਵਿਚ ਵਰਖਾ ਲਿਆਉਂਦੀ ਹੈ। ਭੁੱਖਮਰੀ ਅਤੇ ਅਕਾਲ ਵਰਗੀ ਹਾਲਤ ਪੈਦਾ ਹੋਣ ਲੱਗੀ ਸੀ। ਗਰਮੀਆਂ ਵਿਚ ਬਰਫ਼ੀਲੇ ਦੇਸ਼ਾਂ

ਤੋਂ ਆਉਣ ਵਾਲੇ ਪੰਛੀ, ਜੋ ਗਰਮ ਮੌਸਮ ਦਾ ਆਨੰਦ ਲੈਣ ਭਾਰਤ ਆਉਂਦੇ ਸਨ, ਕਿਤੇ ਦੂਜੀ ਜਗ੍ਹਾ ਚਲੇ ਗਏ। ਯਾਤਰੂ ਅਤੇ ਸੈਲਾਨੀ ਵੀ ਰਾਜਸਥਾਨ ਨਾ ਆ ਕੇ ਕਿਧਰੇ ਹੋਰ ਚਲੇ ਗਏ। ਪੂਰੇ ਦੇਸ਼ ਦੀ ਅਰਥ ਵਿਵਸਥਾ ਹੀ ਚੋਪਟ ਹੋਣ ਲੱਗੀ ਸੀ। ਕ੍ਰਿਸਟੋਫਰ ਨੇ ਮਨ ਵਿਚ ਸੋਚਿਆ-ਭਲਿਆ ਲੋਕਾ ਇਹ ਮੈਂਬੋ ਕੀ ਹੋ ਗਿਆ। ਕੈਸੀ ਅਣਹੋਣੀ ਹੋ ਗਈ। ਕੁਦਰਤੀ ਆਫ਼ਤਾਂ ਝੱਲ ਕੇ ਵੀ ਮਨੁੱਖ ਦੀ ਤਰੱਕੀ ਹੁੰਦੀ ਰਹਿੰਦੀ ਹੈ। ਪ੍ਰੰਤੂ ਅੱਜ ਜਦੋਂ ਸਾਰਾ ਕੁਝ ਅੱਛਾ ਹੋ ਰਿਹਾ ਹੈ ਤੇ ਕੋਈ ਕੁਦਰਤੀ ਆਫ਼ਤ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਤਦ ਮਨੁੱਖ ਦੀ ਤਰੱਕੀ ਹੀ ਰੁਕ ਗਈ ਹੈ।

ਕੁਦਰਤ ਨੂੰ ਜਿੱਤਿਆ ਨਹੀਂ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਉਸ ਨੂੰ ਹਰਾਉਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਵਿਚ ਮਨੁੱਖ ਦਾ ਹੀ ਨੁਕਸਾਨ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਆਪਣੇ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਹੀ ਸੰਤੁਲਨ ਰੱਖਦੀ ਹੈ। ਜਦੋਂ ਜਨਸੰਖਿਆ ਦੇ ਵਾਧੇ ਨਾਲ ਜਾਂ ਕੁਦਰਤੀ ਸਾਧਨਾਂ ਦੀ ਦੁਰ-ਵਰਤੋਂ ਨਾਲ ਉਸ ਉਪਰ ਅੱਤਿਆਚਾਰ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਤਦ ਉਹ ਰੁੱਸ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਆਫ਼ਤ ਆਉਂਦੀ ਹੈ। ਉਸੀ ਵਕਤ ਕ੍ਰਿਸਟੋਫਰ ਨੇ ਇਕ ਨਿਰਣਾ ਲਿਆ। ਉਸਨੇ ਮਨੁੱਖ ਦੇ ਹੱਥ ਵਿਚ ਮੌਸਮ ਨੂੰ ਬਦਲਣ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਨਾ ਦੇਣ ਦਾ ਫ਼ੈਸਲਾ ਲਿਆ। ਫਿਰ ਇਕ ਦਿਨ ਆਲਪਸ ਪਰਬਤ ਦੀਆਂ ਚੋਟੀਆਂ ਵਿਚ ਉਸਨੇ ਆਪਣਾ ਯੰਤਰ ਨਸ਼ਟ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਬਰਫ਼ ਵਿਚ ਦਬਾਅ ਦਿੱਤਾ ਤੇ ਸ਼ਾਂਤੀ ਦੀ ਖੋਜ ਵਿਚ ਇਕ ਅਣਜਾਣੀ ਜਗ੍ਹਾ ਚਲੇ ਗਏ।

ਆਪਣੇ ਬੱਚਿਆਂ ਦੀ ਸੋਚ ਨੂੰ ਵਿਗਿਆਨਕ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਡਾ. ਜਤਿੰਦਰਪਾਲ ਦੁਆਰਾ ਲਿਖੀਆਂ ਹੋਈਆਂ ਕਿਤਾਬਾਂ ਜ਼ਰੂਰ ਪੜ੍ਹਾਓ

ਘਰ ਬੈਠੇ ਪੂਰਾ ਸੈੱਟ ਵੀਪੀਪੀ ਰਾਹੀਂ ਮੰਗਵਾਉਣ ਲਈ ਫੋਨ ਕਰੋ **01679-241744**

ਸ਼ੰਕਾ ਨਵਿਰਤੀ

? ਮਨੁੱਖ ਨੂੰ ਬਾਂਦਰ ਤੋਂ ਮਨੁੱਖ ਬਣਨ ਲਈ ਕਿਹੜੇ-ਕਿਹੜੇ ਪੜਾਵਾਂ ਵਿੱਚ ਲੰਘਣਾ ਪਿਆ ਅਤੇ ਇਸ ਦੌਰਾਨ ਉਸਨੂੰ ਕਿੰਨਾ ਸਮਾਂ ਲੱਗਿਆ ?

ਡਾਇਨਾਸੋਰ ਧਰਤੀ ਤੋਂ ਸਾਢੇ ਛੇ ਕਰੋੜ ਵਰ੍ਹੇ ਪਹਿਲਾਂ ਅਲੋਪ ਗਏ। ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਪੜ੍ਹ-ਪੰਛੀ ਹੋਂਦ ਵਿੱਚ ਆਉਣ ਲੱਗ ਪਏ। ਸਾਢੇ ਚਾਰ ਕਰੋੜ ਵਰ੍ਹੇ ਪਹਿਲਾਂ ਬਾਂਦਰਾਂ ਦੀਆਂ ਨਸਲਾਂ ਧਰਤੀ ਦੇ ਉਪਰ ਮੌਜੂਦ ਸਨ। ਇਹ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਦਰੱਖਤਾਂ ਉਪਰ ਰਹਿਣ ਵਾਲੇ ਫਲਹਾਰੀ ਜੀਵ ਸਨ। ਹੌਲੀ-ਹੌਲੀ ਜੰਗਲਾਂ ਦੀ ਘਾਟ ਕਾਰਨ ਇਨ੍ਹਾਂ ਲਈ ਜੰਗਲਾਂ ਨੂੰ ਅਲਵਿਦਾ ਕਹਿਣੀ ਪੈ ਗਈ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਪੁਛ ਰਹਿਤ ਬਾਂਦਰਾਂ ਦੀਆਂ ਕੁਝ ਕਿਸਮਾਂ ਨੇ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਦੋਹਾਂ ਪੈਰਾਂ ਉਤੇ ਚੱਲਣ ਦੇ ਸਮਰੱਥ ਬਣਾ ਲਿਆ। ਲੱਗਭਗ ਇੱਕ ਕਰੋੜ ਸੌ ਲੱਖ ਵਰ੍ਹੇ ਪਹਿਲਾਂ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਮਨੁੱਖ ਹੋਂਦ ਵਿੱਚ ਆ ਗਿਆ।

? ਮਾਤਾ-ਪਿਤਾ ਦੇ ਦੋ ਬੱਚਿਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਚੁਸਤ ਤੇ ਦੂਜਾ ਸੁਸਤ ਕਿਉਂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ?

ਬੱਚੇ ਦੇ ਗੁਣ ਦੇ ਕਾਰਨਾਂ ਕਰਕੇ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਇੱਕ ਉਸਨੂੰ ਵਿਰਾਸਤ ਵਿੱਚ ਮਿਲੇ ਗੁਣਾਂ ਕਰਕੇ, ਦੂਜਾ ਉਸਨੂੰ ਪਾਲਣ-ਪੋਸ਼ਣ ਸਮੇਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਮਾਰੋਲ। ਮਾਂ ਪਿਉ ਜਾਂ ਦਾਦਾ-ਦਾਦੀ ਜਾਂ ਨਾਨਾ-ਨਾਨੀ ਜਾਂ ਇਸ ਤੋਂ ਵੀ ਅਗਲੀਆਂ ਪੀੜ੍ਹੀਆਂ ਦੇ ਸਾਰੇ ਗੁਣ ਬੱਚਿਆਂ ਵਿੱਚ ਅਨੁਵੰਸ਼ਿਕ ਕਾਰਨਾਂ ਕਰਕੇ ਆ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕੁਝ ਗੁਣ ਪ੍ਰਭਾਵੀ ਹੋ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਬਾਕੀ ਸੁੱਤੇ ਪਏ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ। ਕਿਸੇ ਸਮੇਂ 'ਤੇ ਆ ਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਗੁਣਾਂ ਦਾ ਪ੍ਰਗਟਾਅ ਵੀ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਜੇ ਸੁੱਤੇ ਸਨ। ਜਿਵੇਂ ਇੱਕ ਮਾਂ-ਪਿਉ ਦੋਵੇਂ ਗੋਰੇ ਰੰਗ ਦੇ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਪਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਪੈਦਾ ਹੋਏ ਬੱਚੇ ਦਾ ਰੰਗ ਕਾਲਾ ਹੈ। ਇਹ ਇਸ ਲਈ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਸਦੀਆਂ ਪਹਿਲੀਆਂ ਪੀੜ੍ਹੀਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਸੇ ਦਾਦਾ-ਦਾਦੀ, ਨਾਨਾ-ਨਾਨੀ ਜਾਂ ਪੜਦਾਦਾ ਜਾਂ ਪੜਨਾਨੀ ਕੋਈ ਨਾ ਕੋਈ ਕਾਲੇ ਰੰਗ ਦਾ ਜ਼ਰੂਰ ਹੋਵੇਗਾ। ਇਸ ਲਈ ਮਾਂ-ਪਿਉ ਦੇ ਦੋ ਬੱਚਿਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਦਾ ਸੁਸਤ ਹੋ ਜਾਣਾ ਤੇ ਦੂਜੇ ਦਾ ਚੁਸਤ ਹੋ ਜਾਣਾ ਸੰਭਵ ਹੋ ਗੀ ਸਕਦਾ ਹੈ।

? ਕੀ ਜ਼ਿਆਦਾ ਖਾਣਾ ਖਾਣ ਨਾਲ ਆਦਮੀ ਤੰਦਰੁਸਤ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇੱਕ ਮਨੁੱਖ ਨੂੰ ਤਕਰੀਬਨ ਕਿੰਨਾ ਭੋਜਨ ਖਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

ਮਨੁੱਖ ਦਾ ਸਰੀਰ ਇੱਕ ਗੁਥਾਰੇ ਦੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਜਿਵੇਂ ਗੁਥਾਰੇ ਵਿੱਚ ਜਿੰਨੀ ਵੱਧ ਹਵਾ ਭਰੀ ਜਾਵੇਗੀ ਉਹ ਫੁਲਦਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਜੇ ਸਰੀਰ ਵਿੱਚ ਖੁਰਾਕ ਜ਼ਿਆਦਾ ਭਰਦੀ ਰਹੇਗੀ ਤਾਂ ਉਹ ਵੀ ਫੁਲਦਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਪਰ ਜੇ ਤੁਹਾਡਾ ਭਾਰ ਤੁਹਾਡੀ ਉਚਾਈ ਵਾਲੇ ਵਿਅਕਤੀ ਜਿੰਨਾ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਉਸ ਤੋਂ ਵੱਧ ਹੈ ਤਾਂ ਜ਼ਰੂਰ ਹੀ ਤੁਹਾਨੂੰ ਆਪਣੇ ਭੋਜਨ ਨੂੰ ਘਟਾ ਦੇਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਖੰਡ ਤੇ ਘਿਉ ਵਿੱਚ ਉਰਜਾ ਦੀ ਮਾਤਰਾ ਬਾਕੀ ਪਦਾਰਥਾਂ ਨਾਲੋਂ ਤਿੰਨ ਗੁਣਾਂ ਵੱਧ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਖੰਡ ਤੇ ਘਿਉ ਜਾਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਤੋਂ ਬਣੀਆਂ ਵਸਤੂਆਂ ਦਾ ਸੇਵਨ ਘੱਟ ਤੋਂ ਘੱਟ ਕਰ ਦੇਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਬਹੁਤੇ ਪੰਜਾਬੀ ਆਪਣੀ ਲੋੜ ਨਾਲੋਂ ਵੱਧ ਖੁਰਾਕ ਖਾ ਰਹੇ ਹਨ। ਇਸ ਲਈ ਜੇ ਤੁਹਾਡੀ ਉਮਰ 30 ਸਾਲ ਤੋਂ ਵੱਧ ਹੈ ਤਾਂ ਤੁਹਾਨੂੰ ਜ਼ਰੂਰ ਹੀ ਆਪਣੇ

ਭੋਜਨ ਤੇ ਕੰਟਰੋਲ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

? ਮੇਰਾ ਰਾਤ ਨੂੰ ਸੁੱਤੇ ਪਏ ਦਾ ਪਿਸ਼ਾਬ ਨਿਕਲ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਮੈਨੂੰ ਪਤਾ ਬਿਲਕੁਲ ਨਹੀਂ ਲੱਗਦਾ।

ਸਾਡਾ ਮਨ ਸਰੀਰ ਦਾ ਨਾਂ ਸੌਣ ਵਾਲਾ ਅੰਗ ਹੈ, ਜਦੋਂ ਸਾਡਾ ਮਸਾਨਾ ਪਿਸ਼ਾਬ ਨਾਲ ਭਰ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਮਨ ਇਸਨੂੰ ਖਾਲੀ ਕਰਨ ਦਾ ਹੁਕਮ ਦਿੰਦਾ ਹੈ। ਬਹੁਤੀਆਂ ਹਾਲਤਾਂ 'ਚ ਤਾਂ ਵਿਅਕਤੀ ਬਾਥਰੂਮ ਵਿੱਚ ਜਾ ਕੇ ਮਸਾਨੇ ਨੂੰ ਖਾਲੀ ਕਰਨ ਦਾ ਯਤਨ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਪਰ ਤੁਹਾਡੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਇਹ ਕੰਮ ਤੁਸੀਂ ਬਿਸਤਰੇ 'ਤੇ ਹੀ ਕਰ ਦਿੰਦੇ ਹੋ। ਸੋ, ਯਤਨ ਕਰੋ ਕਿ ਰਾਤ ਨੂੰ ਸੌਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਘੱਟ ਤੋਂ ਘੱਟ ਪਾਣੀ ਪੀਤਾ ਜਾਵੇ। ਮਨ ਵਿੱਚ ਇਹ ਵਾਰ-ਵਾਰ ਤਹਿ ਕਰ ਲਵੋ ਕਿ ਜਦੋਂ ਵੀ ਮੇਰਾ ਮਸਾਨਾ ਭਰ ਜਾਵੇਗਾ, ਮੈਂ ਬਾਥਰੂਮ ਵਿੱਚ ਜਾ ਕੇ ਪਿਸ਼ਾਬ ਕਰਾਂਗਾ, ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਤੁਸੀਂ ਦ੍ਰਿੜ੍ਹ ਇੱਛਾ ਸ਼ਕਤੀ ਨਾਲ ਇਸ ਸਮੱਸਿਆ ਤੇ ਕਾਬੂ ਪਾ ਸਕਦੇ ਹੋ।

? ਰੱਬ ਅਤੇ ਕੁਦਰਤ ਵਿੱਚ ਕੀ ਅੰਤਰ ਹੈ ?

ਰੱਬ ਮਨੁੱਖ ਦੀ ਇੱਕ ਕਲਪਨਾ ਹੈ। ਅਸੀਂ ਤਰਕਸ਼ੀਲ ਰੱਬ ਵਿਰੋਧੀ ਨਹੀਂ ਹਾਂ। ਅਸੀਂ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਜੇ ਕੋਈ ਅਜਿਹਾ ਰੱਬ ਹੋਵੇ ਅਸੀਂ ਉਸ ਨੂੰ ਮਿਲ ਸਕੀਏ, ਉਸਦੇ ਦਰਸ਼ਨ ਕਰ ਸਕੀਏ ਤੇ ਉਸ ਤੋਂ ਧਰਤੀ 'ਤੇ ਇਸਤਰੀਆਂ, ਦਲਿਤਾਂ ਅਤੇ ਗਰੀਬਾਂ ਨਾਲ ਹੋ ਰਹੀਆਂ ਬੇਇਨਸਾਫੀਆਂ ਬਾਰੇ ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਕਰ ਸਕੀਏ ਪਰ ਅਫਸੋਸ ਪਿਛਲੇ 25 ਸਾਲਾਂ ਵਿੱਚ ਸਾਡੇ ਸਾਫ਼ ਨੀਅਤ ਨਾਲ ਕੀਤੇ ਗਏ ਯਤਨਾਂ ਨਾਲ ਨਾ ਤਾਂ ਸਾਨੂੰ ਰੱਬ ਦੇ ਦਰਸ਼ਨ ਹੋ ਸਕੇ ਹਨ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਸਾਨੂੰ ਕੋਈ ਅਜਿਹਾ ਵਿਅਕਤੀ ਧਰਤੀ 'ਤੇ ਨਜ਼ਰ ਆਇਆ ਹੈ ਜਿਸ ਨੇ ਰੱਬ ਨਾਲ ਮੁਲਾਕਾਤ ਕੀਤੀ ਹੋਵੇ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਗੱਲਾਂ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਅਸੀਂ ਕਹਿੰਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਰੱਬ ਇੱਕ ਕਲਪਨਾ ਹੈ। ਪਰ ਕੁਦਰਤ ਇੱਕ ਹਕੀਕਤ ਹੈ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਅਸੀਂ ਹਰ ਸਮੇਂ ਮਾਣ ਰਹੇ ਹਾਂ, ਪਹਾੜ, ਪਰਬਤ, ਜੀਵ, ਪੌਦੇ, ਇਨਸਾਨ ਸਭ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਦੇ ਨਿਯਮਾਂ ਦੀ ਪੈਦਾਇਸ਼ ਹਨ। ਜਿਵੇਂ ਸਮੁੰਦਰ ਦਾ ਪਾਣੀ ਵਾਸ਼ਪ ਬਣ ਕੇ ਉਡਦਾ ਹੈ। ਪ੍ਰਕ੍ਰਿਤਕ ਨਿਯਮਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਬੱਦਲ ਬਣ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਦਬਾਓ ਘੱਟ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਥਾਂ 'ਤੇ ਬਰਸਾਤ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਸਭ ਪ੍ਰਕ੍ਰਿਤੀ ਦੇ ਨਿਯਮਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਵਾਪਰਦਾ ਹੈ। ਰੱਬ ਚੰਦਰਮਾ 'ਤੇ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਉਥੇ ਮਨੁੱਖ ਜਾਤੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ਪਰ ਪ੍ਰਕ੍ਰਿਤੀ ਉਥੇ ਵੀ ਹੈ।

? ਪੱਥਰ ਕਿਵੇਂ ਬਣਦੇ ਹਨ।

ਧਰਤੀ ਦੀਆਂ ਡੂੰਘਾਈਆਂ ਵਿੱਚ ਲਾਵਾ ਪਿਘਲੀ ਹੋਈ ਹਾਲਤ ਵਿੱਚ ਹੈ। ਜਦੋਂ ਜਵਾਲਾਮੁਖੀ ਫਟਦੇ ਹਨ ਤਾਂ ਇਹ ਲਾਵਾ ਬਾਹਰ ਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਲਾਵੇ ਦੇ ਜੰਮਣ ਨਾਲ ਚਟਾਨਾਂ ਹੋਂਦ ਵਿੱਚ ਆ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ। ਸਮੇਂ ਨਾਲ ਚਟਾਨਾਂ ਟੁੱਟਦੀਆਂ ਰਹਿੰਦੀਆਂ ਹਨ ਅਤੇ ਪਾਣੀ ਨਾਲ ਨੀਵੇਂ ਥਾਵਾਂ ਨੂੰ ਜਾਂਦੀਆਂ ਰਹਿੰਦੀਆਂ ਹਨ। ਹਜ਼ਾਰਾਂ ਮੀਲਾਂ ਦੀ ਪਾਣੀ ਵਿੱਚ ਯਾਤਰਾ ਅਤੇ ਪਾਣੀ ਅਤੇ ਧਰਤੀ ਨਾਲ ਟਕਰਾਓ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਗੋਲ ਕਰ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਸਮੁੰਦਰ ਵਿੱਚ ਜਾ ਡਿੱਗਦੀਆਂ ਹਨ। ਸਮੁੰਦਰ ਵਿੱਚ ਇਨ੍ਹਾਂ ਗੋਲ ਪੱਥਰਾਂ ਦੇ ਵਿਚਕਾਰ ਖਾਲੀ ਥਾਂ ਵਿੱਚ ਰੇਤ ਭਰ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਫਿਰ ਜਦੋਂ ਕੋਈ ਜਵਾਲਾਮੁਖੀ ਫਟਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਇਹ ਗੋਲ ਪੱਥਰਾਂ ਵਾਲੇ ਪਹਾੜ ਉੱਭਰ ਆਉਂਦੇ ਹਨ। ਹੁਸ਼ਿਆਰਪੁਰ ਤੋਂ ਅੱਗੇ ਮਿਲਣ ਵਾਲੇ ਗੋਲ ਪੱਥਰਾਂ ਵਾਲੇ ਪਹਾੜ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹੀ ਹੋਂਦ ਵਿੱਚ ਆਏ ਹਨ। ਕਰੋੜਾਂ ਵਰ੍ਹਿਆਂ ਦੇ ਇਤਿਹਾਸ ਵਿੱਚ ਧਰਤੀ ਲੱਖਾਂ ਵਾਰ ਹਿੱਲ ਜੁੱਲ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਬਹੁਤੇ ਪੱਥਰ ਪਿਘਲੇ ਹੋਏ ਲਾਵੇ ਦੇ ਬਣਦੇ ਹਨ।

'ਸ਼ੰਕਾ ਨਵਿਰਤੀ' ਕਾਲਮ ਲਈ ਆਪਣੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਪਤੇ ਤੇ ਭੇਜੋ :
ਮੇਘ ਰਾਜ ਮਿੱਤਰ
ਤਰਕਸ਼ੀਲ ਨਿਵਾਸ, ਗਲੀ ਨੰ. 8, ਕੇ.ਸੀ. ਰੋਡ, ਬਰਨਾਲਾ

ਦੁਨੀਆਂ ਰੰਗ ਬਰੰਗੀ

- ਸ਼ਿੰਦਰਪਾਲ ਕੌਰ ਸੋਹੀ

ਸਰਚ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਹੋਵੇਗਾ ਹੁਣ ਗੂਗਲ 'ਬ੍ਰੇਨ'

ਦੁਨੀਆਂ ਭਰ ਦੀਆਂ ਚੀਜ਼ਾਂ ਨੂੰ ਝੱਟ ਨਾਲ ਲੱਭਣ ਵਾਲੇ ਗੂਗਲ ਨੇ ਹੁਣ ਆਪਣੀ ਲੈਬ ਵਿੱਚ ਬ੍ਰੇਨ ਤਿਆਰ ਕਰ ਲਿਆ ਹੈ। ਗੂਗਲ ਨਾਲ ਸਰਚ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਤਾਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਗੂਗਲ ਦੀ ਤੇਜ਼ੀ ਨਾਲ ਫੱਟੜ ਸਨ, ਹੁਣ ਇਸ ਦਿਮਾਗ ਦੇ ਆਉਣ ਦੇ ਬਾਅਦ ਕੀ ਹੋਵੇਗਾ, ਇਸਦਾ ਅੰਦਾਜ਼ਾ ਲਗਾਉਣਾ ਵੀ ਮੁਸ਼ਕਿਲ ਹੈ। ਇਸ ਨੂੰ ਗੂਗਲ ਟੀਮ ਦੇ ਇੰਜਨੀਅਰਾਂ ਨੇ 16,000 ਕੰਪਿਊਟਰ ਪ੍ਰੋਸੈਸਰਸ ਨੂੰ ਆਪਸ ਵਿੱਚ ਜੋੜਕੇ ਬਣਾਇਆ ਹੈ। ਇਸ ਵਿੱਚ ਲਗਭਗ 100 ਕਰੋੜ ਬ੍ਰੇਨ ਕੁਨੈਕਸ਼ਨਾਂ ਨੂੰ ਇੱਕ ਦੂਸਰੇ ਨਾਲ ਜੋੜਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਸਨੂੰ ਉਵੇਂ ਹੀ ਜੋੜਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਬ੍ਰੇਨ ਵਿੱਚ ਸੰਦੇਸ਼ ਭੇਜਣ ਵਾਲੇ ਨਿਊਰਾਨ ਜੁੜੇ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਦਿਮਾਗ ਨੂੰ ਅਗਲੇ ਟਾਸਕ ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਲਗਭਗ 1 ਕਰੋੜ ਯੂ ਟੂਯੂਬ ਵੀਡੀਓ ਦਿਖਾਏ ਗਏ ਅਤੇ ਕਮਾਲ ਦੀ ਗੱਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਉਸਨੇ ਕੁਝ ਤਸਵੀਰਾਂ ਨੂੰ ਯਾਦ ਕਰਨਾ ਵੀ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਇਹ ਕੰਪਿਊਟਰ ਬ੍ਰੇਨ ਆਪਣੇ ਆਪ ਹੀ ਬਿਲੀ ਦੇ ਇੱਕ ਵੀਡੀਓ ਨੂੰ ਪਲੇਅ ਕਰ ਦਿੰਦਾ ਹੈ, ਜੋ ਹੁਣ ਤੱਕ ਕਿਸੇ ਵੀ ਕੰਪਿਊਟਰ ਦੇ ਲਈ ਮੁਮਕਿਨ ਨਹੀਂ ਸੀ।

10 ਕਰੋੜ ਪਾਉਂਡ ਵਿੱਚ ਕਰੋ ਚੰਨ ਦੀ ਸੈਰ

ਚੰਨ 'ਤੇ ਜਾਣ ਦੀ ਇੱਛਾ ਰੱਖਣ ਵਾਲਿਆਂ ਨੂੰ 10 ਕਰੋੜ ਪਾਉਂਡ, ਯਾਨੀ 8.85 ਅਰਬ ਰੁਪਏ ਖਰਚ ਕਰਨੇ ਹੋਣਗੇ। ਬ੍ਰਿਟਿਸ਼ ਫਰਮ ਐਕਸਕੈਲਬਰ ਅਲਮਾਜ਼ ਨੇ ਇਸ ਰਕਮ ਦੇ ਬਦਲੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਚੰਨ ਦੀ ਸੈਰ ਕਰਨ ਦੀ ਪੇਸ਼ਕਸ਼ ਦਿੱਤੀ ਹੈ। ਇਸਦੇ ਲਈ ਰੂਸੀ ਸ਼ਟਲਸ ਦਾ ਇਸਤੇਮਾਲ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ ਜੋ ਕਿ 2015 ਵਿੱਚ ਚੰਨ 'ਤੇ ਰਵਾਨਾ ਕੀਤੇ ਜਾ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਇਹ ਉਹ ਰੂਸੀ ਸ਼ਟਲਸ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਕਦੇ ਪੱਛਮੀ ਦੇਸ਼ਾਂ ਦੀ ਜਾਸੂਸੀ ਦੇ ਲਈ ਇਸਤੇਮਾਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਹੁਣ ਤੱਕ ਸਪੇਸ ਟੂ ਟੂਰਿਸਟ ਕੇਵਲ ਇੰਟਰਨੈਸ਼ਨਲ ਸਪੇਸ ਸਟੇਸ਼ਨ ਤੱਕ ਗਏ ਹਨ। ਦ ਸਨ ਟੈਬਲਾਯਡ ਦੇ ਮੁਤਾਬਿਕ ਐਕਸਕੈਲਬਰ ਨੇ ਰੂਸੀ ਫਰਮ ਐਨਪੀਓ ਤੋਂ ਚਾਰ ਗੀ-ਇੰਟੀ ਕੈਪਸੂਲਸ ਅਤੇ ਦੋ ਸਪੇਸ ਸਟੇਸ਼ਨ ਖਰੀਦੇ ਹਨ। ਉਸਨੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਗੀ-ਸਾਇਕਲ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਫਰਮ ਦੀ ਯੋਜਨਾ ਦੇ ਮੁਤਾਬਿਕ, ਸਪੇਸ ਟੂਰਿਸਟ ਸਭ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾ ਧਰਤੀ ਦੀ ਹੇਠਲੀ ਸਤ੍ਹਾ ਵਿੱਚ ਮੌਜੂਦ ਸਪੇਸ ਸਟੇਸ਼ਨ 'ਤੇ ਉਤਰਨਗੇ। ਉਥੋਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਚੰਦਰਮਾ ਦੀ ਕਲਾਸ ਵਿੱਚ ਲਜਾਇਆ ਜਾਵੇਗਾ। ਜੋ ਕਿ ਪ੍ਰਿਥਵੀ ਤੋਂ 234,000 ਮੀਲ ਦੂਰ ਹੈ। ਬ੍ਰਹਿਮੰਡ ਦੀ ਇਹ ਯਾਤਰਾ 8 ਮਹੀਨੇ ਤੱਕ ਲੰਬੀ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ।

ਆਕਾਸ਼ ਵਿੱਚ ਚੀਨ ਨੇ ਪਹਿਲੀ ਮਹਿਲਾ ਭੇਜੀ

34 ਸਾਲ ਦੀ ਲਿਓ ਯਾਂਗ ਚੀਨ ਦੀ ਵਾਯੂਸੇਨਾ ਵਿੱਚ ਪਾਇਲਟ ਹੈ। ਸ਼ਨੀਵਾਰ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਦੋ ਹੋਰ ਆਕਾਸ਼ ਯਾਤਰੀ ਸ਼ੇਨਜੂ 9 ਸਪੇਸਕ੍ਰਾਫਟ ਨਾਲ ਆਕਾਸ਼ ਦੇ ਲਈ ਰਵਾਨਾ

ਹੋਈ। ਸ਼ੇਨਜੂ ਦਾ ਲਕਸ਼ ਹੈ ਕਿ ਪ੍ਰਿਥਵੀ ਤੋਂ 343 ਕਿਲੋਮੀਟਰ ਦੀ ਦੂਰੀ 'ਤੇ ਚੱਕਰ ਕੱਢ ਰਿਹਾ ਤਿਯਾਨਗੋਂਗ ਮਾਡਯੂਲ ਜਿਸ ਨੂੰ ਚੀਨ ਨੇ ਪਿਛਲੇ ਸਾਲ ਭੇਜਿਆ ਸੀ। ਚੀਨ ਨੇ ਆਕਾਸ਼ ਕਾਰੀਕ੍ਰਮ ਦੀ ਪ੍ਰਵੇਕਤਾ ਵੂ ਪਿੰਗ ਨੇ ਕਿਹਾ, “ਮਹਿਲਾ ਆਕਾਸ਼ ਯਾਤਰੀ ਨੂੰ ਭੇਜਣਾ ਆਕਾਸ਼ ਯਾਤਰਾ ਦਾ ਅਹਿਮ ਹਿੱਸਾ ਤਾਂ ਹੈ ਹੀ ਨਾਲ ਹੀ ਲੋਕ ਵੀ ਇਹੀ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਨ, ਇਹ ਇੱਕ ਇਤਿਹਾਸਕ ਘਟਨਾ ਹੈ।” ਲਿਓ ਇੱਕ ਬੱਚੇ ਦੀ ਮਾਂ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਇਲਾਵਾ ਆਕਾਸ਼ ਦੀ ਯਾਤਰਾ ਦੇ ਲਈ ਤਿਆਰ ਹੋ ਰਹੀ ਬਾਕੀ ਸਭ ਔਰਤਾਂ ਦੇ ਵੀ ਬੱਚੇ ਹਨ ਕਿਉਂਕਿ ਆਕਾਸ਼ ਵਿੱਚ ਵਿਕਿਰਨ ਦੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਨਾਲ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਪ੍ਰਜਣਨ ਸ਼ਕਤੀ 'ਤੇ ਕੀ ਅਸਰ ਪਿਆ? ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਦੋ ਆਕਾਸ਼ ਯਾਤਰੀ ਨਿਯਾਨਗੋਂਗ ਦੇ ਅੰਦਰ ਰਹਿਕੇ ਉਸ ਨੂੰ ਟੈਸਟ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਤੀਜਰਾ ਸ਼ੇਨਜੂ ਦੇ ਆਕਾਸ਼ ਕੈਪਸੂਲ ਵਿੱਚ ਰਿਹਾ ਤਾਂਕਿ ਆਪਾਤਕਾਲੀਨ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰੇਸ਼ਾਨੀਆਂ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰ ਸਕਣ। ਤਿਯਾਨਗੋਂਗ ਵਿੱਚ ਯਾਤਰੀਆਂ ਨੇ ਦੇਖਿਆ ਕਿ ਉਥੇ ਰਹਿਣ ਵਿੱਚ ਕਿਹੜੀਆਂ ਮੁਸ਼ਕਲਾਂ ਆਉਂਦੀਆਂ ਹਨ। ਵੂ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਚੀਨ ਦਾ ਇਹ ਮਿਸ਼ਨ ਦਸ ਦਿਨਾਂ ਤੋਂ ਜ਼ਿਆਦਾ ਦਾ ਰਿਹਾ ਅਤੇ ਜਦੋਂ ਇਹ ਵਾਪਸ ਆਏ ਤਾਂ ਪੱਛਮੀ ਚੀਨ ਦੇ ਮੈਦਾਨਾਂ ਵਿੱਚ ਪੈਰਾਸੂਟ ਦੇ ਜ਼ਰੀਏ ਲੈਂਡ ਕੀਤਾ। ਸ਼ੇਨਜੂ ਨੇ ਉਡਾਣ ਸਫਲਤਾ ਨਾਲ ਪੂਰੀ ਕੀਤੀ।

ਸ਼ਨੀ ਉਪਗ੍ਰਹਿ ਵਿੱਚ ਮਿਲੇ ਪਾਣੀ ਦੇ ਨਿਸ਼ਾਨ

ਨਾਸਾ ਦੇ ਵਿਗਿਆਨੀਆਂ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਪੱਕਾ ਹੋ ਚੁੱਕਿਆ ਹੈ ਕਿ ਸ਼ਨੀ ਦੇ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡੇ ਉਪਗ੍ਰਹਿ ਟਾਇਟਨ ਦੀ ਠੰਡੀ ਸਤ੍ਹਾ ਦੇ ਹੇਠਾਂ ਇੱਕ ਸਾਗਰ ਹੈ। ਇਸ ਖੋਜ ਦੇ ਬਾਅਦ ਟਾਇਟਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਉਪਗ੍ਰਹਿਆਂ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਿਲ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਜੀਵਨ ਦੇ ਲਈ ਜ਼ਰੂਰੀ ਤੱਤ ਪਾਣੀ ਉਪਲਬਧ ਹੈ। ਨਾਸਾ ਨੇ ਆਕਾਸ਼ ਯਾਨ ਕਾਸਿਨੀ ਨੇ 2006 ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ 2011 ਦੇ ਵਿੱਚ ਦਰਜਨਾਂ ਵਾਰ ਟਾਇਟਨ ਦੇ ਚੱਕਰ ਲਗਾਏ। ਇਸ ਦੌਰਾਨ ਉਸਨੇ ਗੁਰੂਤਵ ਬਲ ਨੂੰ ਮਾਪਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਜਿਸਦੇ ਨਤੀਜਿਆਂ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਵਿਗਿਆਨਕਾਂ ਨੇ ਇਹ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਵਿਗਿਆਨੀਆਂ ਦਾ ਮੰਨਣਾ ਹੈ ਕਿ ਸ਼ਨੀ ਦੇ ਚਾਰੇ ਪਾਸੇ ਘੁੰਮਣ ਦੇ ਦੌਰਾਨ ਕਾਸਿਨੀ ਠੰਡਾ ਹੋ ਗਿਆ ਇਹ ਉਦੋਂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਜਦੋਂ ਹੇਠਾਂ ਕੋਈ ਸਾਗਰ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਸਤ੍ਹਾ 'ਤੇ ਕੇਵਲ ਚੱਟਾਨਾਂ ਹੁੰਦੀਆਂ ਤਾਂ ਕਾਸਿਨੀ ਅਜਿਹੇ ਲੱਛਣ ਕਦੇ ਵੀ ਨਹੀਂ ਸੀ ਦਿਖਾਉਂਦਾ।

ਰਿਸਰਚ ਟੀਮ ਦਾ ਵੀ ਹਿੱਸਾ ਰਹੇ ਅਤੇ ਕਾਰਨਲ ਵਿਸ਼ਵਵਿਦਿਆਲਿਆ ਦੇ ਪ੍ਰੋ. ਜੋਨਾਥਨ ਲੁਨਿਨੇ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ “ਟਾਇਟਨ ਵਿੱਚ ਪੱਕੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕੀਚੜ ਹੈ।” ਹਾਲਾਂਕਿ ਵਿਗਿਆਨੀਆਂ ਨੇ ਸਾਗਰ ਦੇ ਆਕਾਰ ਦੇ ਬਾਰੇ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਜਾਣਕਾਰੀ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ। ਪਹਿਲਾ ਦੇ ਅਨੁਮਾਨ ਦੇ ਮੁਤਾਬਿਕ ਇਸਦਾ ਆਕਾਰ 48 ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ 99 ਕਿਲੋਮੀਟਰ ਤੱਕ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਟਾਇਟਨ ਦੀ ਆਕਾਸ਼ ਸਤ੍ਹਾ 'ਤੇ ਪਾਣੀ ਮਿਲਣ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਨੇ ਇਸ ਉਪਗ੍ਰਹਿ ਨੂੰ ਵਿਗਿਆਨਕਾਂ ਦੇ ਅਧਿਐਨ ਦੀ ਰੋਚਕ ਸਮੱਗਰੀ ਬਣਾ ਦਿੱਤਾ ਹੈ।

ਟਾਇਟਨ ਦੇ ਇਲਾਵਾ ਬ੍ਰਹਿਸਪਤੀ ਦੇ ਇੱਕ ਉਪਗ੍ਰਹਿ ਯੂਰੋਪਾ ਵਿੱਚ ਵੀ ਸਤ੍ਹਾ ਦੇ ਹੇਠਾਂ ਪਾਣੀ ਦੇ ਲੱਛਣ ਪਾਏ ਗਏ ਹਨ।

ਅੰਧਵਿਸ਼ਵਾਸਾਂ ਦੇ ਅਸੀਮ ਸਮੁੰਦਰ ਵਿੱਚੋਂ

ਸ਼ਿਵਲਿੰਗ ਦਾ ਕਮਾਲ : ਧਨਾਤਰੀ ਦੇ ਇੱਕ ਮੰਦਰ ਵਿੱਚ ਵੱਡੇ ਛੋਟੇ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਸ਼ਿਵਲਿੰਗ ਹਨ। ਇੱਕ ਦਿਨ ਮੰਦਰ ਵਿੱਚ ਉਸਦੇ ਨੇੜਲੇ ਪਿੰਡ ਦੀ ਇੱਕ ਛੇ ਸਾਲ ਦੀ ਲੜਕੀ ਦਰਸ਼ਨ ਕਰਨ ਗਈ ਉਸਨੇ ਉਥੋਂ ਇੱਕ ਸ਼ਿਵਲਿੰਗ ਚੁੱਕ ਕੇ ਮੂੰਹ ਵਿੱਚ ਪਾ ਲਿਆ ਤੇ ਦੌੜਦੀ ਹੋਈ ਆਪਣੇ ਘਰ ਪੁੱਜ ਗਈ। ਉਹ ਘਰਵਾਲਿਆਂ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਮੂੰਹ 'ਚੋਂ ਸ਼ਿਵਲਿੰਗ ਕੱਢਕੇ ਕਹਿਣ ਲੱਗੀ ਦੇਖੋ ਮੇਰੇ ਮੂੰਹ 'ਚ ਸ਼ਿਵਲਿੰਗ ਪ੍ਰਗਟ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਘਰਵਾਲੇ ਤੇ ਗੁਆਂਢੀ ਇਹ ਦੇਖਕੇ ਦੰਗ ਰਹਿ ਗਏ ਦੇਖਦੇ ਹੀ ਦੇਖਦੇ ਉਸ ਲੜਕੀ ਦੇ ਪੈਰਾਂ ਵਿੱਚ ਪੈਸਿਆਂ ਦਾ ਢੇਰ ਲੱਗ ਗਿਆ।

ਇਕੱਠੀ ਹੋਈ ਭੀੜ ਨੂੰ ਦੇਖਕੇ ਲੜਕੀ ਨੇ ਕਿਹਾ ਦੇਖਣਾ ਕੱਲ੍ਹ ਫਿਰ ਸ਼ੰਕਰ ਭਗਵਾਨ ਮੇਰੇ ਮੂੰਹ 'ਚੋਂ ਨਿਕਲੇਗਾ ਮੈਂ ਫਿਰ ਸ਼ਿਵਲਿੰਗ ਮੂੰਹ ਵਿੱਚ ਲੈ ਕੇ ਆਵਾਂਗੀ। ਸਾਰੀ ਇਕੱਠੀ ਹੋਈ ਭੀੜ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਬੇਵਕੂਫ਼ੀ ਉਪਰ ਪਛਤਾਉਣਾ ਪਿਆ।

ਇਹ ਹੈ ਅੰਨ੍ਹੀ ਸ਼ਰਧਾ : ਅੰਧਵਿਸ਼ਵਾਸੀ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਅੰਨ੍ਹੀ ਸ਼ਰਧਾ ਦੇਵੀ-ਦੇਵਤਿਆਂ ਪ੍ਰਤੀ ਹੋਣ ਕਰਕੇ ਕੁਝ ਚਲਾਕ ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਗਲਤ ਫਾਇਦਾ ਉਠਾਇਆ ਹੈ। ਰਾਏਪੁਰ (ਛਤੀਸਗੜ੍ਹ) ਦੇ ਕੋਲ ਬੋਰੀਆ ਪਿੰਡ ਦੇ ਫੈਕਟਰੀ ਮਾਲਿਕ ਨੇ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਅੰਨ੍ਹੀ ਸ਼ਰਧਾ ਦਾ ਨਜ਼ਾਇਜ਼ ਫਾਇਦਾ ਉਠਾਉਣ ਲਈ ਚਾਲ ਖੋਡੀ। ਇੱਕ ਰਾਤ ਉਸਨੇ ਇੱਕ ਖੱਡਾ ਪੁੱਟਕੇ ਇੱਕ ਟੀਨ ਉਸ ਵਿੱਚ ਦਬਾ ਦਿੱਤਾ ਤੇ ਉਸ ਦਾ ਆਕਾਰ ਸ਼ਿਵਲਿੰਗ ਜਿਹਾ ਬਣਾ ਦਿੱਤਾ। ਦੂਸਰੇ ਦਿਨ ਪੂਰੇ ਪਿੰਡ ਵਿੱਚ ਇਹ ਖਬਰ ਫੈਲਾ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਉਸ ਦੀ ਜ਼ਮੀਨ ਵਿੱਚੋਂ ਸ਼ਿਵਲਿੰਗ ਪ੍ਰਗਟ ਹੋ ਰਿਹਾ ਹੈ।

ਅੰਧਵਿਸ਼ਵਾਸੀ ਪਿੰਡ ਵਾਲਿਆਂ ਉਸ ਸ਼ਿਵਲਿੰਗ ਦੇ ਦਰਸ਼ਨ ਕਰਨ ਲਈ ਚੜਾਵਾ ਵੀ ਚੜਾਇਆ ਤੇ ਉਸਨੂੰ ਪ੍ਰਣਾਮ ਵੀ ਕੀਤਾ ਦੇਖਦੇ ਹੀ ਦੇਖਦੇ ਸ਼ਾਮ ਤੱਕ ਉਥੇ ਪੈਸਿਆਂ ਦਾ ਢੇਰ ਲੱਗ ਗਿਆ। ਫਿਰ ਕਿਸੇ ਨੇ ਅਸਲੀ ਸੱਚਾਈ ਜਾਨਣ ਲਈ ਖੱਡੇ ਵਿੱਚੋਂ ਦੱਬਿਆ ਹੋਇਆ ਟੀਨ ਬਾਹਰ ਕੱਢ ਲਿਆ। ਜਦੋਂ ਪਿੰਡ ਵਾਲੇ ਪੈਸਿਆਂ ਨੂੰ ਚੁੱਕਣ ਲੱਗੇ ਤਾਂ ਜ਼ਮੀਨ ਮਾਲਿਕ ਰਫਲ ਤਾਣ ਕੇ ਖੜ੍ਹਾ ਹੋ ਗਿਆ ਕਿਸੇ ਦੀ ਅੱਗੇ ਵਧਣ ਦੀ ਹਿੰਮਤ ਨਾ ਹੋਈ। ਚਲਾਕ ਲੋਕ ਜਾਣ ਗਏ ਹਨ ਕਿ ਕਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਧਾਰਮਿਕ ਭਾਵਨਾਵਾਂ ਦਾ ਖਿਲਵਾੜ ਕਰਕੇ ਅਫਵਾਹਾਂ ਫੈਲਾਕੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਕਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਲੁੱਟਿਆ ਜਾ

ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਦੋ ਪੁੱਤਰਾਂ ਦੀ ਬਲੀ ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਮਾਂ-ਬਾਪ ਗ੍ਰਿਫ਼ਤਾਰ : ਉੜੀਸਾ ਦੇ ਮਯੂਰਭੰਜ ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ ਦੀ ਪੁਲਿਸ ਨੇ ਆਪਣੇ ਦੋ ਮਾਸੂਮ ਪੁੱਤਰਾਂ ਦੀ ਬਲੀ ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਅੰਧਵਿਸ਼ਵਾਸੀ ਮਾਂ-ਬਾਪ ਸਣੇ 11 ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਗ੍ਰਿਫ਼ਤਾਰ ਕਰਕੇ ਜੇਲ੍ਹ ਭੇਜ ਦਿੱਤਾ। ਗ੍ਰਿਫ਼ਤਾਰ ਹੋਏ ਲੋਕਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਤਾਂਤਰਿਕ ਵੀ ਸ਼ਾਮਿਲ ਹੈ ਜਿਸ ਦੇ ਭਰਮ-ਜਾਲ ਵਿੱਚ ਫਸਕੇ ਮਾਂ-ਬਾਪ ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਰਿਸ਼ਤੇਦਾਰਾਂ ਨੇ ਇਹ ਕੁਕਰਮ ਕੀਤਾ ਇਸ ਪਰਿਵਾਰ ਨੇ ਦੇਵੀ ਨੂੰ ਖੁਸ਼ ਕਰਨ ਲਈ ਤੇ ਅਮੀਰ ਬਣਨ ਲਈ ਆਪਣੇ 9 ਸਾਲਾ ਪੁੱਤਰ ਹਰੀਸ਼ ਚੰਦਰ ਤੇ 7 ਸਾਲਾ ਦੀਪਕ ਨੂੰ ਬਲੀ ਚੜ੍ਹਾ ਦਿੱਤਾ।

ਪਦਮਲੋਚਨ ਗਰਨ ਨਾਂ ਦੇ ਪਿਤਾ ਤੇ ਉਸ ਦੀ ਅੰਧਵਿਸ਼ਵਾਸੀ ਪਤਨੀ 30 ਸਾਲਾ ਮਿਲਾਤੀ ਨੇ ਸਭ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਆਪਣੇ ਵੱਡੇ ਪੁੱਤਰ ਨੂੰ ਗਲਾ ਦਬਾਕੇ ਮਾਰਿਆ ਉਸ ਤੋਂ ਦੂਸਰੇ ਦਿਨ ਛੋਟੇ ਪੁੱਤਰ ਦੀਪਕ ਦੀ ਬਲੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ। ਇਹ ਘਟਨਾ ਨੂੰ ਅੰਜਾਮ ਦੇਣ ਲਈ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ 8 ਰਿਸ਼ਤੇਦਾਰਾਂ ਨੇ ਵੀ ਸਾਥ ਦਿੱਤਾ ਜਿਹੜੇ ਬੁਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਅੰਧਵਿਸ਼ਵਾਸੀ ਸਨ ਤੇ ਵਹਿਮਾਂ ਭਰਮਾਂ ਦੇ ਰੇਗਿਸਤਾਨ ਵਿੱਚ ਫਸੇ ਹੋਏ ਸਨ। ਇਸ ਘਟਨਾ ਦੇ ਮੁੱਖ ਅਪਰਾਧੀ ਤਾਂਤਰਿਕ ਜਗਨਨਾਥ ਟੁੱਡੂ ਨੇ ਪਰਿਵਾਰ ਵਾਲਿਆਂ ਨੂੰ ਇਸ ਵਹਿਮ ਦਾ ਸ਼ਿਕਾਰ ਬਣਾ ਦਿੱਤਾ ਕਿ

ਬਲੀ ਦੇਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਪੁੱਤਰ ਦੁਵਾਰਾ ਜਿੰਦਾ ਹੋ ਜਾਣਗੇ ਤੇ ਆਪਣੇ ਨਾਲ ਢੇਰ ਸਾਰੀ ਜਾਇਦਾਦ ਲੈਕੇ ਆਉਣਗੇ ਜਿਸ ਕਾਰਨ ਉਹ ਅਮੀਰ ਹੋ ਜਾਣਗੇ। ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਦ ਪੁਲਿਸ ਨੂੰ ਇਹ ਵੀ ਪਤਾ ਲੱਗਾ ਕਿ ਉਹ ਪਰਿਵਾਰ ਨੇ ਅਗਲੇ ਦਿਨ ਆਪਣੇ ਤੀਸਰੇ ਬੇਟੇ ਤੇ ਆਖਰੀ ਸੰਤਾਨ ਤਿੰਨ ਮਹੀਨਿਆਂ ਦੀ ਬੇਟੀ ਦੀ ਵੀ ਬਲੀ ਨੂੰ ਪੁਰਾ ਕਰਨ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਹੋ ਰਿਖਿਆ ਸੀ। ਤਾਂ ਤੋਂ ਉਨ੍ਹਾਂ

ਬਲੀ ਦੇਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਪੁੱਤਰ ਦੁਵਾਰਾ ਜਿੰਦਾ ਹੋ ਜਾਣਗੇ ਤੇ ਆਪਣੇ ਨਾਲ ਢੇਰ ਸਾਰੀ ਜਾਇਦਾਦ ਲੈਕੇ ਆਉਣਗੇ ਜਿਸ ਕਾਰਨ ਉਹ ਅਮੀਰ ਹੋ ਜਾਣਗੇ। ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਦ ਪਤਾ ਲੱਗਾ ਕਿ ਉਹ ਦਿਨ ਆਪਣੇ ਤੀਸਰੇ ਬੇਟੇ ਤਿੰਨ ਮਹੀਨਿਆਂ ਦੀ ਦੇਣੀ ਸੀ ਇਸ ਯੋਜਨਾ ਲਈ ਬੁੱਧਵਾਰ ਦਾ ਦਿਨ ਦੋਨਾਂ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਮਾਰਨ ਬਾਅਦ ਪਤੀ ਪਤਨੀ ਨੇ ਦੇ ਮੁਰਦਾ ਸਰੀਰਾਂ ਨੂੰ ਕੱਚੇ ਮਕਾਨ ਵਿੱਚ ਹਿੰਦੂ ਦੇ ਵੀ-ਦੇਵਤਿਆਂ ਦੀਆਂ ਤਸਵੀਰਾਂ ਅੱਗੇ ਰੱਖਿਆ ਹੋਇਆ ਸੀ। ਮਯੂਰਭੰਜ ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ ਦੇ ਪਿੰਡ ਤਿਲੋਪਲ ਵਿੱਚ ਦਿਲ ਦਹਲਾ ਦੇਣ ਵਾਲੀ ਇਹ ਘਟਨਾ 5 ਜਨਵਰੀ 2007 ਨੂੰ ਵਾਪਰੀ ਸੀ।

ਤਾਂਤਰਿਕ ਵਿੱਦਿਆ ਸਿੱਖਣ ਲਈ ਭਤੀਜੀ ਦੀ ਬਲੀ
 : ਬਿਹਾਰ ਦੇ ਪੂਰਵੀ ਚੰਪਾਰਣ ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ ਦੇ ਪਿੰਡ ਖਗਨੀ ਵਿੱਚ ਤਾਂਤਰਿਕ ਵਿੱਦਿਆ ਸਿੱਖਣ ਵਾਲੇ ਇੱਕ ਅੰਧਵਿਸ਼ਵਾਸੀ ਰਾਮ ਪੁਕਾਰ ਮਹਤੋ ਨਾਂ ਦੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੇ ਆਪਣੀ ਸੱਤ ਸਾਲ ਦੀ ਮਾਸੂਮ ਭਤੀਜੀ ਰੁਬੀ ਉਰਫ਼ ਝੁਨੀ ਕੁਮਾਰੀ ਨੂੰ ਬਲੀ ਚੜ੍ਹਾ ਦਿੱਤਾ। ਉਸ ਮਾਸੂਮ ਦੇ ਮ੍ਰਿਤਕ ਸਰੀਰ ਨੂੰ ਗੰਨੇ ਦੇ ਖੇਤ ਵਿੱਚੋਂ ਬਰਾਮਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਘਟਨਾ ਦੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਮਿਲਦਿਆਂ ਹੀ ਪੁਲਿਸ ਨੇ ਮ੍ਰਿਤ ਸਰੀਰ ਨੂੰ ਕਬਜ਼ੇ ਵਿੱਚ ਲੈ ਕੇ ਪੋਸਟਮਾਰਟਮ ਲਈ ਸਦਰ ਹਸਪਤਾਲ ਭੇਜ ਦਿੱਤਾ। ਘਰਵਾਲਿਆਂ ਦੀ ਨਿਸ਼ਾਨਦੇਹੀ ਤੇ ਪੁਲਿਸ ਨੇ ਰਾਮਪੁਕਾਰ ਮਹਤੋ ਉਸਦੇ ਗੁਰੂ ਬੰਜਰੀਆ ਥਾਣੇ ਦੇ ਚੌਲਾਹਾ ਪਿੰਡ ਦੇ ਨਿਵਾਸੀ ਓੜਾ ਮੋਂਗਲ ਉਰਫ਼ ਮੰਗਲ ਸ਼ਾਹ ਨੂੰ ਗ੍ਰਿਫ਼ਤਾਰ ਕਰ ਲਿਆ। ਝੁਕੀ ਕੁਮਾਰੀ ਦੀ ਮਾਂ ਨੇ ਥਾਣੇ ਵਿਚ ਰਿਪੋਟ ਦਰਜ ਕਰਵਾਕੇ ਰਾਮਪੁਕਾਰ ਮਹਤੋ ਮੰਗਲ ਸ਼ਾਹ ਤੇ ਰਾਮਲਖਨ ਮਹਤੋ ਨੂੰ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਇਆ। ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਏ. ਐਸ. ਪੀ. ਅਨਿਲ ਕੁਮਾਰ ਨੇ ਘਟਨਾ ਵਾਲੀ ਜਗਾ ਪਹੁੰਚਕੇ ਸਥਿਤੀ ਦਾ ਜਾਇਜ਼ਾ ਲਿਆ। ਤਾਂਤਰਿਕ ਰਾਮਪੁਕਾਰ ਮਹਤੋ ਦੇ ਘਰ 'ਚੋਂ ਸਿੰਧੂਰ, ਹੱਡੀ, ਲੜਕੀ ਦੇ ਸਿਰ ਦੇ ਵਾਲ ਅਗਰਬੱਤੀ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਪੂਜਾ ਦੀ ਸਮੱਗਰੀ ਬਰਾਮਦ ਕੀਤੀ। ਜਿਸਦੇ ਆਧਾਰ ਤੇ ਪੁਲਿਸ ਨੇ ਦੋਸ਼ੀਆਂ ਨੂੰ ਜੇਲ੍ਹ ਭੇਜ ਦਿੱਤਾ। ਇਹ ਘਟਨਾ 17 ਅਗਸਤ 2009 ਨੂੰ ਵਾਪਰੀ।

ਜਦੋਂ ਡਾਇਣ ਔਰਤ ਨੂੰ ਗਰਮ ਸਲਾਖਾ ਨਾਲ ਦਾਗਿਆ ਗਿਆ : ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਸਹਿਰਸਾ (ਬਿਹਾਰ) ਦੇ ਰੰਗਰਨੀਆ ਪਿੰਡ ਵਿੱਚ ਨੌਂ ਸਾਲ ਦੇ ਇੱਕ ਬੱਚੇ ਦੀ ਮੌਤ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਗੱਸੇ ਵਿੱਚ ਬੇਕਾਬੂ ਭੀੜ ਨੇ ਇੱਕ ਬਿਰਧ ਨੂੰ ਡਾਇਣ ਸਮਝਕੇ ਉਸਨੂੰ ਬੁਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕੁੱਟਿਆ ਤੇ ਲੋਹੇ ਦੀਆਂ ਗਰਮ ਸਲਾਖਾ ਨਾਲ ਉਸਦਾ ਪਿੰਡਾ ਲੂ ਦਿੱਤਾ। ਘਟਨਾ ਦੀ ਸੂਚਨਾ ਮਿਲਦਿਆਂ ਹੀ ਪੁਲਿਸ ਉਸ ਬਿਰਧ ਔਰਤ ਨੂੰ ਬਚਾਕੇ ਥਾਣੇ ਲੈ ਆਈ। ਉਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਪਿੰਡ ਦੇ ਲੋਕ ਫਿਰ ਇਕੱਠੇ ਹੋਏ ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਥਾਣੇ ਨੂੰ ਹੀ ਘੇਰ ਲਿਆ ਉਹ ਡਾਇਣ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਹਵਾਲੇ ਕਰਨ ਦੀ ਜਿੰਦ ਕਰਨ ਲੱਗੇ ਜਦੋਂ ਥਾਣਾ ਇੰਚਾਰਜ ਨੇ ਮਨ੍ਹਾ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਤਾਂ ਭੜਕੀ ਹੋਈ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਭੀੜ ਨੇ ਥਾਣੇ ਉਪਰ ਜੰਮਕੇ ਪੱਥਰ ਰੋੜੇ ਮਾਰਨੇ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤੇ। ਜਿਸ ਦੇ ਕਾਰਨ ਥਾਣਾ ਇੰਚਾਰਜ ਤੇ ਤਿੰਨ ਪੁਲਿਸ ਕਰਮਚਾਰੀ ਗੰਭੀਰ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਜ਼ਖਮੀ ਹੋ ਗਏ। ਜਾਣਕਾਰੀ ਦੇ ਮੁਤਾਬਿਕ ਪਿੰਡ ਦੇ ਨੰਦ ਕੁਮਾਰ ਚੌਧਰੀ ਦੇ 9 ਸਾਲਾ ਪੁੱਤਰ ਛੋਟੂ ਚੌਧਰੀ ਦੀ ਮੌਤ ਬੀਤੇ ਸ਼ਨੀਵਾਰ ਨੂੰ ਡਾਇਰੀਆ ਹੋਣ ਕਰਕੇ ਹੋ ਗਈ ਸੀ। ਮੌਤ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਪਰਿਵਾਰ ਵਾਲਿਆਂ ਨੇ ਮ੍ਰਿਤਕ ਨੂੰ ਦਫ਼ਨਾ ਦਿੱਤਾ।

ਬੱਚੇ ਦੀ ਮੌਤ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਪਰਿਵਾਰ ਵਾਲੇ ਕਿਸੇ ਤਾਂਤਰਿਕ ਦੇ ਬਹਿਕਾਵੇ ਵਿੱਚ ਆ ਗਏ ਉਨ੍ਹਾਂ ਮੌਤ ਦਾ ਕਾਰਨ ਡਾਇਣ ਦਾ ਪ੍ਰਕੋਪ ਸਮਝ ਲਿਆ। ਅਚਾਨਕ ਸੋਮਵਾਰ ਦੀ ਰਾਤ ਨੂੰ ਘਰ ਦੇ ਇੱਕ ਮੈਂਬਰ ਨੇ ਉਸੇ ਹੀ ਪਿੰਡ ਦੀ 75 ਸਾਲਾ ਬਿਰਧ ਗੰਗੀਆ ਦੇਵੀ ਨੂੰ ਡਾਇਣ ਸਮਝ ਕੇ ਛੋਟੂ ਚੌਧਰੀ ਦੀ ਮੌਤ ਦਾ ਕਾਰਨ ਸਮਝ ਲਿਆ। ਫਿਰ ਪਿੰਡ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਇਕੱਠੇ ਹੋਕੇ ਗੰਗੀਆ ਦੇਵੀ ਨੂੰ ਕੁੱਟਿਆ ਮਾਰਿਆ ਤੇ ਉਸਦੇ ਸਰੀਰ ਨੂੰ ਗਰਮ ਸਲਾਖਾ ਨਾਲ ਦਾਗਿਆ ਗਿਆ ਗਨੀਮਤ ਤਾਂ ਇਹ ਹੋਈ ਕਿ ਪੁਲਿਸ ਨੇ

ਉਸਨੂੰ ਬਚਾ ਲਿਆ ਨਹੀਂ ਤਾਂ ਉਸ ਦਾ ਕੀ ਹਾਲ ਹੁੰਦਾ ਉਹ ਤਾਂ ਬੇਚਾਰੀ ਉਹੀ ਜਾਣਦੀ। ਇਹ ਘਟਨਾ 23 ਸਤੰਬਰ 2009 ਦੀ ਹੈ।

ਇੱਕ ਅੰਧਵਿਸ਼ਵਾਸੀ ਪਾਖੰਡ ਇਹ ਵੀ : ਰਾਜਸਥਾਨ ਦੇ ਤੀਨਇਆਲ ਇਲਾਕੇ ਦੇ ਨੇੜੇ ਇੱਕ ਪਿੰਡ ਹੈ ਧਨੰਤਾ। ਇੱਥੇ ਇੱਕ ਅਜੀਬ ਕਿਸਮ ਦਾ ਪਾਖੰਡ ਦੇਖਣ ਨੂੰ ਮਿਲਦਾ ਹੈ। ਇੱਥੋਂ ਦੇ ਲੋਕ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਬਹੁਤ ਸਮੇਂ ਪਹਿਲਾਂ ਇੱਥੇ ਇੱਕ ਚਮਤਕਾਰੀ ਬਾਬਾ ਰਹਿੰਦਾ ਸੀ ਉਹ ਦਮਾ ਤੇ ਹੋਰ ਰੋਗਾਂ ਦਾ ਚਮਤਕਾਰ ਰਾਹੀਂ ਇਲਾਜ ਕਰਦਾ ਸੀ। ਇੱਕ ਦਿਨ ਬਾਬੇ ਨੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਉਸ ਦੇ ਮਰਨ ਤੋਂ ਬਾਦ ਉਸਦੀ ਸਮਾਧੀ ਬਣਾਈ ਜਾਵੇ ਜੋ ਆਦਮੀ ਸਮਾਧੀ ਉਪਰ ਚੱਕਰ ਜਾਂ ਫੇਰਾ ਸੋਮਵਾਰ ਵਾਲੇ ਦਿਨ ਲਾਏਗਾ ਉਸ ਦਾ ਦਮਾ ਰੋਗ ਠੀਕ ਹੋ ਜਾਏਗਾ। ਬਾਬਾ ਦੇ ਮਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਉਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹੀ ਕੀਤਾ ਉਸ ਦੀ ਸਮਾਧੀ ਬਣਾਈ ਗਈ ਉਸ ਉਪਰ ਦੇਸੀ ਘਿਉ ਦੀ ਜੋਤ 24 ਘੰਟੇ ਜਗਦੀ ਰਹਿੰਦੀ ਹੈ।

ਗਰੀਬ ਹੀ ਨਹੀਂ ਉਸ ਇਲਾਕੇ ਦੇ ਮੰਨੇ-ਪ੍ਰਮਾਣੇ ਆਦਮੀ ਉਥੇ ਸੋਮਵਾਰ ਵਾਲੇ ਦਿਨ ਚੱਕਰ ਲਾਉਂਦੇ ਇੱਕ ਦੂਜੇ ਵਿੱਚ ਵੱਜਦੇ ਵਿਖਾਈ ਦਿੰਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਇੱਕ ਮਰੀਜ਼ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਉਸਨੇ ਪੰਜ ਮਹੀਨੇ ਦਵਾਈ ਖਾਧੀ ਪਰ ਠੀਕ ਨਾ ਹੋਇਆ ਪਰ ਜਦੋਂ ਦਾ ਮੈਂ ਇੱਥੇ ਆਉਂਦਾ ਹਾਂ ਅੱਜ ਨੌਂ-ਬਰ-ਨੌਂ ਹਾਂ। ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਇੱਕ ਹੋਰ ਆਦਮੀ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਇਹ ਇੱਕ ਢੋਂਗ ਹੈ। ਇੱਥੋਂ ਦੇ ਸ਼ਰਧਾਲੂ ਚੜ੍ਹਾਵਾਂ ਤੇ ਪੂਜਾ ਸਮੱਗਰੀ ਇਕੱਠਾ ਕਰਨ ਲਈ ਭੋਲੇ ਭਾਲੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਫਸਾਉਂਦੇ ਹਨ। ਮੇਰੇ ਪਿਤਾ ਜੀ ਦਮਾ ਦੇ ਮਰੀਜ਼ ਸਨ ਉਹ ਹਰ ਸੋਮਵਾਰ ਇੱਥੇ ਫੇਰਾ ਲਾਉਣ ਆਉਂਦੇ ਸਨ ਪਰ ਉਹ ਠੀਕ ਨਾ ਹੋਏ ਅਖੀਰ ਵਿੱਚ ਉਹ ਹਸਪਤਾਲ ਵਿੱਚ ਹੀ ਦਮ ਤੋੜ ਗਏ। ਮੈਂ ਹਰ ਇੱਕ ਆਉਣ ਵਾਲੇ ਆਦਮੀ ਨੂੰ ਇਹੀ ਕਹਿੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਇਹ ਬਕਵਾਸ ਹੈ।

- ਜਗਤਾਰ ਸਿੰਘ ਭੱਟੀ
 ਸਤਨਾਮ ਨਗਰ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ, ਮੋਬਾ: 97814-23588

ਅਦਾਲਤੀ ਕੰਮ ਕਾਜ਼ ਸਬੰਧੀ ਤਿੰਨ ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਕਿਤਾਬਾਂ 'ਤੇ ਹੁਣ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਡਿਸਕਾਉਂਟ

ਕੁੱਲ ਕੀਮਤ **550/-**

ਪੂਰੇ ਸੈਂਟ ਦੀ ਡਿਸਕਾਉਂਟ ਕੀਮਤ **450/-**

ਸੈਂਟ ਮੰਗਵਾਉਣ ਲਈ ਫੋਨ ਕਰੋ **01679-241744**

ਦੱਸ ਰੱਬ ਦੇ ਨਾਨਕੇ ਕਿਹੜੇ ????

ਅਮਰਜੀਤ ਚਿੱਲੋਂ

ਕਾਰਨ ਅਤੇ ਕਾਰਜ ਦਾ ਨਿਯਮ ਅਟੱਲ ਹੈ। ਜੇ ਰੱਬ ਹੈ ਤਾਂ ਉਸਦਾ ਕੋਈ ਕਾਰਨ ਵੀ ਹੋਵੇਗਾ। ਜੇ ਕੋਈ ਕਾਰਨ ਹੀ ਨਹੀਂ ਤਾਂ ਰੱਬ ਆਪਣੇ ਆਪ ਵਿਚ ਹੀ ਕਾਰਜ ਹੈ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਕਾਰਜ ਦਾ ਕੋਈ ਮਤਲਬ ਹੀ ਨਹੀਂ। ਇਸਦਾ ਭਾਵ ਰੱਬ ਦੇ ਨਾਨਕੇ ਕਿਤੇ ਵੀ ਨਹੀਂ ਸਿਰਫ ਪੇਕੇ ਪੇਕੇ ਹੀ ਹਨ। 'ਅਖੇ ਹਰੀਏ ਹਰੀਏ ਡੇਕੇ ਨੀ, ਫੁਲ ਦੇ ਦੇ, ਮੈਂ ਤੁਰ ਜਾਣਾ ਪੇਕੇ ਨੀ ਫੁਲ ਦੇ ਦੇ।' ਰੱਬ ਨੂੰ ਇਹ ਗੀਤ ਗਾਉਣ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ।

ਰੱਬ ਅਤੇ ਕੁਦਰਤ + ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਰੱਬ ਅਤੇ ਕੁਦਰਤ ਨੂੰ ਆਪਸ ਵਿਚ ਰਲਗੱਡ ਕਰ ਦਿਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਰੱਬ ਦੀ ਕਲਪਨਾ ਵਿਚੋਂ ਜੇ ਦਿਮਾਗ ਕੱਢ ਦਿਤਾ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਬਾਕੀ ਕੁਦਰਤ ਰਹਿ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਧਾਰਮਿਕ ਲੋਕ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਹਰ ਚੀਜ਼ ਦਾ ਕੋਈ ਨਾ ਕੋਈ ਰਚਨਹਾਰਾ ਹੈ। ਜੇ ਕੁਦਰਤ ਹੈ ਤਾਂ ਕਾਦਰ (ਬਣਾਉਣ ਵਾਲਾ) ਵੀ ਹੈ। ਜੇ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਪੁੱਛਿਆ ਜਾਵੇ ਕਿ ਰੱਬ ਨੂੰ ਬਣਾਉਣ ਵਾਲਾ ਕੌਣ ਹੈ ਤਾਂ ਉਹ ਕਹਿ ਦਿੰਦੇ ਹਨ 'ਰੱਬ ਨੂੰ ਕੌਣ ਬਣਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਉਹ ਤਾਂ ਆਪਣੇ ਆਪ ਹੈ।'

ਵਿਗਿਆਨਕ ਸੋਚ ਇਹ ਕਹਿੰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਕੁਦਰਤ ਜਾਂ ਸੰਸਾਰ ਦਾ ਕੋਈ ਰਚਣਹਾਰਾ ਨਹੀਂ। ਇਹ ਆਪਣੇ ਆਪ ਵਿਕਸਤ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਸੰਸਾਰ ਸਿਰਜਿਆ ਨਹੀਂ ਗਿਆ ਇਹ ਖੁਦ ਹੀ ਵਿਕਸਤ ਹੋਇਆ। ਕੁਦਰਤ ਦੇ ਨਿਯਮ ਕਿਸੇ ਨੇ ਨਹੀਂ ਬਣਾਏ, ਇਹ ਕਰੋੜਾਂ ਸਾਲਾਂ ਦੇ ਅਮਲ ਚੋਂ ਆਪਣੇ ਆਪ ਹੀ ਬਣੇ। ਜਿਵੇਂ ਧਰਤੀ ਦਾ ਘੁੰਮਣਾ, ਦਿਨ ਰਾਤ, ਰੁੱਤਾਂ, ਪੌਣ, ਪਾਣੀ ਦਾ ਸੁਭਾਅ, ਬਨਸਪਤੀ, ਜੀਵ ਜੰਤੂ, ਮਨੁੱਖ ਆਦਿ। ਇਹ ਸਭ ਕੁਝ ਪਦਾਰਥ ਦਾ ਹੀ ਰੂਪ ਹੈ। ਮਨੁੱਖੀ ਦਿਮਾਗ ਪਦਾਰਥ ਦੀ ਸਭ ਤੋਂ ਸੁਲਝੀ ਹੋਈ ਕਿਸਮ ਹੈ। ਕੁਦਰਤ (ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਜਾਂ ਨੇਚਰ) ਆਪਣਾ ਕੰਮ ਆਪ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਅੰਨ੍ਹੀ ਅਤੇ ਬੋਲੀ ਹੈ, ਇਸ ਵਾਸਤੇ ਲੁੱਚੇ ਲਫੰਗੇ, ਚੰਗੇ ਮਾੜੇ, ਭਲੇ ਬਦਮਾਸ਼ ਸਭ ਬਰਾਬਰ ਹਨ। ਜਦ ਕੁਦਰਤੀ ਆਫ਼ਤ ਆਉਂਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਉਹ ਇਹ ਨਹੀਂ ਦੇਖਦੀ ਕਿ ਕਿਸਦਾ ਲਿਹਾਜ਼ ਕਰਨਾ ਹੈ ਅਤੇ ਕਿਸਦਾ ਨੁਕਸਾਨ ਕਰਨਾ ਹੈ। ਇਸ ਅੰਨ੍ਹੀ ਬੋਲੀ ਕੁਦਰਤ ਅੱਗੇ ਸਭ ਬਰਾਬਰ ਹਨ। ਇਸ ਵਿਚ ਦਿਮਾਗ ਨਹੀਂ ਅਤੇ ਮਨ ਦੀਆਂ ਭਾਵਨਾਵਾਂ ਵੀ ਨਹੀਂ। ਜੇ ਕੁਦਰਤ ਵਿਚ ਕਲਪਨਾ ਰਾਹੀਂ ਦਿਮਾਗ ਪਾ ਦਈਏ ਤਾਂ ਇਹ ਹੀ

ਕਲਪਿਤ ਰੱਬ ਦੀ ਸ਼ਕਲ ਅਖ਼ਤਿਆਰ ਕਰ ਲੈਂਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਸਵੈਚਾਲਤ ਅਤੇ ਨਿਰਉਦੇਸ਼ ਹੈ। ਕੁਦਰਤ ਦੀ ਕਲਪਨਾ ਕਰਨ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਨਹੀਂ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਅਨੰਤ ਘਟਨਾਵਾਂ ਦਾ ਵਰਤਾਰਾ ਹੈ, ਇਹ ਹਰ ਵਕਤ ਸਾਡੇ ਸਾਹਮਣੇ ਵਾਪਰ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਵਿਗਿਆਨ ਅਨੁਸਾਰ ਭੌਤਿਕ ਬ੍ਰਹਿਮੰਡ ਵਿਚ ਵਾਪਰ ਰਹੀਆਂ ਘਟਨਾਵਾਂ ਲਈ ਰੱਬ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਬਿਲਕੁਲ ਹੀ ਵਿਅਰਥ ਅਤੇ ਫਜ਼ੂਲ ਹੈ।

ਫਰਾਂਸ ਦੇ ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਪੁਲਾੜ ਵਿਗਿਆਨੀ ਲੈਪਲੇਸ ਨੇ ਜਦ ਆਪਣਾ ਮਹਾਨ ਗਰੰਥ ਨਪੋਲੀਅਨ ਮਹਾਨ ਨੂੰ ਭੇਟ ਕੀਤਾ ਤਾਂ ਉਸਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਸ ਵਿਚ ਤੁਸੀਂ ਗ੍ਰਹਿਆਂ ਅਤੇ ਤਾਰਿਆਂ ਦੀ ਗਤੀ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿਚ ਰੱਬ ਦਾ ਕਿਤੇ ਜ਼ਿਕਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਤਾਂ ਲੈਪਲੇਸ ਨੇ ਕਿਹਾ 'ਪੁਲਾੜ ਵਿਚਲੇ ਗ੍ਰਹਿ ਅਤੇ ਤਾਰਿਆਂ ਦੀ ਗਤੀ ਲਈ ਰੱਬ ਦੀ ਕੋਈ ਜ਼ਰੂਰਤ ਹੀ ਨਹੀਂ ਇਹ ਤਾਂ ਸਭ ਆਪਣੇ ਆਪ ਹੀ ਤੈਅ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।'

ਯਹੂਦੀਆਂ ਅਨੁਸਾਰ ਰੱਬ ਨੇ ਇਸ ਸ੍ਰਿਸ਼ਟੀ ਦੀ ਸਾਜਨਾ 3761 ਬੀ ਸੀ, ਈਸਾਈਆਂ ਅਨੁਸਾਰ 4004 ਬੀ ਸੀ ਵਿਚ ਕੀਤੀ। ਯਹੂਦੀ, ਇਸਾਈ ਅਤੇ ਮੁਸਲਮਾਨ (ਇਹਨਾਂ ਦੇ ਗ੍ਰੰਥ ਅੰਜੀਲ, ਬਾਈਬਲ, ਕੁਰਾਨ) ਤਿੰਨੋਂ ਹੀ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਰੱਬ ਨੇ 6 ਦਿਨਾਂ ਵਿਚ ਇਹ ਸਾਰੀ ਸ੍ਰਿਸ਼ਟੀ ਬਣਾਈ। ਸਤਵੇਂ ਦਿਨ ਉਹ ਥੱਕ ਗਿਆ ਅਤੇ ਉਸਨੇ ਆਰਾਮ ਕੀਤਾ। ਮੁਸਲਮਾਨਾ ਅਨੁਸਾਰ ਸਤਵੇਂ ਦਿਨ ਜ਼ੁਮਾ (ਸ਼ੁਕਰਵਾਰ) ਸੀ, ਯਹੂਦੀਆਂ ਅਨੁਸਾਰ ਸ਼ਨੀਵਾਰ ਅਤੇ ਇਸਾਈਆਂ ਅਨੁਸਾਰ ਐਤਵਾਰ ਸੀ। ਇਹ ਤਿੰਨੋਂ ਇਹਨਾਂ ਦਿਨਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਹੀ ਛੁੱਟੀ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਅਸੀਂ ਭਾਰਤੀ ਇਸਾਈਆਂ (ਅੰਗਰੇਜ਼ਾਂ) ਦੇ ਗੁਲਾਮ ਹੋਣ ਕਾਰਨ ਐਤਵਾਰ ਨੂੰ ਛੁੱਟੀ ਕਰਦੇ ਹਾਂ। ਪਰ ਸਾਥੋਂ ਵੱਖ ਹੋਇਆ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਮੁਸਲਮਾਨ ਰਾਜ ਹੋਣ ਕਰਕੇ ਸ਼ੁਕਰਵਾਰ ਨੂੰ ਛੁੱਟੀ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਸੋਚਣ ਵਾਲੀ ਗੱਲ ਹੈ ਕਿ ਸਰਬਸ਼ਕਤੀ ਮਾਨ ਰੱਬ ਨੂੰ ਸਤਵੇਂ ਦਿਨ ਆਰਾਮ ਕਰਨ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਕਿਉਂ ਪਈ? ਵਿਦੇਸ਼ਾਂ 'ਚ ਕੰਮ ਕਰਦੇ ਸਾਡੇ ਕਾਮੇ ਸੱਤ ਦਿਨ ਕੰਮ ਕਰਕੇ ਵੀ ਓਵਰਟਾਈਮ ਲਾਉਂਦੇ ਹਨ ਫਿਰ ਰੱਬ ਨਾਲੋਂ ਤਾਂ ਇਹ ਹੀ ਤਕੜੇ ਹੋਏ।

ਜੇ ਸੰਪੂਰਨ ਰੱਬ (ਰੱਬ ਫ਼ਾਰਸੀ ਦਾ ਸ਼ਬਦ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਦਾ ਅਰਥ ਹੀ ਸੰਪੂਰਨ ਹੈ) ਨੇ ਇਹ ਦੁਨੀਆਂ ਬਣਾਈ ਹੁੰਦੀ ਤਾਂ

ਇਸਦੀ ਹਰ ਚੀਜ਼ ਵਧੀਆ ਅਤੇ ਸੰਪੂਰਨ ਹੁੰਦੀ, ਜਿਵੇਂ ਕਾਰਖਾਨੇ 'ਚੋਂ ਨਿਕਲਣ ਵਾਲਾ ਹਰ ਮਾਲ ਵਧੀਆ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਇਤਿਹਾਸ ਦੱਸਦਾ ਹੈ ਕਿ ਆਦਿ ਕਾਲ ਵਿਚ ਮਨੁੱਖ ਲੱਖਾਂ ਵਰ੍ਹੇ ਪਸ਼ੂਆਂ ਵਾਂਗ ਰਿਹਾ। ਇਸ ਕੋਲ ਗਰਮੀ ਸਰਦੀ, ਕੁਦਰਤੀ ਆਫ਼ਤਾਂ ਤੋਂ ਬਚਣ ਲਈ ਕੋਈ ਮਕਾਨ ਜਾਂ ਹੋਰ ਕੋਈ ਸਾਧਨ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਜੇ ਮਨੁੱਖ ਸਰਬਸ਼ਕਤੀਮਾਨ ਰੱਬ ਦੀ ਕਿਰਤ ਹੁੰਦਾ ਤਾਂ ਫੈਕਟਰੀ 'ਚੋਂ ਨਿਕਲਣ ਵਾਲੇ ਮਾਲ ਦੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਤਰੋਤਾਜ਼ਾ ਅਤੇ ਵਧੀਆ ਹਾਲਤਾਂ ਵਿਚ ਹੁੰਦਾ।

ਧਰਮ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਦਾ ਆਸਰਾ ਲੈਂਦਾ ਹੈ, ਇਹ ਵਿਵੇਕ (ਗਿਆਨ, ਤਰਕ) ਦਾ ਵਿਰੋਧ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਹਰ ਧਰਮ ਦਾ ਮੋਢੀ ਇਹ ਮੰਨ ਕੇ ਚਲਦਾ ਹੈ ਕਿ ਰੱਬ ਨਾਲ ਉਸਦੀ ਸਿੱਧੀ ਗੱਲਬਾਤ ਸੀ। ਹਰ ਧਰਮ ਕਹਿੰਦਾ ਹੈ ਸਵਾਲ ਨਾ ਕਰੋ, ਅਸੀਂ ਜੋ ਕਹਿ ਰਹੇ ਹਾਂ ਉਸ ਨੂੰ ਮੰਨੋ।

ਧਰਮ ਅੰਨ੍ਹਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਦੇ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਜਲਦੀ ਹੀ ਅੰਧਵਿਸ਼ਵਾਸ ਵਿਚ ਬਦਲ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਫਿਰ ਇਹ ਜਨੂੰਨ (ਪਾਗਲਪਨ) ਦਾ ਰੂਪ ਧਾਰਨ ਕਰ ਲੈਂਦੇ ਹਨ। ਵੱਡੇ ਵੱਡੇ ਵਿਗਿਆਨੀ ਇਸ ਜਨੂੰਨ ਦੀ ਭੇਟ ਚੜ੍ਹ ਗਏ।

ਸਭ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਧਰਤੀ ਨੂੰ ਘੁੰਮਦੀ ਆਖਣਵਾਲੇ ਕਾਪਰਨੀਕਸ ਨੇ ਲੁਕ ਕੇ ਜਾਨ ਬਚਾਈ। ਉਸਦੇ ਸ਼ਗਿਰਦ ਬਰੂਨੋ ਨੂੰ ਜਿਉਂਦਿਆਂ ਅੱਗ ਵਿਚ ਸਾੜ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। ਉਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਦੂਰਬੀਨ ਬਣਾ ਕੇ ਚੰਦ ਦੇ ਟੋਏ ਟਿੱਬੇ ਦਿਖਾ ਦੇਣ ਅਤੇ ਧਰਤੀ ਨੂੰ ਘੁੰਮਦੀ ਸਾਬਤ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਗਲੈਲੀਓ ਨੂੰ ਜੇਲ੍ਹ ਵਿਚ ਸੜਣਾ ਪਿਆ। ਇਹਨਾਂ ਵਿਗਿਆਨੀਆਂ ਨੂੰ ਸਜ਼ਾ ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਚਰਚ ਨੇ ਹੁਣ 2004 ਈਸਵੀ ਵਿਚ 300 ਸਾਲ ਬਾਅਦ ਮੁਆਫੀ ਮੰਗੀ ਹੈ ਪਰ ਬਾਈਬਲ ਵਿਚ ਧਰਤੀ ਖੜ੍ਹੀ ਹੋਈ ਲਿਖਿਆ ਨਹੀਂ ਬਦਲਿਆ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਧਰਮ ਹਮੇਸ਼ਾ ਤੋਂ ਵਿਗਿਆਨ ਅਤੇ ਵਿਕਾਸ ਦਾ ਵਿਰੋਧੀ ਰਿਹਾ ਹੈ ਅਤੇ ਰਹੇਗਾ, ਪਰ ਇਕ ਦਿਨ ਰੱਬ ਅਤੇ ਧਰਮ ਦਾ ਖਾਤਮਾ ਅਟੱਲ ਹੈ ਬੇਸ਼ਕ ਮਨੁੱਖ ਨੂੰ ਖੁਦ ਸਿਰਜੇ ਇਸ ਗੁਲਾਮੀ ਦੇ ਸੰਗਲ ਨੂੰ ਕੱਟਣ ਲਈ ਬਹੁਤ ਮਿਹਨਤ ਕਰਨੀ ਪੈ ਰਹੀ ਹੈ।

ਜੇ ਇਨਸਾਨ, ਜੇ ਵਿਗਿਆਨ ।

ਤਰਕਭਾਰਤੀ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਿਤ ਪੁਸਤਕਾਂ

ਹੁਣ ਤੁਸੀਂ ਕੋਈ ਵੀ ਪੁਸਤਕ ਫੋਨ ਕਰਕੇ ਡਾਕ ਰਾਹੀਂ ਵੀ ਮੰਗਵਾ ਸਕਦੇ ਹੋ, ਸਾਡਾ ਫੋਨ ਨੰਬਰ ਹੈ : 01679-241744, 233244

<p>■ ਭਗਤ ਸਿੰਘ ਤੇ ਸਾਥੀਆਂ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਤ ਕਿਤਾਬਾਂ</p> <p>ਸ਼ਹੀਦ ਭਗਤ ਸਿੰਘ ਦੀਆਂ ਚੋਣਵੀਆਂ ਲਿਖਤਾਂ/ਪ੍ਰੋ. ਵੜੈਚ 50/-</p> <p>ਭਗਤ ਸਿੰਘ ਦੀ ਜ਼ੇਲ੍ਹ ਡਾਇਰੀ/ਸੱਤਯਮ ਵਰਮਾ 65/-</p> <p>ਇਨਕਲਾਬ (i htBh Fjhd Grs f; x) 80/-</p> <p>ਸ਼ਹੀਦ ਭਗਤ ਸਿੰਘ/ਕੰਵਰਜੀਤ 60/-</p> <p>ਸ਼ਹੀਦਾਂ ਦੇ ਅੰਗ ਸੋਗ/ਸ਼ਿਵ ਵਰਮਾ 60/-</p> <p>ਅਮਰ ਸ਼ਹੀਦਾਂ ਦੀਆਂ ਯਾਦਾਂ/ਰਾਜਾ ਰਾਮ ਸਾਸਤਰੀ 40/-</p> <p>ਸ਼ਹੀਦਾਂ ਦੀ ਵਿਰਸਾਤ/ਭਗਵਾਨ, ਸਦਾਸਿਵ 50/-</p> <p>ਮੈਂ ਨਾਸਤਿਕ ਕਿਉਂ ਹਾਂ/ਭਗਤ ਸਿੰਘ 5/-</p> <p>ਭਗਤ ਸਿੰਘ ਦੇ ਚੁਣਵੇਂ ਵਿਚਾਰ/ਸਾਵਲਾ ਰਾਮ 10/-</p> <p>ਭਗਤ ਸਿੰਘ ਦੀ ਵਿਚਾਰਧਾਰਾ/ਕਮਲੇਸ਼ ਮੋਹਨ 10/-</p> <p>ਭਗਤ ਸਿੰਘ ਦੀ ਨਾਸਤਿਕਤਾ/ਅਮਰਜੀਤ ਸੂਫੀ 20/-</p> <p>ਸ਼ਹੀਦ ਚੰਦਰ ਸ਼ੇਖਰ ਅਜ਼ਾਦ /ਸ਼ਿਵ ਵਰਮਾ 10/-</p> <p>ਸ਼ਹੀਦ ਰਾਜਗੁਰੂ /ਸ਼ਿਵ ਵਰਮਾ 10/-</p> <p>ਸ਼ਹੀਦ ਉਧਮ ਸਿੰਘ/ਸੁਖਦੇਵ ਸਿੱਧੂ 10/-</p> <p>ਸ਼ਹੀਦ ਕਰਤਾਰ ਸਿੰਘ ਸਰਾਭਾ/ਵਿਸ਼ਵਭਾਰਤੀ 10/-</p> <p>ਗਾਂਧੀ ਭਗਤੀ ਤੋਂ ਕ੍ਰਾਂਤੀ ਤੱਕ/ਬਲਵੀਰ ਚੰਦ 10/-</p> <p>ਸਾਮਰਾਜੀ ਪੈਂਸ ਨੂੰ ਵੇਗਾਰ/ਨਵਤੇਜ ਸਿੰਘ 300/-</p> <p>ਜੀਵਨ ਤੇ ਰਚਨਾ ਲਾਲਾ ਹਰਦਿਆਲ/ਡਾ. ਕੋਮਲ 100/-</p> <p>ਹੁਤਾਮਾ ਰਾਜਗੁਰੂ/ਚਰਨ ਕੌਸ਼ਲ 100/-</p> <p>ਕੂਕਾ ਲਹਿਰ ਤੋਂ ਭਗਤ ਸਿੰਘ ਤੱਕ/ਜਰਨੈਲ ਅੱਚਰਵਾਲ 120/-</p> <p>■ ਇਨਕਲਾਬੀ ਨਾਵਲ</p> <p>ਫਾਂਸੀ ਦੇ ਤਖ਼ਤੇ ਤੋਂ/ਜੁਲੀਅਸ ਫ਼ੀਚਕ 50/-</p> <p>ਨੀਲੇ ਪੱਤੇ/ਇਮਾਨੁਅਲ ਕਜ਼ਾਕੋਵਿਚ 50/-</p> <p>ਜੰਗਲਨਾਮਾ/ਸਤਨਾਮ 60/-</p> <p>ਪਰਬਤੋਂ ਭਾਰੀ ਮੱਤ (ਨਾਵਲ)/ਅਨਿਲ ਵਾਰਵੇ 20/-</p> <p>ਜਦੋਂ ਖੇਤ ਜਾਗੇ (ਨਾਵਲ)/ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਚੰਦਰ 30/-</p> <p>ਬਾਲ ਸਿਪਾਹੀ (ਚੀਨੀ ਨਾਵਲ)/ਸ਼ੀ ਕੁਆਂਗ ਯਾਓ 30/-</p> <p>ਚਮਕਦਾ ਲਾਲ ਸਿਤਾਰਾ (ਨਾਵਲ)/ਲੀ ਸ਼ਿਨ-ਤੀਅਨ 20/-</p> <p>ਮੱਛੀ ਤੇ ਪਾਣੀ (ਚੀਨੀ ਨਾਵਲ)/ਚੈਨ ਤੈਂਗ ਕੀ 20/-</p> <p>ਜੋ ਹਾਰੇ ਨਹੀਂ (ਨਾਵਲ)/ਪ੍ਰੋ. ਹਰਭਜਨ ਸਿੰਘ 250/-</p> <p>ਮਾਸਟਰ ਸਾਹਿਬ/ਮਹਾਂਸ਼ਵੇਤਾ ਦੇਵੀ 30/-</p> <p>■ ਇਨਕਲਾਬੀ ਗੀਤ</p> <p>ਸੰਤ ਰਾਮ ਉਦਾਸੀ ਦੇ ਚੋਣਵੇਂ ਗੀਤ/ਇਕਬਾਲ ਉਦਾਸੀ 30/-</p> <p>ਪਾਸ਼ ਦੀ ਚੋਣਵੀਂ ਕਵਿਤਾ/ਅਵਤਾਰ ਪਾਸ਼ 40/-</p> <p>ਗੰਜ ਬਗ਼ਾਵਤ ਦੀ/ਜਸਦੇਵ ਲਲਤੋਂ 30/-</p> <p>ਉੱਠੋ ਨੌਜਵਾਨੋਂ/ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਕੌਰਪਾਲ 30/-</p> <p>ਖੇਤਾਂ ਦੀ ਬੁੱਕਲ 'ਚੋਂ (ਗੀਤ)/ਮਿੰਦਰਪਾਲ ਭੱਠਲ 30/-</p> <p>ਅੱਜ ਦੇ ਜ਼ਮਾਨੇ ਵਿੱਚ/ਦਰਸ਼ਨ ਭੋਤਨਾ 25/-</p> <p>ਸੂਹੀਆਂ ਕਿਰਨਾਂ ਦਾ ਯਾਰ ਜੈਮਲ ਪੱਡਾ/ਤਜਿੰਦਰ 50/-</p> <p>ਨਕਸਲੀ ਸ਼ਹੀਦ ਜੈਮਲ ਸਿੰਘ ਪੱਡਾ/ਅਜਮੇਰ ਸਿੱਧੂ 50/-</p> <p>ਛੱਲਾਂ ਲਹਿਰ ਦੀਆਂ/ਜਸਦੇਵ ਸਿੰਘ ਲਲਤੋਂ 30/-</p> <p>ਭਰੂਣ ਹੱਤਿਆ ਇੱਕ ਸਮਾਜਿਕ ਕੋਹੜ/ਮੱਖਣ ਸਿੰਘ ਜੌਹਲ 50/-</p> <p>ਭਗਤ ਸਿੰਘ ਉਦੋਂ ਹੁਣ 50/-</p> <p>■ ਇਨਕਲਾਬੀ ਵਾਰਤਕ</p> <p>ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਖੇਤੀ ਸੈਕਟ ਦੀ ਕਹਾਣੀ 130/-</p> <p>ਲਾਲ ਕਿਤਾਬ/ਕਾਮਰੇਡ ਮਾਓ ਦੇ ਵਿਚਾਰ 60/-</p>	<p>ਨੌਜਵਾਨ ਭਾਰਤ ਸਭਾ ਦਾ ਇਤਿਹਾਸ 70/-</p> <p>ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਨੂੰ/ਸਵੈ ਸਾਚੀ 20/-</p> <p>ਸਮਾਜ ਨੂੰ ਬਦਲ ਦਿਓ/ਸਵੈ ਸਾਚੀ 20/-</p> <p>ਭਾਰਤ ਦਾ ਮੁਕਤੀ ਸੰਘਰਸ਼/ਨੌਜਵਾਨ ਦਸਤਾ 50/-</p> <p>ਸੂਹੀ ਸਵੇਰ/ਸਵੈ ਸਾਚੀ 50/-</p> <p>ਮਿਥਿਹਾਸ ਇਤਿਹਾਸ ਤੇ ਇਤਿਹਾਸਕ ਪਦਾਰਥਵਾਦ 40/-</p> <p>ਕਲਾ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਤੇ ਨਕਸਲੀ ਸਰੋਕਾਰ/ਬਲਵੀਰ ਪ੍ਰਵਾਨਾ 40/-</p> <p>ਇਨਕਲਾਬੀ ਇਤਿਹਾਸ ਦੇ ਸੁਨਿਹਰੀਪੰਨੇ/ਚਮਨ ਲਾਲ 50/-</p> <p>ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਨਕਸਲਬਾੜੀ ਲਹਿਰ/ਬਲਵੀਰ ਪਰਵਾਨਾ 40/-</p> <p>ਗੁਲਾਮੀ ਤੋਂ ਮੁਕਤੀ/ਫਰੈਡਰਿਕ ਡਗਲਸ 20/-</p> <p>ਪ੍ਰੋ. ਰਣਧੀਰ ਸਿੰਘ ਦੇ ਚੋਣਵੇਂ ਲੇਖ 60/-</p> <p>ਗੁਲਾਮੀ ਵਾਲੀ ਜੂਨ ਬੁਰੀ /ਗੁਰਚਰਨ ਜੈਤੋਂ 50/-</p> <p>ਭਾਰਤੀ ਜੇਲ੍ਹਾਂ 'ਚ ਪੰਜ ਵਰ੍ਹੇ/ਮੇਰੀ ਟਾਈਲਰ 80/-</p> <p>ਵਿਦਰੋਹੀ ਜੰਗਲ/ਰਾਹੁਲ ਪੰਡਿਤਾ 60/-</p> <p>■ ਇਨਕਲਾਬੀ ਦੇਸ਼ ਭਗਤਾਂ ਦੀਆਂ ਜੀਵਨੀਆਂ</p> <p>ਸਾਹਿਤ ਦਾ ਸਾਗਰ : ਪਾਸ਼/ਸੋਹਣ ਸਿੰਘ ਸੰਧੂ 400/-</p> <p>ਜੋਜਫ ਸਟਾਲਿਨ (ਜੀਵਨੀ)/ਸਰਜੀਤ ਤਲਵਾਰ 50/-</p> <p>ਉਕਾਬਣ ਕੁੰਜਾਂ (ਸੰਸਾਰ ਪ੍ਰਸਿਧ ਔਰਤਾਂ ਦੀਆਂ ਜੀਵਨੀਆਂ)ਗਿੱਲ 100/-</p> <p>ਹਾਕਮ ਸਿੰਘ ਸਮਾਉਂ/ਸੁਖਦਰਸ਼ਨ ਨੱਤ 150/-</p> <p>ਦੇਸ਼ ਭਗਤ ਪ੍ਰਤਾਪ ਸਿੰਘ ਧਨੌਲਾ/ਤੇਜਵੰਤ ਮਾਨ 50/-</p> <p>ਸ਼ਹੀਦ ਭਗਵਾਨ ਸਿੰਘ ਲੌਂਗੋਵਾਲੀਆ/ਬਲਵੀਰ ਚੰਦ 20/-</p> <p>ਦੇਸ਼ ਭਗਤ-ਕਾਮਰੇਡ ਹਰਨਾਮ ਸਿੰਘ ਚਮਕ/ਬਲਵੀਰ 30/-</p> <p>ਡਾਇਰੀ ਬਾਬਾ ਹਰੀ ਸਿੰਘ ਉਸਮਾਨ/ਪ੍ਰੋ. ਵੜੈਚ 50/-</p> <p>ਗਦਰੀ ਬਾਬਾ ਜਵਾਲਾ ਸਿੰਘ/ਬਲਵੀਰ ਪਰਵਾਨਾ 30/-</p> <p>ਸੰਘਰਸ਼ਸ਼ੀਲ ਯੋਧਾ ਹਰੀ ਸਿੰਘ ਤਰਕ 50/-</p> <p>ਗਦਰੀ ਬਾਬਾ ਦੁਲਾ ਸਿੰਘ/ਜਰਨੈਲ ਅੱਚਰਵਾਲ 30/-</p> <p>ਇਨਕਲਾਬੀ ਯੋਧਾ ਮੈਡਮ ਕਾਮਾ/ਸੂਫੀ ਅਮਰਜੀਤ 40/-</p> <p>■ ਹੋਰ ਇਨਕਲਾਬੀ ਪੁਸਤਕਾਂ</p> <p>ਚੀਨੀ ਸਾਹਿਤ ਦੀ ਅਲੋਚਨਾ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤ/ਅਮਰਜੀਤ ਸੂਫੀ 50/-</p> <p>ਤਾਮਿਲ ਗੁਰਿਲਿਆਂ ਦੇ ਦੇਸ਼ 'ਚ/ਹਰਜਿੰਦਰ 40/-</p> <p>ਸੋਗਰਾਮੀ ਪਿੰਡ/ਜਰਨੈਲ ਸਿੰਘ ਅੱਚਰਵਾਲ 60/-</p> <p>ਕਿਊਬਾ ਸਫ਼ਰਨਾਮਾ/ਪ੍ਰੋ. ਗੁਰਮੀਤ ਟਿਵਾਣਾ 150/-</p> <p>ਸਾਮਰਾਜੀ ਤਾਕਤਾਂ ਇਰਾਕ ਜੰਗ/ਬਲਜਿੰਦਰ ਕੋਟਭਾਰਾ 20/-</p> <p>ਸਮਕਾਲ ਦੇ ਸਨਮੁੱਖ/ਬਲਵਿੰਦਰ 70/-</p> <p>ਜ਼ਿੱਤਾਂਗੇ ਹਨੇਰੇ ਨੂੰ/ਮਣੀਮਾਲਾ 50/-</p> <p>ਜ਼ੋਰਿੰਦਰ ਬਾਹਰਲਾ/ਇੰਦਰਜੀਤ ਨੰਦਨ 40/-</p> <p>ਪੰਜਾਬ 'ਚ ਕੌਮੀਅਤ ਤੇ ਜ਼ਰੋਈ ਸਵਾਲ/ਕਰਮ ਬਰਸਟ 50/-</p> <p>ਗਾਥਾ ਕਿਸ਼ਨਗੜ੍ਹ/ਦੇਸ ਰਾਜ ਛਾਜਲੀ 30/-</p> <p>ਪੱਤਣੋਂ ਲੰਘੇ ਪਾਣੀ/ਰਣਧੀਰ ਗਿੱਲ ਪੱਤੀ 40/-</p> <p>■ ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਵਿਦਵਾਨਾਂ ਦੀਆਂ ਅਨੁਵਾਦਤ ਪੁਸਤਕਾਂ</p> <p>ਮਨੋਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ/ਸਿਗਮੰਡ ਫਰਾਇਡ 50/-</p> <p>ਪੁਮਾਤਮਾ ਦੀ ਉਤਪਤੀ, ਇਸ ਭਰਮ ਦਾ ਭਵਿੱਖ 50/-</p> <p>ਪੈਂਗੋਬਰ ਮੂਸਾ ਤੇ ਇੱਕ ਈਸ਼ਵਰਵਾਦ/ਸਿਗਮੰਡ ਫਰਾਇਡ 40/-</p> <p>ਸਭਿਅਤਾ ਵਰ ਕਿ ਸਰਾਪ/ਸਿਗਮੰਡ ਫਰਾਇਡ 50/-</p> <p>ਰਚਨਾਤਮਕ ਸਾਹਿਤ ਤੇ ਮਨੋਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ/ਸਿਗਮੰਡ 50/-</p> <p>ਪੁਰਾਤਨ ਸਮਾਜ/ਐਲ. ਐਚ. ਮੋਰਗਨ 100/-</p>
--	---

■ ਸਧਾਰਨ ਤਰਕਸ਼ੀਲ ਸਾਹਿਤ

...ਤੇ ਦੇਵ ਪੁਰਸ਼ ਚਾਰ ਗਏ/ਅਥਰਾਹਮ ਟੀ. ਕਾਵੂਰ 30/-
 ਦੇਵ, ਦੈਂਤ ਤੇ ਰੂਹਾਂ/ਅਥਰਾਹਮ ਟੀ. ਕਾਵੂਰ 30/-
 ਰੋਸ਼ਨੀ/ਮੇਘ ਰਾਜ ਮਿੱਤਰ 20/-
 ਤਰਕਬਾਣੀ/ਮੇਘ ਰਾਜ ਮਿੱਤਰ 20/-
 ਤਰਕਜੋਤੀ/ਮੇਘ ਰਾਜ ਮਿੱਤਰ 20/-
 ਭੂਤਾਂ-ਪ੍ਰੇਤਾਂ ਨਾਲ ਯੁੱਧ ਕਿਵੇਂ?/ਮੇਘ ਰਾਜ ਮਿੱਤਰ 30/-
 ਜੋਤਿਸ਼ ਝੂਠ ਬੋਲਦਾ ਹੈ/ਮਨਜੀਤ ਬੋਧਾਰਾਏ 20/-
 ਜੋਤਿਸ਼ ਤੇ ਵਿਗਿਆਨ/ਮੇਘ ਰਾਜ ਮਿੱਤਰ 50/-
 ਬਾਬਾ ਰਾਮਦੇਵ ਤਰਕ ਦੀ ਕਸੋਟੀ 'ਤੇ/ਮੇਘ ਰਾਜ ਮਿੱਤਰ 40/-
 ਰੱਬ ਕਦੋਂ, ਕਿੱਥੇ ਤੇ ਕਿਵੇਂ?/ਰਾਜਾ ਰਾਮ 30/-
 ਕਿਹੜਾ ਗੁਰੂ, ਕਿਹੜੀ ਮੁਕਤੀ?/ਰਾਜਾ ਰਾਮ 40/-
 ਪਰ ਇਹ ਸੱਚ ਹੈ/ਰਾਜਾ ਰਾਮ 70/-
 ਵਾਸਤੂ ਸ਼ਾਸਤਰ ਕੌਰਾ ਝੂਠ/ਬਹਾਦਰ ਸਿੰਘ ਧੌਲਾ 40/-
 ਚਮਤਕਾਰਾਂ ਦੀ ਦੁਨੀਆਂ/ਅਜਮੇਰ ਸਿੱਧੂ 50/-
 ਰਜਨੀਸ਼ ਬੇਨਕਾਬ/ਡਾ. ਕਰਮਜੀਤ ਸਿੰਘ 30/-
 ਝਮੇਲਾ ਰੱਬ ਦਾ/ਡਾ. ਹਰੀਸ਼ ਮਲਹੋਤਰਾ 50/-
 ਪ੍ਰੇਤ, ਆਤਮਾ, ਪੁਨਰ ਜਨਮ ਤੇ ਕਸਰਾਂ/ਡਾ. ਕੋਵੂਰ 50/-
 ਕਰਾਮਾਤਾਂ ਦਾ ਪ੍ਰਦਾਵਾਸ/ਡਾ.ਅਥਰਾਹਮ ਟੀ ਕੋਵੂਰ 50/-
 ਚਿੱਠੀਆਂ ਲਿਖ ਤਰਕਸ਼ੀਲਾਂ ਨੂੰ ਪਾਈਆਂ 30/-
 ਸ਼ੁਕਾ ਨਵਿਰਤੀ/ਮੇਘ ਰਾਜ ਮਿੱਤਰ 50/-
 ਰੱਬਾਂ ਬਿਨਾਂ ਮੁਕਤੀ/ਸਰਜੀਤ ਤਲਵਾਰ 20/-
 ਮੈਂ ਰੱਬ ਨੂੰ ਕਿਉਂ ਨਹੀਂ ਮੰਨਦਾ/ਸਰਜੀਤ ਤਲਵਾਰ 40/-
 ਜੋਤਿਸ਼ ਅਤੇ ਤਾਂਤ੍ਰਿਕ/ਡਾ. ਆਰ. ਜੇ ਸਿੰਘ 30/-
 ਗੋੜ ਚੁਰਾਸੀ ਦਾ/ਗੁਰਚਰਨ ਨਰਪੁਰ 30/-
 ਕੀ ਝੂਠ ਕੀ ਸੱਚ/ਗੁਰਚਰਨ ਨਰਪੁਰ 40/-
 ਉਪਰੀ ਕਸਰ/ਸਰਜੀਤ ਉੱਖਲਾ 40/-
 ਨਾਸਟੇਡਰਮਸ ਬੇਨਕਾਬ/ਜ਼ੈਮਜ਼ ਰੇਡੀ 150/-
 ਧਰਮ ਦੇ ਅੰਗ ਸੰਗ/ਰਣਜੀਤ ਝਨੇਰ 50/-
 ਅੰਧਵਿਸ਼ਵਾਸ ਮੁਰਦਾਬਾਦ/ਸਰਜੀਤ ਤਲਵਾਰ 40/-

■ ਹਿਪਨੋਟੀਜ਼ਮ

ਹਿਪਨੋਟਿਜ਼ਮ ਕੀ, ਕਿਉਂ ਤੇ ਕਿਵੇਂ???/ਸਰਜੀਤ ਤਲਵਾਰ 10/-
 ਹਿਪਨੋਟਿਜ਼ਮ ਤੁਹਾਡੇ ਲਈ/ਟੀ. ਐਸ. ਰਾਓ 25/-
 ਹਿਪਨੋਟਿਜ਼ਮ ਕਿਵੇਂ ਸਿੱਖੀਏ?/ਸਰਜੀਤ ਤਲਵਾਰ 20/-

■ ਜਾਦੂ ਦੀਆਂ ਕਿਤਾਬਾਂ

ਜੀਵਨ ਦੀਆਂ ਗਣਿਤਕ ਉਲਝਣਾਂ/ਹੇਮ ਰਾਜ ਗਰਗ 70/-
 ਤਰਕਸ਼ੀਲ ਦਿਮਾਗੀ ਕਸਰਤਾਂ /ਮੇਘ ਰਾਜ ਮਿੱਤਰ 30/-
 ਦਿਮਾਗੀ ਵਿਕਾਸ ਕਿਵੇਂ ਕਰੀਏ?/ਮੇਘ ਰਾਜ ਮਿੱਤਰ 20/-
 ਅੰਕਾਂ ਦਾ ਜਾਦੂ/ਸਰਜੀਤ ਤਲਵਾਰ 40/-
 ਵਿਗਿਆਨਕ ਜਾਦੂਗਰ/ਸਰਜੀਤ ਤਲਵਾਰ 30/-
 ਤਰਕਸ਼ੀਲ ਜਾਦੂਗਰ/ਸਰਜੀਤ ਤਲਵਾਰ 30/-
 ਸਟੇਜ ਦੇ ਜਾਦੂ/ਨਰਿੰਦਰ 30/-
 ਨੰਨ੍ਹਾ ਜਾਦੂਗਰ/ਨਰਿੰਦਰ 20/-
 ਚਮਤਕਾਰਾਂ ਪਿੱਛੇ ਵਿਗਿਆਨ/ਬੀ. ਪ੍ਰੇਮਾਨੰਦ 40/-
 ਰਸਾਇਣਕ ਜਾਦੂਗਰ/ਸਰਜੀਤ ਤਲਵਾਰ 20/-
 ਰਸੋਈ ਵਿੱਚ ਵਿਗਿਆਨ/ਸਰਜੀਤ ਤਲਵਾਰ 30/-
 ਚਮਤਕਾਰਾਂ ਦੇ ਰਹੱਸ/ਜ਼ੈਮਜ਼ ਰਾਂਡੀ 150/-

■ ਗਿਆਨ ਵਿਗਿਆਨ ਦੀਆਂ ਪੁਸਤਕਾਂ

ਮਾਦੇ ਤੋਂ ਮਨੁੱਖ ਤੱਕ/ਮੇਘ ਰਾਜ ਮਿੱਤਰ 10/-
 ਕਣ-ਕਣ ਵਿੱਚ ਵਿਗਿਆਨ/ਮੇਘ ਰਾਜ ਮਿੱਤਰ 15/-
 ਸਮੇਂ ਦਾ ਇਤਿਹਾਸ/ਮੇਘ ਰਾਜ ਮਿੱਤਰ 30/-
 ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਵਿਗਿਆਨਕ ਖੋਜਾਂ/ਡਾ. ਜਤਿੰਦਰਪਾਲ ਸਿੰਘ 50/-

ਵਿਗਿਆਨ ਦੇ ਚਮਤਕਾਰ/ਡਾ. ਜਤਿੰਦਰਪਾਲ ਸਿੰਘ 70/-
 ਸਾਡਾ ਦੋਸਤ ਵਿਗਿਆਨ/ਡਾ. ਜਤਿੰਦਰਪਾਲ ਸਿੰਘ 80/-
 ਮਨੁੱਖੀ ਸਰੀਰ ਦੇ ਰਹੱਸ/ਡਾ. ਜਤਿੰਦਰਪਾਲ ਸਿੰਘ 80/-
 ਮਹਾਨ ਵਿਗਿਆਨੀ/ਡਾ. ਜਤਿੰਦਰਪਾਲ 70/-
 ਵਿਗਿਆਨ ਦੀ ਅਦਭੁੱਤ ਦੁਨੀਆਂ/ਡਾ. ਜਤਿੰਦਰਪਾਲ 80/-
 ਵਾਤਾਵਰਣ ਦਾ ਪ੍ਰਦੂਸ਼ਣ/ਡਾ. ਜਤਿੰਦਰਪਾਲ 80/-
 ਫੈਲ ਰਹੀ ਮਹਾਂਮਾਰੀ ਏਡਜ਼/ਡਾ. ਜਤਿੰਦਰਪਾਲ 40/-
 ਮਨੋਰੰਜਨ ਰਾਹੀਂ ਵਿਗਿਆਨ/ਸਰਜੀਤ ਤਲਵਾਰ 30/-
 ਵਿਗਿਆਨ ਹੀ ਵਿਗਿਆਨ/ਸਰਜੀਤ ਤਲਵਾਰ 20/-
 ਗੁੰਠਾਂ ਦੀ ਕਹਾਣੀ/ਸਰਜੀਤ ਤਲਵਾਰ 20/-
 ਜੰਗ ਰਚਨਾ ਦਾ ਸੱਚ/ਅਮਰਜੀਤ ਢਿੱਲੋਂ 20/-
 ਵਿਗਿਆਨ ਦਾ ਸਮਾਜ 'ਤੇ ਪ੍ਰਭਾਵ/ਬਰਟਰੈਂਡ ਰਸਲ 40/-
 ਖੇਡ ਖੇਡ 'ਚ ਵਿਗਿਆਨ/ਬਰਜਿੰਦਰਪਾਲ ਸਿੰਘ 20/-
 ਆਓ ਵਿਗਿਆਨ ਪ੍ਰਯੋਗ ਕਰਕੇ ਸਿੱਖੀਏ/ਬਲਜਿੰਦਰਪਾਲ 30/-
 ਬੋਦੀ ਵਾਲੇ ਤਾਰੇ/ਸਰਜੀਤ ਤਲਵਾਰ 30/-
 ਮਨੁੱਖ ਮਹਾਂਬਲੀ ਕਿਵੇਂ ਬਣਿਆ/ਐਮ. ਇਲੀਨ, ਵਾਈ ਸੋਗਾਲ 100/-
 ਮਨੁੱਖ ਦੀ ਉਤਪਤੀ/ਚਾਰਲਸ ਡਾਰਵਨ 100/-
 ਜੀਵ ਦੀ ਉਤਪਤੀ/ਚਾਰਲਸ ਡਾਰਵਨ 150/-
 ਜੀਵਨ ਸੋਝੀ/ਮਹਿੰਦਰ ਸਿੰਘ 30/-
 ਜੀਵ ਜੰਤੂਆਂ ਦੀ ਅਦਭੁੱਤ ਦੁਨੀਆਂ/ਰਣਜੀਤ ਝਨੇਰ 80/-
 ਸਾਇੰਸ ਸਿਟੀ/ਮੇਘ ਰਾਜ ਮਿੱਤਰ 50/-
 ਵਿਗਿਆਨ ਤੇ ਪਰਾਵਿਗਿਆਨ/ਮੇਘ ਰਾਜ ਮਿੱਤਰ 40/-
 ਗਿਆਨ ਸਾਗਰ ਦੀ ਯਾਤਰਾ/ਸੰਪਾ. ਮੇਘ ਰਾਜ ਮਿੱਤਰ 20/-
 ਦੁਨੀਆਂ ਦੀਆਂ ਭਾਸ਼ਾਵਾਂ/ਕੁੰਦਨ ਲਾਲ ਭੱਟੀ 70/-

■ ਦਾਰਸ਼ਨਿਕ ਸਾਹਿਤ

ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਬਾਰੇ ਸੱਚ ਦੀ ਖੋਜ/ਡਾ. ਸ. ਸ. ਦੁਸਾਂਝ 80/-
 ਧਰਮ ਕੀ ਹੈ?/ਗਰੀਨ ਇੰਗਰਸੋਲ 10/-
 ਇੰਗਰਸੋਲ ਦੇ ਅਨੁਮੋਲ ਬੁਚਨ/ਸੰਪਾ. ਅਮਿੱਤ ਮਿੱਤਰ 40/-
 ਸਤਯੁੱਗ ਤੋਂ ਕਲਯੁੱਗ ਤੱਕ/ਖੁਸ਼ਵੰਤ ਬਰਗਾੜੀ 30/-
 ਪ੍ਰਾਚੀਨ ਭਾਰਤੀ ਸੱਭਿਆਚਾਰ/ਖੁਸ਼ਵੰਤ ਬਰਗਾੜੀ 30/-
 ਦਰਸ਼ਨ ਪਰੰਪਰਾ/ਗਿਆਨ ਸਿੰਘ ਬੁੱਲ 50/-
 ਤਰਕਸ਼ੀਲ ਦਰਸ਼ਨ/ਮੱਖਣ ਸਿੰਘ ਜੌਹਲ 30/-
 ਸਿੱਖ ਵੀਰਾਂ ਨਾਲ ਕੁਝ ਗੱਲਾਂ/ਮੱਖਣ ਸਿੰਘ ਜੌਹਲ 80/-
 ਸਿੱਖ ਵੀਰਾਂ ਦੇ ਨਾਮ ਖੁੱਲ੍ਹੇ ਖ਼ਤ/ਮੱਖਣ ਸਿੰਘ ਜੌਹਲ 30/-

■ ਤਰਕਸ਼ੀਲ ਨਾਵਲ/ਕਹਾਣੀਆਂ/ਜੀਵਨੀਆਂ/ਸਫ਼ਰਨਾਮੇ

ਪੈਂਤ ਜੋ ਕਾਫ਼ਲਾ ਬਣੀ (ਸਵੈ ਜੀਵਨੀ)/ਮੇਘ ਰਾਜ ਮਿੱਤਰ 50/-
 ਮਾਓ ਦੇ ਦੇਸ਼ 'ਚ/ਮੇਘ ਰਾਜ ਮਿੱਤਰ 20/-
 ਬੇਗਾਨੀ ਧਰਤੀ ਆਪਣੇ ਲੋਕ/ਮੇਘ ਰਾਜ ਮਿੱਤਰ 40/-
 ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਬਰਗਾੜੀ/ਖੁਸ਼ਵੰਤ ਬਰਗਾੜੀ 50/-
 ਫਿਰ ਸੁਲਗੋ ਨਾ ਚੰਗਿਆੜੀ/ਮੱਖਣ ਸਿੰਘ ਜੌਹਲ 40/-
 ਤਰਕਸ਼ੀਲ ਸੁਨੇਹੇ/ਮੱਖਣ ਸਿੰਘ ਜੌਹਲ 60/-
 ਤਰਕਸ਼ੀਲ ਵਾਰਤਾ/ਮੱਖਣ ਸਿੰਘ ਜੌਹਲ 40/-
 ਪਿੰਡ ਦੀ ਸੱਬ/ਰਣਜੀਤ ਝਨੇਰ 30/-
 ਤਰਕਵਾਰਤਾ/ਰਣਜੀਤ ਝਨੇਰ 50/-
 ਬਾਬਿਆਂ ਦਾ ਬਾਬਾ/ਰਣਜੀਤ ਸਿੰਘ ਪ੍ਰੀਤ 30/-
 ਆਤਮਾ ਮੁੜਜਨਮ ਤੇ ਅਦਾਲਤ/ਸੀਮਾ ਸਬਲੋਕ 40/-
 ਧੁਖਦੀ ਵਰਣਮਾਲਾ ਦਾ ਸੰਵਾਦ ਮਨੁੱਖ/ਮੀਤ ਖੱਟੜਾ 20/-

■ ਤਰਕਸ਼ੀਲ ਕਾਵਿ ਸਾਹਿਤ

ਤਰਕਸ਼ੀਲ ਬੋਲੀਆਂ/ਰਾਮ ਸਰੂਪ ਸ਼ਰਮਾ 25/-
 ਤਰਕਸ਼ੀਲ ਹੋਕਾਂ/ਮੱਖਣ ਸਿੰਘ ਜੌਹਲ 60/-
 ਤਰਕਸ਼ੀਲ ਕਾਵਿ ਵਿਅੰਗ/ਮੱਖਣ ਸਿੰਘ ਜੌਹਲ 30/-
 ਤਰਕਸ਼ੀਲ ਕਾਵਿ ਵਿਅੰਗ/ਅਮਰਜੀਤ ਢਿੱਲੋਂ 30/-

ਟੈਕਨੀਕਲ

ਜ਼ਮੀਨ ਦੀ ਪੈਮਾਇਸ਼ ਅਤੇ ਫੁੱਟਕਲ ਜਾਣਕਾਰੀ	150/-
ਪੰਜਾਬ ਵਸੀਕਾ ਨਵੀਸੀ/ਆਰ. ਕੇ ਭਰਦਵਾਜ਼	250/-
ਕਚਹਿਰੀ ਸ਼ਬਦ ਕੋਸ਼/ਆਰ. ਕੇ ਭਰਦਵਾਜ਼	150/-
ਜਨਰਲ ਨਾਲਿਜ/ਹਰਬੰਸ ਸਿੰਘ ਵਾਰਵਲ	50/-
ਕੰਪਿਊਟਰ ਬਾਰੇ ਮੁੱਢਲੀ ਜਾਣਕਾਰੀ/ਸੀ.ਪੀ.ਕੰਬੋਜ	60/-
ਆਓ ਕੰਪਿਊਟਰ ਸਿੱਖੀਏ/ਕ੍ਰਿਪਾਲ ਸਿੰਘ ਪੰਨੂ	50/-
ਸੂਚਨਾ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਕਾਨੂੰਨ-2005	30/-
ਭੋਵਨ ਨਿਰਮਾਣ ਕਿਵੇਂ ਕਰੀਏ?/ਇੰਜ.ਰਾਜ ਕੁਮਾਰ	120/-
ਮਸਤਾਨਾ ਮੋਟਰ ਮਿਸਤਰੀ/ਪ੍ਰੇਮ ਸਿੰਘ ਮਸਤਾਨਾ	40/-
ਨਿਊਜ਼ੀਲੈਂਡ ਕਿਵੇਂ ਜਾਈਏ/ਜਤਿੰਦਰ ਪੰਜਤੂਰੀ	40/-
ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਸ਼ਾ ਦਾ ਅਧਿਆਪਨ/ਪ੍ਰੋ. ਇਕਬਾਲ ਸਿੰਘ	70/-
ਟੈਲੀਵਿਜ਼ਨ/ਸੀ.ਪੀ. ਕੰਬੋਜ	20/-
ਮੋਬਾਇਲ ਫੋਨ/ਸੀ.ਪੀ. ਕੰਬੋਜ	20/-
ਕੰਪਿਊਟਰ/ਸੀ.ਪੀ. ਕੰਬੋਜ	20/-
ਰੋਬੋਟ/ਸੀ.ਪੀ. ਕੰਬੋਜ	20/-
ਸੰਚਾਰ ਦੇ ਸਾਧਨ/ਸੀ.ਪੀ. ਕੰਬੋਜ	20/-
ਸਿਹਤ ਸਬੰਧੀ ਸਾਹਿਤ	
ਦਿਲ ਦੀ ਵਿਗੜ ਰਹੀ ਸਿਹਤ/ਡਾ. ਦੀਪਤੀ	60/-
ਸਿਹਤ ਅਤੇ ਵਹਿਮ ਭਰਮ/ਡਾ. ਸ਼ਿਆਮ ਸੁੰਦਰ ਦੀਪਤੀ	80/-
ਮਾਨਸਿਕ ਰੋਗ-ਕਾਰਣ, ਲਛਣ ਤੇ ਇਲਾਜ/ਡਾ. ਸੰਦੀਪ	50/-
ਸਾਡੇ ਬੱਚੇ ਸਾਡੇ ਚਿਾਰਗ/ਡਾ. ਹਰਸ਼ਿੰਦਰ ਕੌਰ	60/-
ਬੱਚਿਆਂ ਦੀਆਂ ਮਨੋਵਿਗਿਆਨਕ ਸਮੱਸਿਆਵਾਂ	100/-
ਬੱਚਿਆਂ ਬਾਰੇ ਗਿਆਨ, ਵਿਗਿ. ਤੇ ਮਨੋਵਿਗਿਆਨ	100/-
ਬਾਲ ਮਨਾਂ ਵਿੱਚ/ਡਾ. ਹਰਸ਼ਿੰਦਰ ਕੌਰ	120/-
ਸਿਹਤ ਸੰਭਾਲ/ਡਾ. ਅਜੀਤਪਾਲ ਸਿੰਘ	50/-
ਤੰਦਰੁਸਤ ਕਿਵੇਂ ਰਹੀਏ/ਡਾ. ਅਜੀਤਪਾਲ ਸਿੰਘ	40/-
ਡਾਕਟਰ ਦੀ ਸਲਾਹ/ਡਾ. ਅਜੀਤਪਾਲ ਸਿੰਘ	40/-
ਸਿਹਤ ਫੁਲਵਾੜੀ/ਡਾ. ਅਜੀਤਪਾਲ ਸਿੰਘ	50/-
ਤੰਦਰੁਸਤੀ ਇਕ ਨਿਆਮਤ ਹੈ/ਡਾ. ਅਜੀਤਪਾਲ	100/-
ਸ਼ੂਗਰ ਰੋਗ/ਡਾ. ਸ਼ਿਆਮ ਸੁੰਦਰ ਦੀਪਤੀ	10/-
ਬਲੱਡ ਪ੍ਰੈਸ਼ਰ/ਡਾ. ਸ਼ਿਆਮ ਸੁੰਦਰ ਦੀਪਤੀ	15/-
ਕੈਂਸਰ/ਡਾ. ਸ਼ਿਆਮ ਸੁੰਦਰ ਦੀਪਤੀ	10/-
ਏਡਜ਼/ਡਾ. ਸ਼ਿਆਮ ਸੁੰਦਰ ਦੀਪਤੀ	10/-
ਉਦਾਸੀ ਰੋਗ/ਡਾ. ਪਰਮਜੀਤ ਸਿੰਘ	10/-
ਮਿਰਗੀ ਰੋਗ/ਡਾ. ਪਰਮਜੀਤ ਸਿੰਘ	10/-
ਅੱਖਾਂ ਦੀ ਸੰਭਾਲ/ਡਾ. ਬਲਜੀਤ ਸਿੰਘ ਢਿੱਲੋਂ	10/-
ਸੁਖਾਵੇਂ ਪਿਆਰ ਸਬੰਧ/ਡਾ. ਰਣਜੀਤ ਸਿੰਘ	30/-
ਨਸ਼ੇ ਕਿਵੇਂ ਛੱਡੀਏ/ਰਣਜੀਤ ਝਨੇਰ	70/-
ਔਰਤਾਂ ਅਤੇ ਮਾਨਸਿਕ ਰੋਗ/ਸਰਜੀਤ ਤਲਵਾਰ	30/-
ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਦੇ ਮਾਨਸਿਕ ਰੋਗ/ਸਰਜੀਤ ਤਲਵਾਰ	20/-
ਬਾਲ ਮਨੋਵਿਗਿਆਨ/ਬਲਵਿੰਦਰ ਬਰਨਾਲਾ	30/-
ਮਾਨਸਿਕ ਰੋਗ ਤੇ ਸਾਡਾ ਸਮਾਜ/ਡਾ. ਦੀਪਤੀ	20/-
ਕਸਰਾਂ ਕਿਉਂ ਹੁੰਦੀਆਂ ਨੇ/ਸਰਜੀਤ ਤਲਵਾਰ	40/-

■ ਬੱਚਿਆਂ ਲਈ ਪੁਸਤਕਾਂ

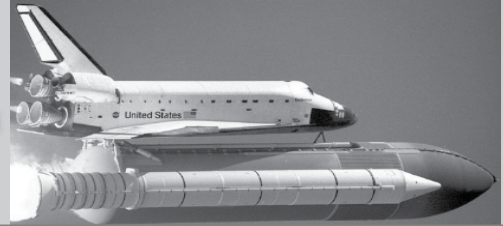
ਰੂਸੀ ਬਾਲ ਕਹਾਣੀ 'ਲਾਖੀ'/ਅਨੰਤ ਚੇਖਵ	20/-
ਨਿੱਕੇ ਨਿੱਕੇ ਸੂਰਜ/ਅਮਰ ਕੋਮਲ	10/-
ਬਾਲ ਖੇਡ ਵੰਨਗੀ/ਕੁੰਦਨ ਲਾਲ ਭੱਟੀ	70/-
ਸੰਗੀ ਸਾਥੀ/ਸੁਲਖਣ ਮੀਤ (ਪ੍ਰੋ.)	50/-
ਮੇਰੀ ਪੁਸਤਕ ਤੇਰੀ ਪੁਸਤਕ/ਸੁਲਖਣ ਮੀਤ (ਪ੍ਰੋ.)	50/-
ਫੁੱਲਾਂ ਵਰਗੇ ਬੱਚੇ/ਅਮਰੀਕ ਸਿੰਘ ਤਲਵੰਡੀ	50/-
ਛਹਿਬਰ/ਨਵਰਾਹੀ ਘੁਗਿਆਣਵੀ	50/-
ਆਓ ਕਰੀਏ ਪੜ੍ਹਾਈ/ਕੰਚਨ	50/-
ਅਮਰ ਕਹਾਣੀਆਂ (ਸੌਂਦ ਦੋ ਕਥਾਵਾਂ)/ਡਾ. ਅਮਰ ਕੋਮਲ	50/-
ਗੁਲੀਵਰ ਦੀਆਂ ਯਾਤਰਾਵਾਂ/ਜੋਨਾਥਨ ਸਵਿਫਟ	15/-
ਗਨੇਰੀਆਂ/ਨਵਰਾਹੀ ਘੁਗਿਆਣਵੀ	40/-
ਜੈਜੀਨਾਮਾ/ਹਰਨੇਕ ਸਿੰਘ ਰਾਣਾ	30/-
ਘਰ ਦੀ ਰੋਣਕ/ਅਮਰੀਕ ਤਲਵੰਡੀ	100/-
ਸਾਡੇ ਗੁਰੂ/ਅਮਰੀਕ ਸਿੰਘ ਤਲਵੰਡੀ	30/-
ਨਮੋਲੀਆਂ/ਨਵਰਾਹੀ ਘੁਗਿਆਣਵੀ	30/-
ਬੱਚੇ ਮਨ ਦੇ ਸੱਚੇ/ਅਜਮੇਰ ਸਿੰਘ ਮੋਹੀ	50/-
ਹੀਰੋ ਪੁੱਤਰ ਮਾਵਾਂ ਦੇ/ਅਮਰੀਕ ਤਲਵੰਡੀ	30/-
ਸਾਡਾ ਸਕੂਲ/ਅਮਰੀਕ ਤਲਵੰਡੀ	50/-
ਮਾਸੂਮ/ਨਵਰਾਹੀ ਘੁਗਿਆਣਵੀ	40/-
ਕਵਿਤਾ ਰਾਹੀਂ ਵਿਗਿਆਨ/ਪ੍ਰੋ. ਬਲਵਿੰਦਰ ਚਾਹਲ	50/-
ਸਾਡੇ ਅਧਿਆਪਕ/ਅਮਰੀਕ ਸਿੰਘ ਤਲਵੰਡੀ	30/-
ਚੰਗੇ ਬੱਚੇ /ਗੁਰਮੇਲ ਚਹਿਲ	50/-
ਗਿਆਨ ਸਾਗਰ ਰਮਾਇਣ / ਬਲਜਿੰਦਰ ਮਾਨ	60/-
ਗੁਰੂ ਸਹਿਬਾਨ ਤੇ ਕਥਾ ਕਹਾਣੀਆਂ / ਬਲਜਿੰਦਰ ਮਾਨ	80/-

■ ਨਾਵਲ

ਮਾਂ ਤੇ ਧਰਤੀ /ਡਾ. ਨਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ	100/-
ਪ੍ਰਿਜਮ	300/-
ਬੇ ਵਜ੍ਹਾ/ਸਿਕੰਦਰ ਝਨੇਰ	100/-
ਰਿਸ਼ਤਿਆਂ ਦੇ ਰੰਗ/ਇੰਦਰ ਸਿੰਘ ਖਾਮੋਸ਼	15/-
ਕਰਜ਼ਈ ਸੁਪਨੇ/ਇੰਦਰ ਸਿੰਘ ਖਾਮੋਸ਼	20/-
ਕੋਲਿਆਂ ਦੇ ਦਲਾਲ/ਕੌਰ ਚੰਦ ਰਾਹੀ	20/-
ਵਾ ਵਰੋਲੇ/ਬੀਰ ਇੰਦਰ ਸਿੰਘ ਢਿੱਲੋਂ	50/-
ਵਿੰਗ ਤੜਿੰਗੇ ਰਾਹ/ਪ੍ਰੋ. ਹਰਭਜਨ ਸਿੰਘ	40/-
ਕਾਤਿਲ ਕੌਣ (ਜਸੂਸੀ ਨਾਵਲ)/ਰਮਨਪਾਲ ਰਿਸ਼ੀ	20/-
ਇੱਕ ਸੀ ਸਰੀਫ਼/ਸਰਦੂਲ ਸਿੰਘ ਦਰਦ	20/-
...ਤੇ ਲਹੂ ਵਹਿੰਦਾ ਰਿੰਗ/ਡਾ. ਬਿੱਲੂ ਹਾਏਸਰ	30/-
ਮਰਜੀਵੜਾ/ਕਰਤਾਰ ਸਿੰਘ ਮਾਨ	150/-
ਗਲੀ ਨੰ: 4/ਬਿਕਰਮਜੀਤ ਨੂਰ	50/-
ਰਾਹੂਕੇਤੂ/ਬਾਬੂ ਸਿੰਘ ਬਰਾੜ	40/-
ਪਾਪੀ/ਬਿਕਰਮਜੀਤ ਨੂਰ	20/-
ਸਰਕਲ/ਗੁਰਪ੍ਰੀਤ ਸਿਹਜੀ	30/-
ਯਾਦਾਂ ਦਾ ਪੁਤਲਾ/ਧਰਮਿੰਦਰ ਬਾਵਾ	50/-
ਬਲਦੇ ਸ਼ਿਵਿਆਂ ਦਾ ਸੇਕ/ਪ੍ਰੋ. ਹਰਭਜਨ	100/-
ਕੌਣ ਜਿੱਤਿਆ/ਹਰਚੰਦ ਗਿੱਲ ਮਿਆਣੀ	30/-
ਪਿੱਪਲ ਵਾਲਾ ਮੋੜ/ਜੀਤ ਸਿੰਘ ਸੰਧੂ	40/-
ਜੱਟ ਦੀ ਜੂਨ/ਡਾ. ਰਾਜ ਕੁਮਾਰ ਗਰਗ	100/-
ਰੂਪ ਦੇ ਰੰਗ/ਬਾਬੂ ਸਿੰਘ ਬਰਾੜ	40/-
ਦਿਨ ਚੜ੍ਹਨ ਤੱਕ/ਜੀਤ ਸਿੰਘ ਸੰਧੂ	40/-
ਚਿਹਰੇ/ਮਹਿੰਦਰ ਪਾਲ ਸਿੰਘ ਧਾਲੀਵਾਲ	100/-
ਬਾਪੂ ਦਾ ਵਿਆਹ/ਸਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਸੁਹਿਰਦ	50/-
ਅਰਥੀਅਨ/ਰਾਜਨ ਸਿੰਘ ਸਿੰਧੂ	100/-
ਸੂਲੀ ਤੇ ਟੰਗੀ ਰੂਹ (ਨਾਵਲ)/ਸੁਖਮੰਦਰ ਸਿੰਘ ਸਿਤਾਰਾ	40/-

ਪੁਲਾੜ ਵੱਲੋਂ ਧਰਤੀ ਨੂੰ ਖ਼ਤਰੇ

ਮੂਲ ਲੇਖਕ : ਇਰਫ਼ਾਨ ਹਿਨੂਮਨ, ਅਨੁਵਾਦਕ : ਜਸਵੀਰ ਬੇਗਮਪੁਰੀ

ਬ੍ਰਹਿਮੰਡ ਹੁਣ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਨਹੀਂ ਰਿਹਾ ਕਿਉਂਕਿ ਉਥੇ ਬਹੁਤ ਜ਼ਿਆਦਾ ਮਾਤਰਾ ਵਿਚ ਉਪਗ੍ਰਹਿਆਂ ਅਤੇ ਰਾਕੇਟਾਂ ਦਾ ਕਬਾੜ ਚੱਕਰ ਕੱਟ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਅਨੁਮਾਨ ਲਗਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਸਮੇਂ ਧਰਤੀ ਦੇ ਆਲੇ-ਦੁਆਲੇ 10 ਸੈਟੀਮੀਟਰ ਤੋਂ ਵੱਡੀਆਂ ਲੱਖਾਂ ਚੀਜ਼ਾਂ ਚੱਕਰ ਕੱਟ ਰਹੀਆਂ ਹਨ, ਜੋ ਪਿਛਲੇ 53 ਸਾਲਾਂ ਵਿਚ ਉਥੇ ਜਮ੍ਹਾਂ ਹੋ ਰਹੀਆਂ ਹਨ। ਆਪਸੀ ਟੱਕਰ ਕਾਰਨ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਦਿਨ-ਦਿਨ ਵੱਧਦੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ। ਅਜਿਹੀਆਂ ਟੱਕਰਾਂ ਦਾ ਕੁੜਾ-ਕਰਕਟ ਪੁਲਾੜ-ਯਾਤਰੀਆਂ, ਉਪਗ੍ਰਹਿਆਂ, ਪੁਲਾੜੀ ਸਟੇਸ਼ਨਾਂ ਦੇ ਲਈ ਇਕ ਖਤਰਾ ਬਣਦਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਬੇਕਾਬੂ ਹੋ ਕੇ ਧਰਤੀ ਉਪਰ ਡਿੱਗਦੇ ਉਪਗ੍ਰਹਿ ਸਾਡੇ ਲਈ ਵੀ ਖਤਰਾ ਬਣ ਸਕਦੇ ਹਨ।

ਇਸ ਸਾਲ 'ਬ੍ਰਹਿਮੰਡ ਤੋਂ ਡਿੱਗਦਾ ਉਪਗ੍ਰਹਿ' ਅਰਥਾਤ ਅਮਰੀਕੀ ਪੁਲਾੜ ਏਜੈਂਸੀ ਨਾਸਾ ਦਾ ਵੀਹ ਸਾਲ ਪੁਰਾਣਾ ਇਕ ਬੱਸ ਦੇ ਆਕਾਰ ਦਾ ਮੌਸਮ ਉਪਗ੍ਰਹਿ 'ਅਪਰ ਐਟਮੋਸਫੀਅਰ ਰਿਸਰਚ ਸੈਟੇਲਾਈਟ' ਪੂਰੀ ਦੁਨੀਆਂ ਵਿਚ ਕਾਫੀ ਚਰਚਾ ਵਿਚ ਰਿਹਾ। ਇਸ ਡਿੱਗਦੇ ਉਪਗ੍ਰਹਿ ਬਾਰੇ ਲੋਕਾਂ ਵਿਚ ਕਾਫੀ ਰੋਮਾਂਚ ਅਤੇ ਡਰ ਬਣਿਆ ਰਿਹਾ ਕਿਉਂਕਿ ਵਿਗਿਆਨੀ ਇਸ ਉਪਗ੍ਰਹਿ ਦੇ ਧਰਤੀ ਉਪਰ ਡਿੱਗਣ ਦੇ ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਸਮੇਂ ਬਾਰੇ ਜਾਣਨ ਤੋਂ ਅਸਮਰੱਥ ਸਨ। ਹਾਲਾਂਕਿ ਇਹ ਬੇਕਾਬੂ ਉਪਗ੍ਰਹਿ 25 ਸਤੰਬਰ ਨੂੰ ਧਰਤੀ ਦੇ ਵਾਯੂਮੰਡਲ ਵਿਚ ਦਾਖਿਲ ਹੋਣ ਦੇ ਨਾਲ ਹੀ 26 ਟੁਕੜਿਆਂ ਵਿਚ ਵੰਡ ਹੋ ਗਿਆ। ਕੁਝ ਟੁਕੜੇ ਵਾਯੂਮੰਡਲ ਵਿਚ ਹੀ ਜਲ ਗਏ ਅਤੇ ਕੁਝ ਵੱਡੇ ਟੁਕੜੇ ਪੁਸ਼ਾਂਤ ਮਹਾਂਸਾਗਰ ਵਿੱਚ ਜਾ ਡਿੱਗੇ। ਬ੍ਰਹਿਮੰਡ ਵਿਚ ਮੌਜੂਦ ਅਜਿਹੇ ਮਨੁੱਖ ਦੁਆਰਾ ਬਣਾਏ ਗਏ ਉਪਗ੍ਰਹਿਆਂ ਦਾ ਕੰਟਰੋਲ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਹੋਣ ਦੇ ਬਾਅਦ ਆਮ ਲੋਕਾਂ ਅਤੇ ਵਿਗਿਆਨੀਆਂ ਵਿਚ ਹਮੇਸ਼ਾ ਡਰ ਦੇ ਖਿਆਲ ਗਿਆ ਹੈ। ਸਾਲ 1979 ਵਿਚ ਜਦੋਂ ਅਮਰੀਕੀ ਸਕਾਈ ਲੈਬ ਦੇ ਧਰਤੀ ਉਪਰ ਡਿੱਗਣ ਦੀ ਗੱਲ ਸਾਹਮਣੇ ਆਈ ਤਾਂ ਇਸ ਸਮਾਚਾਰ ਨੇ ਪੂਰੇ ਵਿਸ਼ਵ ਵਿਚ ਮਹੀਨਿਆਂ ਤਕ ਸੁਰਖੀਆਂ ਬਣੇਗੀ। ਇਸੇ ਦੌਰਾਨ 11 ਜੁਲਾਈ, 1979 ਨੂੰ ਸਕਾਈ ਲੈਬ ਨੂੰ ਪੱਛਮੀ ਆਸਟ੍ਰੇਲੀਆ ਅਤੇ ਦੱਖਣੀ ਹਿੰਦ ਮਹਾਂਸਾਗਰ ਵਿਚ ਸੁੱਟਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾ ਪੂਰੇ ਵਿਸ਼ਵ ਵਿਚ ਜਬਰਦਸਤ ਗਹਿਮਾ-ਗਹਿਮੀ ਬਣੀ ਰਹੀ ਸੀ। ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਸਾਲ 2000 ਵਿਚ 'ਕਾਂਪਟਨ ਗਾਮਾ-ਰੇ ਵੇਯਸ਼ਾਲਾ', 2001 ਵਿਚ ਰੂਸ ਦੇ 'ਮੀਰ ਪੁਲਾੜ ਸਟੇਸ਼ਨ', 2003 ਵਿਚ ਅਮਰੀਕਾ ਦੇ USA 193 ਸਪਾਈ ਉਪਗ੍ਰਹਿ 2007 ਵਿਚ ਚੀਨ ਦੇ 'ਮੌਸਮ ਉਪਗ੍ਰਹਿ' ਅਤੇ 2008 ਵਿਚ 'ਅਮਰੀਕੀ ਜਾਸੂਸੀ ਉਪਗ੍ਰਹਿ' ਨੇ ਜਦੋਂ ਆਪਣਾ ਨਿਯੰਤਰਨ ਗੁਆਇਆ ਤਾਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਨਸ਼ਟ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਦੁਨੀਆਂ ਵਿਚ ਚਰਚਾ ਦਾ ਵਿਸ਼ਾ ਬਣਿਆ।

ਬ੍ਰਹਿਮੰਡ ਵਿਚ ਟੱਕਰ -11 ਜਨਵਰੀ, 2007 ਵਿਚ ਚੀਨ ਦੁਆਰਾ ਬੇਕਾਰ ਹੋ ਚੁੱਕੇ ਇਕ ਮੌਸਮੀ ਉਪਗ੍ਰਹਿ FY-IC ਪੋਲਰ ਆਬਿਟਰ' ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਮਿਸਾਇਲ ਨਾਲ ਨਿਸ਼ਾਨਾ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਉਦੋਂ ਇਸ ਕਾਰਵਾਈ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਚੀਨ ਦੀ ਅੰਤਰਰਾਸ਼ਟਰੀ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਆਲੋਚਨਾ ਹੋਈ ਸੀ। ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਅਮਰੀਕਾ ਨੂੰ ਵੀ ਇਹ ਚਿੰਤਾ ਸਤਾਉਣਾ ਲੱਗੀ ਕਿ ਚੀਨ ਦੇ ਕੋਲ ਬ੍ਰਹਿਮੰਡ ਵਿਚ ਸਥਿਤ ਉਪਗ੍ਰਹਿ ਨਸ਼ਟ ਕਰਨ ਦੀ ਸਮਰੱਥਾ ਹੈ ਤਾਂ ਉਹ ਪਿੱਛੇ ਕਿਉਂ ਰਹਿਣ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਅਮਰੀਕਾ ਨੇ ਵੀ ਸਾਲ 2008 ਵਿਚ 'ਐਂਟੀ ਸੈਟੇਲਾਈਟ' ਪਰੀਖਣ ਕਰਕੇ ਆਪਣਾ ਦਮਖਮ ਦਿਖਾ ਦਿੱਤਾ। ਉਦੋਂ ਅਮਰੀਕਾ ਨੇ ਲੰਬੇ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਬੇਕਾਰ ਪਏ ਆਪਣੇ ਜਾਸੂਸੀ ਉਪਗ੍ਰਹਿ ਨੂੰ 21 ਫਰਵਰੀ, 2008 ਨੂੰ ਸਵੇਰੇ 3 : 26 ਵਜੇ ਧਰਤੀ ਤੋਂ 247 ਕਿਲੋਮੀਟਰ ਦੀ ਦੂਰੀ ਤੋਂ Sm-3 ਨਾਮਕ ਮਿਜਾਇਲ ਦਾਗ ਕੇ

ਪੁਸ਼ਾਂਤ ਮਹਾਂਸਾਗਰ ਵਿਚ ਉਸ ਸਮੇਂ ਨਸ਼ਟ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ, ਜਦੋਂ ਉਹ ਧਰਤੀ ਦੇ ਵਾਯੂਮੰਡਲ ਵਿਚ ਦਾਖਿਲ ਹੋਣ ਦੇ ਕਰੀਬ ਸੀ। ਮਿਜਾਇਲ ਦਾਗਣ ਦਾ ਮਕਸਦ ਉਪਗ੍ਰਹਿ ਦੇ ਜਹਿਰੀਲੇ ਤੇਲ ਵਾਲੇ ਟੈਂਕ ਨੂੰ ਪੁਲਾੜ ਵਿਚ ਨਸ਼ਟ ਕਰਨਾ ਸੀ।

ਇਸ ਉਪਗ੍ਰਹਿ ਨੂੰ ਦਸੰਬਰ, 2006 ਵਿਚ ਪੁਲਾੜ ਵਿਚ ਭੇਜਿਆ ਗਿਆ, ਪਰ ਇਹ ਆਪਣੇ ਸਹੀ ਸਥਾਨ ਤੇ ਪਹੁੰਚਣ ਦੇ ਕੁਝ ਘੰਟਿਆਂ ਬਾਅਦ ਹੀ ਇਸ ਨਾਲ ਸੰਪਰਕ ਟੁੱਟ ਗਿਆ। ਅਮਰੀਕਾ ਦਾ ਮਕਸਦ ਇਸ ਉਪਗ੍ਰਹਿ ਵਿਚ 'ਹਾਈਡ੍ਰੋਜਾਇਨ' ਨਾਮਕ ਜਹਿਰੀਲਾ ਤੇਲ ਤਬਾਹ ਕਰਨਾ ਸੀ। ਲੇਕਿਨ ਇਸ ਕਾਰਵਾਈ ਉਪਰ ਰੂਸ ਅਤੇ ਚੀਨ ਨੇ ਆਪਣੀ ਨਿਰਾਜ਼ਗੀ ਪ੍ਰਗਟ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਇਸ ਆਪਰੇਸ਼ਨ ਦੀ ਆੜ ਵਿਚ ਪੁਲਾੜੀ ਹਥਿਆਰਾਂ ਦਾ ਨਿਰੀਖਣ ਕਰਨਾ ਦੱਸਿਆ। ਪੁਲਾੜ ਵਿਗਿਆਨੀਆਂ ਨੇ ਇਸ ਅਮਰੀਕੀ ਅਭਿਆਨ ਦੀ ਇਹ ਕਹਿਕੇ ਆਲੋਚਨਾ ਕੀਤੀ ਸੀ ਕਿ ਉਪਗ੍ਰਹਿ ਦੇ ਕਿਸੇ ਹਿੱਸੇ ਦੁਆਰਾ ਧਰਤੀ ਉਪਰ ਕਿਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਨੁਕਸਾਨ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਬਹੁਤ ਘੱਟ ਸੀ। ਪਰ ਅਮਰੀਕਾ ਨੇ ਇਸ ਆਰੋਪ ਨੂੰ ਖਾਰਿਜ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਸਨੇ ਇਹ ਕਾਰਵਾਈ ਇਸ ਗੱਲ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿਚ ਰੱਖ ਕੇ ਕੀਤੀ ਗਈ ਕਿ ਇਹ ਵਿਰੋਧੀ ਦੇਸ਼ਾਂ ਦੇ ਹੱਥ ਲੱਗ ਸਕਦਾ ਸੀ। ਜੋ ਵੀ ਹੋਵੇ, ਬ੍ਰਹਿਮੰਡ ਜਾਂ ਪੁਲਾੜ ਵਿਚ ਅਜਿਹੀ ਟੱਕਰ ਨਾਲ ਉਪਗ੍ਰਹਿ ਅਣਗਿਣਤ ਟੁਕੜਿਆਂ ਵਿਚ ਤਬਦੀਲ ਹੋਇਆ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਅੱਜ ਵੀ ਉਹ ਟੁਕੜੇ ਆਪਸ ਵਿਚ ਟੱਕਰਾ ਕੇ ਹੋਰ ਛੋਟੇ ਟੁਕੜਿਆਂ ਵਿਚ ਵੰਡ ਰਹੇ ਹੋਣਗੇ। ਬੇਸ਼ਕ, ਅਜਿਹੀ ਟੱਕਰ ਬ੍ਰਹਿਮੰਡ ਵਿਚ ਕੂੜੇ ਦੇ ਅੰਬਾਰ ਲਗਾਉਣ ਲਈ ਕਾਫੀ ਹੈ।

ਬ੍ਰਹਿਮੰਡ ਵਿਚ ਕਬਾੜ - 'ਨਾਸਾ' ਦੇ ਵਿਗਿਆਨੀ 'ਡੋਨ ਕੇਸਲਰ' ਦੁਆਰਾ ਸੰਨ 1978 ਵਿਚ ਕੀਤੀ ਗਈ ਭਵਿੱਖਬਾਣੀ ਹੁਣ ਵਿਗਿਆਨੀਆਂ ਦੀ ਸਮਝ ਵਿਚ ਆ ਰਹੀ ਹੈ। ਉਸਨੇ ਕਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ਇਕ ਦਿਨ ਧਰਤੀ ਦੀ ਜਮਾਤ ਵਿਚ ਬੇਕਾਰ ਵਸਤੂਆਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਇਨੀ ਵੱਧ ਜਾਵੇਗੀ ਕਿ ਉਹ ਆਪਸ ਵਿਚ ਟੱਕਰਾ ਕੇ ਬਹੁਤ ਜ਼ਿਆਦਾ ਕਬਾੜ ਪੈਦਾ ਕਰਨਗੀਆਂ। ਇਸ ਕਬਾੜ ਦਾ ਆਪਸ ਵਿਚ ਟੱਕਰਾਉਣ ਦੇ ਨਾਲ, ਜੀਵਿਤ ਉਪਗ੍ਰਹਿਆਂ ਨਾਲ ਵੀ ਟੱਕਰਾਉਣ ਦਾ ਖਤਰਾ ਬਣਿਆ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ। ਅੱਜ ਬ੍ਰਹਿਮੰਡ ਵਿਚ ਵਧਦਾ ਕਬਾੜ ਵਿਗਿਆਨੀਆਂ ਲਈ ਸਿਰਦਰਦ ਬਣ ਗਿਆ ਹੈ। ਪਿਛਲੇ ਸਾਲ ਜੂਨ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਅਗਿਆਤ ਵਸਤੂ ਅੰਤਰ-ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਪੁਲਾੜ ਸਟੇਸ਼ਨ ਦੇ 335 ਮੀਟਰ ਨੇੜੇ ਪਹੁੰਚ ਗਈ ਸੀ। ਬ੍ਰਿਟੇਨ ਦੇ ਇਕ ਵਿਗਿਆਨੀ ਰਿਚਰਡ ਕ੍ਰਾਉਡਰ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਧਰਤੀ ਤੋਂ 22,300 ਮੀਲ ਉਪਰ ਦੀ ਭੂ-ਸਥੀਤਕੀ ਸਥਾਨ ਵਿਚ ਘੁੰਮ ਰਹੇ ਉਪਗ੍ਰਹਿਆਂ ਦੇ ਤਬਾਹ ਹੋਣ ਦੇ ਕਾਰਨ ਪੈਦਾ ਪੁਲਾੜੀ ਕਬਾੜ ਦਾ ਸਫਾਇਆ ਨਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਤਾਂ ਕਦੇ ਵੀ ਦੁਨੀਆਂ ਦੀ ਸੰਚਾਰ ਵਿਵਸਥਾ ਖਤਰੇ ਵਿਚ ਪੈ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਸਥਾਨ ਵਿਚ ਕਬਾੜ ਹੀ ਨਹੀਂ ਬਲਕਿ, ਸੰਚਾਰ ਉਪਗ੍ਰਹਿਆਂ ਦੀ ਇਨੀ ਭੀੜ ਹੋ ਗਈ ਹੈ ਜੋ ਕਿਸੇ ਮਹਾਂਨਗਰ ਦੀ ਭੀੜ-ਭਰੀ ਸੜਕ ਦਾ ਅਭਾਵ ਦਿੰਦੀ ਹੈ। ਕਿਉਂਕਿ ਸੰਚਾਰ ਉਪਗ੍ਰਹਿਆਂ ਨੂੰ ਇਸੇ ਸਥਾਨ ਤੇ ਰੱਖ ਕੇ ਧਰਤੀ ਉਪਰ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਸੰਕੇਤਾਂ ਨੂੰ ਆਸਾਨੀ ਨਾਲ ਪਕੜਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤੇ ਜਾ ਸਕਦੇ ਹਨ, ਇਸ ਲਈ ਇਸ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਕਿ ਆਉਣ ਵਾਲੇ ਸਮੇਂ ਵਿਚ ਇਹ ਸਥਾਨ ਨਕਲੀ ਉਪਗ੍ਰਹਿਆਂ ਨਾਲ ਇਸ ਹੱਦ ਤਕ ਭਰ ਜਾਵੇਗੀ ਕਿ ਇਸ ਵਿਚ ਨਵੇਂ ਉਪਗ੍ਰਹਿਆਂ ਲਈ ਜਗ੍ਹਾ ਨਹੀਂ ਬਚੇਗੀ। ਜੇਕਰ ਮੌਜੂਦਾ ਉਪਗ੍ਰਹਿਆਂ ਤੋਂ ਕੰਮ ਲੈਣਾ ਬੰਦ ਵੀ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਵੀ ਉਹ ਸਾਲਾਂ ਤਕ ਉਸੇ ਸਥਾਨ ਵਿਚ ਬਣੇ ਰਹਿਣਗੇ।

ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡਾ ਖਤਰਾ ਤਾਂ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਕੰਮ ਲੈਣਾ ਬੰਦ ਵੀ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਵੀ ਉਸੇ ਸਥਾਨ ਵਿਚ ਚੱਕਰ ਕੱਟ ਰਹੇ ਉਪਗ੍ਰਹਿਆਂ ਦੀਆਂ ਬੈਟਰੀਆਂ ਅਤੇ ਤੇਲ ਟੈਂਕਾਂ ਵਿਚ ਵਿਸਫੋਟ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਜਿਸ ਨਾਲ ਬ੍ਰਹਿਮੰਡ ਵਿਚ ਅਜਿਹੇ ਛੋਟੇ ਕਣ ਉਪਜ ਸਕਦੇ ਹਨ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਪ੍ਰੋਏ ਵਰਗਾ ਅਭਾਵ ਹੋਵੇਗਾ। ਅਜਿਹਾ ਹੋਣ ਤੇ ਕੰਮ ਕਰ ਰਹੇ ਦੂਜੇ ਸਾਰੇ ਉਪਗ੍ਰਹਿਆਂ ਦਾ ਕੰਮਕਾਜ ਠੱਪ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਇਸ ਸਥਾਨ ਵਿਚ ਮੌਜੂਦ ਕਬਾੜ ਅਤੇ ਉਪਗ੍ਰਹਿਆਂ ਦੇ ਚੱਕਰ ਕੱਟਣ ਦੀ ਗਤੀ ਇੰਨੀ ਜ਼ਿਆਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਥੇ ਕੋਈ ਵੀ ਦੋ ਪਿੰਡ ਅਤੇ ਉਪਗ੍ਰਹਿ ਟਕਰਾ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਅਜਿਹੀ ਟੱਕਰ ਬਹੁਤ ਵਿਨਾਸ਼ਕਾਰੀ ਨਤੀਜੇ ਦੇ ਸਕਦੀ ਹੈ।

ਇਸਦਾ ਅੰਦਾਜ਼ਾ ਇਸ ਤੱਥ ਨਾਲ ਲਗਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਬ੍ਰਹਿਮੰਡ ਵਿਚ ਦਸ ਕਿ. ਮੀ. ਪ੍ਰਤੀ ਸੈਕਿੰਡ ਅਰਥਾਤ 22,300 ਮੀਲ ਪ੍ਰਤੀ ਘੰਟੇ ਨਾਲ ਚੱਕਰ ਕੱਟ ਰਹੇ ਇਕ ਸਿੱਕੇ ਦੀ ਦੂਜੇ ਸਿੱਕੇ ਨਾਲ ਟੱਕਰ ਹੋਣ 'ਤੇ ਉਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹੀ ਅਸਰ ਹੋਵੇਗਾ ਜਿਵੇਂ ਧਰਤੀ ਉਪਰ ਸੌ ਕਿ. ਮੀ. ਦੀ ਰਫਤਾਰ ਨਾਲ ਚਲ ਰਹੀਆਂ ਦੋ ਬੱਸਾਂ ਦੀ ਟੱਕਰ ਨਾਲ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਸਮੱਸਿਆ ਦੀ ਗੰਭੀਰਤਾ ਨੂੰ ਦੇਖਦੇ ਹੋਏ 'ਇੰਟਰ ਏਜੰਸੀ ਡੈਬਰੀਜ਼ ਕੋ ਆਰਡੀਨੇਸ਼ਨ' ਗਰੁੱਪ ਨੇ ਸੰਯੁਕਤ ਰਾਸ਼ਟਰ ਨੂੰ ਗੁਹਾਰ ਲਗਾਈ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਦੁਨੀਆਂ ਭਰ ਦੀਆਂ ਉਪਗ੍ਰਹਿ ਪਰੀਖਣ ਏਜੰਸੀਆਂ ਨੂੰ ਇਸਦੀ ਚੇਤਾਵਨੀ ਦੇਣ ਕਿ ਉਹ ਆਪਣੇ ਉਪਗ੍ਰਹਿਆਂ ਨੂੰ ਭੂ-ਸਥਿਤਿਕੀ ਸਥਾਨ ਤੋਂ ਘੱਟ ਤੋਂ ਘੱਟ 155 ਮੀਲ ਦੂਰ ਰੱਖਣ ਨਹੀਂ ਤਾਂ ਇਸਦੇ ਵਿਨਾਸ਼ਕਾਰੀ ਨਤੀਜੇ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ।

1957 ਵਿਚ ਬ੍ਰਹਿਮੰਡ ਵਿਚ ਭੇਜੇ ਗਏ ਪਹਿਲੇ ਨਕਲੀ ਉਪਗ੍ਰਹਿ 'ਸਪੂਤਨਿਕ-1' ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਹਜ਼ਾਰਾਂ ਸਪੇਸ ਪੁੱਥ, ਉਪਗ੍ਰਹਿ ਅਤੇ ਟੈਲੀਸਕੋਪ ਬ੍ਰਹਿਮੰਡ ਵਿਚ ਭੇਜੇ ਗਏ ਹਨ। ਇਸ ਲਈ ਜਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਧਰਤੀ ਦੇ ਕੁਝ ਪਰਬਤਾਂ ਉਪਰ ਜ਼ਿਆਦਾ ਪਰਬਤ-ਯਾਤਰਾ ਕਰਨ ਨਾਲ ਤਰ੍ਹਾਂ-ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਕੂੜੇ-ਕਰਕਟ ਦੇ ਅੰਬਾਰ ਲੱਗੇ ਹਨ, ਉਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਧਰਤੀ ਦੇ ਉਪਰ ਆਸਮਾਨ ਵਿਚ ਕਬਾੜ ਦੀ ਇਕ ਚਾਦਰ ਫੈਲ ਗਈ ਹੈ। ਤਾਜ਼ਾ ਸਰਵੇ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਕਬਾੜ ਦੇ ਦਸ ਲੱਖ ਤੋਂ ਜ਼ਿਆਦਾ ਟੁਕੜੇ ਧਰਤੀ ਦੀ ਉਪਰਲੀ ਸਤ੍ਹਾ ਵਿਚ ਪਰਿਕਰਮਾ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚੋਂ ਕਰੀਬ 70,000 ਟੁਕੜੇ ਅਜਿਹੇ ਹਨ, ਜੋ ਡਾਕ-ਟਿਕਟ ਦੇ ਆਕਾਰ ਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਧਰਤੀ ਤੋਂ 850-1000 ਕਿ. ਮੀ. ਉਪਰ ਸਥਿਤ ਹਨ। ਚਿੰਤਾ ਦੀ ਗੱਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਕਬਾੜ ਮੰਨੀ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਟੁਕੜਿਆਂ ਵਿਚ ਆਪਸੀ ਟੱਕਰ ਅਤੇ ਵਿਸਫੋਟ ਹੁੰਦੇ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਵੱਡੇ ਟੁਕੜੇ ਛੋਟੇ ਟੁਕੜਿਆਂ ਵਿਚ ਤਬਦੀਲ ਹੋ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਕਰਕੇ ਕਬਾੜ ਦੀ ਸੰਖਿਆਤਮਕ ਮਾਤਰਾ ਵਿਚ ਹੋਰ ਵਾਧਾ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਹੁਣ ਤੱਕ ਅਜਿਹੇ ਕਬਾੜ ਨਾਲ 124 ਅਜਿਹੀ ਟੱਕਰਾਂ ਦਾ ਪਤਾ ਲਗਾਇਆ ਜਾ ਚੁੱਕਾ ਹੈ। ਧਰਤੀ ਤੋਂ 2000 ਕਿ. ਮੀ. ਉਪਰ ਬ੍ਰਹਿਮੰਡ ਵਿਚ ਇਹ ਕਬਾੜ ਤਕਰੀਬਨ 36,000 ਕਿ. ਮੀ. ਦੀ ਰਫਤਾਰ ਨਾਲ ਚੱਕਰ ਕੱਟ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਇਸ ਰਫਤਾਰ ਉੱਤੇ ਇਕ ਮਿ. ਮੀ. ਦਾ ਟੁਕੜਾ ਵੀ 0.22 ਕੈਲੀਬਰ ਦੀ ਰਾਈਫਲ ਦੀ ਗੋਲੀ ਦੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕੰਮ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਆਕਾਰ ਦਾ ਕਬਾੜ ਉਪਗ੍ਰਹਿਆਂ ਨੂੰ ਭਾਵੇਂ ਵੱਡੀ ਚੋਟ ਨਾ ਪਹੁੰਚਾਏ, ਲੇਕਿਨ ਇਹ ਮਿਸ਼ਨਾਂ ਦੇ ਰਸਤੇ ਵਿਚ ਅੜਿੱਕਾ ਜਰੂਰ ਬਣ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਪਰ ਟੈਨਿਸ ਦੀ ਗੇਂਦ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਦੀ ਧਾਤੂ ਦਾ ਕੋਈ ਟੁਕੜਾ ਟਕਰਾਉਣ ਨਾਲ ਡਾਈਨਾਮਾਈਟ ਦੀ 25 ਫੁੱਟਾਂ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਸ਼ਕਤੀ ਦਾ ਵਿਸਫੋਟ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਛੋਟੇ ਆਕਾਰ ਦਾ ਟੁਕੜਾ ਵੀ ਉਪਗ੍ਰਹਿਆਂ ਲਈ ਖਤਰਾ ਬਣ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਵਿਗਿਆਨੀਆਂ ਅਨੁਸਾਰ, 500 ਕਿ. ਮੀ. ਦੀ ਦੂਰੀ 'ਤੇ ਬ੍ਰਹਿਮੰਡ ਵਿਚ ਪਿਆ ਇਕ ਟੁਕੜਾ ਲਗਪਗ ਇਕ ਸਾਲ ਤਕ ਪਿਆ ਰਹਿ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਫਿਰ ਉਸਦੇ ਸਥਾਨ ਵਿਚ ਪਰਿਵਰਤਨ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਇਹੀ ਟੁਕੜਾ ਜੇਕਰ 800 ਕਿ. ਮੀ. ਦੀ ਜਗ੍ਹਾ ਵਿਚ ਹੋਵੇ ਤਾਂ 30 ਸਾਲਾਂ ਤਕ ਅਤੇ 1200 ਕਿ. ਮੀ. ਦੀ ਜਗ੍ਹਾ ਵਿਚ ਹੋਵੇ ਤਾਂ 300 ਸਾਲਾਂ

ਤਕ ਪਿਆ ਰਹਿ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਮਨੁੱਖ ਦੁਆਰਾ ਬਣਾਏ ਗਏ ਅਜਿਹੇ ਹਜ਼ਾਰਾਂ ਅਵਸ਼ੇਸ਼ ਇਨ੍ਹਾਂ ਜਗ੍ਹਾਵਾਂ ਵਿਚ ਚੱਕਰ ਲਗਾ ਰਹੇ ਹਨ। ਵਿਗਿਆਨੀ ਮੰਨਦੇ ਹਨ ਕਿ ਇਸ ਬ੍ਰਹਿਮੰਡੀ ਮਲਬੇ ਨਾਲ ਵਧਦੇ ਪ੍ਰਦੂਸ਼ਣ ਨਾਲ ਰਾਸ਼ੀ ਚੱਕਰ ਦੇ 100 ਤੋਂ ਵੱਧ ਤਾਰੇ ਦਿਖਣੇ ਬੰਦ ਹੋ ਗਏ ਹਨ ਅਤੇ ਇਹ ਸਮੱਸਿਆ ਦਿਨ-ਪ੍ਰਤੀਦਿਨ ਵੱਧਦੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।

ਬ੍ਰਹਿਮੰਡੀ ਕੂੜੇ ਦਾ ਹੱਲ - 1999 ਵਿਚ ਨਾਸਾ ਨੇ ਇਕ ਸੋਧ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਮੁਲਾਂਕਣ ਕੀਤਾ ਸੀ ਕਿ ਮਨੁੱਖ ਨੇ ਧਰਤੀ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਜਿਹੜਾ ਕੂੜਾ-ਕਰਕਟ ਸੁੱਟਿਆ ਹੈ, ਉਹ ਲਗਪਗ 10.82 ਲੱਖ ਕਿਲੋਗ੍ਰਾਮ ਹੈ। ਇਸ ਵਿਚ ਪੂਰੇ ਕੇਤੂਆਂ ਅਤੇ ਛੋਟੇ ਗ੍ਰਹਿਆਂ ਦੇ ਜ਼ਰੀਏ ਫੈਲੇ ਕੂੜੇ ਨੂੰ ਜੋੜ ਲਿਆ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਸਾਨੂੰ ਧਰਤੀ ਦੇ ਚਾਰੇ ਪਾਸੇ ਇਕ ਭੀੜ-ਭਰੀ ਅਤੇ ਖਤਰਨਾਕ ਰਿਗ ਰੋਡ ਦੇ ਦਰਸ਼ਨ ਹੋਣਗੇ। ਬਹੁਤ ਜ਼ਿਆਦਾ ਗਤੀ ਨਾਲ ਚੱਕਰ ਕੱਟ ਰਹੀਆਂ ਇਹ ਵਸਤੂਆਂ ਖੁੱਲ੍ਹੀ ਪੁਲਾੜ ਵਿਚ ਘੁੰਮਣ ਵਾਲੇ ਪੁਲਾੜ-ਯਾਤਰੀਆਂ ਦੇ ਲਈ ਬਹੁਤ ਵੱਡਾ ਖਤਰਾ ਹਨ। ਇਕ ਸ਼ੋਧਕਰਤਾ ਕੋਲਡ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ ਕਈ ਵਿਗਿਆਨੀ ਬ੍ਰਹਿਮੰਡ ਵਿਚੋਂ ਕੂੜਾ ਸਮੇਟਣ ਦੇ ਤਰੀਕੇ ਦੱਸਦੇ ਰਹੇ ਹਨ, ਪਰ ਇਹ ਤਰੀਕੇ ਇਕ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਕਥਾ-ਕਹਾਣੀ ਵਰਗੇ ਹਨ, ਇਸ ਸਮੱਸਿਆ ਦਾ ਕੋਈ ਹੱਲ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਕ ਵਿਗਿਆਨੀ ਅਨੁਸਾਰ, ਸਪੇਸ ਟੀਬਰ ਜਾਂ ਆਯਾਨ ਇੰਜਨ ਦੀ ਮਦਦ ਨਾਲ ਕੂੜਾ ਸਮੇਟਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਪਰ ਇਨ੍ਹਾਂ ਤਰੀਕਿਆਂ ਦਾ ਪਯੋਗ ਮੁਸ਼ਕਿਲ ਹੈ। ਇਹ ਤਾਂ ਬਹੁਤ ਮਹਿੰਗੇ ਤਰੀਕੇ ਹਨ ਜਾਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਉਪਰ ਅਮਲ ਕਰਨਾ ਫਿਲਹਾਲ ਵਿਗਿਆਨ ਦੇ ਲਈ ਮੁਸ਼ਕਿਲ ਹੈ। ਵਿਗਿਆਨੀਆਂ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ ਬ੍ਰਹਿਮੰਡ ਤੋਂ ਕੂੜਾ ਸਮੇਟਣ ਨਾਲ ਇਹ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸਕ੍ਰਿਆ ਉਪਗ੍ਰਹਿਆਂ ਨੂੰ ਵੀ ਕੂੜਾ ਸਮਝ ਕੇ ਸਮੇਟ ਲਿਆ ਜਾਵੇ, ਫਿਰ ਤਾਂ ਭਾਰੀ ਗੜਬੜ ਹੋ ਜਾਵੇਗੀ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਕਬਾੜ ਇੰਨੀ ਰਫਤਾਰ ਨਾਲ ਘੁੰਮ ਰਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਉਸਨੂੰ ਫੜਨਾ ਸੌਖਾ ਨਹੀਂ। ਸਕ੍ਰਿਆ ਲੇਜ਼ਰ ਦੁਆਰਾ ਬੇਕਾਰ ਚੀਜ਼ਾਂ ਨੂੰ ਬ੍ਰਹਿਮੰਡ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਕਰਨ ਦਾ ਉਪਾਅ ਵੀ ਸ਼ੋਧਕਰਤਾਵਾਂ ਦੀ ਨਜ਼ਰ ਵਿਚ ਕੋਰੀ ਕਲਪਨਾ ਹੈ। ਸ਼ੋਧਕਰਤਾਵਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਨਵੇਂ ਬਣਨ ਵਾਲੇ ਪੁਲਾੜੀ ਵਾਹਨਾਂ ਨੂੰ ਅਜਿਹਾ ਬਣਾਉਣਾ ਪਵੇਗਾ ਕਿ ਉਹ ਬੇਕਾਰ ਹੋਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਧਰਤੀ ਉਪਰ ਪਰਤ ਆਉਣਾ।

ਬ੍ਰਹਿਮੰਡ ਵਿਗਿਆਨੀ ਜਿਰੋਮ ਪਿਯਰਸਨ ਅਨੁਸਾਰ ਆਪਸ ਵਿਚ ਬੰਨ੍ਹੇ ਹੋਏ ਉਪਗ੍ਰਹਿਆਂ ਦੇ ਨਾਲ ਬ੍ਰਹਿਮੰਡ ਦੀ ਸਫਾਈ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਆਉਣ ਵਾਲੇ 10-12 ਸਾਲਾਂ ਵਿਚ 'ਇਲੈਕਟ੍ਰੋਡਾਇਨਾਮਿਕ ਡੇਬਰਿਸ ਏਲੀਮੀਨੇਟਰ' ਨਾਮਕ ਉਪਗ੍ਰਹਿ ਬ੍ਰਹਿਮੰਡ ਦੇ ਕਬਾੜ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਜਾਲ ਵਿਚ ਇਕੱਠਾ ਕਰਕੇ, ਜੀਵਿਤ ਉਪਗ੍ਰਹਿ ਤੋਂ ਦੂਰ ਕਰ ਦੇਵੇਗਾ। ਜੇਕਰ ਇਕ ਤਰੀਕਾ ਸਫਲ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਆਉਣ ਵਾਲੇ ਸਮੇਂ ਵਿਚ ਵਿਗਿਆਨੀਆਂ ਨੂੰ ਵੱਡੀ ਰਾਹਤ ਮਿਲਣ ਦੀ ਉਮੀਦ ਹੈ। ਸੰਯੁਕਤ ਰਾਸ਼ਟਰ ਨੇ ਇਸ ਵਿਸ਼ੇ ਉੱਤੇ ਇਕ ਰੂਪ-ਰੇਖਾ ਤਿਆਰ ਕੀਤੀ ਹੈ ਕਿ ਇਕ ਅਜਿਹਾ ਉਪਗ੍ਰਹਿ ਬਣਾਇਆ ਜਾਵੇ ਜਿਹੜਾ ਕਬਾੜ ਨੂੰ ਬ੍ਰਹਿਮੰਡ ਵਿਚ ਇਕ ਸਥਾਨ ਤੇ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕਰਕੇ ਉਸਨੂੰ ਧਰਤੀ ਵੱਲ ਸੁੱਟ ਦੇਵੇ। ਇਹ ਕਬਾੜ ਜਾਂ ਤਾਂ ਵਾਯੂਮੰਡਲ ਵਿਚ ਦਾਖਿਲ ਹੁੰਦੇ ਸਮੇਂ ਜਲਕੇ ਤਬਾਹ ਹੋ ਜਾਣਗੇ ਜਾਂ ਫਿਰ ਇਹਨਾਂ ਨੂੰ ਅਜਿਹੀ ਦਿਸ਼ਾ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ ਕਿ ਉਹ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਨੁਕਸਾਨ ਪਹੁੰਚਾਏ ਸਮੁੰਦਰ ਵਿਚ ਸਮਾ ਜਾਵੇ।

2001 ਵਿਚ ਕੋਲੰਬੀਆਂ ਤਾਸਦੀ ਦਾ ਕਾਰਣ ਜੋ ਵੀ ਰਿਹਾ ਹੋਵੇ, ਪਰ ਇਸ ਦੁਰਘਟਨਾ ਸਮੇਂ ਇਕ ਵਿਚਾਰ ਇਹ ਵੀ ਉਠਿਆ ਸੀ ਕਿ ਬ੍ਰਹਿਮੰਡ ਵਿਚ ਫੈਲਿਆ ਕਚਰਾ ਹੀ ਕੋਲੰਬੀਆ ਦੀ ਦੁਰਘਟਨਾ ਦਾ ਕਾਰਨ ਸੀ, ਜਿਸ ਵਿਚ ਕਲਪਨਾ ਚਾਵਲਾ ਸਮੇਤ 7 ਪ੍ਰਤਿਭਾਸ਼ਾਲੀ ਵਿਗਿਆਨੀਆਂ ਦੀ ਮੌਤ ਹੋ ਗਈ ਸੀ। ਸਾਨੂੰ ਇਸ ਤਾਸਦੀ ਤੋਂ ਇਹ ਸਬਕ ਲੈਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਧਰਤੀ ਦੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਬ੍ਰਹਿਮੰਡ ਨੂੰ ਵੀ ਕੂੜਾ-ਘਰ ਨਾ ਬਣਾਓ, ਨਹੀਂ ਤਾਂ ਭਵਿੱਖ ਵਿਚ ਇਸਦੇ ਨਤੀਜੇ ਕਾਫ਼ੀ ਗੰਭੀਰ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ।

ਬਿਜਨੱਰ ਦੀ ਅੱਗ ਦਾ ਰਹੱਸ

ਪੱਚੀ ਜੂਨ ਦੇ ਹਜ਼ਾਰ ਬਾਰਾਂ ਦੀ ਦੁਪਹਿਰ ਦੇ ਦੋ ਵੱਜੇ ਸਨ ਕਿ ਮੈਨੂੰ ਪੀ ਸੈਵਨ ਚੈਨਲ ਦੇ ਪ੍ਰਭਾਤ ਪਾਂਡੇ ਦਾ ਫੋਨ ਆ ਗਿਆ ਕਹਿਣ ਲੱਗਿਆ ਤੁਸੀਂ ਤੁਰੰਤ ਦਿੱਲੀ ਪੁੱਜੋ ਯੂਪੀ ਦੇ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਹੈਡਕੁਆਟਰ ਬਿਜਨੱਰ ਤੋਂ ਸੱਠ ਕਿਲੋਮੀਟਰ ਦੀ ਦੂਰੀ 'ਤੇ ਨਜ਼ੀਬਾਵਾਦ ਤਹਿਸੀਲ ਦੇ ਇਕ ਪਿੰਡ ਕਰੋਲੀ ਦੇ ਇਕ ਘਰ ਵਿਚ ਪਿਛਲੇ ਡੇਢ ਸਾਲ ਤੋਂ ਰਹੱਸਮਈ ਢੰਗ ਨਾਲ ਅੱਗਾਂ ਲੱਗ ਰਹੀਆਂ ਹਨ।" ਮੈਂ ਉਸਨੂੰ ਫੋਨ 'ਤੇ ਹੀ ਗਾਂ ਕਰ ਦਿੱਤੀ।

ਜੰਮੂ ਦੀ ਤਰਕਸ਼ੀਲ ਸਭਾ ਦੇ ਸੰਸਥਾਪਕ ਸੁਖਵੀਰ ਰੈਣਾ ਨੂੰ ਵੀ ਜਾਣ ਲਈ ਤਿਆਰ ਕਰ ਲਿਆ। ਦੂਸਰੇ ਦਿਨ ਸਵੇਰੇ ਅੱਠ ਵਜੇ ਹੀ ਅਸੀਂ ਸੁਖਵੀਰ ਦੀ ਕਾਰ ਵਿਚ ਦਿੱਲੀ ਲਈ ਰਵਾਨਾ ਹੋ ਪਏ। ਲਗਭਗ ਇਕ ਵਜੇ ਅਸੀਂ ਆਪਣੀ ਕਾਰ ਇਕ ਪਾਰਕਿੰਗ ਵਿਚ ਖੜ੍ਹਾ ਦਿੱਤੀ ਕਿਉਂਕਿ ਇਕ ਹੋਰ ਪਰਿਵਾਰ ਵੀ ਆਪਣੇ ਘਰ ਵਿਚ ਵਾਪਰ ਰਹੀਆਂ ਘਟਨਾਵਾਂ ਤੋਂ ਬਹੁਤ ਦੁਖੀ ਸੀ। ਉਸ ਪਰਿਵਾਰ ਦਾ ਮੁਖੀ ਸਾਨੂੰ ਲੈਣ ਲਈ ਆਇਆ ਹੋਇਆ ਸੀ। ਇਕ ਦੋ ਘੰਟੇ ਦੀ ਪੁੱਛ ਪੜਤਾਲ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਅਸੀਂ ਇਸ ਘਰ ਵਿਚੋਂ ਪੈਸੇ ਗੁੰਮ ਹੋਣ ਦਾ ਮਸਲਾ ਸਦਾ ਲਈ ਹੱਲ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਚੈਨਲ ਵਾਲਿਆਂ ਦੀ ਗੱਡੀ ਸਾਨੂੰ ਲੈਣ ਲਈ ਇਸ ਘਰ ਪੁੱਜ ਚੁੱਕੀ ਸੀ। ਇਸ ਲਈ ਅਸੀਂ ਸ਼ਾਮੀ ਪੰਜ ਵਜੇ ਸਬੰਧਿਤ ਚੈਨਲ 'ਤੇ ਪੁੱਜ ਗਏ। ਚੈਨਲ ਦੇ ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਮੇਰੇ ਮਿੱਤਰ ਹਨ। ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਹੀ ਮੈਨੂੰ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸਦਵਾਇਆ ਸੀ। ਪੰਜਾਬ ਨਾਲ ਸਬੰਧਿਤ ਹੋਣ ਕਾਰਨ ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਤਰਕਸ਼ੀਲਾਂ ਦੀਆਂ ਬਹੁਤ ਸਾਰੀਆਂ ਕਿਤਾਬਾਂ ਪੜ੍ਹੀਆਂ ਸਨ ਤੇ ਉਹ ਜਾਣਦੇ ਸਨ ਅਜਿਹੇ ਕੇਸਾਂ ਨੂੰ ਹੱਲ ਕਰ ਦੇਣਾ ਤਰਕਸ਼ੀਲਾਂ ਲਈ ਖੱਬੇ ਹੱਥ ਦੀ ਖੇਡ ਹੈ। ਦੂਸਰੇ ਦਿਨ ਸਵੇਰੇ ਛੇ ਵਜੇ ਹੀ ਕਾਰ ਸਾਨੂੰ ਗੈਸਟ ਹਾਊਸ ਤੋਂ ਸਟੂਡੀਓ ਲੈ ਆਈ। ਚੈਨਲ ਵਾਲਿਆਂ ਨੇ ਇਕ ਬਸ ਤੇ ਤਿੰਨ ਕਾਰਾਂ ਵਿਚ ਇਕ ਵੱਡਾ ਕਾਫਲਾ ਇਸ ਰਹੱਸਮਈ ਅੱਗ ਦੇ ਭੇਦ ਨੂੰ ਸੁਲਝਾਉਣ 'ਤੇ ਫਿਲਮਾਉਣ ਲਈ ਰਵਾਨਾ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਦਿੱਲੀ ਗਾਜ਼ੀਆਵਾਦ ਮੇਰਠ ਹੁੰਦੇ ਹੋਏ ਅਸੀਂ ਬਿਨਜੌਰ ਪੁੱਜ ਗਏ। ਮੇਰਠ ਤੋਂ ਹੀ ਅਸੀਂ ਦੀਪਕ ਸ਼ਰਮਾ ਤੇ ਰਾਮ ਬਾਬੂ ਗੁਪਤਾ ਜੀ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਨਾਲ ਲੈ ਲਿਆ। ਦੀਪਕ ਸ਼ਰਮਾ ਜੀ ਵਿਗਿਆਨ ਨੂੰ ਆਮ ਲੋਕਾਂ ਵਿਚ ਹਰਮਨ ਪਿਆਰਾ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਸਰਗਰਮ ਹਨ। ਰਾਮ ਬਾਬੂ ਗੁਪਤਾ ਜੀ ਚੈਨਲ ਦੇ ਹੀ ਰਿਪੋਰਟਰ ਹਨ। ਲਗਭਗ ਸਾਢੇ ਦਸ ਕੁ ਵਜੇ ਅਸੀਂ ਸਬੰਧਿਤ ਘਰ ਪੁੱਜ ਗਏ।

ਚੈਨਲ ਵਾਲਿਆਂ ਦਾ ਕਾਫਲਾ ਵੱਡਾ ਸੀ ਇਸ ਲਈ ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਇਕ ਟੈਂਟ ਵਿਚ ਕੁਰਸੀਆਂ ਲਗਵਾਈਆਂ ਹੋਈਆਂ ਸਨ। ਤਾਂ ਜੋ ਪੂਰੀ ਟੀਮ ਆਰਾਮ ਨਾਲ ਬੈਠ ਕੇ ਖਾ ਪੀ ਸਕੇ। ਘਰ ਵਿਚ ਹਰੇਕ ਥਾਂ 'ਤੇ ਅੱਗ ਤੇ ਧੂੰਏਂ ਦੇ ਨਿਸ਼ਾਨ ਸਨ। ਘਰ ਸੜਕ ਦੇ ਉੱਪਰ ਹੀ ਸੀ। ਪੰਜਾਹ ਫੁੱਟ ਲੰਬਾ ਅਤੇ ਤੀਹ ਫੁੱਟ ਚੌੜਾ ਇਕ ਪੂਰਾ ਪਲਾਟ ਹੀ ਛੱਤਿਆ ਹੋਇਆ ਸੀ। ਪੂਰੇ ਪਲਾਟ ਦੇ ਵਿਚਕਾਰ ਇਕ ਲੰਬੀ ਕੰਧ ਕੱਢ ਕੇ ਇਕ ਕੰਧ ਨਾਲ ਤਿੰਨ ਕਮਰੇ ਬਣਾਏ ਹੋਏ ਸਨ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਇਕ ਲੰਬਾ ਬਰਾਡਾਂ ਬਣ ਗਿਆ। ਘਰ ਵਿਚ ਪਿਛਲੇ ਡੇਢ ਸਾਲ ਤੋਂ

ਲਗਾਤਾਰ ਅੱਗ ਦੀਆਂ ਘਟਨਾਵਾਂ ਵਾਪਰ ਰਹੀਆਂ ਸਨ। ਪਿੰਡ ਦੇ ਲੋਕ ਐਨੇ ਡਰੇ ਹੋਏ ਸਨ ਕਿ ਕੋਈ ਵੀ ਵਿਅਕਤੀ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਘਰ ਵਿਚ ਵੜਨ ਤੋਂ ਡਰਦਾ ਸੀ। ਇਕ ਟੀ ਵੀ ਪੱਤਰਕਾਰ ਨੂੰ ਛੱਤ ਵੀ ਕੰਬਦੀ ਮਹਿਸੂਸ ਹੁੰਦੀ ਸੀ। ਜੇ ਭੂਤਾਂ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀਆਂ ਤਾਂ ਅੱਗ ਕੌਣ ਲਾਉਂਦਾ ਸੀ? ਅਤੇ ਹਰੇ ਭਰੇ ਬੂਟੇ ਅੱਗ ਕਿਵੇਂ ਫੜ ਲੈਂਦੇ ਸਨ? ਕਦੇ ਕਦਾਈ ਘਰ ਦੇ ਜੀਆਂ ਨੂੰ ਸੌਂਪ ਕਿਵੇਂ ਨਜ਼ਰ ਆਉਣ ਲੱਗ ਜਾਂਦੇ ਸਨ? ਅਜਿਹੇ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਸੁਆਲ ਲੋਕੀਂ ਪੁੱਛਣਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਸਨ। ਇਹਨਾਂ ਸਭ ਦਾ ਜੁਆਬ ਅਸੀਂ ਘਰ ਦੀ ਪੂਰੀ ਜਾਂਚ ਪੜਤਾਲ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਹੀ ਦੇ ਸਕਦੇ ਸਾਂ।

ਮੇਘ ਰਾਜ ਮਿੱਤਰ

ਚੈਨਲ ਵਾਲਿਆਂ ਨੇ ਇਹਨਾਂ ਅੱਗ ਦੀਆਂ ਘਟਨਾਵਾਂ ਨੂੰ ਪੰਜ ਘੰਟੇ ਲਈ ਲਾਈਵ ਵਿਖਾਉਣਾ ਸੀ। ਇਸ ਲਈ ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਬਰਾਂਡੇ ਵਿਚ ਚਾਰ ਕੁਰਸੀਆਂ ਰਖਵਾ ਲਈਆਂ ਅਤੇ ਆਪਣੇ ਕੈਮਰਿਆਂ ਦੀ ਸੈਟਿੰਗ ਕਰ ਲਈ। ਇਕ ਗੱਲ ਅਸੀਂ ਭਲੀ ਭਾਂਤ ਜਾਣਦੇ ਸਾਂ ਕਿ ਸਾਡਾ ਉਦੇਸ਼ ਤਾਂ ਸਿਰਫ਼ ਤੇ ਸਿਰਫ਼ ਘਰ ਵਿਚੋਂ ਅੱਗ ਦੀਆਂ ਘਟਨਾਵਾਂ ਨੂੰ ਸਦਾ ਲਈ ਬੰਦ ਕਰਨਾ ਸੀ। ਪਰ ਚੈਨਲ ਵਾਲਿਆਂ ਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਆਪਣੇ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਦੇ ਦਰਸ਼ਕਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਵਧਾਉਣਾ ਸੀ। ਕਿਉਂਕਿ ਟੈਲੀਵਿਜ਼ਨ 'ਤੇ ਵਿਖਾਈ ਜਾਣ ਵਾਲੀ ਘਟਨਾ ਤਾਂ ਸਮੁੱਚੀ ਦੁਨੀਆਂ ਵਿਚ ਮਿਟਾਂ ਸਕਿੰਟਾਂ ਵਿਚ ਪੁੱਜ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਅਸੀਂ ਇਸ ਮੌਕੇ ਨੂੰ ਗਵਾਉਣਾ ਨਹੀਂ ਚਾਹੁੰਦੇ ਸਾਂ।

ਪਿਛਲੇ ਤਜਰਬੇ ਤੋਂ ਅਸੀਂ ਇਹ ਵੀ ਜਾਣਦੇ ਸਾਂ ਕਿ ਚੈਨਲ 'ਤੇ ਪੇਸ਼ਕਾਰੀਆਂ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਕਲਾਕਾਰ ਬਹੁਤ ਹੀ ਚੁਸਤ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਕਿਸ ਵਿਅਕਤੀ ਤੋਂ ਗੱਲ ਕਰਵਾਉਣੀ ਹੈ ਕਿਸ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਨੂੰ ਜਿਆਦਾ ਵਜਨ ਦੇਣਾ ਹੈ। ਕਿਸ ਵਿਚਾਰਧਾਰਾ ਨੂੰ ਉਤਸ਼ਾਹਿਤ ਕਰਨਾ ਹੈ। ਆਦਿ ਸਭ ਗੱਲਾਂ ਤੈਅ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ। ਅਜਿਹੀਆਂ ਹਾਲਤਾਂ ਵਿਚ ਵੀ ਅਸੀਂ ਕੁਝ ਗੱਲਾਂ ਕਹਿਣ 'ਤੇ ਕਰਨ ਵਿਚ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਫਲ ਹੋਏ ਹਾਂ।

ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਪੈਨਲ ਵਿਚ ਮੇਰੇ ਸਮੇਤ ਚਾਰ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਬਿਠਾ ਲਿਆ। ਇਹਨਾਂ ਵਿਚ ਇਕ ਜੋਤਸੀ ਡਾ : ਅਰਵਿੰਦ ਸ਼ਰਮਾ, ਇੰਡੀਅਨ ਪੈਰਾ ਨਾਰਮਲ ਸੁਸਾਇਟੀ ਦੇ ਸੰਸਥਾਪਕ ਸ੍ਰੀ ਗੌਰਵ ਤਿਵਾੜੀ ਅਤੇ ਵਿਗਿਆਨਕ ਦੀਪਕ ਸ਼ਰਮਾ ਸ਼ਾਮਲ ਸਨ। ਪੈਨਲ ਵਿਚ ਹੋਏ ਬਹਿਸ ਵਟਾਂਦਰੇ ਦੌਰਾਨ ਕੁਝ ਸੁਆਲ ਸਾਹਮਣੇ ਆਏ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਜੁਆਬ ਮੇਰੇ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤੇ ਗਏ।

ਘਰ ਵਿਚ ਵਾਪਰਨ ਵਾਲੀਆਂ ਘਟਨਾਵਾਂ ਭੂਤਾਂ ਪ੍ਰੇਤਾਂ ਤੇ ਅਤ੍ਰਿਪਤ ਆਤਮਾਵਾਂ ਕਾਰਨ ਵਾਪਰਦੀਆਂ ਹਨ ਅਤੇ ਇਹ ਪਿਛਲੇ ਜਨਮਾਂ ਵਿਚ ਕੀਤੇ ਬੁਰੇ ਕਰਮਾਂ ਦੇ ਫਲਸਰੂਪ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ। ਇਸ ਸਬੰਧੀ ਮੇਰਾ ਜੁਆਬ ਸੀ ਕਿ ਭੂਤਾਂ ਪ੍ਰੇਤਾਂ ਦੀ ਕੋਈ ਹੋਂਦ ਹੋ ਹੀ ਨਹੀਂ ਸਕਦੀ। ਕਿਉਂਕਿ ਕੋਈ ਵੀ ਵਿਚਾਰ, ਗਿਆਨ ਜਾਂ ਜਾਣਕਾਰੀ ਸਿਰਫ਼ ਪਦਾਰਥ ਵਿਚ ਹੀ ਰਹਿ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਪਦਾਰਥ ਤੋਂ ਬਗੈਰ ਇਸਦਾ ਕੋਈ ਵਜੂਦ ਹੋ ਹੀ ਨਹੀਂ ਸਕਦਾ। ਦੀਪਕ ਸ਼ਰਮਾ ਜੀ ਨੇ ਵੀ ਇਹ ਗੱਲ ਸਪਸ਼ਟ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਸੀ ਕਿ ਪੁਨਰ ਜਨਮ ਆਦਿ ਵਿਚ ਸਾਡਾ ਕੋਈ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਨਹੀਂ

ਹੈ, ਡਾ. ਅਰਵਿੰਦ ਵਾਰ-ਵਾਰ ਇਹ ਗੱਲ ਉਠਾਉਣ ਦਾ ਯਤਨ ਕਰ ਰਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ਇਹ ਸਾਰੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਪ੍ਰਾਚੀਨ ਭਾਰਤੀ ਗਰੰਥਾਂ ਵਿਚ ਦਰਜ ਹਨ।

ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਜੋਤਸ਼ੀ ਜੀ ਕਹਿਣ ਲੱਗੇ ਕਿ ਜੋਤਿਸ਼ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਵਿਗਿਆਨ ਹੈ। ਇਸ ਬਾਰੇ ਮੈਨੂੰ ਇਹ ਗੱਲ ਹੀ ਦੁਰਹਾਉਣੀ ਪਈ ਕਿ ਜੋਤਿਸ਼ ਦਾ ਵਿਗਿਆਨ ਨਾਲ ਕੋਈ ਵੀ ਸਬੰਧ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਹ ਇਕ ਧੋਖਾ ਹੈ ਅਸੀਂ ਦਸ ਵਿਅਕਤੀ ਬੁਰਕੇ ਪੁਆ ਕੇ ਖੜ੍ਹੇ ਕਰਨ ਲਈ ਤਿਆਰ ਹਾਂ। ਜੇ ਕੋਈ ਜੋਤਿਸ਼ੀ ਉਸਦੇ ਹੱਥ ਦੀਆਂ ਲਕੀਰਾਂ ਵੇਖ ਕੇ ਇਹ ਦੱਸ ਸਕਦਾ ਹੋਵੇ ਕਿ ਖੜ੍ਹੇ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਵਿਚ ਕਿਹੜਾ ਮਰਦ ਕਿਹੜੀ ਇਸਤਰੀ ਤੇ ਕਿਹੜਾ ਖੁਸ਼ਰਾ ਹੈ ਤਾਂ ਸਾਡੀ ਸੰਸਥਾ ਅਜਿਹੇ ਜੋਤਿਸ਼ੀ ਨੂੰ ਇਕ ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਦਾ ਇਨਾਮ ਦੇਣ ਨੂੰ ਤਿਆਰ ਹੈ। ਜੋਤਿਸ਼ੀ ਜੀ ਨੇ ਇਸ ਗੱਲ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰ ਲਿਆ ਕਿ ਅਜਿਹਾ ਸੰਭਵ ਨਹੀਂ ਹੈ।

ਸਰੀਰ ਵਿਚ ਆਤਮਾ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਵੀ ਸਾਡੀ ਬਹਿਸ ਦਾ ਮੁੱਦਾ ਸੀ। ਜੇ ਸਰੀਰ ਵਿਚ ਆਤਮਾ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਕੀ ਰੇਡੀਓ ਵਿਚ ਵੀ ਆਤਮਾ ਹੁੰਦੀ ਹੈ? ਜਾਂ ਜੇ ਇਹ ਮੰਨ ਵੀ ਲਿਆ ਜਾਵੇ ਕਿ ਆਤਮਾ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਇਸ ਦਾ ਸਰੀਰ ਵਿਚ ਨਿਵਾਸ ਕਿੱਥੇ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਕੀ ਇਹ ਦਿਮਾਗ ਵਿਚ ਰਹਿੰਦੀ ਹੈ। ਭਾਰਤ ਵਿਚ ਹਜ਼ਾਰਾਂ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੇ ਸਿਰਾਂ ਦਾ ਉਪਰੇਸ਼ਨ ਹਰ ਰੋਜ਼ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਕੀ ਕਿਸੇ ਡਾਕਟਰ ਨੂੰ ਆਤਮਾ ਦੇ ਦਰਸ਼ਨ ਹੋਏ। ਜੇ ਇਹ ਦਿਲ ਵਿਚ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਸੈਂਕੜੇ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੇ ਦਿਲ ਹਰ ਰੋਜ਼ ਬਦਲ ਦਿੱਤੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਤਾਂ ਕੀ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਆਤਮਾ ਬਦਲ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਜੇ ਆਤਮਾ ਪੂਰੇ ਸਰੀਰ ਵਿਚ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਕੀ ਜਿਹਨਾ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੇ ਅੰਗ ਪੈਰ ਕੱਟ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਤਾਂ ਕੀ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਆਤਮਾ ਵੀ ਅੱਧੀ ਰਹਿ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਸਰੀਰ ਵਿਚ ਆਤਮਾ ਨਾਂ ਦੀ ਕੋਈ ਵੀ ਚੀਜ਼ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ। ਅੱਜ ਤੱਕ ਕਿਸੇ ਵੀ ਡਾਕਟਰ ਨੂੰ ਆਤਮਾ ਨਹੀਂ ਮਿਲੀ ਤੇ ਨਾ ਹੀ ਕੋਈ ਇਸਦਾ ਭਾਰ ਦੱਸ ਸਕਿਆ ਹੈ। ਸਾਡਾ ਸਰੀਰ ਸੈਲਾਂ, ਅੰਗਾਂ ਤੇ ਅੰਗ ਪ੍ਰਣਾਲੀਆਂ ਦਾ ਬਣਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਇਹਨਾਂ ਵਿਚਲਾ ਤਾਲਮੇਲ ਹੀ ਜੀਵਨ ਹੈ। ਜਦੋਂ ਕੋਈ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਅੰਗ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਜੁਆਬ ਦੇ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਸਾਡਾ ਸਰੀਰ ਬੇਜਾਨ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

ਪੈਨਲ ਲਈ ਇਹ ਸੁਆਲ ਵਾਰ ਵਾਰ ਆ ਰਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ਕੋਈ ਵਿਅਕਤੀ ਆਪਣੇ ਘਰ ਵਿਚ ਅੱਗ ਕਿਵੇਂ ਲਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਮੈਂ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਅਸੀਂ ਅਜਿਹੀਆਂ ਘਟਨਾਵਾਂ ਦੇ ਕਾਰਨ ਘਰਾਂ ਵਿਚ ਪੰਜ-ਪੰਜ ਜੀਆਂ ਨੂੰ ਮਰਦੇ ਤੱਕਿਆ ਹੈ, ਗੋਬਰ ਗੈਸ ਪਲਾਂਟ ਵਿਚ ਸੁੱਟ ਕੇ ਮਾਰੇ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਵੇਖਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਅੱਗ ਲੱਗ ਜਾਣਾ ਤਾਂ ਮਾਮੂਲੀ ਘਟਨਾ ਹੈ। ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਤਾਂ ਅਸੀਂ ਕਈ ਅਜਿਹੀ ਕੇਸ ਵੀ ਵੇਖੇ ਹਨ ਜਿਹਨਾਂ ਵਿਚ ਤਰਕਸੀਲਾਂ ਦਾ ਨਾਂ ਸੁਣਕੇ ਹੀ ਘਟਨਾਵਾਂ ਦੇ ਸਿਲਸਿਲੇ ਬੰਦ ਹੋ ਗਏ।

ਪੈਨਲ ਵਿਚ ਬਹਿਸ ਦੇ ਘੰਟੇ ਬਾਅਦ ਬੰਦ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਤੇ ਸਾਨੂੰ ਹੁਕਮ ਹੋਇਆ ਕਿ ਅਸੀਂ ਕੇਸ ਨੂੰ ਹੱਲ ਕਰੀਏ। ਅਸੀਂ ਇਕ ਕਮਰ ਵਿਚ ਸੱਤ ਕੁਰਸੀਆਂ ਰਖਵਾ ਲਈਆਂ ਸੁਖਵੀਰ ਰੈਣਾ, ਦੀਪਕ ਸ਼ਰਮਾ ਤੇ ਮੇਰੇ ਲਈ ਤਿੰਨ ਕੁਰਸੀਆਂ ਹਨ ਤੇ ਪਰਿਵਾਰ ਦੇ ਮੈਂਬਰ ਚਾਰ ਸਨ। ਪਰਿਵਾਰ ਦਾ ਮੁਖੀ ਜੰਗਲ ਵਿਚ ਬੇਲਦਾਰ ਸੀ ਇਸ ਲਈ ਅੱਗ ਲੱਗਣ ਸਮੇਂ ਉਸਨੂੰ ਜੰਗਲ ਵਿਚੋਂ ਬੁਲਾਉਣਾ ਪੈਂਦਾ ਸੀ। ਮੁਖੀ ਦੀ ਘਰ ਵਾਲੀ ਦਿਲ ਦੀ ਮਰੀਜ਼ ਸੀ। ਘਰ ਵਿਚ ਵਾਪਰ ਰਹੀਆਂ ਘਟਨਾਵਾਂ ਨੇ ਉਸਨੂੰ ਐਨਾ ਬੁੱਢਲਾ ਦਿੱਤਾ ਸੀ ਕਿ ਜਦੋਂ ਵੀ ਘਰ ਵਿਚ ਕੋਈ ਘਟਨਾ ਹੁੰਦੀ ਉਸਨੂੰ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਬਦਬੂ ਆ ਜਾਂਦੀ। ਕਈ ਵਾਰ ਤਾਂ ਘਰ ਵਿਚ ਖਿੰਡੀ ਦਾਲ ਸੰਪੂਰ ਆਦਿ ਵੇਖ ਕੇ ਹੀ ਉਹ ਕਹਿਣ ਲੱਗ ਜਾਂਦੀ ਕਿ ਅੱਜ ਘਰ ਵਿਚ ਘਟਨਾ ਵਾਪਰੇਗੀ।

ਘਰ ਦੇ ਮੁਖੀ ਦੇ ਦੋ ਪੁੱਤਰ ਸਨ। ਵੱਡਾ ਪੁੱਤਰ ਬੀ. ਏ ਪਾਸ ਕਰਕੇ ਹਰਦੁਆਰ ਵਿਖੇ ਟੈਲੀਕਾਮ ਮਹਿਕਮੇ ਵਿਚ ਨਿਯੁਕਤ ਸੀ।

ਘਰ ਦੀਆਂ ਘਟਨਾਵਾਂ ਕਾਰਨ ਉਹ ਹਰ ਗੱਲ ਦਾ ਵਹਿਮ ਕਰਨ ਲੱਗ ਪੈਂਦਾ ਸੀ। ਘਰ ਦੀ ਇਕ ਸਤਾਈ ਅਠਾਈ ਵਰ੍ਹਿਆਂ ਦੀ ਨੌਜੁਆਨ ਇਸਤਰੀ ਸੀ ਅਜੇ ਕੁਝ ਮਹੀਨੇ ਹੀ ਉਸਨੇ ਇਕ ਸਪੁੱਤਰ ਨੂੰ ਜਨਮ ਦਿੱਤਾ ਸੀ।

ਘਟਨਾਵਾਂ ਦਾ ਦੌਰ - ਵਿਆਹ ਤੋਂ ਕੁਝ ਸਮੇਂ ਬਾਅਦ ਹੀ ਘਰ ਵਿਚ ਘਟਨਾਵਾਂ ਦਾ ਸਿਲਸਿਲਾ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋ ਗਿਆ। ਕਦੇ ਬੈਂਡ ਨੂੰ ਅੱਗ ਲੱਗ ਜਾਂਦੀ ਕਦੇ ਲੋਹੇ ਦੀ ਅਲਮਾਰੀ ਵਿਚ ਰੱਖੇ ਕੱਪੜੇ ਰਾਖ ਹੋ ਜਾਂਦੇ। ਇਕ ਦਿਨ ਤਾਂ ਟਰੰਕ ਵਿਚ ਪਏ ਕੱਪੜੇ ਹੀ ਅੱਗ ਫੜ ਗਏ। ਘਰ ਦੀ ਨੂੰਹ ਬਾਬਰੂਮ ਵਿਚੋਂ ਨਹਾ ਕੇ ਬਾਹਰ ਆਈ ਤਾਂ ਉਸਦੀ ਪਹਿਨੀ ਹੋਈ ਚੁੰਨੀ ਹੀ ਅੱਗ ਫੜ ਗਈ। ਉਸੇ ਦਿਨ ਉਸਦੀਆਂ ਸੱਤ ਚੁੰਨੀਆਂ ਜਲੀਆਂ। ਚੁੰਨੀ ਦਾ ਅੱਗ ਵਿਚ ਜਲ ਰਿਹਾ ਟੁਕੜਾ ਪੈਰ 'ਤੇ ਜਿਸ ਕਾਰਨ ਉਸਦੇ ਪੈਰ 'ਤੇ ਛਾਲੇ ਪੈ ਗਏ। ਇਕ ਦਿਨ ਤਾਂ ਘਰ ਵਿਚ ਲੱਗਿਆ ਅਮਰੂਦ ਦਾ ਬੂਟਾ ਹੀ ਬਲਣ ਲੱਗ ਪਿਆ। ਲਗਭਗ ਇਕ ਘੰਟੇ ਦੀ ਗੱਲਬਾਤ ਨੇ ਸਾਡੀ ਉਲਝਣ ਸੁਲਝਾ ਦਿੱਤੀ। ਘਟਨਾਵਾਂ ਲਈ ਜੁੰਮੇਵਾਰ ਘਰ ਦੀ ਨੂੰਹ ਸੀ। ਜਿਸ ਸਮੇਂ ਉਹ ਵਿਆਹ ਕੇ ਇਸ ਘਰ ਵਿਚ ਆਈ ਸੀ, ਘਟਨਾਵਾਂ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋ ਗਈਆਂ ਸਨ।

ਨੂੰਹ ਘਟਨਾਵਾਂ ਕਿਉਂ ਕਰਦੀ ਸੀ? - ਨਿੱਕੀ ਉਮਰ ਵਿਚ ਹੀ ਮਾਂ-ਬਾਪ ਦਾ ਛਾਇਆ ਸਿਰ ਤੋਂ ਉਠ ਜਾਣ ਕਾਰਨ ਪੂਜਾ ਨੂੰ ਉਸਦੀ ਭੂਆ ਨੇ ਪਾਲਿਆ ਪੋਸਿਆ ਤੇ ਪੜ੍ਹਾਇਆ ਸੀ। ਭੂਆ ਨੇ ਹੀ ਉਸਦਾ ਵਿਆਹ ਇਸ ਪਰਿਵਾਰ ਦੇ ਵੱਡੇ ਪੁੱਤਰ ਨਾਲ ਕਰਵਾ ਦਿੱਤਾ ਸੀ। ਦੋਵੇਂ ਪਤੀ ਪਤਨੀ ਪਹਿਲੀ ਰਾਤ ਹੀ ਵਿਆਹ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਦੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਤੋਂ ਖਹਿਬੜ ਪਏ। ਦੋਹਾਂ ਨੇ ਇਕ-ਦੂਜੇ ਨੂੰ ਛੱਡਣ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਆਪਸੀ ਸਹਿਮਤੀ ਨਾਲ ਲੈ ਲਿਆ ਅਤੇ ਉਸਦਾ ਪਤੀ ਦੂਸਰੇ ਦਿਨ ਹੀ ਆਪਣੀ ਨੌਕਰੀ ਵਾਲੇ ਸਥਾਨ 'ਤੇ ਜਾ ਹਾਜ਼ਰ ਹੋਇਆ। ਘਰ ਦੇ ਚਾਹੁੰਦੇ ਸਨ ਕਿ ਘਰ ਦੀ ਮਿੱਟੀ ਘਰ ਵਿਚ ਰਹੇ। ਇਸ ਲਈ ਮਹੀਨੇ ਦੇ ਮਹੀਨੇ ਬਾਅਦ ਹੀ ਉਹ ਉਸੇ ਘਰ ਵਿਚ ਦੂਸਰੀ ਵਾਰ ਨੂੰਹ ਬਣ ਕੇ ਹਾਜ਼ਰ ਹੋ ਗਈ। ਪਹਿਲੇ ਪਤੀ ਤੇ ਮੌਜੂਦਾ ਪਤੀ ਵਿਚ ਪੜ੍ਹਾਈ, ਸਿਹਤ ਸੁਹੱਪਣ ਤੇ ਕਮਾਈ ਪੱਖੋਂ ਜਮੀਨ ਅਸਮਾਨ ਦਾ ਅੰਤਰ ਸੀ। ਪਰ ਹੁਣ ਪਛਤਾਉਣ ਦਾ ਕੋਈ ਫਾਇਦਾ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਇਸ ਲਈ ਘਰ ਦੀ ਨੂੰਹ ਚਾਹੁੰਦੀ ਸੀ ਕਿ ਉਸਦਾ ਘਰ ਵਾਲਾ ਤੇ ਉਹ ਖੁਦ ਸ਼ਹਿਰ ਜਾ ਕੇ ਕੋਈ ਨੌਕਰੀ ਕਰਨ ਦਾ ਉਪਰਾਲਾ ਕਰਨ।

ਅਗਲੀ ਵਾਰ ਪੈਨਲ ਵਿਚ ਬੈਠਣ ਸਮੇਂ ਮੈਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਅਸੀਂ ਕੇਸ ਹੱਲ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਜੇ ਘਰ ਵਿਚ ਦੁਬਾਰਾ ਘਟਨਾ ਹੋ ਗਈ ਤਾਂ ਮਜਬੂਰਨ ਸਾਨੂੰ ਪਰਿਵਾਰ ਦੇ ਕਿਸੇ ਜੀਆ ਨੂੰ ਦੋ ਮਹੀਨੇ ਲਈ ਘਰੋਂ ਬਾਹਰ ਭੇਜਣਾ ਪਏਗਾ। ਇਸ ਸਮੇਂ ਦੌਰਾਨ ਅਮਰੂਦ ਦੇ ਬੂਟੇ ਤੇ ਪਈ ਇਕ ਸਾੜੀ ਤੇ ਰੁਮਾਲ ਅੱਗ ਫੜ ਗਏ। ਇਹ ਅੱਗ ਕਿਸੇ ਸਰਾਰਤ ਵਜੋਂ ਲਗਾਈ ਸੀ। ਇਸ ਗੱਲ ਨੂੰ ਅਸੀਂ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਮਝ ਲਿਆ ਸੀ। ਪਰਿਵਾਰ ਦੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਤੋਂ ਤੀਹ ਫੁੱਟ ਦੂਰੀ 'ਤੇ ਖੜ੍ਹੇ ਕੁਝ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੇ ਇਹ ਸ਼ਰਾਰਤ ਕੀਤੀ ਸੀ ਜਿਸਦਾ ਕਾਰਨ ਸਾਡੀ ਸਫਲਤਾ 'ਤੇ ਪਰਦਾ ਪਾਉਣਾ ਸੀ। ਟੈਲੀਵਿਯਨ ਚੈਨਲ ਤੇ ਵਾਰ ਵਾਰ ਦੁਹਰਾਏ ਜਾਣ ਕਾਰਨ ਇਸ ਕੇਸ ਵਿਚ ਕੁਝ ਅਹਿਮ ਸੁਆਲ ਵੀ ਉਭਰੇ ਹਨ।

1. ਛੱਤ ਕਿਉਂ ਕੱਢਦੀ ਸੀ? - ਘਰ ਚਲਦੀ ਸੜਕ ਦੇ ਬਿਲਕੂਲ ਨਜ਼ਦੀਕ ਸੀ ਤੇ ਬਰਾਡਾਂ ਪੰਜਾਹ ਫੁੱਟ ਲੰਬਾ ਤੇ ਪੰਦਰਾਂ ਫੁੱਟ ਚੌੜਾ ਸੀ ਇਸ ਵਿਚਕਾਰ ਕਿਸੇ ਕਿਸਮ ਦਾ ਕੋਈ ਬੀਮ ਬਗੈਰਾ ਪਾਇਆ ਵਿਖਾਈ ਨਹੀਂ ਸੀ ਦੇ ਰਿਹਾ। ਉੱਝ ਵੀ ਭੂਤਾਂ ਪ੍ਰੇਤਾਂ ਦੇ ਵਿਚ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਰੱਖਣ ਵਾਲੇ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੀ ਹਾਲਤ ਨਸ਼ਈ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਵਰਗੀ ਹੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਸੁੱਖੇ ਦੇ ਨਸ਼ਈ ਨੂੰ ਇੱਝ ਨਜ਼ਰ ਆਉਂਦਾ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਉਹ ਅਸਮਾਨ ਵਿਚ ਉਡ ਰਿਹਾ ਹੋਵੇ। ਕਈ ਵਾਰ ਹੱਸਣਾ ਤੇ ਰੋਣਾ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹੀ ਭੂਤਾਂ ਪ੍ਰੇਤਾਂ ਵਿਚ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਵਾਲੇ ਵਿਅਕਤੀ ਡਰਪੋਕ ਹੋ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਤੇ ਮਨੋਭਰਮ ਦਾ ਸ਼ਿਕਾਰ ਹੋ ਜਾਂਦੇ ਹਨ।

2. ਘਰ ਵਿਚ ਸੱਪ ਤੇ ਕਾਂ ਕਿਉਂ ਆਉਂਦੇ ਸਨ ? - ਘਰ ਵਿਚ ਖਿੰਡੀ ਦਾਲ ਅਤੇ ਕੋਠੇ 'ਤੇ ਪਏ ਦਾਣੇ ਕਾਂਵਾਂ ਤੇ ਦੂਸਰੇ ਜਾਨਵਰਾਂ ਨੂੰ ਆਕਰਸ਼ਤ ਕਰਦੇ ਸਨ। ਘਰ ਦੇ ਜੀਆਂ ਨੂੰ ਦੋ ਵਾਰ ਵੱਡੇ ਫਣ ਵਾਲਾ ਸੱਪ ਵੀ ਵਿਖਾਈ ਦਿੱਤਾ। ਘਰ ਵਿਚ ਥਾਂ ਥਾਂ ਪਏ ਗੁਰਾਹੇ ਤੇ ਘਰ ਦੇ ਨਾਲ ਲੱਗਦੇ ਖੇਤ ਸੱਪਾਂ ਦੇ ਹੀ ਘਰ ਸਨ। ਇਸ ਲਈ ਅਜਿਹੇ ਘਰਾਂ ਵਿਚ ਸੱਪਾਂ ਦਾ ਜਾਣਾ ਸੁਭਾਵਕ ਹੁੰਦਾ ਹੈ।

3. ਹਰੇ ਭਰੇ ਬੂਟੇ ਕਿਉਂ ਅੱਗ ਫੜ ਜਾਂਦੇ ਹਨ :- ਜੇ ਬੂਟੇ ਨਾਲ ਘਾਹ ਫੁਸ ਖੜਾ ਕਰਕੇ ਅੱਗ ਲਾ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਕੀ ਉਹ ਅੱਗ ਨਹੀਂ ਫੜੇਗਾ। ਇਸ ਕੇਸ ਵਿਚ ਵੀ ਇੰਝ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਵੱਡੇ ਵੱਡੇ ਜੰਗਲਾਂ ਨੂੰ ਗਰਮੀ ਦੇ ਮਹੀਨਿਆਂ ਵਿਚ ਅੱਗ ਨਾਲ ਬਲਦੇ ਤੋਕਿਆ ਹੈ। ਅਸਲ ਵਿਚ ਅੱਗ ਲੱਗਣ ਲਈ ਤਿੰਨ ਜਰੂਰੀ ਸ਼ਰਤਾਂ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ।

1. ਬਲਣਸ਼ੀਲ ਪਦਾਰਥ
2. ਬਲਣ ਵਿਚ ਸਹਾਇਕ ਗੈਸ
3. ਲੋੜੀਂਦਾ ਤਾਪਮਾਨ

ਪਹਿਲੀਆਂ ਦੋ ਸ਼ਰਤਾਂ ਹਰੇਕ ਥਾਂ ਮਿਲ ਹੀ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ ਪਰ ਪਿਛਲੀ ਗਰਮੀਆਂ ਵਿਚ ਜਿਆਦਾ ਉਪਲਬਧ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਜੰਗਲਾਂ ਵਿਚ ਲੱਗੀ ਅੱਗ ਪਹਿਲਾਂ ਤਾਂ ਆਲੇ ਦੁਆਲੇ ਦਾ ਤਾਪਮਾਨ ਵਧਾਉਂਦੀ ਹੈ ਫਿਰ ਉਹ ਸਥਾਨ ਅੱਗ ਫੜਦੇ ਹਨ।

4. ਘਰ ਦੀ ਮਾਲਕਣ ਨੂੰ ਅੱਗ ਦਾ ਅਹਿਸਾਸ ਕਿਵੇਂ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਸੀ : ਘਰ ਦੀ ਮਾਲਕਣ ਦਿਲ ਦੀ ਮਰੀਜ਼ ਸੀ। ਭੂਤਾਂ ਪ੍ਰੇਤਾਂ ਦਾ ਡਰ ਉਸਦੇ ਹੋੜ ਪਾ ਦਿੰਦਾ। ਘਰ ਵਿਚ ਜਦੋਂ ਵੀ ਦਾਲ ਦੇ ਦਾਣੇ ਸੰਘੂਰ ਤੇ ਪਤਾਸੇ ਖਿੰਡਾਏ ਜਾਂਦੇ ਤਾਂ ਘਰ ਦੀ ਮਾਲਕਣ ਕਹਿਣਾ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੰਦੀ ਅੱਜ ਮੈਨੂੰ ਅੱਗ ਦੀ ਬਦਬੂ ਆ ਰਹੀ ਹੈ। ਘਰ ਦੀ ਨੂੰਹ ਦਾ ਜਦੋਂ ਮਨ ਘਬਰਾਉਂਦਾ ਤਾਂ ਉਹ ਦਾਲ ਵਾਲੇ ਬਰਤਨ ਵਿਚੋਂ ਕੁਝ ਦਾਲ ਲੈ ਕੇ ਖਿੰਡਾ ਦਿੰਦੀ। ਖਿੰਡੀ ਹੋਈ ਦਾਲ ਵੇਖ ਕੇ ਸੋਸ ਕਹਿਣਾ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੰਦੀ "ਆ ਜੇ ਹਮੇ ਬਦਬੂ ਆ ਰਹੀ ਹੈ ਆਗ ਲੱਗੇਗੀ। ਨੂੰਹ ਨੂੰ ਕੋਇਲਾ ਸੁੱਟਣਾ ਆਸਾਨ ਹੋ ਜਾਂਦਾ।

5. ਕੀ ਇਹ ਕੇਸ ਕਿਸੇ ਦੀ ਸਾਜਿਸ ਸੀ ? : ਘਟਨਾਵਾਂ ਦਾ ਸਿਲਸਿਲਾ ਕਿਸੇ ਘਰ ਦੇ ਭੇਦੀ ਦੀ ਸਾਜਿਸ ਸੀ। ਅਸਲ ਵਿਚ ਘਰਾਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਵਾਪਰਨ ਵਾਲੀਆਂ ਅਜਿਹੀਆਂ ਘਟਨਾਵਾਂ ਕਿਸੇ ਬਾਹਰੀ ਜਾਂ ਘਰ ਦੇ ਭੇਦੀ ਦੀ ਸਾਜਿਸ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀਆਂ। ਸਗੋਂ ਇਹ ਘਟਨਾਵਾਂ ਤਾਂ ਘਰ ਦੀਆਂ ਹਾਲਤਾਂ ਦੀ ਉਪਜ ਹੁੰਦੀਆਂ।

6. ਘਟਨਾਵਾਂ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਪਹਿਚਾਣ ਕਿਉਂ ਛੁਪਾਈ ਜਾਂਦੀ ਹੈ : ਜੇ ਘਟਨਾ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਪਹਿਚਾਣ ਤੁਰੰਤ ਹੀ ਜਾਹਰ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਕਿਸੇ ਵੱਡੀ ਘਟਨਾ ਦੇ ਵਾਪਰਨ ਦਾ ਖਤਰਾ ਪੈਦਾ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਕੋਈ ਖੁਦਕੁਸ਼ੀ ਵੀ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਕੋਈ ਕਤਲ ਵੀ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਸਾਡੇ ਉਪਰ ਹੀ ਕਾਤਲਾਨਾ ਹਮਲਾ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਅਤੇ ਸਬੰਧਤ ਵਿਅਕਤੀ ਮਾਨਸਿਕ ਪੱਖੋਂ ਜਿਆਦਾ ਅਸਿੱਤੁਲਿਤ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਸੋ ਅਜਿਹੀਆਂ ਹਾਲਤਾਂ ਤੋਂ ਬਚਣ ਲਈ ਸਾਡੇ ਵਾਸਤੇ ਇਹ ਜਰੂਰੀ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਵਕਤੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਹਨਾਂ ਘਟਨਾਵਾਂ ਦਾ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਕਿਸੇ ਬੱਚੇ ਨੂੰ ਠਹਿਰਾਇਆ ਜਾਵੇ। ਸਾਨੂੰ ਪਰਿਵਾਰਕ ਮੈਂਬਰਾਂ ਨਾਲ ਕੀਤੇ ਵਾਅਦੇ ਵੀ ਪੂਰੇ ਕਰਨੇ ਪੈਂਦੇ ਹਨ।

7. ਜਿੰਦਾਂ ਲੱਗੇ ਟਰੈਕਾਂ ਵਿਚ ਅੱਗ ਕਿਵੇਂ ਲੱਗ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ? : ਪਰਿਵਾਰ ਦੇ ਮੈਂਬਰ ਅਤੇ ਭੂਤਾਂ ਪ੍ਰੇਤਾਂ ਤੋਂ ਡਰੇ ਹੋਏ ਵਿਅਕਤੀ ਗੱਲਾਂ ਨੂੰ ਵਧਾਉਣ ਤੇ ਘਟਾਉਣ ਦੇ ਆਦੀ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਉਹਨਾਂ ਦੁਆਰਾ ਦੱਸੀਆਂ ਸਾਰੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਨੂੰ ਸੰਭਵ ਜਾ ਅਸੰਭਵ ਦੀ ਕਸੌਟੀ 'ਤੇ ਪੁਖਣਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ। ਟਰੈਕਾਂ ਤੇ ਪੇਟੀਆਂ ਨੂੰ ਜਾਂ ਤਾਂ ਜਿੰਦੇ ਹੁੰਦੇ ਹੀ ਨਹੀਂ ਜੇ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਤਾਂ ਚਾਬੀ ਘਟਨਾਵਾਂ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਪਹੁੰਚ ਵਿਚ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਕਈ ਵਾਰ ਟਰੈਕ ਜਾਂ ਪੇਟੀ ਦਾ ਢੱਕਣ ਇਕ ਪਾਸੇ ਤੋਂ ਉਠਾ ਕੇ ਹੱਥ ਜਾਂ ਚਿਮਟਾ ਪਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਅੱਗ

ਲਾਉਣ ਲਈ ਸਿਰਫ ਬਲਦੀ ਹੋਈ ਕੋਈ ਅੰਗਿਆਰੀ ਹੀ ਸੁੱਟਣੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ।

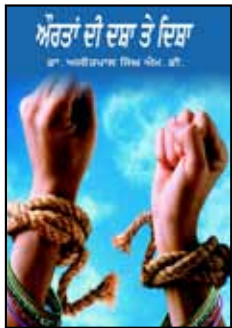
8. ਕੀ ਭੂਤ ਪ੍ਰੇਤ ਇਕ ਅਹਿਸਾਸ ਹੁੰਦੇ ਨੇ ਜੋ ਮਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਜਿਉਂਦਾ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ ? : ਮੈਂ ਇਹ ਗੱਲ ਕਈ ਵਾਰ ਸਪਸ਼ਟ ਕੀਤੀ ਹੈ ਕਿ ਕਿਸੇ ਕਿਸਮ ਦੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਗਿਆਨ ਜਾਂ ਚੇਤਨਾ ਸਿਰਫ ਪਦਾਰਥ ਵਿਚ ਹੀ ਰਹਿ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਪਦਾਰਥ ਤੋਂ ਬਗੈਰ ਇਸਦਾ ਵਜੂਦ ਹੋ ਹੀ ਨਹੀਂ ਸਕਦਾ। ਅਸਲ ਵਿਚ ਗਿਆਨ, ਜਾਣਕਾਰੀ ਚੇਤਨਾ ਆਦਿ ਪਦਾਰਥ ਦੇ ਗੁਣ ਹਨ। ਜੇ ਰਸਾਇਣਿਕ ਕ੍ਰਿਆਵਾਂ ਰਾਹੀਂ ਹੀ ਪਦਾਰਥ ਵਿਚ ਉਪਜਦੇ ਤੇ ਕਾਇਮ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ।

9. ਮਨੁੱਖ ਕਿਥੋਂ ਆਉਂਦਾ ਹੈ ਤੇ ਕਿਥੇ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ? : ਪੈਨਲ ਵਿਚ ਹੀ ਸੁਆਲ ਆਇਆ ਕਿ ਮਨੁੱਖ ਕਿਥੋਂ ਆਉਂਦਾ ਹੈ ਤੇ ਕਿਥੇ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ? ਇਸ ਸਬੰਧੀ ਮੇਰਾ ਵਿਚਾਰ ਸੀ ਕਿ ਮਨੁੱਖ ਆਪਣੇ ਮਾਂ ਪਿਉ ਤੋਂ ਇਕ ਇਕ ਸੈੱਲ ਲੈ ਕੇ ਆਪਣੇ ਜੀਵਨ ਦੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਵਿਰਾਸਤੀ ਗੁਣ ਇਹਨਾਂ ਸੈੱਲਾਂ ਵਿਚ ਹੁੰਦੇ ਹੀ ਹਨ। ਉਹ ਧਰਤੀ ਵਿਚੋਂ ਆਪਣੀ ਖੁਰਾਕ ਲੈਣੀ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੰਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਉਸ ਵਿਚ ਸੈੱਲਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਲਗਾਤਾਰ ਵਧਣੀ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਚਾਲੀ ਕੁ ਸਾਲ ਤੱਕ ਇਹ ਗਿਣਤੀ ਵਧਦੀ ਰਹਿੰਦੀ ਹੈ। ਪੰਜਾਹ ਕੁ ਸਾਲ ਦੀ ਉਮਰ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਸੈੱਲ ਘਟਣੇ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। 80-90 ਸਾਲ ਦੀ ਉਮਰ ਤੇ ਉਸਦੀ ਕੋਈ ਅੱਗ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਜੁਆਬ ਦੇ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਉਹ ਧਰਤੀ ਤੋਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਸਭ ਕੁਝ ਧਰਤੀ ਨੂੰ ਵਾਪਸ ਦੇ ਦਿੰਦਾ ਹੈ।

10. ਸਾਬਤ ਕਿਸ ਨੇ ਕਰਨਾ ਹੈ ? : ਅਨੁਰਾਗ ਪੁਨੇਠਾ ਜੋ ਕਿ ਇਸ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਦਾ ਐਂਕਰ ਸੀ ਕਹਿਣ ਲੱਗਿਆ ਤੁਸੀਂ ਇਸ ਗੱਲ ਦੇ ਸਬੂਤ ਦਿਓ ਕਿ ਆਤਮਾ ਪ੍ਰਮਾਤਮਾ ਤੇ ਪੁਨਰ ਜਨਮ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੇ। ਮੇਰਾ ਜੁਆਬ ਸੀ ਕਿ ਇਹਨਾਂ ਗੱਲਾਂ ਨੂੰ ਸਾਬਤ ਕਿਸ ਨੇ ਕਰਨਾ ਹੈ ? ਸਬੂਤ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਦੇਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ ਜੋ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਆਤਮਾ, ਪ੍ਰਮਾਤਮਾ ਤੇ ਪੁਨਰ ਜਨਮ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਇਹਨਾਂ ਤੋਂ ਸਬੂਤ ਮੰਗਣ ਦੀ ਜੁਅਰਤ ਕੋਈ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ।

ਪੈਰਾ ਨਾਰਮਲ ਸੁਸਾਇਟੀ ਵਾਲੇ ਵਿਅਕਤੀ ਇਕ ਡਿਜਟਲ ਥਰਮਾਮੀਟਰ ਲਈ ਫਿਰਦੇ ਸਨ। ਉਹਨਾਂ ਦਾ ਵਿਚਾਰ ਸੀ ਕਿ ਜਿਸ ਥਾਂ 'ਤੇ ਭੂਤ ਪ੍ਰੇਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਉਸ ਸਥਾਨ ਦਾ ਤਾਪਮਾਨ ਦਸ ਕੁ ਡਿਗਰੀ ਆਮ ਥਾਂ ਤੋਂ ਵੱਧ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਕਈ ਥਾਵਾਂ ਤੇ ਥਰਮਾਮੀਟਰ ਲਾਇਆ ਤੇ ਵੇਖਿਆ ਕਿ ਉਥੋਂ ਦਾ ਤਾਪਮਾਨ 27° ਜਾਂ 28° ਹੀ ਸੀ। ਇਸ ਲਈ ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਸ ਸਥਾਨ ਤੇ ਅੱਜ ਭੂਤ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਇਸ ਵਿਚਾਰ ਨੂੰ ਅਸੀਂ ਬਿਲਕੁਲ ਹੱਦ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਭੂਤਾਂ ਪ੍ਰੇਤਾਂ ਕੋਈ ਪਦਾਰਥਕ ਵਸਤੂ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀਆਂ। ਸੋ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਤਾਪਮਾਨ ਵਿਚ ਵਾਧੇ ਦੀ ਗੱਲ ਕਰਨਾ ਹਵਾ ਵਿਚ ਡਾਗਾਂ ਮਾਰਨਾ ਹੀ ਹੈ। ਜੋਤਸੀ ਜੀ ਦਾ ਗਿਲਾ ਸੀ ਕਿ ਅਸੀਂ ਕੇਸ ਹੱਲ ਕਰਨ ਵੇਲੇ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਨਾਲ ਕਿਉਂ ਨਹੀਂ ਲਿਆ। ਅਸਲ ਵਿਚ ਕੇਸ ਹੱਲ ਕਰਨ ਸਮੇਂ ਅਸੀਂ ਆਪਣੀ ਟੀਮ ਵਿਚ ਉਹਨਾਂ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਹੀ ਸ਼ਾਮਿਲ ਕਰਦੇ ਤਾਂ ਜੋ ਵਿਗਿਆਨਕ ਸੋਚ ਦੇ ਮਾਲਕ ਹੋਣ ਤੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਅੰਧ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਵਿਚ ਕੋਈ ਯਕੀਨ ਨਾ ਕਰਦੇ ਹੋਣ। ਸਾਡਾ ਤਜਰਬਾ ਦੱਸਦਾ ਹੈ ਕਿ ਅਸੀਂ ਪਰਿਵਾਰਕ ਮੈਂਬਰਾਂ ਵਿਚ ਵਿਗਿਆਨਕ ਸੋਚ ਭਰਨ ਦਾ ਯਤਨ ਕਰਦੇ ਹਾਂ ਪਰ ਗੈਰ ਵਿਗਿਆਨਕ ਸੋਚ ਵਾਲੇ ਆਪਣੀ ਵਿਚਾਰਧਾਰਾ ਰਾਹੀਂ ਪਰਿਵਾਰਕ ਮੈਂਬਰਾਂ ਵਿਚ ਆਤਮ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਭਰ ਹੀ ਨਹੀਂ ਸਕਦੇ। 15 ਜੁਲਾਈ ਤੱਕ ਮੁੜ ਉਸ ਘਰ ਵਿਚ ਅੱਗ ਦੀ ਘਟਨਾ ਨਹੀਂ ਵਾਪਰੀ। ਜੇ ਮੁੜ ਘਟਨਾ ਵਾਪਰਦੀ ਵੀ ਹੈ ਤਾਂ ਇਸ ਦਾ ਹੱਲ ਇਹੋ ਹੈ ਕਿ ਘਟਨਾ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਕੁਝ ਸਮੇਂ ਲਈ ਘਰੋਂ ਬਾਹਰ ਭੇਜ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇ।

ਪੰਜਾਬੀ ਦੇ ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਲੇਖਕ **ਡਾ. ਅਜੀਤਪਾਲ ਸਿੰਘ ਐਮ. ਡੀ.**
 ਦੁਆਰਾ ਵੱਖ ਵੱਖ ਸਮਾਜਿਕ ਮੁੱਦਿਆਂ 'ਤੇ ਲਿਖੀਆਂ 21 ਦੇ ਕਰੀਬ
 ਕਿਤਾਬਾਂ ਦਾ ਸੈੱਟ ਹੁਣ ਰਿਆਇਤੀ ਦਰ 'ਤੇ ਖਰੀਦੋ

ਕੁੱਲ ਕੀਮਤ **2000/-**
 ਪੂਰੇ ਸੈੱਟ ਦੀ ਡਿਸਕਾਉਂਟ ਕੀਮਤ **1000/-**

ਘਰ ਬੈਠੇ ਪੂਰਾ ਸੈੱਟ ਵੀਪੀਪੀ ਰਾਹੀਂ ਮੰਗਵਾਉਣ ਲਈ ਫ਼ੋਨ ਕਰੋ **01679-241744**

ਸਿਹਤ ਦੇ ਝਰੋਖੇ 'ਚ.....

ਡਾ. ਵਿਸ਼ਾਲ ਭਾਰਤੀ

ਬਲਵੀਰ ਬਾਸੀ, ਕੈਲੇਫੋਰਨੀਆ

ਪਿਆਰੇ ਕੈਂਸਰ, ਮੈਂ ਤੈਨੂੰ ਹਰਾ ਦਿੱਤਾ

ਇੰਗਲੈਂਡ ਦੇ ਏਸੈਕਸ ਸ਼ਹਿਰ ਦੀ 25 ਸਾਲ ਵਿਕਰੀ ਫੋਸਟਰ ਨੇ 22 ਜੂਨ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਇਸ ਟ੍ਰਿਵਟ ਨਾਲ ਨਾ ਕੇਵਲ ਆਪਣੀ ਪੀਐਚਡੀ ਪੂਰੀ ਹੋਣ ਦੀ ਘੋਸ਼ਣਾ ਕੀਤੀ ਬਲਕਿ ਲਿਯੂਕੇਮੀਆ ਦੇ ਖਿਲਾਫ਼ 18 ਸਾਲ ਪਹਿਲਾਂ ਜਿੱਤ ਦਾ ਜਸ਼ਨ ਵੀ ਪੂਰਾ ਕੀਤਾ।

ਵਿਕੀ ਸੱਤ ਸਾਲ ਦੀ ਉਮਰ ਵਿੱਚ ਕੈਂਸਰ ਦੀ ਸ਼ਿਕਾਰ ਹੋ ਗਈ। ਢਾਈ ਸਾਲ ਤੱਕ ਉਸਦਾ ਇਲਾਜ ਚੱਲਿਆ, ਇਹ ਉਹ ਦੌਰ ਸੀ ਜਿਸ ਦੀ ਖੱਟੀ ਅਤੇ ਮਿੱਠੀ ਯਾਦਾਂ ਹੁਣ ਤੱਕ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਜੀਵਨ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਹਨ।

ਬੀਬੀਸੀ ਦੀ ਬ੍ਰਾਜ਼ੀਲ ਸੇਵਾ ਨੂੰ ਵਿਕੀ ਨੇ ਦੱਸਿਆ, ਜ਼ਿਆਦਾਤਰ ਯਾਦਾਂ ਤਾਂ ਚੰਗੀਆਂ ਹੀ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਸਿਹਰਾ ਮੇਰਾ ਇਲਾਜ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਡਾਕਟਰਾਂ ਅਤੇ ਨਰਸਾਂ ਨੂੰ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਪਰ ਮੈਂ ਇਹ ਵੀ ਦੇਖਿਆ ਕਿ ਮੇਰੇ ਵਾਰਡ ਵਿੱਚ ਕੁਝ ਦੋਸਤਾਂ ਦੀ ਕੈਂਸਰ ਨਾਲ ਮੌਤ ਹੋ ਗਈ ਸੀ। ਮੇਰਾ ਪੰਜ ਸਾਲ ਦਾ ਇੱਕ ਦੋਸਤ ਸੀ ਜਿਸ ਨੂੰ ਫੇਫੜਿਆਂ ਦਾ ਕੈਂਸਰ ਸੀ ਅਤੇ ਇੱਕ ਦਿਨ ਮੈਂ ਵਾਰਡ ਵਿੱਚ ਪਹੁੰਚੀ ਤਾਂ ਉਹ ਸਾਨੂੰ ਸਭ ਨੂੰ ਛੱਡ ਕੇ ਜਾ ਚੁੱਕਿਆ ਸੀ।

ਇਸ ਅਨੁਭਵ ਨੇ ਵਿਕੀ ਦੀ ਪੇਸ਼ੇਵਰ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਨੂੰ ਜਨਮ ਦਿੱਤਾ। ਬਚਪਨ ਵਿੱਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਵਿਗਿਆਨ ਵਿੱਚ ਬਹੁਤ ਦਿਲਚਸਪੀ ਸੀ। ਉਹ ਸੱਤ ਸਾਲ ਦੀ ਉਮਰ ਵਿੱਚ ਘੰਟਿਆਂ ਤੱਕ ਆਪਣੇ ਡਾਕਟਰ ਦੇ ਨਾਲ ਗੱਲ ਕਰਕੇ ਆਪਣੀ ਬਿਮਾਰੀ ਨੂੰ ਸਮਝਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰਦੀ ਸੀ।

ਵਿਕੀ ਇਹ ਵੀ ਪੁੱਛਦੀ ਸੀ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦਵਾਈਆਂ ਨੂੰ ਉਹ ਖਾ ਰਹੀ ਹੈ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਕੀ ਅਸਰ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਉਹ ਦੱਸਦੀ ਹੈ, “ਇਸ ਜਾਣਕਾਰੀ ਨੇ ਜੀਵ ਵਿਗਿਆਨ ਵਿੱਚ ਮੇਰੀ ਰੁਚੀ ਪੈਦਾ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਫਿਰ ਅੱਗੇ ਖੋਜ ਦੇ ਲਈ

ਪ੍ਰੇਰਿਤ ਕੀਤਾ।

ਰਿਸਰਚ : ਵਿਕੀ ਨੇ ਬਾਇਓਮੈਡੀਕਲ ਸਾਇੰਸ ਵਿੱਚ ਡਿਗਰੀ ਅਤੇ ਪੀ ਐਚ ਡੀ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਜਿਵੇਂ ਹੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਟਵੀਟਰ 'ਤੇ ਆਪਣੀ ਪੀ ਐਚ ਡੀ ਦੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦਿੱਤੀ ਤਾਂ ਇੰਟਰਨੈਟ 'ਤੇ ਲੋਕ ਇਸਦੇ ਦੀਵਾਨੇ ਹੋ ਗਏ।

ਵਿਕੀ ਨੂੰ ਉਮੀਦ ਹੈ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਰਿਸਰਚ ਨਾਲ ਲਿਯੂਕੇਮੀਆ ਦੀ ਰੋਕਥਾਮ ਅਤੇ ਇਲਾਜ ਵਿੱਚ ਮਦਦ ਮਿਲੇਗੀ। ਆਪਣੀ ਰਿਸਰਚ ਦੇ ਦੌਰਾਨ ਵਿਕੀ ਨੇ ਆਪਣਾ ਜ਼ਿਆਦਾਤਰ ਵਕਤ ਪ੍ਰਯੋਗਸ਼ਾਲਾ ਵਿੱਚ ਗੁਜ਼ਾਰਿਆ ਪਰ ਉਹ ਆਪਣੇ ਮਰੀਜ਼ਾਂ ਦੇ ਸੰਪਰਕ ਵਿੱਚ ਵੀ ਬਰਾਬਰ ਰਹਿੰਦੀ ਸੀ।

ਏਡਜ਼ ਪੀੜਤਾਂ ਨੂੰ ਵੱਡੀ ਰਾਹਤ ਲਈ, ਇੱਕ ਦਵਾਈ ਹੀ ਕਾਫ਼ੀ

ਹੁਣ ਇਸ ਦਵਾਈ ਨੂੰ ਦਿਨ ਵਿੱਚ ਚਾਰ ਵਾਰ ਖਾਣ ਦੀ ਬਜਾਏ ਸਿਰਫ਼ ਇੱਕ ਵਾਰ ਖਾਣਾ ਪਏਗਾ।

ਲੈਸੋਟ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਿਤ ਹਾਲ ਦੇ ਇੱਕ ਖੋਜ ਵਿੱਚ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਦਵਾਈ ਐਚਆਈਵੀ ਰੋਗੀਆਂ ਦੇ ਲਈ ਬਹੁਤ ਲਾਭਦਾਇਕ ਸਾਬਤ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ।

ਇੰਗਲੈਂਡ ਦੇ ਵਿਗਿਆਨੀਆਂ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ‘ਮਹਾਨ ਦਵਾਈ’ ਐਚਆਈਵੀ ਨਾਲ ਪੀੜਤ ਰੋਗਾਂ ਲਈ ਬੜੀ ਰਾਹਤ ਲੈ ਕੇ ਆਈ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਹੁਣ ਰੋਗੀਆਂ ਨੂੰ ਇਹ ਦਵਾਈ ਦਿਨ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਵਾਰ ਖਾਣੀ ਪਵੇਗੀ।

ਐਚਆਈਵੀ ਅਜਿਹੀ ਬੀਮਾਰੀ ਹੈ ਜੋ ਲਾਇਲਾਜ ਹੈ ਪਰ ਇਸਦੇ ਕੀਟਾਣੂਆਂ ਨੂੰ ਅੱਡ ਅੱਡ ਪ੍ਰਕਾਰ ਦੀ ਦਵਾਈ ਅਤੇ ਉਪਚਾਰ ਨਾਲ ਨਿਯੰਤਰਣ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਵਿਗਿਆਨੀਆਂ ਅਤੇ ਦਵਾਈ ਨਿਰਮਾਤਾਵਾਂ ਨੇ ਕਈ ਦਵਾਈਆਂ ਨੂੰ ਮਿਲਾਕੇ ਇਹ ਦਵਾਈ ਬਣਾਈ ਹੈ ਜਿਸ ਨੂੰ ਦਿਨ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਵਾਰ ਵੀ ਖਾਣ ਨਾਲ ਕੰਮ ਚੱਲ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਵਿਗਿਆਨੀਆਂ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਪਹਿਲੀ ਐਚਆਈਵੀ ਨਿਰੋਧਕ ਦਵਾਈ ਹੈ ਜਿਸਦਾ ਨਾਮ ‘ਇਟੀਗ੍ਰੋਸ ਆਈ ਸੇਫ’ ਹੈ ਜੋ ਬਹੁਤ ਹੀ ਕਾਮਯਾਬ ਹੈ।

ਪ੍ਰੋ. ਪਾਲ ਸੈਕਸ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ, “ਐਚਆਈਵੀ ਰੋਗੀਆਂ

ਨੂੰ ਦਵਾਈ 'ਤੇ ਸਭ ਤੋਂ ਜ਼ਿਆਦਾ ਭਰੋਸਾ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ, ਪਰ ਜੇਕਰ ਇਸਦਾ ਇੱਕ ਖੁਰਾਕ ਵੀ ਛੁੱਟ ਜਾਂ ਕਹਿ ਲਓ ਨਹੀਂ ਲਿਆ ਜਾਂਦਾ ਤਾਂ ਸੰਕ੍ਰਮਣ ਫੈਲਣ ਦਾ ਖਤਰਾ ਪੈਦਾ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।”

ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਐਚਆਈਵੀ ਪੀੜਤ 700 ਰੋਗੀਆਂ ਉਪਰ ਕੀਤੇ ਜਾ ਰਹੇ ਇਲਾਜ ਨੂੰ ਦੇਖਕੇ ਇਸਦਾ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਪਾਲ ਸੈਕਸ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਇਹ ਦਵਾਈ ਕਾਫ਼ੀ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਅਤੇ ਅਸਰਕਾਰੀ ਹੈ, ਪਰ ਇਸ ਦਵਾਈ ਦੇ ਸੇਵਨ ਨਾਲ ਕਿਡਨੀ ਦੀ ਸਮੱਸਿਆ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।

ਡਾ. ਸਟੀਵ ਟੇਲਰ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ, “ਇਸ ਗੱਲ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਸ਼ੰਕਾ ਹੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਦਿਨ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਇੱਕ ਵਾਰ ਦਵਾਈ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣ ਨਾਲ ਐਚਆਈਵੀ ਪੀੜਤ ਮਰੀਜ਼ਾਂ ਦੇ ਲਈ ਇੱਕ ਵੱਡੀ ਉਪਲਭਧੀ ਹੈ। ਏਡਜ਼ ਦੇ ਇਲਾਜ ਵਿੱਚ ਅਸੀਂ ਐਨਾ ਅੱਗੇ ਨਿਕਲ ਆਏ ਹਾਂ ਕਿ ਇੱਕ ਸਮੇਂ ਦਿਨ ਵਿੱਚ ਤਿੰਨ ਵਾਰ ਚਾਲੀ-ਚਾਲੀ ਗੋਲੀਆਂ ਲੈਣੀਆਂ ਪੈਦੀਆਂ ਸੀ ਹੁਣ ਇਸਦੇ ਲਈ ਸਿਰਫ਼ ਇੱਕ ਗੋਲੀ ਲੈਣੀ ਪੈਂਦੀ ਹੈ।”

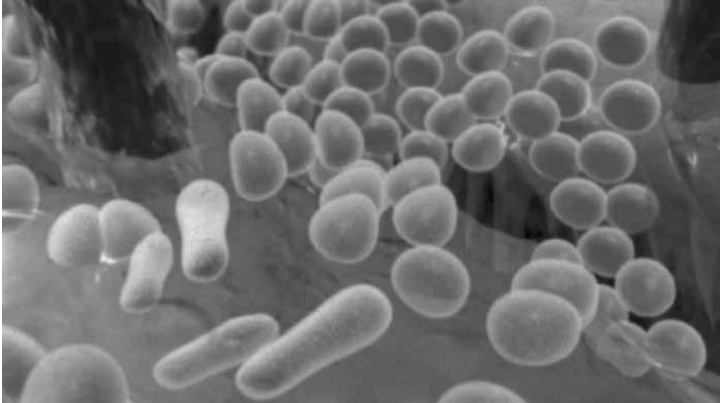
ਡਾਕਟਰ ਸਟੀਵ ਟੇਲਰ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਦਿਨ ਭਰ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਗੋਲੀ ਦਿੱਤੀ ਜਾਣੀ ਇੱਕ ਵੱਡੀ ਖ਼ਬਰ ਹੈ ਅਤੇ ਭਵਿੱਖ ਵਿੱਚ ਏਡਜ਼ ਦੇ ਮਰੀਜ਼ਾਂ ਦੇ ਇਲਾਜ ਕਰਾਉਣ ਵਿੱਚ ਜ਼ਿਆਦਾ ਸੁਵਿਧਾਵਾਂ ਹੋਣਗੀਆਂ।

ਪਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਇਹ ਵੀ ਚੇਤਾਵਨੀ ਦਿੱਤੀ ਹੈ ਕਿ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਐਚਆਈਵੀ ਦੇ ਮਰੀਜ਼ਾਂ ਨੂੰ ਪਤਾ ਹੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਏਡਜ਼ ਦੇ ਮਰੀਜ਼ ਹਨ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਇੰਗਲੈਂਡ ਦੇ ਇੱਕ ਚੌਥਾਈ ਮਰੀਜ਼ਾਂ ਨੂੰ ਪਤਾ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਏਡਜ਼ ਹੈ ਅਤੇ ਉਹ ਉਸਦੀ ਦਵਾਈ ਲੈ ਰਹੇ ਹਨ।

ਖੂਨ ਨਾਲ ਸਾਹ ਮਿਲੇਗਾ, ਜਾਨ ਬਚੇਗੀ!

ਜਟਿਲ ਅਪਰੇਸ਼ਨਾਂ ਦੇ ਦੌਰਾਨ ਮਰੀਜ਼ਾਂ ਨੂੰ ਸਾਹ ਲੈਣ ਵਿੱਚ ਦਿੱਕਤ ਆਉਂਦੀ ਹੈ। ਵਿਗਿਆਨਕਾਂ ਨੇ ਇਸ ਸਮੱਸਿਆ ਤੋਂ ਛੁਟਕਾਰਾ ਪਾਉਣ ਦੇ ਲਈ ਨਵਾਂ ਤਰੀਕਾ ਖੋਜਣ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਮੁਤਾਬਿਕ, ਅਜਿਹੀ ਕ੍ਰਿਟੀਕਲ ਸਰਜਰੀ ਜਿੱਥੇ ਮਰੀਜ਼ ਨੂੰ ਫੇਫੜਿਆਂ ਦੇ ਜ਼ਰੀਏ ਸਾਹ ਨਾ ਆ ਰਿਹਾ ਹੋਵੇ ਉਸਦੇ ਖੂਨ ਵਿੱਚ ਆਕਸੀਜਨ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਇਸਦੇ ਇਲਾਵਾ ਗੰਭੀਰ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਬਿਮਾਰ ਕਿਸੇ ਆਦਮੀ ਨੂੰ ਇਸ ਤਕਨੀਕ ਦੇ ਜ਼ਰੀਏ ਹਸਪਤਾਲ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚਾਉਣ ਤੱਕ ਜਿਉਂਦਾ ਰੱਖਿਆ ਜਾ ਸਕੇਗਾ।

ਵਿਗਿਆਨੀਆਂ ਦੇ ਮੁਤਾਬਿਕ ਇਸ ਪ੍ਰਕ੍ਰਿਆ ਦੇ ਤਹਿਤ ਆਕਸੀਜਨ ਮਾਲਿਕਯੂਲਸ ਨੂੰ ਫੈਟੀ ਮਾਲਿਕਯੂਲਸ ਵਿੱਚ ਪਾ ਕੇ ਖੂਨ ਵਿੱਚ ਤਬਦੀਲ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਨਾਲ ਮਰੀਜ਼ਾਂ ਨੂੰ ਉਸ ਦੌਰਾਨ 30 ਮਿੰਟਾਂ ਦੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਮਿਲ ਸਕਦੀ ਹੈ ਜਦੋਂ ਇਹ ਸਾਹ ਨਹੀਂ ਲੈ ਸਕਦੇ। ਡਾਕਟਰ ਜਾਨ ਕੀਰ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਇਹ ਅਹਿਮ ਖੋਜ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰਨ ਦੀ ਪ੍ਰੇਰਣਾ ਇੱਕ ਮਰੀਜ਼ ਦੀ ਮੌਤ ਤੋਂ ਮਿਲੀ। ਜਾਨ ਨੇ ਫੇਫੜਿਆਂ ਦੀ ਬਜਾਏ ਖੂਨ ਦੇ ਜ਼ਰੀਏ ਸਰੀਰ ਵਿੱਚ ਆਕਸੀਜਨ ਪ੍ਰਮਾਣਿਤ ਕਰਨ ਦੀ ਦਿਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਕੰਮ ਕਰਨਾ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤਾ। ਸ਼ੁਰੂਆਤੀ ਪ੍ਰਯੋਗਾਂ

ਸਾਡੇ ਸਰੀਰ ਵਿੱਚ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਕੁਝ ਕਿਲੋ ਜੀਵਾਣੂ

ਜੇਕਰ ਸਾਡੇ ਸਰੀਰ ਵਿੱਚ ਪਾਏ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਸਭ ਜੀਵਾਣੂਆਂ ਕੀਟਾਣੂਆਂ ਨੂੰ ਇਕੱਠਾ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਵਜਨ ਕੁਝ ਕਿਲੋਗ੍ਰਾਮ ਤੱਕ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਹੁਣ ਵਿਗਿਆਨੀਆਂ ਨੇ ਖੋਜ ਲਿਆ ਹੈ ਕਿ ਸਾਡੇ ਸਰੀਰ ਵਿੱਚ ਕਿੱਥੇ ਅਤੇ ਕਿੰਨੀ ਮਾਤਰਾ ਵਿੱਚ ਜੀਵਾਣੂ ਵਿਸ਼ਾਣੂ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ। ਵਿਗਿਆਨੀਆਂ ਦੇ ਮੁਤਾਬਿਕ ਇੱਕ ਤੰਦਰੁਸਤ ਸਰੀਰ ਵਿੱਚ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਕਿਸਮਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ 10 ਹਜ਼ਾਰ ਤੱਕ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਈ ਅਜਿਹੇ ਹਨ ਜੋ ਇਨਸਾਨ ਨੂੰ ਸਿਹਤਮੰਦ ਬਣਾਉਣ ਵਿੱਚ ਮਦਦਗਾਰ ਵੀ ਹਨ।

ਇਨਸਾਨ ਦੇ ਸਰੀਰ ਵਿੱਚ ਜੀਵਾਣੂਆਂ ਵਿਸ਼ਾਣੂਆਂ ਦੇ ਅਸਰ ਦੇ ਬਾਰੇ ਵਿੱਚ ਇਹ ਖੋਜ ਇੱਕ ਨਵੀਂ ਬਹਿਸ ਨੂੰ ਜਨਮ ਦੇ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਅਮਰੀਕਾ ਦੇ ਨੈਸ਼ਨਲ ਇੰਸਟੀਚਿਊਟ ਆਫ਼ ਹੈਲਥ ਦੇ ਵੱਲੋਂ ਚਲਾਈ ਜਾਣ ਵਾਲੀ 17 ਕਰੋੜ 30 ਲੱਖ ਅਮਰੀਕੀ ਡਾਲਰਾਂ ਦੀ ਪ੍ਰਯੋਜਨਾ ਦੇ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਡਾਕਟਰ ਫਿਲਿਪ ਟਾਰ ਹਨ, ਉਹ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ, “ਇਹ ਜੀਵਾਣੂ ਇੱਥੋਂ ਤੋਂ ਉਥੇ ਨਹੀਂ ਜਾਂਦੇ। ਦੁਨੀਆ ਭਰ ਵਿੱਚ 80 ਖੋਜ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਦੇ 200 ਵਿਗਿਆਨੀਆਂ ਨੇ ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ ਇਕੱਠੇ ਹੋਕੇ ਇਸ ਬਾਰੇ ਵਿੱਚ ਅਧਿਐਨ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਵਿਗਿਆਨੀਆਂ ਨੇ ਇਹ ਜੀਵਾਣੂਆਂ ਦੇ ਡੀਐਨਏ ਦਾ ਅਧਿਐਨ ਕਰਨ ਦੇ ਲਈ ਉਨ੍ਹਾਂ ਹੀ ਤਰੀਕਿਆਂ ਦਾ ਇਸਤੇਮਾਲ ਕੀਤਾ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਇਨਸਾਨ ਦੇ ਡੀਐਨਏ ਦਾ ਅਧਿਐਨ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਕਰਦੇ ਹਨ।

ਹਾਲਾਂਕਿ ਖੋਜ ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਜੇ ਕੋਈ ਨਵੀਂ ਗੱਲ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਵਿਗਿਆਨੀ ਪਹਿਲਾਂ ਤੋਂ ਹੀ ਜਾਣਦੇ ਹਨ ਕਿ ਸਾਡੇ ਸਰੀਰ ਵਿੱਚ ਕਈ ਕਰੋੜ ਜੀਵਾਣੂ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ। ਇਹ ਖੋਜ ਇਸ ਅਰਥ ਵਿੱਚ ਅਲੱਗ ਹੈ ਕਿ ਹੁਣ ਜੀਵਾਣੂਆਂ ਨੂੰ ਇਨਸਾਨ ਦੇ ਸਹਿਜੀਵੀ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਅਧਿਐਨ ਕੀਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਪਹਿਲਾਂ ਜੀਵਾਣੂਆਂ ਨੂੰ ਬੀਮਾਰੀਆਂ ਫੈਲਾਉਣ ਵਾਲੇ ਜੀਵਾਣੂਆਂ ਦੇ ਨਾਮ ਨਾਲ ਹੀ ਜਾਣਿਆ ਜਾਂਦਾ ਸੀ, ਸਰੀਰ ਵਿੱਚ ਪਾਏ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਜੀਵਾਣੂਆਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਹਮੇਸ਼ਾ ਇੱਕ ਹੀ ਰਹਿੰਦੀ ਹੈ ਜਾਂ ਇਹ ਇੱਕ ਹੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਾ ਕੰਮ ਕਰਦੇ ਹਨ ਅਜਿਹਾ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਵਿਗਿਆਨੀਆਂ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਹੈ ਜੀਵਾਣੂਆਂ ਦੀ ਸੰਖਿਆ ਖਾਣ ਪਾਣ, ਰਹਿਣ ਦੀ ਪ੍ਰਸਥਿਤੀਆਂ ਅਤੇ ਐਂਟੀਬਾਇਓਟਿਕ ਦਵਾਈਆਂ ਦੇ ਹਿਸਾਬ ਨਾਲ ਬਦਲਦੀ ਰਹਿੰਦੀ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਤੁਸੀਂ ਐਂਟੀਬਾਇਓਟਿਕ ਲੈਂਦੇ ਹੋ ਤਾਂ ਕਈ ਵਾਰ ਬਿਮਾਰੀ ਫੈਲਾਉਣ ਵਾਲੇ ਬੈਕਟੀਰੀਆ ਦੇ ਨਾਲ ਨਾਲ ਪਾਚਣ ਵਿੱਚ ਸਹਾਇਤਾ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਬੈਕਟੀਰੀਆ ਵੀ ਮਰ ਜਾਂਦੇ ਹਨ।

ਨਾਲ ਪਤਾ ਚੱਲਿਆ ਕਿ ਸਿਧਾਂਤਕ ਰੂਪ ਨਾਲ ਇਹ ਬੇਹੱਦ ਕਾਮਯਾਬ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਕਿਵੇਂ ਕੀਤਾ ਪ੍ਰਯੋਗ : ਜਾਨ ਦੇ ਮੁਤਾਬਿਕ, 100 ਸਾਲ ਪਹਿਲਾ ਸ਼ੁੱਧ ਆਕਸੀਜਨ ਨੂੰ ਗੈਸ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਖੂਨ ਵਿੱਚ ਬਦਲਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਜੋ ਕਿ ਨਾਕਾਮਯਾਬ ਰਹੀ ਸੀ, ਕਿਉਂਕਿ ਉਸ ਦੌਰਾਨ ਨਸਾਂ ਵਿੱਚ ਖਤਰਨਾਕ ਬੁਲਬੁਲੇ ਬਣਨ ਲੱਗੇ ਸੀ। ਫੈਟੀ ਮਾਲਿਕਯੂਲਸ ਨੂੰ ਲਿਪਿਡਸ ਵੀ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਜਾਨ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਧੁਨੀ ਤਰੰਗਾਂ ਦੇ ਜ਼ਰੀਏ ਆਕਸੀਜਨ ਅਤੇ ਫੈਟੀ ਮਾਲਿਕਯੂਲਸ ਨੂੰ ਕਣਾਂ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਲਿਆ ਗਿਆ। ਕਣ ਐਨੇ ਛੋਟੇ ਸਨ ਕਿ ਇਹ ਮਾਈਕ੍ਰੋਸਕੋਪ ਦੇ ਜ਼ਰੀਏ ਹੀ ਦੇਖੇ ਜਾ ਸਕਦੇ ਸੀ। ਉਸਦੇ ਬਾਅਦ ਕਣਾਂ ਨੂੰ ਲਿਕਿਵਡ ਵਿੱਚ ਤਬਦੀਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਕਾਫੀ ਮਾਤਰਾ ਵਿੱਚ ਆਕਸੀਜਨ ਸੀ। ਜਾਨ ਦੇ ਮੁਤਾਬਿਕ ਆਕਸੀਜਨ ਦੀ ਇਹ ਮਾਤਰਾ ਸਾਡੀ ਰੈੱਡ ਬਲੱਡ ਸੈੱਲਸ ਦੇ ਮੁਕਾਬਲੇ ਤਿੰਨ ਤੋਂ ਚਾਰ ਗੁਣਾ ਸੀ।

ਕੀ ਰਿਹਾ ਨਤੀਜਾ : ਸਾਇੰਸ ਡੇਲੀ ਦੇ ਮੁਤਾਬਿਕ, ਜਦੋਂ ਇਸ ਲਿਕਿਵਡ ਸਲਿਯੂਸ਼ਨ ਨੂੰ ਅਜਿਹੇ ਜਾਨਵਰਾਂ ਦੇ ਸਰੀਰ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਮਾਣਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ ਆਕਸੀਜਨ ਦੀ ਮਾਤਰਾ ਬੇਹੱਦ ਘੱਟ ਸੀ ਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ ਖੂਨ ਦੀ ਮਾਤਰਾ ਸਕਿੰਟਾਂ ਵਿੱਚ ਇਕੋ ਜਿਹੀ ਹੋ ਗਈ। ਜਦੋਂ ਇਸ ਨੂੰ ਅਜਿਹੇ ਜਾਨਵਰਾਂ ਵਿੱਚ ਪਾਇਆ ਗਿਆ ਜੋ ਸਾਹ ਨਹੀਂ ਲੈ ਪਾ ਰਹੇ ਸਨ ਤਾਂ ਉਹ 15 ਮਿੰਟ ਤੱਕ ਜਿੰਦਾ ਰਹੇ ਅਤੇ ਸਿਹਤ ਨੂੰ ਵੀ ਘੱਟ ਖਤਰਾ ਸੀ।

ਇਸ ਨੂੰ ਜਦੋਂ ਇਨਸਾਨਾਂ 'ਤੇ ਇਸਤੇਮਾਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸਰੀਰ ਵਿੱਚ ਆਕਸੀਜਨ 30 ਮਿੰਟ ਤੱਕ ਰਹੀ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਖੋਜਕਾਰੀਆਂ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ ਲੰਮੇ ਸਮੇਂ ਤੱਕ ਸਰੀਰ ਵਿੱਚ ਆਕਸੀਜਨ ਪੈਦਾ ਕਰਦੇ ਰਹਿਣ ਨਾਲ ਮਰੀਜ਼ ਦੇ ਖੂਨ ਨੂੰ ਨੁਕਸਾਨ ਪਹੁੰਚ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਜਾਨ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਸ ਲਿਕਿਵਡ ਸਾਲਯੂਸ਼ਨ ਨੂੰ ਹਸਪਤਾਲ ਵਿੱਚ ਦਵਾਈਆਂ ਦੀ ਟ੍ਰਾਲੀ 'ਤੇ ਸਿਰਿਜ ਵਿੱਚ, ਐਂਬੂਲੈਂਸ ਜਾਂ ਟ੍ਰਾਂਸਪੋਰਟ ਹੈਲੀਕਾਪਟਰ ਵਿੱਚ ਰੱਖਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਸ਼ਰਾਰਤ ਸਮੇਂ ਆਪਣੀ ਸਾਰੀ ਤਾਕਤ ਲਗਾ ਦਿੰਦੇ ਹਨ ਬੱਚੇ

ਜੇਕਰ ਤੁਹਾਡੇ ਸਾਹਮਣੇ ਵੀ ਕਿਸੇ ਬੱਚੇ ਦੇ ਮਾਂ-ਬਾਪ ਇਹ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਕਰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਬੱਚੇ ਦੀਆਂ ਸ਼ਰਾਰਤਾਂ ਨੇ ਜੀਣਾ ਹਰਾਮ ਕੀਤਾ ਹੋਇਆ ਹੈ ਤਾਂ ਤੁਸੀਂ ਇਸ 'ਤੇ ਅੱਖਾਂ ਬੰਦ ਕਰਕੇ ਵੀ ਯਕੀਨ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹੋ। ਇੱਕ ਨਵੀਂ ਸਟੱਡੀ ਦੱਸਦੀ ਹੈ ਕਿ ਨਟਖਟ ਬੱਚਿਆਂ ਦੀਆਂ ਛੋਟੀਆਂ-ਛੋਟੀਆਂ ਸ਼ਰਾਰਤਾਂ ਵਿੱਚ ਐਨੀ ਐਨਰਜੀ ਖਰਚ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਬਾਕਸਿੰਗ ਰਿੰਗ ਦੇ 83 ਰਾਉਂਡਾਂ ਦੀ ਬਰਾਬਰੀ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਬ੍ਰਿਟਿਸ਼ ਰਿਸਰਚਰਾਂ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਔਸਤਨ ਇੱਕ ਨੰਨਾ ਬੱਚਾ ਉਨੀ ਹੀ ਐਨਰਜੀ ਕੱਢਦਾ ਹੈ ਜਿੰਨੀ ਕਿ ਇੱਕ ਵੱਡਾ ਆਦਮੀ ਬਾਕਸਿੰਗ ਰਿੰਗ ਵਿੱਚ 249 ਮਿੰਟ ਤੱਕ ਲੜ ਕੇ ਕੱਢਦਾ ਹੈ ਜਾਂ 12 ਤੋਂ 14 ਮੀਲ ਪ੍ਰਤੀ ਘੰਟੇ ਦੀ ਰਫ਼ਤਾਰ ਨਾਲ 82 ਮੀਲ ਸਾਇਕਲਿੰਗ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਖੋਜ ਦੱਸਦੀ ਹੈ ਕਿ ਨੰਨੇ ਬੱਚਿਆਂ ਦੀਆਂ ਹਰਕਤਾਂ-ਆਸ ਪਾਸ ਦੌੜਨਾ, ਖੇਡਣਾ, ਪੌੜੀਆਂ ਚੜਨਾ ਅਤੇ ਪਾਰਕ ਵਿੱਚ ਖੇਡਣਾ ਵਗੈਰਾ ਕਿਸੇ ਵਯਸਕ ਆਦਮੀ ਦੇ 2,980 ਮੀਟਰ ਉਚਾਈ ਚੜ੍ਹਨ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਹੈ। ਡਾ. ਕੋਰੀ ਦੱਸਦੇ ਹਨ ਕਿ ਜੇਕਰ ਬੱਚਾ ਮਾਂ-ਬਾਪ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਪਿੱਛੇ ਮੈਰਾਥਨ ਕਰਦੇ ਦੇਖਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਉਹ ਹੋਰ ਵੀ ਪ੍ਰਭਾਵਤ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਪਰ ਮਾਤਾ-ਪਿਤਾ ਨੂੰ ਪਤਾ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਬੱਚੇ ਲਈ ਤੇਜ਼ੀ ਨਾਲ ਹੋ ਰਹੇ ਇਸ ਵਿਕਾਸ ਦੇ ਲਈ ਕਿੰਨਾ ਜ਼ਿਆਦਾ ਖੁਰਾਕ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਹੈ। ਖੋਜ ਵਿੱਚ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ 78% ਮਾਤਾ-ਪਿਤਾ ਨੂੰ ਲੱਗਦਾ ਸੀ ਕਿ ਜੇਕਰ ਬੱਚਾ ਸਾਡੇ ਵਰਗਾ ਹੀ ਖਾਣਾ ਥੋੜ੍ਹੀ-ਥੋੜ੍ਹੀ ਮਾਤਰਾ ਵਿੱਚ ਖਾਵੇਗਾ ਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਪੂਰੀ ਹੋ ਜਾਵੇਗੀ ਪਰ ਸੱਚਾਈ ਇਹ ਸੀ ਕਿ ਬੱਚੇ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਇਸ ਨਾਲੋਂ ਕਿਤੇ ਜ਼ਿਆਦਾ ਸੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਇੱਕ ਬਾਲਗ ਤੋਂ ਤਿੰਨ ਗੁਣਾ ਜ਼ਿਆਦਾ ਉਰਜਾ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਸੀ, ਚਾਰ ਗੁਣਾ ਜ਼ਿਆਦਾ ਆਇਰਨ ਅਤੇ ਵਿਟਾਮਿਨ ਸੀ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਸੀ। ਕੈਲਸ਼ੀਅਮ, ਜ਼ਿੰਕ ਅਤੇ ਵਿਟਾਮਿਨ ਏ ਦੀ ਤਿੰਨ ਗੁਣਾ ਜ਼ਿਆਦਾ ਜ਼ਰੂਰਤ ਸੀ। ਉਥੇ ਹੀ ਫੈਟ ਦੀ ਵੀ ਬਹੁਤ ਜ਼ਿਆਦਾ ਅਤੇ ਨਮਕ ਦੀ ਬਹੁਤ ਘੱਟ ਜ਼ਰੂਰਤ ਸੀ।

ਗਿਆਨ ਦਾ ਖਜ਼ਾਨਾ

ਵਿਗਿਆਨ ਜੋਤ

- ✪ ਮੈਂਬਰਸ਼ਿਪ ਫੀਸ ਇੱਕ ਸਾਲ ਲਈ 80/- ✪ ਦੋ ਸਾਲ ਲਈ 150/-
- ✪ ਉਮਰ ਭਰ (15 ਸਾਲ ਲਈ) 1000/-

ਹੁਣ ਤੁਸੀਂ ਘਰ ਬੈਠੇ ਵੀ ਵੀਪੀਪੀ ਰਾਹੀਂ 'ਵਿਗਿਆਨ ਜੋਤ' ਮੰਗਵਾ ਸਕਦੇ ਹੋ, ਵਧੇਰੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਲਈ ਫੋਨ ਨੰਬਰ 01679 241744 'ਤੇ ਸੰਪਰਕ ਕਰੋ।

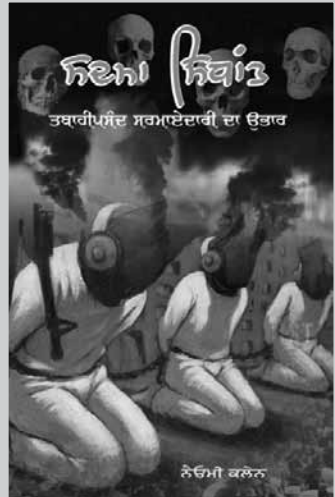
ਪਤਾ: ਤਰਕਸ਼ੀਲ ਨਿਵਾਸ, ਕੱਚਾ ਕਾਲਜ ਰੋਡ, ਗਲੀ ਨੰਬਰ 8, ਬਰਨਾਲਾ - 148101

Email : tarksheel@yahoo.com Web site : www.tarksheel.com

ਪੁਸਤਕ ਰਵਿਉ

ਹਰ ਅਗਾਂਹਵਧੂ ਵਿਅਕਤੀ ਲਈ ਪੜ੍ਹਨਯੋਗ ਕਿਤਾਬ: 'ਸਦਮਾ ਸਿਧਾਂਤ'

30 ਤੋਂ ਵੱਧ ਜ਼ਬਾਨਾਂ 'ਚ ਅਨੁਵਾਦ ਹੋ ਚੁੱਕੀ ਨੈਓਮੀ ਕਲੇਨ ਦੀ ਸ਼ਾਨਦਾਰ ਕਿਤਾਬ “ਸਦਮਾ ਸਿਧਾਂਤ” ਦੁਨੀਆ ਦੀਆਂ ਸਭ ਤੋਂ ਅਹਿਮ ਕਿਤਾਬਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇਕ ਹੈ। ਇਸ ਵਿਚ ਲੇਖਿਕਾ ਕਾਰਪੋਰੇਟ ਤਾਕਤਾਂ ਨੂੰ ਬੇਨਕਾਬ ਕਰਦੀ ਹੈ ਜੋ ਕੁਲ ਦੁਨੀਆਂ ਦੀ ਦੌਲਤ, ਕਿਰਤ ਸ਼ਕਤੀ ਅਤੇ ਕੁਦਰਤੀ ਵਸੀਲਿਆਂ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਸੁਪਰ ਮੁਨਾਫ਼ੇ ਬਟੋਰਨ ਦੀ ਲਾਲਸਾ ਦਾ ਸਾਧਨ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਨਕਲੀ ਅਤੇ ਅਸਲੀ ਆਫ਼ਤਾਂ ਦਾ ਲਾਹਾ ਲੈਣ ਦੀ ਹੋੜ 'ਚ ਜੁੱਟੀਆਂ ਹੋਈਆਂ ਹਨ। ਇਸ ਸਾਮਰਾਜੀ ਖੁੱਧਨੀਤੀ ਨੂੰ ਕਲੇਨ “ਸਦਮਾ ਸਿਧਾਂਤ” ਅਤੇ “ਤਬਾਹੀਪਸੰਦ ਸਰਮਾਏਦਾਰੀ” ਵਜੋਂ ਪ੍ਰੀਭਾਸ਼ਤ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਬਹੁ-ਕੌਮੀ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨਾਂ ਅਤੇ ਸਾਮਰਾਜੀ ਦੇ ਪਿੱਠੂ ਸਿਆਸਤਦਾਨ ਆਫ਼ਤਾਂ ਦੇ ਝੰਬੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਸਦਮੇ ਵਿੱਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਸਦਮੇ ਦੀ ਹਾਲਤ ਦਾ ਲਾਹਾ ਲੈ ਕੇ ਆਪਣੀਆਂ ਨੀਤੀਆਂ ਬੋਧਦੇ ਹਨ। ਅਤੇ ਜਦੋਂ ਲੋਕ ਇਸ ਸਦਮਾ ਸਾਜ਼ਿਸ਼ ਦਾ ਵਿਰੋਧ ਕਰਦੇ ਹਨ ਤਾਂ ਪੁਲਿਸ, ਫੌਜ ਅਤੇ ਜੇਲ੍ਹਾਂ ਦੇ ਤਫ਼ਤੀਸ਼ੀ ਅਧਿਕਾਰੀ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਤਸੀਹੇ ਦਿੰਦੇ ਹਨ। ਉਸ ਨੇ ਕਿਤਾਬ 'ਚ ਤਸੀਹਿਆਂ ਦੀ ਖੋਜ ਅਤੇ ਇੰਡੋਨੇਸ਼ੀਆ, ਚਿੱਲੀ, ਅਰਜਨਟਾਈਨਾ, ਬੋਲੀਵੀਆ, ਉਰੂਗੁਏ, ਪੋਲੈਂਡ, ਰੂਸ, ਦੱਖਣੀ ਅਫ਼ਰੀਕਾ, ਸ੍ਰੀ ਲੰਕਾ, ਬਾਈਲੈਂਡ, ਦੱਖਣੀ ਕੋਰੀਆ, ਇਰਾਕ ਅਤੇ ਹੋਰ ਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿਚ ਸਦਮਾ ਸਿਧਾਂਤ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਦਾ ਵਿਸਤਾਰਤ ਵੇਰਵਾ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਹੈ।

ਖੁੱਲ੍ਹੀ ਮੰਡੀ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤਕਾਰਾਂ ਦੀ ਸੋਚ ਹੈ ਕਿ ਜਦੋਂ ਸਮਾਜਾਂ ਦੇ ਹਾਲਾਤ ਆਮ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਓਦੋਂ ਖੁੱਲ੍ਹੀ ਮੰਡੀ ਦੀਆਂ ਨੀਤੀਆਂ ਨੂੰ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਤਿੱਖੇ ਵਿਰੋਧ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰਨਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ, ਜੋ ਅਸਲੀ ਜਾਂ ਨਕਲੀ ਸੰਕਟਾਂ ਦਾ ਮੌਕਾ ਹੀ ਅਜਿਹੇ ਸੁਧਾਰ ਕਰਨ ਦਾ ਸਾਜ਼ਗਾਰ ਵਕਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਸਿੱਕਟਗ੍ਰਸਤ ਮੁਲਕਾਂ ਦੇ ਮੁਖੀ ਅਜਿਹੇ ਮੌਕੇ ਸਾਮਰਾਜੀ ਸ਼ਰਤਾਂ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਦੀ ਹਾਲਤ 'ਚ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੇ।

ਇਹ ਕਿਤਾਬ ਸੰਸਾਰ ਸਰਮਾਏਦਾਰੀ ਵਲੋਂ ਪ੍ਰਚਾਰੀ ਜਾ ਰਹੀ ਇਸ ਸਿੱਖ ਦੇ ਪਰਖੱਚੇ ਉਡਾਉਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਖੁੱਲ੍ਹੀ ਮੰਡੀ ਨੇ ਜਮਹੂਰੀ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਦੁਨੀਆਂ 'ਤੇ ਜਿੱਤ ਹਾਸਲ ਕੀਤੀ ਹੈ ਅਤੇ ਕਿ ਸਮਾਜਵਾਦੀ ਪ੍ਰਬੰਧ ਟਿਕਾਉਣ ਤੇ ਭਰੋਸੇਯੋਗ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਨੈਓਮੀ ਕਲੇਨ ਸਾਬਤ ਕਰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਸਰਮਾਏਦਾਰੀ ਦੀ ਜਿੱਤ ਆਰਜ਼ੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਜਮਹੂਰੀ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਨਹੀਂ ਸਗੋਂ ਇਹ ਸਾਜ਼ਿਸ਼ੀ ਅਤੇ ਅਨੈਤਿਕ ਢੰਗਾਂ ਨਾਲ ਸੰਭਵ ਬਣਾਈ ਗਈ ਹੈ। ਰਾਜ ਪਲਟੇ, ਦੇਸ਼ਾਂ ਦੇ ਮੁਖੀਆਂ ਦੇ ਕਤਲ ਅਤੇ ਜੰਗਾਂ ਕੋਈ ਅਚਾਨਕ ਵਾਪਰੀਆਂ ਘਟਨਾਵਾਂ ਨਹੀਂ, ਅਸਲ ਵਿਚ ਖੁੱਲ੍ਹੀ ਮੰਡੀ ਦੇ ਕੱਟੜਪੰਥੀਆਂ ਦਾ ਸੁਚੇਤ ਜਹਾਦ ਹੈ। ਕੌਮਾਂਤਰੀ ਮੁਦਰਾ ਕੌਸ਼, ਸੰਸਾਰ ਬੈਂਕ ਅਤੇ ਸੰਸਾਰ ਵਪਾਰ ਸੰਸਥਾ ਸਰਕਾਰਾਂ ਦੀ ਬਾਂਹ ਮਰੋੜ ਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਮੁਲਕਾਂ ਦੇ ਹਿੱਤਾਂ ਅਤੇ ਵਾਤਾਵਰਣਾਂ ਦੀ ਬਲੀ ਦੇਣ ਅਤੇ ਕੀਨਜ਼ਵਾਦੀ ਅਤੇ ਸਮਾਜਵਾਦੀ ਮਾਡਲਾਂ ਨੂੰ ਤਿਲਾਂਜਲੀ ਦੇਣ ਲਈ ਮਜਬੂਰ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਆਈ ਐੱਮ ਐੱਫ ਦੇ ਇਕ ਸੀਨੀਅਰ ਅਰਥਸ਼ਾਸਤਰੀ ਡੈਵੀਸਨ ਬੁਧੂ ਨੇ ਇਹ ਸਾਜ਼ਿਸ਼ਾਂ ਬੇਨਕਾਬ ਕਰਦਿਆਂ ਕਿਹਾ ਸੀ ਕਿ “ਪੂਰੀ ਦੁਨੀਆਂ 'ਚ ਐਸਾ ਸਾਬਣ ਨਹੀਂ ਹੋਣਾ ਜੋ ਮੈਨੂੰ ਤੁਹਾਡੇ ਨਾਂ 'ਤੇ ਕੀਤੇ ਕੁਕਰਮਾਂ ਨੂੰ ਧੋ ਸਕੇ।”

ਉਹ ਇਕ ਅਹਿਮ ਇਤਿਹਾਸਕ ਸਬਕ ਸਿੱਖਣ 'ਤੇ ਵੀ ਜ਼ੋਰ ਦਿੰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਕਿਸੇ ਰਾਜਸੀ ਲਹਿਰ ਦੇ ਸਿਆਸੀ ਏਜੰਡੇ ਦੀ ਜਿੱਤ ਹੀ ਕਾਫ਼ੀ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਨੈਲਸਨ ਮੰਡੇਲਾ ਅਤੇ ਪੋਲੈਂਡ ਦੀ ਹਕੂਮਤ ਦੀਆਂ ਮਿਸਾਲਾਂ ਦੇ ਕੇ ਉਹ ਦਿਖਾਉਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਜੇ ਕੋਈ ਲਹਿਰ ਨਵਉਦਾਰਵਾਦ ਵਿਰੁੱਧ ਦੋ-ਟੁੱਕ ਲੜਾਈ ਨਹੀਂ ਦਿੰਦੀ ਤਾਂ ਉਸਦਾ ਦੇਰ-ਸਵੇਰ ਸਾਮਰਾਜੀ ਨੁਸ਼ਕਿਆਂ ਦਾ ਸਿੱਦ ਬਣਕੇ ਲੋਕਾਂ ਨਾਲ ਗ਼ਦਾਰੀ ਕਰਨਾ ਅਟੱਲ ਹੈ।

ਨੈਓਮੀ ਕਲੇਨ ਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਸਦਮਾ ਸਿਧਾਂਤ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ, ਮਨਸੂਬਿਆਂ, ਸਾਜ਼ਿਸ਼ਾਂ ਅਤੇ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਦੇ ਸਿਲਸਿਲੇ ਨੂੰ ਭਰਵੇਂ ਰੂਪ 'ਚ ਬੇਨਕਾਬ ਕਰਨਾ ਹੈ। ਇਸ ਪੱਖੋਂ ਉਸ ਨੇ ਸ਼ਾਨਦਾਰ ਕਿਤਾਬ ਰਚਕੇ ਦੁਨੀਆਂ ਨੂੰ ਝੰਜੋੜਿਆ ਹੈ। ਇਹ ਨਵਉਦਾਰਵਾਦ ਵਿਰੁੱਧ ਸੰਜੀਦਾ ਲੜਾਈ ਦੇਣ ਵਾਲੀਆਂ ਤਾਕਤਾਂ ਲਈ ਲਾਜ਼ਮੀ ਪੜ੍ਹੀ ਜਾਣ ਵਾਲੀ ਕਿਤਾਬ ਹੈ। ਇਸ ਅਹਿਮੀਅਤ ਨੂੰ ਮੁੱਖ ਰੱਖਕੇ ਬਾਬਾ ਬੂਝਾ ਸਿੰਘ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ ਬੰਗਾ ਨੇ ਇਸਦਾ ਪੰਜਾਬੀ ਅਨੁਵਾਦ ਛਾਪਿਆ ਹੈ। ਜੋ ਤਰਕਭਾਰਤੀ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ ਤੋਂ ਮੰਗਵਾਈ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ।

—ਬੂਟਾ ਸਿੰਘ

ਜਿਵੇਂ ਟੁੱਟਿਆ ਅੰਬਰ 'ਚੋਂ ਤਾਰਾ.....

ਜਿੰਦਗੀ ਦੇ ਕਦਮਾਂ ਨੂੰ ਹੁਸੀਨ ਮਾਨਣ ਵਾਲੇ ਲੋਕ ਹੀ ਇਤਿਹਾਸ ਦੇ ਨਾਇਕ ਹੋਇਆ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਜਦੋਂ ਅਜਿਹੇ ਨਾਇਕਾਂ ਦੀ ਦਸਤਕ ਦੁਨਿਆਵੀ ਮੰਜਲ ਤੋਂ ਥੋੜ੍ਹੀ ਅਲੋਪ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਸਮੁੱਚਾ ਆਲਮ ਵੀ ਨਿਰਾਸ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਪਿਛਲੇ ਦਿਨੀ (22-6-2012) ਅਜਿਹਾ ਨਾਇਕ ਰਟਾਇਰ ਪ੍ਰਿੰਸੀਪਲ ਸ. ਤਰਨਜੀਤ ਸਿੰਘ ਇਸ ਦੁਨਿਆਵੀ ਮੰਜਲ ਤੋਂ ਸਦਾ ਲਈ ਖਾਮੋਸ ਹੋ ਗਿਆ। ਸ. ਤਰਨਜੀਤ ਸਿੰਘ ਦਾ ਜਨਮ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਦੇ ਸ਼ਹਿਰ ਲਾਇਲਪੁਰ 'ਚ ਪਿਤਾ ਜੀ ਸ. ਧਰਮ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਮਾਤਾ ਸ਼ੀਮਤੀ ਗੁਰਬਚਨ ਕੌਰ ਦੀ ਕੁੱਖੋਂ 22-10-1943 ਨੂੰ ਹੋਇਆ। ਭਾਰਤ ਪਾਕਿ ਦੀ ਵੰਡ ਸਮੇਂ ਇਹਨਾਂ ਦਾ ਪਰਿਵਾਰ ਜਿਲ੍ਹਾ ਲੁਧਿਆਣਾ ਦੀ ਘੁੰਗ ਵਸੇ ਭੰਮੀਪੁਰਾ 'ਚ ਆ ਵਸਿਆ। ਜਿਥੇ ਆਪ ਸਾਂਤ ਸੁਭਾਅ ਦੇ ਸਨ ਉਥੇ ਹਰ ਲੋੜਵੰਦ ਦੀ ਮਦਦ ਕਰਨੀ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਧਰਮ ਸੀ। ਉਚ ਵਿਦਿਆ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਕਈ ਸਕੂਲਾਂ 'ਚ ਹਜ਼ਾਰਾਂ ਹੀ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਵਿਦਿਆ ਕਲਾ 'ਚ ਨਿਪੁੰਨ ਕੀਤਾ। ਪਿਛਲੇ ਸਮੇਂ ਹੀ ਉਹ ਲਾਲਾ ਲਾਜਪਤ ਰਾਏ ਜੀ ਵਲੋਂ ਬਣਵਾਏ ਸਕੂਲ ਆਰ. ਕੇ. ਹਾਈ ਸਕੂਲ 'ਚੋਂ ਬਤੌਰ ਪ੍ਰਿੰਸੀਪਲ ਸੇਵਾ ਮੁਕਤ ਹੋਏ ਸਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਆਖਰੀ ਸਾਹ ਰਿਆਸਤੀ ਸ਼ਹਿਰ ਮਲੇਰਕੋਟਲਾ 'ਚ ਆਪਣੇ ਬੇਟੇ ਉਘੇ ਸਮਾਜ ਸੇਵਕ ਡਾ. ਗੁਰਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਐਮ. ਡੀ. (ਮੈਂਬਰ ਸੰਪਾਦਕੀ ਬੋਰਡ ਵਿਗਿਆਨ ਜੋਤ) ਦੇ ਗ੍ਰਹਿ ਲਿਆ। ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਪਹਿਲੀ ਜੁਲਾਈ ਨੂੰ ਹੋਏ ਸਰਧਾਂਜਲੀ ਸਮਾਗਮ ਵਿਚ ਹਜ਼ਾਰਾਂ ਹੀ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੇ ਸਿਕਰਤ ਕਰਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਹਰਮਨ ਪਿਆਰਤਾ ਦਾ ਸਬੂਤ ਦਿੱਤਾ। ਅਦਾਰਾ 'ਵਿਗਿਆਨ ਜੋਤ' ਡਾ. ਗੁਰਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਐਮ. ਡੀ. ਜੀ ਦੇ ਦੁੱਖ 'ਚ ਸਰੀਕ ਹੁੰਦਾ ਹੋਇਆ ਪਰਿਵਾਰ ਨਾਲ ਦੁੱਖ ਸਾੜਾਂ ਕਰਦਾ ਹੈ।

ਬਿੱਲੀ ਦੇ ਦੁੱਧ ਲੱਭਣ ਦਾ ਅਚੰਭਾਜਨਕ- ਵਿਗਿਆਨ

ਬਿੱਲੀ ਚਲਾਕ ਅਤੇ ਚਾਲਬਾਜ਼ ਪ੍ਰਾਣੀ ਹੈ ਇਸ ਕਰਕੇ ਹੀ ਅਸੀਂ ਕਿਸੇ ਚਤੁਰ ਅਤੇ ਘਾਘ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਬਿੱਲੀ ਦੀ ਸੰਗਿਆ ਦਿੰਦੇ ਹਾਂ। ਇਸਦੇ ਉਲਟ ਕੁੱਤੇ ਬਹੁਤ ਹੀ ਗੰਦੇ ਅਤੇ ਗੰਦ ਫੈਲਾਉਣ ਵਾਲੇ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਅਸੀਂ ਬਿੱਲੀ ਨੂੰ ਦੁੱਧ ਦੀ ਚੋਰੀ ਕਰਦਿਆਂ ਕਦੇ ਵੀ ਫੜ ਨਹੀਂ ਸਕਦੇ ਜਦੋਂ ਕਿ ਇਹੀ ਕੁੱਤਾ ਕਰੇ ਤਾਂ ਉਸਨੂੰ ਆਸਾਨੀ ਨਾਲ ਦਬੋਚ ਲਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਬਿੱਲੀ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਦੁੱਧ ਨਾਲ ਭਰੀ ਇਕ ਬਾਟੀ ਰੱਖ ਦੇਵੋ, ਉਹ ਦੁੱਧ ਨੂੰ ਬਹੁਤ ਹੀ ਸੌਖ ਨਾਲ ਚਟਮ ਕਰ ਜਾਏਗੀ ਉਹ ਵੀ ਬਿਨਾਂ ਕੋਈ ਨਿਸ਼ਾਨ ਛੱਡਣ ਦੇ। ਇਥੋਂ ਤਕ ਕਿ ਉਸਦੀਆਂ ਮੁੱਛਾਂ ਵੀ ਗਿੱਲੀਆਂ ਨਹੀਂ ਹੋਣਗੀਆਂ। ਜਦੋਂ ਕਿ ਕੁੱਤੇ ਸਾਹਮਣੇ ਪਾਣੀ ਦਾ ਭਰਿਆ ਡੋਂਗਾ ਰੱਖ ਦੇਵੋ, ਉਹ ਚੱਪ-ਚੱਪ ਕਰਕੇ ਚਾਰੇ ਪਾਸੀਂ ਪਾਣੀ ਡੋਲ੍ਹ ਦੇਵੇਗਾ, ਅਤੇ ਉਹ ਖੁਦ ਨੂੰ ਵੀ ਭਿਉਂ ਲਵੇਗਾ।

ਜਾਨਵਰਾਂ ਦਾ ਪਾਣੀ ਪੀਣ ਦਾ ਢੰਗ ਸਾਡੇ ਪਾਣੀ ਪੀਣ ਦੇ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲੋਂ ਵੱਖਰਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਜਦੋਂ ਅਸੀਂ ਕੋਈ ਤਰਲ ਪਦਾਰਥ ਪੀਂਦੇ ਹਾਂ ਤਾਂ ਆਪਣਾ ਸਿਰ ਥੋੜ੍ਹਾ ਜਿਹਾ ਪਿਛਲੇ ਪਾਸੇ ਨੂੰ ਝੁਕਾ ਲੈਂਦੇ ਹਾਂ ਅਤੇ ਕੱਪ ਦੇ ਕਿਨਾਰੇ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਮੂੰਹ ਨਾਲ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਲਗਾਉਂਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਦ੍ਰਵ ਸੌਖਿਆਂ ਹੀ ਮੂੰਹ ਵਿਚ ਪ੍ਰਵੇਸ਼ ਕਰ ਜਾਵੇ। ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ ਜਦੋਂ ਅਸੀਂ ਕੋਈ ਤਰਲ ਸੁੜਾਕਦੇ ਹਾਂ ਤਾਂ ਅਸੀਂ ਮੂੰਹ ਟੱਡਕੇ ਸੁੜਾਕਦੇ ਹਾਂ ਜਾਂ ਚੂਸਦੇ ਹਾਂ। ਅਜਿਹਾ ਕਰਨ ਨਾਲ ਸੁੜਾਕਣ ਦੀ ਆਵਾਜ਼ ਵੀ ਆਉਂਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਇਸ ਲਈ ਸੰਭਵ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਮਨੁੱਖਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਹੀ ਭੇਡਾਂ, ਘੋੜੇ ਅਤੇ ਸੂਰ ਦੀਆਂ ਗੱਲਾਂ 'ਪੂਰਣ ਗੱਲਾਂ'

(ਕਮਲੀਟ ਚੀਕਸ) ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ ਭਾਵ ਇਹ ਕਿ ਇਹਨਾਂ ਦੇ ਮੂੰਹ ਦੀ ਸੰਰਚਨਾ ਅਜਿਹੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਬਾਹਰੋਂ ਵੇਖਣ ਤੇ ਅਸੀਂ ਇਹਨਾਂ ਦੇ ਸਾਰੇ ਦੰਦ ਨਹੀਂ ਵੇਖ ਸਕਦੇ। ਦੂਜੇ ਬੰਨੇ ਮਾਸਾਹਾਰੀ ਜੀਵ ਕੁੱਤਿਆਂ ਅਤੇ ਬਿੱਲੀਆਂ ਦੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਅਧੂਰੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ ਭਾਵ ਇਹਨਾਂ ਦੇ ਮੂੰਹ ਦੀ ਬਣਤਰ ਕੁਝ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਅਸੀਂ ਬਾਹਰੋਂ ਹੀ ਇਹਨਾਂ ਦੇ ਸਾਰੇ ਦੰਦ ਵੇਖ ਸਕਦੇ ਹਾਂ। ਅਧੂਰੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਇਹਨਾਂ ਪ੍ਰਾਣੀਆਂ ਨੂੰ ਐਨਾ ਸਮਰੱਥ ਬਣਾ ਦਿੰਦੀਆਂ ਹਨ ਕਿ ਉਹ ਮੂੰਹ ਨੂੰ ਚੌੜਾ ਤਾਂ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਨ ਲੇਕਿਨ ਆਪਣੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਨੂੰ ਬੰਦ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੇ। ਜਿਸ ਨਾਲ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਮੂੰਹ ਵਿਚ ਖਾਲੀ ਸਥਾਨ ਬਣ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਕਰਕੇ ਉਹ ਤਰਲ ਨੂੰ ਪੀਣ ਦੀ ਬਜਾਏ ਚੱਪ-ਚੱਪ ਕਰਕੇ ਲੱਕਦੇ ਹਨ।

ਵਿਗਿਆਨਕਾਂ ਨੇ ਇਹ ਜਾਨਣ ਦਾ ਯਤਨ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਕੁੱਤੇ ਅਤੇ ਬਿੱਲੀਆਂ ਕਿਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਪ੍ਰਾਣੀ ਅਤੇ ਦੁੱਧ ਨੂੰ ਚੱਪ-ਚੱਪ ਕਰਕੇ ਪੀਂਦੇ ਹਨ। ਤੇਜ਼ ਰਫ਼ਤਾਰ ਦੀ ਫੋਟੋਗ੍ਰਾਫ਼ ਵਿਚ ਇਹ ਵਿਖਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਜਦੋਂ ਕੁੱਤੇ ਪਾਣੀ ਪੀਂਦੇ ਹਨ ਤਾਂ ਉਹ ਆਪਣੀ ਜੀਭ ਮੂੰਹ ਵਿਚੋਂ ਬਾਹਰ ਕੱਢ ਲੈਂਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਉਸਨੂੰ ਇਕ ਕੱਪ ਦੇ ਆਕਾਰ ਵਿਚ ਢਾਲ ਲੈਂਦੇ ਹਨ। ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਬਾਹਰ ਨਿਕਲੀ ਹੋਈ ਜੀਭ ਦੇ ਅੰਗਰੇਜੀ ਦੇ 'ਜੇ' ਆਕਾਰ ਦੇ ਚਮਚੇ ਵਰਗੀ ਵਿਖਾਈ ਦਿੰਦੀ ਹੈ। ਜਦੋਂ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਜੀਭ ਪਾਣੀ ਅੰਦਰ ਪ੍ਰਵੇਸ਼ ਕਰਦੀ ਹੈ ਤਾਂ 'ਕੱਪ' ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪਾਣੀ ਨਾਲ ਭਰ

ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਚਮਚੇ ਦੇ ਆਕਾਰ ਦੀ ਜੀਭ ਅੰਦਰ ਬਿੱਚ ਲਈ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਸਾਰੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਵਿਚ ਪਾਣੀ ਡਿੱਗ ਕੇ ਬਿਖਰ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਗੰਦਾ ਤਰੀਕਾ ਹੈ।

ਰੋਸ਼ਨ ਸਟਾਕਰ, ਇਕ ਜੀਵ-ਭੌਤਿਕ ਵਿਗਿਆਨੀ (ਜਿਹੜਾ ਜੀਵ-ਵਿਗਿਆਨ ਦੀ ਭੌਤਿਕੀ ਦਾ ਅਧਿਐਨ ਕਰਦਾ ਹੈ!) ਨੇ ਨਾਸ਼ਤੇ ਦੇ ਦੌਰਾਨ ਆਪਣੀ ਪਾਲਤੂ ਬਿੱਲੀ ਕਿਊਟਾ ਕਿਊਟਾ (ਕਿਊਟਾ ਕਿਊਟਾ ਦਾ ਅਰਥ ਆਸਟਰੇਲੀਆਈ ਜਨ-ਜਾਤੀ ਦੀ ਬੋਲੀ ਵਿਚ 'ਤਾਰੇ-ਤਾਰੇ' ਹੁੰਦਾ ਹੈ) ਨੂੰ ਜਦੋਂ ਦੁੱਧ ਪਿਲਾਇਆ ਤਾਂ ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਧਿਆਨ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਬਿੱਲੀ ਬਿਨਾਂ ਡੋਲ੍ਹੇ ਜਾਂ ਬਿਖੇਰੇ ਦੁੱਧ ਚੱਟ ਰਹੀ ਹੈ। ਸਟਾਕਰ ਨੇ ਦੇਖਿਆ ਕਿ ਬਿੱਲੀ ਨੇ ਆਪਣਾ ਮੂੰਹ ਤਕ ਗਿੱਲਾ ਨਹੀਂ ਹੋਣ ਦਿੱਤਾ। ਹੁਣ ਤੱਕ ਵਿਗਿਆਨੀ ਇਹ ਹੀ ਸੋਚਦੇ ਸਨ ਕਿ ਦੁੱਧ ਪੀਣ ਦੇ ਸਮੇਂ ਬਿੱਲੀ ਵੀ ਆਪਣੀ ਜੀਭ ਨੂੰ 'ਜੇ' ਆਕਾਰ ਵਿਚ ਢਾਲ ਲੈਂਦੀ ਹੈ। ਪ੍ਰੰਤੂ ਬਿੱਲੀ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿਚ ਬਿਹਤਰ ਤਰੀਕਾ ਅਪਣਾਉਂਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਗੱਲ ਤੋਂ ਹੈਰਾਨ ਹੋ ਕੇ ਸਟਾਕਰ ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਸਾਥੀਆਂ ਨੇ ਇਸ ਬੁਝਾਰਤ ਦੇ ਪਿੱਛੇ ਕਾਰਜਸ਼ੀਲ ਪਰਿਘਟਨਾ ਨੂੰ ਸਮਝਣ ਦਾ ਨਿਰਣਾ ਕਰ ਲਿਆ। ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਇਕ ਸਕਿੰਟ ਵਿਚ 1000 ਫੋਟੋ ਖਿੱਚਣ ਵਾਲੇ ਤੀਬਰ ਗਤੀ ਦੇ ਵੀਡਿਓ ਕੈਮਰੇ ਰਾਹੀਂ ਬਿੱਲੀ ਦੇ ਦੁੱਧ ਪੀਣ ਦੀ ਘਟਨਾ ਨੂੰ ਅਨੇਕਾਂ ਵਾਰ ਰਿਕਾਰਡ ਕੀਤਾ।

ਰਿਕਾਰਡ ਕੀਤੀ ਗਈ ਫ਼ਿਲਮ ਨੂੰ ਧੀਮੀ ਗਤੀ ਨਾਲ ਚਲਾਉਣ ਤੇ ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਇਸ ਘਟਨਾ ਨੂੰ ਸਾਫ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ

ਵੇਖਿਆ। ਵੀਡੀਓ ਤੋਂ ਸਾਫ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਹ ਪਤਾ ਲੱਗਿਆ ਕਿ ਬਿੱਲੀ ਆਪਣੀ ਜੀਭ ਨੂੰ 'ਜੇ' ਆਕਾਰ ਦੇ ਚਮਚੇ ਵਿਚ ਨਹੀਂ ਢਾਲਦੀ। ਉਸਦੀ ਜੀਭ ਦਾ ਇਕ ਕਿਨਾਰਾ ਹੀ ਤਰਲ ਦੀ ਸਤ੍ਹਾ ਦੇ ਸੰਪਰਕ ਵਿਚ ਆਉਂਦਾ ਹੈ। ਇਸਦੇ ਇਲਾਵਾ ਜੀਭ ਤਰਲ ਵਿਚ ਅਧਿਕ ਡੂੰਘਾਈ ਵਿਚ ਨਹੀਂ ਡੁੱਬਦੀ ਸਗੋਂ ਉਪਰਲੀ ਸਤਹ ਨਾਲ ਹੀ ਲੱਗੀ ਰਹਿੰਦੀ ਹੈ, ਜਦੋਂ ਤਕ ਕਿ ਬਿੱਲੀ ਆਪਣੀ ਜੀਭ ਨੂੰ ਵਾਪਸ ਨਾ ਖਿੱਚ ਲਵੇ। ਸੂਖਮ ਅਵਲੋਕਨ ਤੋਂ ਪਤਾ ਲੱਗਿਆ ਕਿ ਗਤੀਮਾਨ ਜੀਭ ਅਤੇ ਤਰਲ ਸਤਹ ਵਿਚਕਾਰ ਦੁੱਧ ਦਾ ਇਕ ਸਤੰਭ ਬਣ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਦੁੱਧ ਦਾ ਇਹ ਸਤੰਭ ਨੂੰ ਉਪਰ ਖਿੱਚਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਬਿੱਲੀ ਆਪਣੇ ਜ਼ਬਾੜਿਆਂ ਨੂੰ ਢੁਕਵੇਂ ਸਮੇਂ ਤੇ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਬੰਦ ਕਰ ਲੈਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਤਰਲ ਬਾਹਰ ਬਿਖਰਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਮੂੰਹ ਦੇ ਅੰਦਰ ਭਰ ਜਾਵੇ। ਬਿੱਲੀ ਦੀ ਜੀਭ ਦਾ ਨੇੜੇ ਤੋਂ ਨਿਰੀਖਣ ਕਰਕੇ ਵੇਖਿਆ ਗਿਆ ਕਿ ਬਿੱਲੀ ਦੇ ਕੋਲ ਦੁੱਧ ਨੂੰ ਉਪਰ ਚੁੱਕਣ ਦਾ ਅਸਲੀ ਔਜ਼ਾਰ ਉਸਦੀ ਜੀਭ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਜਦੋਂ ਲਮਕੀ ਹੋਈ ਜੀਭ ਤਰਲ ਦੀ ਸਤਹ ਨੂੰ ਛੂੰਹਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਸਤਹ ਤਣਾਉ ਦੇ ਕਾਰਣ ਦੁੱਧ ਖੁਰਦਰੀ ਅਤੇ ਮੋਟੀ ਜੀਭ ਨਾਲ ਚਿਪਕ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਅਸੀਂ ਇਹ ਵੀ ਜਾਣਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਜਦੋਂ ਚੱਲਦੀ ਬੱਸ ਨੂੰ ਰੋਕਣ ਲਈ ਬੱਸ ਡਰਾਇਵਰ ਅਚਾਨਕ ਬਰੇਕ ਲਗਾਉਂਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਅਸੀਂ ਗਤੀ ਦੇ ਜੜਤਵ ਦੇ ਕਾਰਣ ਅੱਗੇ ਵੱਲ ਨੂੰ ਲੁੜਕ ਜਾਂਦੇ ਹਾਂ। ਏਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਜਦੋਂ ਬਿੱਲੀ ਜੀਭ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਮੂੰਹ ਵਿਚ ਤੇਜ਼ੀ ਨਾਲ ਵਾਪਸ ਲੈਂਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਉਸ ਦੀ ਜੀਭ ਨਾਲ ਲੱਗਿਆ ਦੁੱਧ ਜੜਤਵ ਦੇ ਕਾਰਣ ਖਿੱਚਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ ਜੀਭ ਉਪਰ ਵੱਲ ਨੂੰ ਉਠਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਜੜਤਵ ਦੇ ਕਾਰਣ ਦੁੱਧ ਸਤੰਭ ਹੇਠਾਂ ਵੱਲ ਨੂੰ ਖਿੱਚਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਕ ਸਕਿੰਟ ਤੋਂ ਵੀ ਬਹੁਤ ਘੱਟ ਸਮੇਂ ਵਿਚ ਦੁੱਧ ਨੂੰ ਹੇਠਾਂ ਵੱਲ ਨੂੰ ਪਿਆਲੇ ਵਿਚ ਗਿਰਾਉਣ ਲਈ ਗੁਰੂਤਾ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਦੁੱਧ ਉਪਰ ਵੱਲ ਨੂੰ ਖਿੱਚਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਕਿ ਗੁਰੂਤਾ ਦੁੱਧ ਨੂੰ ਵਾਪਸ ਹੇਠਾਂ ਲਿਆਏ ਬਿੱਲੀ ਬਹੁਤ ਸਾਵਧਾਨੀ ਨਾਲ ਆਪਣਾ ਮੂੰਹ ਕਰ ਲੈਂਦੀ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਬਿੱਲੀ ਅਜਿਹਾ ਕਰਨ ਵਿਚ ਦੇਰੀ ਕਰਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਸਤੰਭ ਟੁੱਟ ਜਾਵੇਗਾ ਅਤੇ ਤਰਲ ਵਾਪਸ ਪਿਆਲੇ ਵਿਚ ਗਿਰ ਜਾਏਗਾ ਜਿਸ ਨਾਲ ਬਿੱਲੀ ਦੀ ਜੀਭ ਖਾਲੀ ਰਹਿ ਜਾਏਗੀ।

ਇਸ ਅਨੁਭਵ ਖੁਦ ਕਰਨ ਦੇ ਲਈ ਤੁਸੀਂ ਆਪਣੀ ਤਰਜਨੀ ਉਂਗਲੀ ਨੂੰ ਪਾਣੀ ਨਾਲ ਭਰੇ ਪਿਆਲੇ ਵਿਚ ਡੋਬੋ ਅਤੇ ਅਚਾਨਕ ਉਂਗਲੀ ਨੂੰ ਬਾਹਰ ਵੱਲ ਨੂੰ ਖਿੱਚੋ। ਤੁਸੀਂ ਵੇਖੋਗੇ ਕਿ ਤੁਹਾਡੀ ਤਰਜਨੀ ਉਂਗਲੀ ਦੇ ਸਿਰੇ ਅਤੇ ਪਾਣੀ ਦੇ ਪਿਆਲੇ ਦਰਮਿਆਨ ਜਲ-ਸਤੰਭ ਬਣ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਤੁਸੀਂ ਨੇੜੇ ਤੋਂ ਵੇਖੋਗੇ ਤਾਂ ਜਲ-ਸਤੰਭ ਉਪਰ ਨੂੰ ਉਠਦਾ ਵਿਖਾਈ ਦਿੰਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਬਹੁਤ ਹੀ ਥੋੜ੍ਹੇ ਸਮੇਂ ਲਈ ਹੁੰਦਾ ਹੈ।

ਤੁਹਾਡੀ ਉਂਗਲੀ ਤੇ ਚੜ੍ਹਨ ਵਾਲਾ ਪਾਣੀ ਉਸੇ ਜੜਤਵ ਦੇ ਕਾਰਣ ਖਿੱਚਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਨਾਲ ਬਿੱਲੀ ਆਪਣੀ ਜੀਭ ਨਾਲ ਦੁੱਧ ਨੂੰ ਖਿੱਚਦੀ ਹੈ। ਸਟਾਕਰ ਅਤੇ ਉਸਦੇ ਸਹਿਯੋਗੀਆਂ ਨੇ ਇਸ ਸਿਧਾਂਤ ਨੂੰ ਪਰਖਣ ਦੇ ਲਈ ਬਿੱਲੀ ਦੀ ਜੀਭ ਦਾ ਇਕ ਅਜਿਹਾ ਰੋਬੋਟਿਕ ਮਾਡਲ ਬਣਾਇਆ ਜੋ ਪਾਣੀ ਦੇ ਭਰੇ ਪਿਆਲੇ ਵਿਚ ਉਪਰ-ਨੀਚੇ ਹੋ ਸਕਦੀ ਸੀ। ਇਸ ਪ੍ਰਯੋਗ ਰਾਹੀਂ ਤਰਲ ਨੂੰ ਲੱਕਣ ਦੇ ਪਹਿਲੂਆਂ ਨੂੰ ਵਿਭਿੰਨ ਕਿਸਮ ਨਾਲ ਅਤੇ ਵਿਧੀਬੱਧ ਢੰਗ ਨਾਲ ਸਮਝਣ ਅਤੇ ਉਸਦੇ ਲਈ ਇਕ ਸੰਕਲਪਨਾ ਨੂੰ ਵਿਕਸਿਤ ਕਰਨ ਵਿਚ ਮੱਦਦ ਮਿਲੀ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਹ ਸਿੱਧ ਹੋਇਆ ਕਿ ਬਿੱਲੀ ਵੱਲੋਂ ਲੱਕਣ ਦੀ ਪਰੀਘਟਨਾ ਅਧਿਕ ਤਰਤੀਬਬੱਧ ਅਤੇ ਸੂਖਮ ਹੈ ਜਿਸ ਨਾਲ ਉਹ ਬਹੁਤ ਤੇਜ਼ੀ ਨਾਲ ਤਰਲ ਪੀਂਦੀ ਹੈ। ਲੱਕਣ ਦੀ ਨਿਪੁੰਨਤਾ ਬਿੱਲੀ ਦਾ ਆਪਣੀ ਜੀਭ ਨੂੰ ਅੱਗੇ ਵਧਾਉਣ ਅਤੇ ਉਸਨੂੰ ਆਪਣੇ ਮੂੰਹ ਵਿਚ ਵਾਪਸ ਲਿਆਉਣ ਦੀ ਤੇਜ਼ੀ ਤੋਂ ਪ੍ਰਗਟ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਬਿੱਲੀ ਦੀ ਜੀਭ ਪ੍ਰਤੀ ਸਕਿੰਟ ਇਕ ਮੀਟਰ ਦੀ ਗਤੀ ਨਾਲ ਗਤੀਮਾਨ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਪ੍ਰਤੀ ਸਕਿੰਟ ਛੇ ਵਾਰ ਚੱਟ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਪ੍ਰੰਤੂ ਕੀ ਪਾਲਤੂ ਬਿੱਲੀਆਂ ਹੀ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਤਰਲ ਪੀਂਦੀਆਂ ਹਨ? ਇਸ ਗੱਲ ਦਾ ਉਤਰ ਜਾਨਣ ਲਈ ਡਾ. ਸਟਾਕਰ ਦੀ ਟੀਮ ਨੇ ਵੱਡੀਆਂ ਬਿੱਲੀਆਂ ਨੂੰ ਤਰਲ ਪੀਂਦਿਆਂ ਹੋਇਆ ਫਿਲਮਾਇਆ ਜਿਸ ਵਿਚ ਸਥਾਨਕ ਚਿੜੀਆਘਰ ਦੇ ਸ਼ੇਰ, ਬੱਬਰ ਸ਼ੇਰ, ਚੀਤਾ ਆਦਿ ਸ਼ਾਮਲ ਸਨ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਸ ਗੱਲ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਹੋਈ ਕਿ ਬਿੱਲੀ ਦੇ ਵਰਗ ਦੇ ਵੱਡੇ-ਆਕਾਰੀ ਮੈਂਬਰ ਵੀ ਘਰੇਲੂ ਬਿੱਲੀਆਂ ਦੀ ਭਾਂਤ ਹੀ ਲੱਕਣ ਦੀ ਤਕਨੀਕ ਅਪਣਾਉਂਦੇ ਹਨ, ਹਾਲਾਂਕਿ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਜੀਭ ਲੰਬੀ ਅਤੇ ਵੱਡੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਕਾਰਣ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਤਰਲ ਕੁਝ ਧੀਮੀ ਗਤੀ ਨਾਲ ਲੱਕਣਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਕਿ ਜੜਤਵ ਅਤੇ ਗੁਰੂਤਾ ਵਿਚਕਾਰ ਸੰਤੁਲਨ ਬਣਿਆ ਰਹੇ।

ਲੇਖਕ : ਡਾ. ਟੀ. ਵੀ. ਵੇਂਕਟੇਸ਼ਵਰਣ

ਅਨੁਵਾਦ: ਸਰਜੀਤ ਤਲਵਾਰ (ਮੋਬਾ : 94639-92620)

ਬਾਬਾ

ਜਦੋਂ ਵਚਨ ਕਰਦਾ, ਮੂੰਹੋ ਫੁੱਲ ਕਿਰਦੇ,
ਕਿੰਨਾ ਬੋਲਦਾ ਨਾਲ ਸਲੂਕ ਬਾਬਾ,
ਜਾਣੀ ਜਾਣ ਹੈ, ਮਨਾਂ ਦੀ ਗੱਲ ਬੁੱਝੇ,
ਦੱਸੇ ਖੋਲ ਕੇ ਗੱਲ, ਅਚੂਕ ਬਾਬਾ,
ਦੁੱਖ ਟੁਟਦੇ, ਹੱਥ ਅਕਾਸ ਵੱਲੇ,
ਚੱਕ ਅੱਖਾਂ ਜਦ, ਮਾਰਦਾ ਕੂਕ ਬਾਬਾ,
“ਹਾਕਮ” ਭੇਤ ਪਰ ਬਾਬਾ ਵੀ ਜਾਣਦਾ ਨੀ,
ਕਦੋਂ ਬਾਬੇ ਦੀ ਨਿਕਲਜੇ, ਫੂਕ ਬਾਬਾ

—ਹਾਕਮ ਬਖਤੜੀਵਾਲਾ (ਲੋਕ ਗਾਇਕ) 98780-10582

ਹਰ ਤਰਕਸ਼ੀਲ ਲਈ ਵੇਖਣਯੋਗ ਸਥਾਨ ਪੁਸ਼ਪਾ ਗੁਜਰਾਲ ਸਾਇੰਸ ਸਿਟੀ ਕਪੂਰਥਲਾ

ਕੀ ਤੁਸੀਂ ਆਪਣੇ ਪਰਿਵਾਰ ਨੂੰ ਸਾਇੰਸ ਸਿਟੀ ਦਿਖਾਇਆ ਹੈ, ਜੇ ਨਹੀਂ ਤਾਂ ਜ਼ਰੂਰ ਦਿਖਾਓ, ਕਿਉਂਕਿ ਵਿਗਿਆਨਕ ਸੋਚ ਲਈ ਇਹ ਬਹੁਤ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ ਇਸ ਨੂੰ ਵੇਖਣ ਲਈ ਪੂਰਾ ਦਿਨ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਸਾਇੰਸ ਸਿਟੀ ਸਵੇਰੇ 9 ਤੋਂ ਸ਼ਾਮੀ ਪੰਜ ਵਜੇ 365 ਦਿਨ ਖੁੱਲ੍ਹਾ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ।

ਖਾਨਗਾਹੀਂ ਬਲਦੇ ਦੀਵੇ

ਪੰਜਾਬੀ ਦੇ ਸਿਰਮੌਰ ਕਵੀ ਪ੍ਰੋ. ਮੋਹਨ ਦੀ ਇੱਕ ਕਵਿਤਾ ਬੜੇ ਚਾਅ ਨਾਲ ਪੜ੍ਹਦੇ ਗਾਉਂਦੇ ਰਹੇ ਹਾਂ। ਕਵਿਤਾ ਕੁਝ ਇਉਂ ਸੁਰ ਹੁੰਦੀ ਹੈ-

ਖਾਨਗਾਹੀਂ ਦੀਵੇ ਬਾਲਦੀਏ,
ਕੁੱਝ ਲੋਚਦੀਏ, ਕੁਝ ਭਾਲਦੀਏ,
ਕੀ ਰੁੱਸਿਆ ਤੇਰਾ ਢੋਲ ਕੁੜੇ ?
ਕਿ ਖਾਲੀ ਤੇਰੀ ਝੋਲ ਕੁੜੇ ?

ਕੋਈ ਮੁਸੀਬਤਾਂ ਮਾਰੀ ਦੁਖਿਆਰੀ ਔਰਤ! ਤੇ ਇੱਕ ਦੀਵੇ ਦੇ ਟਿਮਕਾਣ ਨਾਲ ਹੀ ਉਹਦੇ-‘ਹਿੱਕ ਕੋਨੇ ਨੂਰੋ ਨੂਰ’ ਹੋ ਜਾਂਦੇ ਹਨ, ਉਹਦਾ ਚਿਹਰਾ ਚਮਕ ਉੱਠਦਾ ਹੈ, ਉਹਦੀ ਛਾਤੀ ਕਿਸੇ ਗ਼ੈਬੀ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਨਾਲ ਭਰ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।

ਸ਼ਾਇਰ ਉਸ ਔਰਤ ਦੇ ਅਨਪੜ੍ਹ, ਅਗਿਆਨ ‘ਤੇ ਹਸ਼ ਕਰਦਾ ਹੈ ਤੇ ਆਪਣੀ ਵਿਦਵਤਾ ਨੂੰ ਕੋਸਦਾ ਹੈ-

ਤੇ ਪੜ੍ਹ ਪੜ੍ਹ ਪੁਸਤਕ ਢੇਰ ਕੁੜੇ,
ਮੇਰਾ ਵਧਦਾ ਜਾਏ ਹਨੂਰ ਕੁੜੇ।

ਉਸ ਨੂੰ ਖੇਦ ਹੈ ਕਿ ਵਿੱਦਿਆ ਨੇ ਉਹਦੇ ਅੰਦਰ ਜੋ ਤਰਕ ਵਿਤਰਕ ਪੈਦਾ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ, ਜੋ-‘ਕਿਉਂ? ਕੀ? ਕਿੱਦਾਂ?’ ਦੇ ਸੁਆਲ ਪੈਦਾ ਕਰ ਦਿੱਤੇ ਹਨ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਸੁਆਲਾਂ ਨੇ ਉਹਨੂੰ ਮਾਨਸਿਕ ਤੌਰ ‘ਤੇ ਕਮਜ਼ੋਰ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਉਹਦਾ ਦੁੱਖ ਭਰਿਆ ਇਨਕਸਾਫ਼ ਹੈ ਕਿ-

ਮੈਂ ਨਿਸ਼ਚੈ ਬਾਝੋਂ ਭਟਕ ਰਿਹਾ
ਦੋਜ਼ਖ ਜੰਨਤ ਵਿੱਚ ਲਟਕ ਰਿਹਾ।

ਅਤੇ ਉਹ ਖੁਦ ਵੀ ਉਸ ਔਰਤ ਵਰਗੇ ਵਿਸ਼ਵਾਸ (ਅਥਵਾ ਅੰਧਵਿਸ਼ਵਾਸ) ਦਾ

ਮੁਤਲਾਸ਼ੀ ਹੈ। ਉਹ ਅੰਧ-ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਮਾਨਸਿਕ ਟਿਕਾਉ ਲਈ ਇਨ੍ਹਾਂ ਜ਼ਰੂਰੀ ਸਮਝਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਉਸ ਔਰਤ ਅੱਗੇ ਲੇਲੂੜੀ ਕੱਢਣ ਵਾਂਗ ਅਰਜ਼ੋਈ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ-

ਗੱਲ ਸੁਣ ਜਾ ਜਾਂਦੇ ਰਾਹੀ ਦੀ,
ਇੱਕ ਚਿਣਗ ਮੇਨੂੰ ਵੀ ਚਾਹੀਦੀ।
(ਯਾਨੀ ਸਾਡਾ ਇਹ ਮਹਾਨ ਕਵੀ,
ਪੜ੍ਹ ਲਿਖ ਕੇ ਸਿਆਣਾ)

ਸੂਝਵਾਨ ਬਣਨ ਦੀ ਥਾਂ, ਅਨਪੜ੍ਹ ਸ਼ਰਧਾ-ਉੱਲੂ ਬਣੇ ਰਹਿਣ ‘ਚ ਹੀ ਸਕੂਨ ਭਾਲਦਾ ਹੈ। ਕੈਸੀ ਵਿਡੰਬਣਾ ਹੈ!

ਇਹ ਸ਼ਾਇਰ ਲੋਕ ਵੀ ਅਜੀਬ ਚੀਜ਼ ਹੁੰਦੇ ਨੇ!

ਸ਼ਾਇਰ ਲੋਕ ਅਕਸਰ, ਜਜ਼ਬਿਆਂ ਦੀ ਜ਼ੁਬਾਨ ਵਿੱਚ

ਗੱਲ ਕਰਦੇ ਨੇ ਤੇ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਜਜ਼ਬਿਆਂ ਨੂੰ ਭਖਾਉਂਦੇ, ਭੜਕਾਉਂਦੇ, ਕਈ ਵਾਰ (ਨਹੀਂ; ਬਹੁਤੀ ਵਾਰ) ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਜਜ਼ਬਿਆਂ ਨਾਲ ਖਿਲਵਾੜ ਵੀ ਕਰਦੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਉਹ ਆਵੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਆਏ, ਦਿਨ ਨੂੰ ਰਾਤ ਤੇ ਰਾਤ ਨੂੰ ਦਿਨ ਵੀ ਬਣਾ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕੋਲ ਆਪਣੀ ਕਿਸਮ ਦੀ ਹੀ ਦਲੀਲ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਜੇ ਉਸ ਨੂੰ ਨਿਰਪੱਖ ਹੋ ਕੇ ਵਿਗਿਆਨਕ ਤਰਕ ਦਾ ਛਾਨਣਾ ਲਾਈਏ ਤਾਂ ਸਭ ਕੁਝ ਸੁੱਕੇ ਰੇਤੇ ਵਾਂਗੂੰ ਕਿਰ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਸ਼ਾਇਰੀ ਵਿੱਚੋਂ ਫਲਸਫ਼ਾ ਢੂੰਡਣਾ, ਰੇਤਲੇ ਥਲਾਂ ‘ਚੋਂ ਨਦੀ ਇਸ਼ਨਾਨ ਦੀ ਇੱਛਾ ਕਰਨ ਵਰਗੀ ਗੱਲ ਹੈ।

ਸ਼ਾਇਰ ਲਾ ਫਿਲਾਸਫਰ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਲਾ ਪੈਰੰਬਰ ਹੁੰਦਾ ਹੈ; ਉਹ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਗੁੰਮਰਾਹ

ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਰਾਹਬਰ ਜ਼ਰੂਰ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ‘ਲੋਕ-ਮੱਤ’ ਤਾਂ ਹਮੇਸ਼ਾ ਗੁੰਮਰਾਹ ਹੋਣ ਨੂੰ ਤਿਆਰ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਲੋਕ-ਮੱਤ ਨੂੰ, ਚਿੰਤਨਸ਼ੀਲ ਲੋਕ, ਅਕਸਰ, ਕੁਮੱਤੀਏ ਤੇ ਕੁਰਾਹੀਏ ਨਜ਼ਰ ਆਇਆ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਇਹ ਕੋਈ ਹੈਰਾਨੀ ਦੀ ਗੱਲ ਨਹੀਂ ਕਿ ਸਾਡੇ ਤਾਂ, ਪੜ੍ਹੇ ਲਿਖੇ ਤੇ ਵਿਦਵਾਨ ਲੋਕ ਵੀ, ਆਮ ਕਰਕੇ, ਲੋਕ-ਮੱਤੀਏ ਹੀ ਹਨ।

ਅੱਜ, ਜਦੋਂ ਹੇੜਾਂ ਦੀਆਂ ਹੇੜਾਂ ਲੋਕ, ਖਾਨਗਾਹਾਂ ‘ਤੇ ਦੀਵੇ ਬਾਲ ਕੇ, ਨੱਕ ਰਗੜ ਮੁਰਾਦਾਂ ਢੂੰਡਦੇ ਹਨ ਤਾਂ ਪ੍ਰੋ. ਮੋਹਨ ਸਿੰਘ ਦੀ ਰੂਹ (ਜੇ ਰੂਹ ਕੋਈ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਤਾਂ) ਇਹ ਵੇਖ ਵੇਖ ਕੇ ਖੂਬ ਸਰਸ਼ਾਰ ਹੁੰਦੀ ਹੋਵੇਗੀ ਕਿ ਉਹਦੀ ਇਹ ਕਵਿਤਾ ਵਾਹਵਾ ਵਰ ਆਈ।

ਬਟਵਾਰੇ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ, ਇਹ ਖਾਨਗਾਹਾਂ ਵਿਰਲੀਆਂ ਵਾਂਝੀਆਂ ਹੀ ਹੁੰਦੀਆਂ ਸਨ। ਜਿੱਥੇ ਕਿਸੇ ਪੀਰ, ਫਕੀਰ, ਔਲੀਏ ਨੂੰ ਦਫ਼ਨਾਇਆ ਜਾਂਦਾ, ਉਸ ਕਬਰ ਨੂੰ ਸਤਿਕਾਰ ਨਾਲ-ਦਰਬਾਰ, ਮਜ਼ਾਰ ਜਾਂ ਖਾਨਗਾਹ (ਮੂਲ ਸ਼ਬਦ ‘ਖਾਨਗਾਹ’ ਹੈ) ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਅਸੀਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਸਤਿਕਾਰਿਤ ਕਬਰਾਂ ਨੂੰ ਅਕਸਰ, ਮੁਸਮਾਨ ਸਮੁਦਾਇ ਨਾਲ ਹੀ ਜੋੜ ਕੇ ਵੇਖਦੇ ਅਤੇ ਅਕਸਰ ਹੀ ਸੋਚਦੇ ਕਿ ਮੁਸਲਮਾਨ ਵੀਰਾਂ ਦੇ ਚਲੇ ਜਾਣ ਬਾਅਦ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਪੁੱਛ ਪਰਤੀਤ ਕੌਣ ਕਰੇਗਾ, ਇਹ ਢਹਿ ਢੇਰੀ ਹੋ ਜਾਣਗੀਆਂ। (ਇੱਥੇ ਮੈਂ ਇਹ ਵੀ ਦੱਸਣਾ ਚਾਹਵਾਂ ਕਿ ਇਸਲਾਮੀ ਸ਼ਰ੍ਹਾ ਵਿੱਚ ਕਬਰਾਂ ਪੂਜਣ ਦੀ ਕੋਈ ਆਗਿਆ ਨਹੀਂ।)

ਪਰ, ਹੋਇਆ ਸਾਡੀ ਸੋਚ ਦੇ ਬਿਲਕੁਲ ਉਲਟ। ਖਾਨਗਾਹਾਂ ਤਾਂ ਖੁੱਬਾਂ ਵਾਂਗ ਉੱਗਣ ਲੱਗੀਆਂ ਤੇ ਅਜੇ ਵੀ ਉੱਗੀ ਜਾ ਰਹੀਆਂ ਹਨ। ...ਅਤੇ ਉਹ ਵੀ ਫਰਜ਼ੀ ਤੇ ਮਸਨੂਈ, ਜਿੱਥੇ ਕਦੇ ਕੋਈ ਬਸ਼ਰ ਦਫ਼ਨਾਇਆ ਹੀ ਨਹੀਂ ਗਿਆ। ਮੰਨਤਾਂ ਮਨਾਉਣ, ਦੀਵੇ ਜਗਾਉਣ, ਸੁੱਖਣਾ ਲਾਹੁਣ ਤੇ ਚਾਦਰਾਂ ਚੜ੍ਹਾਉਣ ਨੂੰ ਹਿੰਦੂ, ਸਿੱਖ, ਈਸਾਈ ਜਨਤਾ ਪਾਲਾਂ ਬੰਨੀ ਤੁਰੀ ਆਉਂਦੀ ਹੈ। (ਉੱਜ ਸਿੱਖ ਧਰਮ ਵਿੱਚ ਵੀ ਮੜ੍ਹੀ ਮਸਾਣੀ ਪੂਜਣੀ ਮਨ੍ਹਾ ਹੈ)

ਉੱਜ ਤਾਂ ਅਸਲੀ ਕਬਰਾਂ ਨੇ ਵੀ ਸਾਨੂੰ ਕੁਝ ਨਹੀਂ ਦੇਣਾ ਹੁੰਦਾ। ਜਿਹੜਾ ਫਕੀਰ ਸਾਰੀ ਉਮਰ ਆਪ ਹੀ ਮੰਗ ਤੰਗ ਕੇ ਟੁੱਕਰ ਖਾਂਦਾ ਰਿਹਾ ਹੋਵੇ-ਉਹਦੀ ਕਬਰ ਤੋਂ ਖੁਸ਼ਹਾਲੀ ਦੀ ਆਸ ਅਤੇ ਜਿਹੜਾ ਬਾਬਾ ਖੁਦ ਮੌਤ ਦਾ ਨਿਵਾਲਾ ਬਣ ਚੁੱਕਾ ਹੋਵੇ

ਉਹਦੀ ਸਮਾਧ ਤੋਂ ਜੀਵਨਦਾਨ ਦੀ ਇੱਛਾ!
ਕੈਸਾ ਮੁੜ੍ਹਪੁਣਾ ਹੈ!!

ਨਿੱਤ ਨਵੀਆਂ ਉੱਗ ਰਹੀਆਂ ਇਨ੍ਹਾਂ
ਫ਼ਰਜ਼ੀ ਖ਼ਾਨਗਾਹਾਂ ਬਾਰੇ ਗੱਲ ਕਰਨੀ ਵੀ
ਜ਼ਰਾ ਦਿਲਚਸਪ ਰਹੇਗੀ। ਮੇਰੀਆਂ ਨਜ਼ਰਾਂ
ਸਾਹਮਣੇ ਹੀ ਜੰਮੇ ਪੀਰ ਬਾਬਿਆਂ 'ਚੋਂ ਕੁੱਝ
ਇੱਕ ਦੀ ਬਾਇਓਗ੍ਰਾਫੀ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਦੀ
ਆਗਿਆ ਚਾਹਾਂਗਾ—

* 1957 ਵਿੱਚ, ਜਦੋਂ ਮੈਂ ਸਰਕਾਰੀ
ਹਾਈ ਸਕੂਲ, ਦੀਨਾਨਗਰ, ਪੰਜਾਬੀ
ਅਧਿਆਪਕ ਲੱਗਾ ਤਾਂ ਸੜਕੇ ਸੜਕ, ਛੇ
ਮੀਲ ਸਾਈਕਲ ਚਲਾ ਕੇ ਸਕੂਲ ਪੁੱਜਦਾ ਸਾਂ।
ਮੱਦੇਵਾਲ ਦੇ ਭੱਠੇ ਲਾਗੇ, ਸੜਕ ਕਿਨਾਰੇ, ਦੋ
ਕੁ ਇੱਟਾਂ ਰੱਖਕੇ, ਪੱਥਰ (ਇੱਟਾਂ ਪੱਥਰ ਵਾਲੇ
ਕਾਮੇ) ਨੇ ਇੱਕ ਦੀਵਾ ਜਗਾਉਣਾ ਸ਼ੁਰੂ
ਕੀਤਾ। ਇੱਟਾਂ ਢੋਣ ਵਾਲੇ ਗਾਡੀ, ਲੰਘਦੇ
ਲੰਘਾਉਂਦੇ, ਅਕਸਰ, ਉਥੇ ਦੋ ਕੁ ਇੱਟਾਂ
ਸੁੱਟ ਜਾਂਦੇ। ਕਰਦਿਆਂ ਕਰਾਉਂਦਿਆਂ ਉਥੇ
'ਪੰਜ ਪੀਰ' ਉੱਗ ਪਿਆ। ਹੁਣ ਉਥੇ ਮੰਨਤਾਂ
ਮੰਨੀਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ, ਖੂਬ ਚੜ੍ਹਾਵਾਂ
ਚੜ੍ਹਦਾ ਹੈ, ਮੇਲੇ ਲੱਗਦੇ ਹਨ।

* ਦੀਨਾ ਨਗਰ, ਥਾਨੇ ਲਾਗੇ, ਵਾਹਵਾ
ਸੁਹਣਾ ਜਿਹਾ, ਕੁੜੀਆਂ ਦਾ ਸੀਨੀਅਰ
ਸੈਕੰਡਰੀ ਸਕੂਲ ਹੈ। ਇਹ ਥਾਂ, ਕਦੇ ਸਾਡਾ
ਖੇਡ ਦਾ ਮੈਦਾਨ ਹੁੰਦੀ ਸੀ। 1957 ਤੋਂ
1963 ਤੱਕ ਮੈਂ ਇੱਥੇ ਹਾਕੀ ਖਿਡਾਇਆ
ਕਰਦਾ ਸਾਂ। ਸਕੂਲ ਬਣਦਿਆਂ ਸਾਰ ਹੀ
ਸਕੂਲ ਦੀ ਬਹੁਗਾਂ ਕੋਲ ਹੀ ਇੱਕ 'ਪੰਜ ਪੀਰ'
ਬਾਬਾ ਪਰਗਟ ਹੋ ਗਿਆ। ਇਹ ਕਿੱਥੋਂ ਟਪਕ
ਪਿਆ? ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਕੋਈ ਪਤਾ ਨਹੀਂ। ਪਰ,
ਹੁਣ ਇਹਨੂੰ ਨਾ ਸਿੱਖਿਆ ਵਿਭਾਗ ਹਿਲਾ
ਸਕਦਾ ਹੈ, ਨਾ ਸੜਕਾਂ ਵਾਲਾ ਮਹਿਕਮਾ।
ਦੀਵਾ ਜਗ ਗਿਆ, ਸੋ ਜਗ ਗਿਆ। ਸਕੂਲ
ਸਟਾਫ਼ ਅਤੇ ਸਕੂਲ ਦੀਆਂ ਬੱਚੀਆਂ ਦੀ
ਮਾਨਸਿਕਤਾ 'ਤੇ ਇਹਦਾ ਕੀ ਅਸਰ ਪੈਂਦਾ
ਹੈ? ਇਹ ਸੋਚਣ ਦੀ ਨਾ ਕਿਸੇ ਕੋਲ ਫੁਰਸ਼ਤ
ਹੈ, ਨਾ ਨੀਯਤ ਹੈ।

* ਜਿੱਥੇ ਹੁਣ ਮੈਂ ਨਵਾਂ ਘਰ ਬਣਾਇਆ
ਹੈ, ਮੁਹੱਲਾ 'ਰੂਪਾਂਤਰ ਨਗਰ' ਹੌਲੀ ਹੌਲੀ
ਆਬਾਦ ਹੋ ਰਿਹਾ। ਇੱਥੇ ਇੱਕ 'ਪੰਜ ਪੀਰ'
ਤੇਜ਼ੀ ਨਾਲ ਆਬਾਦ ਹੋ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਇਹ ਗੱਲ
ਕਿਵੇਂ ਬਣੀ—

ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਮਾਲਕ ਦੀ ਇੱਕ ਰੁੱਖਾਂ ਦੀ
ਝਿੜੀ ਸੀ। ਉਹ ਇੱਕ ਪਿੱਪਲ ਨਾਲ, ਪੰਛੀਆਂ
ਦੇ ਪੀਣ ਲਈ ਪਾਣੀ ਦਾ ਇੱਕ ਠੂਠਾ ਟੰਗ
ਛੱਡਦਾ। ਪਿੱਪਲ ਦੇ ਮੁੱਢ ਕਿਸੇ ਨੇ ਦੀਵਾ
ਜਗਾਉਣਾ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਜ਼ਮੀਂਦਾਰ ਨੇ
ਰੁੱਖ ਵੇਚੇ। ਇੱਕ ਰੁੱਖ ਵਢਦਿਆਂ, ਗ਼ਲਤੀ
ਨਾਲ, ਖਰੀਦਦਾਰ ਠੋਕੇਦਾਰ ਦੀ ਲੱਤ 'ਤੇ

ਡਿੱਗ ਪਿਆ; ਲੱਤ ਦਾ ਕਚਰਾ ਹੋ ਗਿਆ।
ਇਹਨੂੰ ਪੀਰ ਦੀ ਕਿਰੜ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ।
ਥਾਂ ਭਾਰਾ ਹੈ। ਵੇਖਦਿਆਂ ਹੀ ਵੇਖਦਿਆਂ
ਇੱਕ ਕਬਰ ਦਾ ਆਕਾਰ ਹੋਂਦ 'ਚ ਆ
ਗਿਆ।

ਉਗਰਾਹੀ ਮੰਗਣ ਵਾਲਿਆਂ ਨੂੰ ਮੈਂ
ਕਦੇ ਕਹਿ ਬੈਠਾ ਸਾਂ—“ਇਨ੍ਹਾਂ ਢੇਰੀਆਂ 'ਚ
ਕੀ ਪਿਆ? ਕਿਉਂ ਵਹਿਮਾਂ 'ਚ ਭਟਕਦੇ
ਫਿਰਦੇ ਹੋ।”

ਕੁਝ ਦਿਨਾਂ ਬਾਅਦ ਸਾਡਾ, ਸਬੱਬੀ,
ਐਕਸੀਡੈਂਟ ਹੋ ਗਿਆ। ਸ਼ੀਮਤੀ ਦੀ ਹੈਂਡ
ਇੰਜਰੀ, ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਮੌਤ ਦਾ ਸੁਆਲ। ਪਰ,
ਵਾਰੇ ਵਾਰੇ ਜਾਈਏ ਸ਼ਰੀਰ-ਵਿਗਿਆਨ ਦੇ।
ਡਾਕਟਰਾਂ ਦੀ ਲਿਆਕਤ ਤੇ ਘਰਦਿਆਂ ਦੀ
ਮਿਹਨਤ ਨੇ ਉਹਨੂੰ ਬਚਾ ਲਿਆ।

ਪਰ, ਇੱਧਰ ਬਾਬੇ 'ਪੰਜ ਪੀਰ' ਦਾ ਥੜ੍ਹਾ
ਹੋਰ ਵੀ ਪੱਕਾ ਹੋ ਗਿਆ।

ਅਖੇ—“ਮਾਸਟਰ ਕਿੜ ਕਿੜ ਕਰਦਾ
ਸੀ। ਸੁੱਟਿਆ ਕਿ ਨਹੀਂ ਬਾਬੇ ਨੇ ਧੌਣ
ਭਾਰਨੇ!”

ਇਹ 'ਪੰਜ ਪੀਰ' ਛੇਤੀ ਨਾਲ ਹੀ ਥਾਂ
ਕੁਥਾਂ ਕਿਉਂ ਉੱਗ ਪੈਂਦਾ ਹੈ? ਇਹ ਗੱਲ ਮੇਰੀ
ਸਮਝ ਵਿੱਚ ਅਜੇ ਵੀ ਨਹੀਂ ਆਈ।

* ਇੱਕ ਵਧੀਆ ਜੇਹੀ ਗੱਲ ਹੋਰ ਦੱਸ
ਲਵਾਂ—

1947 ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਸਿਵਲ ਲਾਈਨਜ਼,
ਗੁਰਦੁਆਰਪੁਰ ਵਿਖੇ ਅੰਗਰੇਜ਼ ਅਫ਼ਸਰਾਂ
ਦੀ ਰਿਹਾਇਸ਼ ਹੁੰਦੀ ਸੀ। ਇੱਕ ਅੰਗਰੇਜ਼
ਲੇਡੀ, ਪਤੀ ਦੇ ਫ਼ੌਤ ਹੋ ਜਾਣ ਬਾਅਦ,
'ਕਲੀ ਕਾਰੀ ਰਹਿ ਗਈ। ਉਸ ਸੁੰਦਰ ਹਿਰਦੇ
ਵਾਲੀ ਮੇਮ ਨੇ ਇੱਕ ਕੁੱਤੀ ਪਾਲੀ ਹੋਈ ਸੀ।
ਇਹ ਕੁੱਤੀ ਉਹਦੀ ਇੱਕੋ ਇੱਕ ਵਫ਼ਾਦਾਰ,
ਸੁਹਿਰਦ ਸਾਥਣ ਸੀ। ਵਕਤ ਪਾ ਕੇ ਉਹ
ਕੁੱਤੀ ਮਰ ਗਈ। ਮੇਮ ਨੇ ਉਹ ਕੁੱਤੀ ਹੱਡਰੇੜੇ
ਭੇਜਣ ਦੀ ਥਾਂ ਘਰ ਕੋਲ ਹੀ, ਸੜਕ ਦੇ ਕੰਢੇ
ਦਫ਼ਨਾ ਦਿੱਤੀ। ਜਦੋਂ ਸਾਉਣ ਭਾਦੋਂ ਦੀਆਂ
ਵਾਛੜਾਂ ਨਾਲ ਉਸ ਢੇਰੀ ਤੋਂ ਕੁੱਝ ਮਿੱਟੀ
ਰੁੜ੍ਹ ਜਾਂਦੀ ਤਾਂ ਮੇਮ, ਚੰਦ ਬੁੱਕ ਮਿੱਟੀ ਦੇ
ਉਹਦੇ 'ਤੇ ਹੋਰ ਸੁੱਟ ਛੱਡਦੀ। ਅੰਗਰੇਜ਼ ਚਲੇ
ਗਏ। ਕੁੱਤੀ ਦੀ ਕਬਰ 'ਤੇ ਦੀਵਾ ਜਗਣ
ਲੱਗ ਪਿਆ। ਅੱਜ ਉਹ ਕਿਸੇ 'ਜ਼ਾਹਰ ਪੀਰ'

ਕਵਿਤਾ

ਹਾਂ ਦੁਨੀਆਂ ਰੰਗ ਬਿਰੰਗੀ ਏ

ਹਾਂ ਦੁਨੀਆਂ ਰੰਗ ਬਿਰੰਗੀ ਏ,
ਕੁਝ ਮਾੜੀ ਏ ਕੁਝ ਚੰਗੀ ਏ
ਹਾਂ ਦੁਨੀਆਂ ਰੰਗ ਬਿਰੰਗੀ ਏ।

ਕਿਤੇ ਰੋਟੀ ਹੈ ਨੀ ਖਾਣੇ ਨੂੰ
ਕਿਤੇ ਪਾਣੀ ਹੈ ਨੀ ਨਹਾਣੇ ਨੂੰ,
ਕਿਤੇ ਫਿਕਰਾ ਵਿਚ ਜਿੰਦ ਮੁੱਕ ਜਾਂਦੀ
ਕਿਤੇ ਪਛਤਾਵਾ ਨੀ ਪਛਤਾਣੇ ਨੂੰ
ਕਿਤੇ ਮਿਹਨਤ ਨਾਲ ਵੀ ਮਿਲਦੀ ਨੀ
ਕਿਤੇ ਮੁਫਤ ਮਿਲੇ ਚੋ ਡੰਗੀ ਏ
ਹਾਂ ਦੁਨੀਆਂ ਰੰਗ.....!”

ਕਿਤੇ ਵਿਹਲੇ ਮਸਤ ਮਲੰਗਾਂ ਦੇ
ਘਰ ਪੱਕੇ ਦੇ ਨਾਲ ਆਉਂਦੀ ਏ।
ਕਿਤੇ ਮਿਹਨਤ ਕਰਦੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ
ਕਹਿ ਅਗਲਾ ਜਨਮ ਦਿਖਾਉਂਦੀ ਏ।
ਕਿਤੇ ਬਲਦੀ ਦੇ ਵਿਚ ਤੇਲ ਵਰਗੀ,
ਕਿਤੇ ਪਹਿਲੀ ਤੰਗ 'ਚ ਤੰਗੀ ਏ
ਹਾਂ ਦੁਨੀਆਂ.....!”

ਕਿਤੇ ਏ. ਸੀ. ਤੋਂ ਬਿਨ ਸਰਦਾ ਨੀ
ਕਿਤੇ ਤਨ ਉਤੇ ਵੀ ਪਰਦਾ ਨੀ,
ਕੋਈ ਨਾਲ ਬੁਖਾਰ ਦੇ ਮਰ ਜਾਂਦਾ
ਕੋਈ ਕੈਂਸਰ ਤੋਂ ਵੀ ਮਰਦਾ ਨੀ।
ਬਸ ਕਿਸਮਤ ਦੇ ਵਿਚ ਉਲਝੀ ਏ,
ਨਾ ਕੋਲ ਤਰਕ ਦੀ ਕੰਘੀ ਏ
ਹਾਂ ਦੁਨੀਆਂ ਰੰਗ ਬਿਰੰਗੀ ਏ—2

— ਭੋਲਾ ਨੰਬਰਦਾਰ

ਪਿੰਡ— ਦਿਆਲਪੁਰਾ (ਮਾਨਸਾ)

ਮੋਬਾ : 98158-95190

ਦੀ ਪੱਕੀ ਖ਼ਾਨਗਾਹ ਹੈ।

ਏਹੋ ਜਹੀਆਂ ਸੈਂਕੜੇ ਮਿਸਾਲਾਂ ਤੁਹਾਡੇ
ਕੋਲ ਵੀ ਹੋਣਗੀਆਂ।

ਹੁਣ ਸਮਝ ਨਹੀਂ ਲੱਗਦੀ, ਪ੍ਰੋ. ਮੋਹਨ
ਸਿੰਘ ਵਾਲਾ ਦੀਵਾ ਕਿਹੜੀ ਕਿਹੜੀ,
ਖ਼ਾਨਗਾਹ 'ਤੇ ਬਾਲੀਏ!!

- ਧਿਆਨ ਸਿੰਘ ਸ਼ਾਹ ਸਿਕੰਦਰ

ਰੂਪਾਂਤਰ ਨਗਰ, ਦੀਨਾਨਗਰ

ਮੋਬਾ ਨੰ: 98148-22601

ਹੁਣ ਵਿਗਿਆਨ ਜੋਤ ਮੁਫਤ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰੋ

ਇੱਕੋ ਵੇਲੇ ਤਰਕਭਾਰਤੀ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ ਜਾਂ ਵਿਸ਼ਵਭਾਰਤੀ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ ਦੀਆਂ 500/-
ਰੁਪਏ ਦੀਆਂ ਕਿਤਾਬਾਂ ਡਾਕ ਰਾਹੀਂ ਮੰਗਵਾਉਣ ਵਾਲੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਇੱਕ ਸਾਲ
ਲਈ 'ਵਿਗਿਆਨ ਜੋਤ' ਮੁਫਤ ਭੇਜਿਆ ਜਾਵੇਗਾ ਅਤੇ 5000/- ਰੁਪਏ ਦੀਆਂ
ਕਿਤਾਬਾਂ ਮੰਗਵਾਉਣ ਵਾਲੇ ਨੂੰ ਲਾਈਫ ਭਰ ਲਈ ਮੈਂਬਰਸ਼ੀਪ 'ਵਿਗਿਆਨ ਜੋਤ'
ਮੁਫਤ ਭੇਜਿਆ ਜਾਵੇਗਾ।

10 ਗੱਲਾਂ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਤੋਂ ਪਤਾ ਲਗਦੈ ਕਿ ਅਸੀਂ ਸੁਰਖ ਲੋਕ ਹਾਂ!

ਹਿੰਦੁਸਤਾਨ ਦੇ 90 ਫ਼ੀ ਸਦੀ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਸੋਚ ਗ਼ੈਰ-ਵਿਗਿਆਨਕ ਹੈ... ਤੁੱਝ ਇਹੀ ਦੱਸਦੇ ਹਨ

ਇੰਡੀਅਨ ਐਕਸਪ੍ਰੈਸ ਵਿਚ ਮੇਰਾ ਲੇਖ “90 ਫ਼ੀ ਸਦੀ” 4 ਅਪ੍ਰੈਲ ਦੇ ਅੰਕ ਵਿਚ ਛਪਿਆ ਤਾਂ ਮੈਨੂੰ ‘ਵਾਲ ਸਟਰੀਟ ਜਰਨਲ’ ਦੇ ਦਿੱਲੀ ਦੇ ਪੱਤਰਕਾਰ ਦਾ ਫ਼ੋਨ ਆਇਆ ਸੀ ਕਿ ਮੈਂ ਕਿਸ ਆਧਾਰ ’ਤੇ ਇਹ ਕਹਿ ਦਿੱਤਾ ਕਿ 90 ਫ਼ੀ ਸਦੀ ਭਾਰਤੀ ਮੁਰਖ ਹਨ ਤੇ ਮੈਂ ਇਹ ਅੰਕੜੇ ਕਿਥੋਂ ਲਏ ਲਏ ਹਨ। ਮੈਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਇਹ ਕੋਈ ਗਿਣਤੀ (ਹਿਸਾਬ-ਕਿਤਾਬ) ਦੇ ਅੰਕੜੇ ਨਹੀਂ ਹਨ। ਮੇਰਾ ਮਤਲਬ ਇਹੀ ਸੀ ਕਿ ਹਿੰਦੁਸਤਾਨੀਆਂ ਦੀ ਬਹੁਗਿਣਤੀ ਮੁਰਖਾਂ ਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਉਨ੍ਹਾਂ (ਮੁਰਖਾਂ) ਦੀ ਗਿਣਤੀ 85 ਫ਼ੀ ਸਦੀ ਵੀ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ ਤੇ 95 ਫ਼ੀ ਸਦੀ ਵੀ। ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤੇ ਤੱਥਾਂ ਵਲ ਨਜ਼ਰ ਮਾਰੋ :

1. ਤਾਮਿਲ ਲੋਕ, ਭਾਰਤ ਦੇ ਬੜੇ ਕਾਬਲ ਅਤੇ ਜ਼ਹੀਨ ਲੋਕ ਹਨ। ਕਈ ਖੇਤਰਾਂ ਵਿਚ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਵੱਡੀਆਂ ਪ੍ਰਾਪਤੀਆਂ ਕਰ ਕੇ, ਆਪਣੇ ਉਤੇ ਫ਼ਖਰ ਕਰਨ ਦਾ ਕਾਰਨ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਵਿਗਿਆਨ ਖੋਜ, ਗਣਿਤ, ਆਈ ਟੀ, ਦਵਾਈਆਂ ਆਦਿ ਵਿਚ, ਅਮਰੀਕਾ ਅਤੇ ਯੂਰਪ ਦੀਆਂ ਕਈ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀਆਂ ਤੇ ਇੰਸਟੀਚੂਟਾਂ ਵਿਚ ਸਾਇੰਸ ਅਤੇ ਗਣਿਤ ਦੇ ਵਿਭਾਗ, ਤਾਮਿਲ ਪ੍ਰੋਫੈਸਰਾਂ ਨਾਲ ਭਰੇ ਪਏ ਹਨ।

ਇਸ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ, ਤਾਮਿਲ ਲੋਕ, ਹਿੰਦੁਸਤਾਨ ਦੇ ਸੱਭ ਤੋਂ ਵੱਧ ਵਹਿਮਾਂ-ਮਾਰੇ ਲੋਕ ਵੀ ਹਨ। ਇਹ ਗੱਲ ਬੜੀ ਅਜੀਬ ਲੱਗੇਗੀ ਪਰ ਹੈ ਬਿਲਕੁਲ ਸੱਚ ਅਤੇ ਇਸ ਤੋਂ ਪਤਾ ਲਗਦੈ ਕਿ ਵਿਗਿਆਨ ਅਤੇ ਗ਼ੈਰ-ਵਿਗਿਆਨਕ ਵਿਚਾਰ, ਇਕੋ ਸਿਰ ਵਿਚ ਹੀ ਇਕੱਠੇ ਪਲ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਜਦੋਂ ਮੈਂ ਨਵੰਬਰ 2004 ਵਿਚ, ਮਦਰਾਸ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਚੀਫ਼ ਜਸਟਿਸ ਵਜੋਂ ਸਹੁੰ ਚੁੱਕਣ ਲਈ ਚਿਨਾਈ (ਮਦਰਾਸ) ਪੁੱਜਾ ਤਾਂ ਮੈਨੂੰ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਕਿ ਮੈਂ ‘ਰਾਹੁਕਾਲਮ’ ਦੇ ਸਮੇਂ ਦੌਰਾਨ ਸਹੁੰ ਨਾ ਚੁੱਕਾਂ। ਮੈਂ ਪੁੱਛਿਆ ਕਿ ਇਹ ਰਾਹੁਕਾਲਮ ਕੀ ਬਲਾ ਹੁੰਦੀ ਹੈ? ਮੈਨੂੰ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਕਿ ਜੋਤਿਸ਼ ਵਿਗਿਆਨ

ਅਨੁਸਾਰ, ਇਹ ਬੜਾ ਮਨਹੂਸ਼ ਸਮਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ‘ਰਾਹੁਕਾਲਮ’ ਨਿਰੀ ਬਕਵਾਸ ਹੈ (ਸਾਰਾ ਜੋਤਿਸ਼ ਹੀ ਬਕਵਾਸ ਹੈ) ਪਰ 90 ਫ਼ੀ ਸਦੀ ਤੋਂ ਵੱਧ ਤਾਮਿਲ, ਇਸ ਵਿਚ ਯਕੀਨ ਰੱਖਦੇ ਹਨ। ਇਕ ਮਿਸਾਲ ਦੇਣੀ ਹੋਵੇ ਤਾਂ, ਸੁਪ੍ਰੀਮ ਕੋਰਟ ਵਿਚ, ਦੱਖਣੀ ਭਾਰਤ ਦੇ ਇਕ ਬੜੇ ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਵਕੀਲ ਨੇ ਮੈਨੂੰ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਉਸ ਦੇ ਤਾਮਿਲ ਮੁਅੱਕਲ ਉਸ ਨੂੰ ਕੀਹਦੇ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਕੋਸ਼ ‘ਰਾਹੁਕਾਲਮ’ (ਰਾਹੁ ਕਾਲ) ਵਿਚ ਨਾ ਸੁਰੂ ਕੀਤਾ ਜਾਏ।

2. ਕਈ ਵਜ਼ੀਰ ਤੇ ਕਈ ਹਾਈ ਕੋਰਟਾਂ ਦੇ ਚੀਫ਼ ਜਸਟਿਸ ਵੀ, ਸਹੁੰ ਚੁੱਕਣ ਲਈ ‘ਸ਼ੁਭ ਘੜੀ’ ਦੀ ਇਤਜ਼ਾਰ ਕਰਦੇ ਵੇਖੇ ਗਏ ਹਨ ਕਿਉਂਕਿ ਅਜਿਹਾ ਕਰਨ ਲਈ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਜੋਤਿਸ਼ੀਆਂ ਨੇ ਕਿਹਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ।

3. ਸੁਪ੍ਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੇ ਜੱਜਾਂ ਨੂੰ ਸੁਪ੍ਰੀਮ ਕੋਰਟ ਜੱਜਾਂ ਦੇ ਕੋਟੇ ਵਿਚੋਂ ਘਰ ਅਲਾਟ ਕੀਤੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਘਰਾਂ ਵਿਚ ਇਕ ਸੀ-7, ਤੁਗਲਕ ਲੇਨ ਸੀ। ਮੰਦੇ ਭਾਗੀਂ, ਇਸ ਮਕਾਨ ਵਿਚ ਰਹਿਣ ਵਾਲੇ ਕੁੱਝ ਜੱਜਾਂ ਨਾਲ ਮਾੜੀਆਂ ਘਟਨਾਵਾਂ ਵਾਪਰ ਗਈਆਂ ਜਿਸ ਮਗਰੋਂ ਕਿਸੇ ਵੀ ਜੱਜ ਨੇ ਇਹ ਮਕਾਨ ਲੈਣ ਤੋਂ ਨਾਹ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਕਿਉਂਕਿ ਉਹ ਮੰਨਣ ਲੱਗ ਪਏ ਕਿ ਮਕਾਨ ਹੈ ਈ ‘ਨਹਿਸ’। ਅਖ਼ੀਰ, ਚੀਫ਼ ਜਸਟਿਸ ਆਫ਼ ਇੰਡੀਆ ਨੂੰ ਸਬੰਧਤ ਮਹਿਕਮੇ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੂੰ ਲਿਖਣਾ ਪਿਆ ਕਿ ਉਸ ਮਕਾਨ ਨੂੰ ਜੱਜਾਂ ਦੇ ਕੋਟੇ ਵਿਚੋਂ ਬਾਹਰ ਕੱਢ ਦਿੱਤਾ ਜਾਏ। ਇਹ ਹੁਕਮ ਮੰਨ ਲਿਆ ਗਿਆ ਤੇ ਜੱਜਾਂ ਦੇ ਕੋਟੇ ਵਿਚ, ਕੋਈ ਹੋਰ ਮਕਾਨ ਦੇ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ।

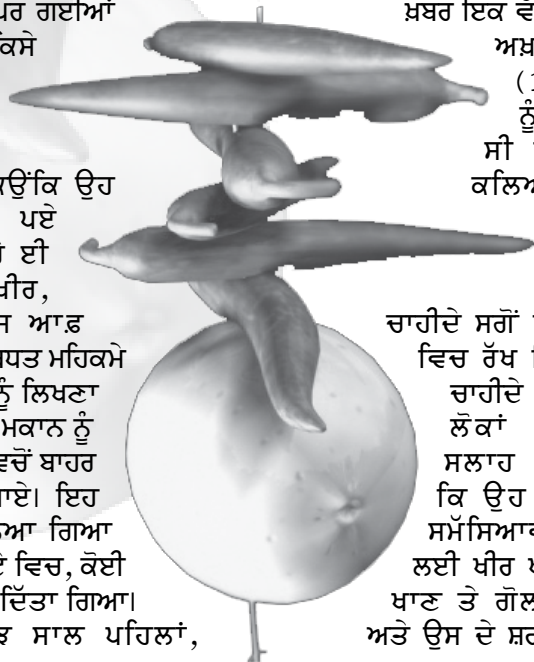
4. ਕੁੱਝ ਸਾਲ ਪਹਿਲਾਂ,

ਮੀਡੀਆ ਵਿਚ ਇਹ ਧੁਮਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ (ਅਤੇ ਮੀਡੀਆ, ਅੰਧ-ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਫ਼ੈਲਾਉਣ ਵਿਚ ਸੱਭ ਤੋਂ ਜ਼ਿਆਦਾ ਸਰਗਰਮ ਹਿੱਸਾ ਪਾਉਂਦਾ ਹੈ) ਕਿ ਗਣੇਸ਼ ਦੀ ਮੂਰਤੀ ਦੁੱਧ ਪੀਣ ਲੱਗ ਪਈ ਹੈ। ਭਾਰਤ ਦੇ ਕਈ ਸ਼ਹਿਰਾਂ ਵਿਚ ਵੱਡੀਆਂ ਭੀੜਾਂ ਦਾ ਜਮਘਟਾ ਲੱਗ ਗਿਆ ਜੋ ਗਣੇਸ਼ ਦੀ ਮੂਰਤੀ ਨੂੰ ਦੁੱਧ ਪਿਆਉਣਾ ਚਾਹੁੰਦੀਆਂ ਸਨ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕੁੱਝ ਸਾਲ ਪਹਿਲਾਂ, ਇਕ ‘ਚਮਤਕਾਰੀ ਚਪਾਤੀ’ (ਰੋਟੀ) ਲੱਭਣ ਦਾ ਐਲਾਨ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਅਜਿਹੇ ਕਈ ‘ਚਮਤਕਾਰ’ ਇਸ ਦੇਸ਼ ਵਿਚ ਹੁੰਦੇ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ ਤੇ ਬਹੁਤੇ ਲੋਕ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸੱਚ ਹੀ ਸਮਝਦੇ ਹਨ।

5. ਇਹ ਇਕ ‘ਬਾਬਿਆਂ ਨਾਲ ਬੌਝਾ ਹੋਇਆ’ ਹੋਇਆ ਸਮਾਜ ਹੈ। ਜ਼ਰਾ ਗਿਣਤੀ ਤਾਂ ਕਰੋ ਬਾਬਿਆਂ ਦੀ ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਬੇਅੰਤ ਸ਼ਰਧਾਲੂਆਂ ਦੀ ਤੇ ਫਿਰ ਉਸ ਜਾਇਦਾਦ ਦੀ ਜੋ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਇਕੱਤਰ ਕੀਤੀ ਹੋਈ ਹੈ। ਇਕ ਨਵੇਂ ਬਾਬੇ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ ਸ਼ਿਵ ਜੀ ਵਾਂਗ, ਉਸ ਦਾ ਵੀ ਤੀਜਾ ਨੇਤਰ ਖੁੱਲ੍ਹਿਆ ਹੈ। ਇਹ ਖ਼ਬਰ ਇਕ ਵੱਡੇ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ

ਅਖ਼ਬਾਰ ਵਿਚ (18 ਅਪ੍ਰੈਲ ਨੂੰ) ਛਪੀ ਸੀ ਕਿ ਅਪਣੇ ਕਲਿਆਣ ਲਈ, ਘਰਾਂ ਵਿਚ ਸਿਵਲਿੰਗ ਨਹੀਂ ਰੱਖਣੇ

ਚਾਹੀਦੇ ਸਗੋਂ ਇਹ ਮੰਦਰਾਂ ਵਿਚ ਰੱਖ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ। ਉਹਨੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਇਹ ਸਲਾਹ ਵੀ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਉਹ ਅਪਣੀਆਂ ਸਮੱਸਿਆਵਾਂ ਦੇ ਹੱਲ ਲਈ ਖੀਰ ਖਾਣ, ਸਮੱਸੇ ਖਾਣ ਤੇ ਗੋਲਗੱਪੇ ਖਾਣ ਅਤੇ ਉਸ ਦੇ ਸ਼ਰਧਾਲੂਆਂ ਨੇ

ਇਹ ਸਾਰਾ ਕੁੱਝ ਪ੍ਰਵਾਨ ਵੀ ਕਰ ਲਿਆ ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਕਹਿਣ ਵਾਲੇ ਬਾਬੇ ਨੂੰ ਬੇਅੰਤ ਮਾਇਆ ਦਾਨ ਵਜੋਂ ਦੇ ਦਿੱਤੀ ਹੈ।

6. ਜਦ ਮੈਂ ਅਲਾਹਾਬਾਦ ਹਾਈਕੋਰਟ ਵਿਚ ਬਤੌਰ ਜੱਜ ਕੰਮ ਕਰ ਰਿਹਾ ਸੀ ਤਾਂ ਐਲਾਨ ਹੋਇਆ ਕਿ ਤਾਮਿਲਨਾਡੂ ਵਿਚ ਕਿਸੇ ਨੇ ਪਾਣੀ ਨੂੰ ਪੈਟਰੋਲ ਵਿਚ ਤਬਦੀਲ ਕਰਨ ਦਾ ਢੰਗ ਲੱਭ ਲਿਆ ਹੈ। ਮੇਰੇ ਸਾਥੀ ਜੱਜਾਂ ਵਿਚੋਂ ਹੀ ਇਹ ਕਹਿਣ ਲੱਗ ਪਏ ਕਿ ਹੁਣ ਪਟਰੋਲ ਸਸਤਾ ਮਿਲ ਸਕਿਆ ਕਰੇਗਾ। ਮੈਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਹ ਨਿਰਾ ਪਖੰਡ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਸਾਇੰਸ ਦਾ ਨਿਯਮ ਹੈ ਕਿ ਹਰ ਚੀਜ਼, ਜ਼ਿਆਦਾ ਸ਼ਕਤੀ ਵਾਲੇ ਖੰਡ ਤੋਂ ਘੱਟ ਸ਼ਕਤੀ ਵਾਲੇ ਖੰਡ ਵੱਲ ਦੌੜਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਪਾਣੀ, ਘੱਟ ਸ਼ਕਤੀ ਵਾਲੇ ਪੱਧਰ ਦੀ ਚੀਜ਼ ਹੈ। ਪਾਣੀ ਦਰਅਸਲ, ਸੜੀ ਹੋਈ ਹਾਈਡਰੋਜਨ ਹੀ ਹੈ ਤੇ ਇਹ ਸਵਾਹ ਵਰਗਾ ਹੀ ਹੈ। ਤੁਸੀਂ ਲੋਕੜ ਨੂੰ ਸਾੜ ਕੇ ਉਸ ਦੀ ਸਵਾਹ ਬਣਾ ਸਕਦੇ ਹੋ ਪਰ ਤੁਸੀਂ ਸਵਾਹ ਤੋਂ ਲੋਕੜ ਕਿਵੇਂ ਬਣਾ ਸਕਦੇ ਹੋ? ਮਗਰੋਂ, (ਪਾਣੀ ਤੋਂ ਪਟਰੋਲ ਤਿਆਰ ਕਰਨ ਵਾਲਾ) ਉਹ ਪਖੰਡ ਨੰਗਾ ਵੀ ਹੋ ਗਿਆ।

7. ਸ਼ਾਦੀ ਲਈ ਵਰ ਅਤੇ ਕੰਨਿਆ ਚੁਣਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ, ਬਹੁਤੇ ਮਾਪੇ, ਜੋਤਸ਼ੀਆਂ ਦੀ ਸਲਾਹ ਲੈਂਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਜੇ ਦੁਹਾਂ ਦੀਆਂ 'ਕੁੰਡਲੀਆਂ' ਮਿਲਦੀਆਂ ਹੋਣ, ਤਾਂ ਹੀ ਵਿਆਹ ਬਾਰੇ ਹਾਂ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਵਿਚਾਰੀ 'ਮੰਗਲੀਕ ਕੁੜੀ ਨੂੰ, ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਨੁਕਸ ਦੇ, ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

8. ਹਰ ਰੋਜ਼, ਵੱਡੀ ਗਿਣਤੀ ਵਿਚ ਟੀਵੀ ਚੈਨਲ, ਜੋਤਸ਼ ਅਤੇ ਕਈ ਪ੍ਰਕਾਰ ਦੇ ਅੰਧ-ਵਿਸਵਾਸਾਂ ਨੂੰ ਸਜਾ ਕੇ ਪੇਸ਼ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਬਰਾਡਕਾਸਟ ਐਡੀਟਰਾਂ ਦੀ ਐਸੋਸੀਏਸ਼ਨ ਨੇ ਐਲਾਨ ਕੀਤਾ ਕਿ ਉਹ ਇਸ ਸੱਭ ਨੂੰ ਛੇਤੀ ਹੀ ਬੰਦ ਕਰ ਦੇਣਗੇ ਪਰ ਕਿਵੇਂ ਬੰਦ ਕਰ ਦੇਣਗੇ? ਇਨ੍ਹਾਂ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਦੇ ਬਹੁਤੇ ਮੈਂਬਰ, ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ 'ਚੋਂ ਹਨ, ਚੈਨਲਾਂ ਦੇ ਮਾਲਕ ਨਹੀਂ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਤਨਖਾਹ ਦੇ ਲਿਫਾਫ਼ਿਆਂ ਦਾ ਭਾਰ (ਜੇ ਕਈ ਵਾਰ ਦੋ ਤੋਂ ਤਿੰਨ ਕਰੋੜ ਸਾਲਾਨਾ ਦੇ ਹੁੰਦੇ ਹਨ), ਇਸ ਗੱਲ ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕਿੰਨੇ ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਵੇਖੇ ਤੇ ਕਿੰਨੇ

ਟੀ.ਆਰ.ਪੀ. ਨੰਬਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਮਿਲੇ। ਮਾਲਕਾਂ ਨੂੰ ਸਿਰਫ਼ ਮੁਨਾਫ਼ਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੁੰਦਾ। ਮੁਨਾਫ਼ਾ ਇਸ਼ਤਿਹਾਰਾਂ ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰਦੇ ਤੇ ਇਸ਼ਤਿਹਾਰ, ਇਸ ਗੱਲ ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਕਿੰਨੇ ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਵੇਖੇ।

9. ਬਹੁਤੇ ਹਿੰਦੂ ਵੀ ਫ਼ਿਰਕੂ ਹਨ ਤੇ ਬਹੁਤੇ ਮੁਸਲਮਾਨ ਵੀ ਫ਼ਿਰਕੂ ਹੀ ਹਨ। ਜਿਵੇਂ ਮੈਂ ਕਈ ਵਾਰ ਕਿਹਾ ਹੈ, 1857 ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ, ਉਹ ਫ਼ਿਰਕੂ ਨਹੀਂ ਸਨ। 1857 ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ, ਹਿੰਦੂ ਈਦ ਮਨਾਉਂਦੇ ਸਨ ਤੇ ਮੁਸਲਮਾਨ ਹੌਲੀ ਤੇ ਦਿਵਾਲੀ ਵਿਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੁੰਦੇ ਸਨ। ਮੁਸਲਿਮ ਹੁਕਮਰਾਨ, ਜਿਹਾ ਕਿ ਨਵਾਬ ਅਵਧ ਤੇ ਟੀਪੂ ਸੁਲਤਾਨ, ਹਿੰਦੂ ਮੰਦਰਾਂ ਨੂੰ ਦਾਨ ਦੇਂਦੇ ਹੁੰਦੇ ਸਨ ਤੇ ਰਾਮਲੀਲਾ ਕਰਵਾਇਆ ਕਰਦੇ ਸਨ। 1857 ਦੀ ਬਗ਼ਾਵਤ ਨੂੰ ਦਬਾ ਦੇਣ ਮਗਰੋਂ ਹੀ, ਅੰਗਰੇਜ਼ ਇਸ ਨਤੀਜੇ ਤੇ ਪੁੱਜੇ ਕਿ ਹਿੰਦੋਸਤਾਨ ਉੱਤੇ ਰਾਜ ਕਰਨ ਦਾ ਵਧੀਆ ਤਰੀਕਾ ਇਹੀ ਸੀ ਕਿ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਆਪਸ ਵਿਚ ਵੰਡੋ ਅਤੇ ਰਾਜ ਕਰੋ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਇਕ ਸੋਚੀ ਸਮਝੀ ਨੀਤੀ ਘੜ ਲਈ ਗਈ ਕਿ ਹਿੰਦੂਆਂ ਤੇ ਮੁਸਲਮਾਨਾਂ ਵਿਚ ਨਫ਼ਰਤ ਪੈਦਾ ਕਰ ਦਿਉ। ਸਾਰੇ ਫ਼ਿਰਕੂ ਦੰਗੇ, 1857 ਤੋਂ ਬਾਦ ਹੀ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਏ। ਅੰਗਰੇਜ਼ ਡਿਪਟੀ ਕਮਿਸ਼ਨਰ , ਲੁਕਵੇ ਢੰਗ ਨਾਲ ਪੰਡਤ ਜੀ ਨੂੰ ਬੁਲਾ ਲੈਂਦਾ, ਪੈਸੇ ਦੋਂਦਾ ਤੇ ਕਹਿੰਦਾ ਕਿ ਮੁਸਲਮਾਨਾਂ ਵਿਰੁੱਧ ਭੰਡੀ ਪ੍ਰਚਾਰ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿਉ। ਫਿਰ ਉਹ ਗੁਪਤ ਰੂਪ ਵਿਚ ਹੀ ਸਥਾਨਕ ਮੌਲਵੀ ਨੂੰ ਬੁਲਾ ਲੈਂਦਾ, ਪੈਸੇ ਦੋਂਦਾ ਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਕਹਿੰਦਾ ਕਿ ਹਿੰਦੂਆਂ ਵਿਰੁੱਧ ਪ੍ਰਚਾਰ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿਉ। ਇਹ ਜ਼ਹਿਰ, ਬੜੇ ਵਿਉਂਤਬੱਧ ਢੰਗ ਨਾਲ, ਸਾਲ ਦਰ ਸਾਲ ਤੇ ਦਹਾਕਾ ਦਰ ਦਹਾਕਾ, ਉਦੋਂ ਤੱਕ ਫੈਲਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਰਿਹਾ ਜਦ ਤਕ ਕਿ ਅਖ਼ੀਰ, ਹਿੰਦੋਸਤਾਨ ਦੀ ਵੰਡ ਨਾ ਹੋ ਗਈ। ਅੱਜ ਵੀ ਬੜੇ ਸ਼ਕਤੀਸ਼ਾਲੀ ਸਵਾਰਥੀ ਲੋਕ, ਫ਼ਿਰਕੂ ਨਫ਼ਰਤ ਨੂੰ ਹਵਾ ਦੇ ਰਹੇ ਹਨ।

ਸੱਚ ਇਹੀ ਹੈ ਕਿ ਸਾਰੀਆਂ ਹੀ ਕੌਮੀਅਤਾਂ ਦੇ 99 ਫ਼ੀਸਦੀ ਲੋਕ ਚੰਗੇ ਹਨ ਪਰ ਸਾਡੇ ਅੰਦਰੇ ਫ਼ਿਰਕਾਪ੍ਰਸਤੀ ਦਾ ਕੀੜਾ ਮਾਰਨ ਲਈ ਬਹੁਤ ਸਮਾਂ ਲੱਗ ਜਾਏਗਾ। ਅੱਜ ਹਾਲਤ ਇਹ ਹੈ

ਕਿ ਜਦੋਂ ਵੀ ਕਿਤੇ ਬੰਬ ਫੱਟ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਤੁਰਤ ਹੀ ਕੁੱਝ ਮੁਸਲਮਾਨ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਅਤੇ ਧੜਿਆਂ ਉਤੇ ਦੋਸ਼ ਲਗਾਏ ਜਾਣ ਲੱਗਦੇ ਹਨ।

10. ਸਮਾਜਕ ਬੁਰਾਈਆਂ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਪ੍ਰਵਾਰ ਦੇ ਵਕਾਰ ਖ਼ਾਤਰ ਕਤਲ, ਦਾਜ ਨਾ ਲਿਆਉਣ ਬਦਲੇ ਕਤਲ, ਭਰੂਣ ਹੱਤਿਆ ਆਦਿ ਇਸ ਵੇਲੇ ਵੱਡੇ ਪੱਧਰ ਤੇ ਭਾਰਤ ਵਿਚ ਫੈਲੀਆਂ ਹੋਈਆਂ ਹਨ।

ਮੈਂ ਇਹ ਸਾਰਾ ਕੁੱਝ ਇਸ ਲਈ ਨਹੀਂ ਕਹਿ ਰਿਹਾ ਕਿ ਤਾਂਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਖ਼ੁਸ਼ਹਾਲੀ ਦਾ ਠੀਕ ਰਾਹ ਦਸ ਸਕਾਂ। ਕੇਵਲ ਵਿਗਿਆਨ ਸੋਚ ਹੀ ਸਾਨੂੰ ਉਸ ਤਬਾਹੀ ਵਲੋਂ ਬਚਾ ਸਕਦੀ ਹੈ।

- ਜਸਟਿਸ ਮਾਰਕੰਡੇ ਕਾਟਜੂ
(ਸਾਬਕਾ ਜੱਜ, ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਆਫ਼ ਇੰਡੀਆ)

ਠੇਕੇਦਾਰ ਧਰਮਾਂ ਦਾ

ਠੇਕੇਦਾਰ ਧਰਮ ਦਾ ਇੱਕ ਲਗਾ ਦੇਣ ਉਪਦੇਸ਼ ਪਹਿਲਾਂ ਇਹ ਠੱਗ ਰਹਿੰਦਾ ਸੀ ਚੋਰਾਂ ਬਈਮਾਨਾਂ ਦੇ ਵਿੱਚ ਭੇਸ ਨਵਾਂ ਪੰਦਾ ਹੁਣ ਇਸਨੇ ਇਹ ਅਪਣਾਇਆ ਉਚਾ ਸੰਘ ਪਾੜ ਲਗਾ ਦੇਣ ਸੰਦੇਸ਼ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਸੰਤ ਕਹਾਵੇ ਇਹ ਮੰਗਤਾ ਭੋਲੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਵਰਗਲਾ ਖੀਸਾ ਭਰ ਆਪਣਾ ਫਿਰ ਸ਼ਾਮ ਪੈਂਦਿਆਂ ਬਦਲ ਲਿਆ ਇਸ ਭੇਸ ਕਬਾਬ ਦੀਆਂ ਬੋਟੀਆਂ ਤੇ ਲਾਲ ਪਰੀ ਨਾਲ ਅੱਖਾਂ ਲਈਆ ਫੇਰ ਧਰਮ ਦਾ ਹੋਕਾ ਦੇਵਣ ਵਾਲਾ ਇਹ ਚੋਰ ਲੁਟੇਰਾ ਕਿਵੇਂ ਦੇਦਾਂ ਭੋਲੇ-ਭਾਲੇ, ਅਣਜਾਣ ਗਰੀਬਾਂ ਮਜ਼ਦੂਰਾਂ-ਕਿਰਤੀਆਂ ਦਾ ਗੱਲਾਂ-ਬਾਤਾਂ ਰਾਹੀਂ ਅਖੌਤੀ ਰੱਬ ਦੇ ਦਰਸ਼ਨ ਕਰਾ ਕੇ ਕਹਿੰਦਾ ਸਮਾਂ ਦਿਉ ਮੈਂ ਤੁਹਾਡਾ ਫੇਰ ਧਰਮ ਦੇ ਨਾਂ ਤੇ ਇਹ ਚੋਰ ਲੁਟੇਰਾ ਹਰ ਪਲ ਗਿਰਗਟ ਵਾਂਗੂੰ ਕਹਿੰਦਾ ਆਪਣਾ ਰੰਗ ਫੇਰ ਆਉ ਹੰਡਲਾ ਮਾਰ ਕੇ ਇੱਕ ਮੇਰੇ ਵੀਰੋ ਘਰ ਘਰ ਤਰਕ ਦਾ ਬੂਟਾ ਲਾਈਏ ਪ੍ਰਣ ਕਰ ਲਈਏ ਸਾਰੇ ਮਿਲਕੇ ਫਿਰ ਕਿਸੇ ਠੱਗ ਨੂੰ ਕਦੇ ਮੂੰਹ ਨਾ ਲਾਈਏ

- ਗੁਰਜਿੰਦਰ ਮਾਹਲ, ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ
ਫੋਨ ਨੰ: 9814801551

ਭਗਤੀ ਕਾਲ ਤੋਂ ਅਜੋਕੇ ਥਾਥਿਆਂ ਤੱਕ

ਭਾਰਤ ਦੇ ਸੱਭਿਆਚਾਰਕ ਅੰਦੋਲਨ ਦੇ ਇਤਿਹਾਸ ਦੀ ਚਰਚਾ ਭਗਤੀਕਾਲ ਅੰਦੋਲਨ ਤੋਂ ਬਗੈਰ ਅਧੂਰੀ ਅਤੇ ਅਰਥਹੀਣ ਹੀ ਕਹਿ ਸਕਦੇ ਹਾਂ। ਕਿਉਂਕਿ ਭਗਤੀ ਅੰਦੋਲਨ ਨੇ ਉਸ ਸਮੇਂ ਦੇ ਸਮਾਜਿਕ ਅਤੇ ਆਰਥਿਕ ਪਰਸਥਿਤੀਆਂ ਬਾਰੇ ਵੀ ਬੇਬਾਕ ਟਿੱਪਣੀਆਂ ਕੀਤੀਆਂ ਹਨ। ਇਸ ਅੰਦੋਲਨ ਨੇ ਸਮਾਜਿਕ ਢਾਂਚੇ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੰਦਿਆਂ ਸਮਾਜ ਨੂੰ ਉਸ ਸਮੇਂ ਦੀਆਂ ਬੁਰਾਈਆਂ ਨੂੰ ਸਾਹਮਣੇ ਸ਼ੀਸ਼ੇ ਵਿੱਚ ਵਿਖਾਉਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਹੈ।

ਇਸੇ ਕਰਕੇ ਇਹ ਉਸ ਸਮੇਂ ਆਪਣੇ ਦਾਇਰੇ ਦਾ ਇੱਕ ਅਗਾਂਹਵਧੂ ਅੰਦੋਲਨ ਸੀ ਜੋ ਜਾਤੀਵਾਦ ਉੱਤੇ ਵੀ ਕਰਾਰੀ ਚੋਟ ਕਰਦਾ ਸੀ। ਛੂਆ-ਛੂਤ ਨੂੰ ਮਨੁੱਖ ਦੁਆਰਾ ਪੈਦਾ ਕੀਤਾ ਘਟੀਆਪਣ ਮੰਨਦਾ ਸੀ। ਆਡੰਬਰਾਂ ਅਤੇ ਪਾਖੰਡਵਾਦ ਨੂੰ ਵੀ ਬੇਨਕਾਬ ਕਰਦਾ ਸੀ। ਜੇਕਰ ਇਹ ਅੰਦੋਲਨ ਇੱਕ ਪੜਾਅ ਉੱਤੇ ਆ ਕੇ ਪ੍ਰਮਾਤਮਾ ਦੀ ਸਤਾ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰਦਾ ਸੀ ਤਾਂ ਇਸਦਾ ਮੁੱਖ ਕਾਰਣ ਇਹ ਸੀ ਕਿ ਉਦੋਂ ਤੱਕ ਸਮਾਜ ਨੂੰ ਬਦਲਣ ਦੇਣ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਰੱਖਣ ਵਾਲਾ ਵਰਗ ਵੀ ਪੈਦਾ ਨਹੀਂ ਹੋਇਆ ਸੀ। ਉਸ ਸਮੇਂ ਇਜ਼ਾਰੇਦਾਰੀ ਸਮਾਜਿਕ ਪ੍ਰਬੰਧ ਸੀ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਇਜ਼ਾਰੇਦਾਰੀ ਪ੍ਰਬੰਧ, ਉਸਦੀਆਂ ਬੁਰਾਈਆਂ, ਅਨਿਆਇ ਅਤੇ ਸੋਸ਼ਣ ਦਾ ਪਰਦਾਫਾਸ ਤਾਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਸੀ, ਪਰ ਇਸ ਸਮਾਜ ਨੂੰ ਬਦਲਣ ਵਾਲੇ ਸਮਰੱਥ ਵਰਗ ਦਾ ਜਨਮ ਵੀ ਉਦੋਂ ਤੱਕ ਨਹੀਂ ਹੋਇਆ ਸੀ। ਪੂੰਜੀਵਾਦੀ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਦੀ ਉਦੋਂ ਤੱਕ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਨਹੀਂ ਹੋਈ ਸੀ।

ਇਸੇ ਕਰਕੇ ਉਸ ਅੰਦੋਲਨ ਵਿੱਚ ਅਧਿਆਤਮਵਾਦ ਦੇ ਨਾਲ ਭੌਤਿਕਵਾਦ ਦਾ ਵੀ ਮਿਸ਼ਰਣ ਹੈ। ਜਦੋਂ ਕਬੀਰ ਜੀ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ ਕਿ “ਕਬੀਰ ਮੌਤ ਸੇ ਭੂਖ ਬੜੀ, ਰਾਤ ਕੋ ਸੋਏ ਖਾਕਰ ਸੁਬਹ ਆਨ ਖੜੀ। ਇਹ ਜਗੀਰੂ ਸਮਾਜ ਦੇ ਉੱਚੇ ਪਰ ਭੈੜੇ ਆਦਰਸ਼ ਨੂੰ ਇਹ ਦੱਸਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਹੈ ਕਿ ਮਨੁੱਖ ਦੇ ਲਈ ਉਸਦੀਆਂ ਭੌਤਿਕ ਜ਼ਰੂਰਤਾਂ ਪਹਿਲਾਂ ਅਤੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਹਿਮੀਅਤ ਰੱਖਦੀਆਂ ਹਨ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਤੁਲਸੀ ਜੀ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ ਕਿ “ਭੁੱਖੇ ਭਜਨ ਨਾ ਹੋਏ ਗੋਪਾਲਾ ਯਹ ਲੇ

ਕਬੀਰ ਜੀ

**ਲੇਖਕ : ਜਸਵਿੰਦਰ
ਅਨੁਵਾਦ : ਸੁਖਵੀਰ ਜੋਗਾ
ਮੋਬਾਇਲ : 98150-13046**

ਤੇਰੀ ਕੰਠ ਮਾਲਾ। ਉਹਨਾਂ ਭੁੱਖ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਸਮਾਜਿਕ ਵਿਭੰਨਤਾਵਾਂ ਤੇ ਵੀ ਚੋਟ ਹੈ। ਇੱਥੇ ਵਾਂਝੇ ਅਤੇ ਭੁੱਖਿਆਂ ਦੀ ਇੱਕ ਵੱਡੀ ਫੌਜ ਇਸੇ ਕਰਕੇ ਤਿਆਰ ਹੋ ਗਈ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਜਗੀਰੂ ਪ੍ਰਬੰਧ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਮਿਹਨਤ ਨੂੰ ਮੁੱਠੀ ਭਰ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਹੱਥਾਂ ਵਿੱਚ ਸਮੇਟ ਕੇ ਲੈ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

ਭਗਤ ਕਬੀਰ ਜਦੋਂ ਇਹ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ ਕਿ “ਜੋ ਤੂੰ ਬ੍ਰਾਹਮਣ ਬ੍ਰਾਹਮਣੀ ਦਾ ਜਾਇਆ ਤਾਂ ਉਹ ਵਰਣ ਵਿਵਸਥਾ ਦੀ ਸਭ ਤੋਂ ਉੱਚੀ ਪੌੜੀ ਤੇ ਬੈਠੇ ਵਰਣ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੰਦੇ ਹਨ। ਉਹ ਇਸ ਨੂੰ ਗੈਰ ਜ਼ਰੂਰੀ ਅਤੇ ਘਟੀਆ ਦਸਦੇ ਹਨ। ਜਦੋਂ ਉਹ “ਪੱਥਰ ਪੁਜੇ ਹਰਿ ਮਿਲੇ ਦੀ ਗੱਲ ਕਰਦੇ ਹਨ ਤਾਂ ਉਹ ਮੂਰਤੀ ਪੂਜਾ ਦਾ ਵੀ ਸਾਰਥਿਕ ਅਤੇ ਕਰੜਾ ਵਿਰੋਧ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਨਾਲ ਹੀ ਚੱਕੀ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਕਰਕੇ ਭੌਤਿਕਵਾਦ ਦੇ ਮਹੱਤਵ ਨੂੰ ਵੀ ਪ੍ਰੀਭਾਸ਼ਿਤ ਕਰਦੇ ਹਨ।

ਮੁਸਲਿਮ ਧਰਮ ਦੀਆਂ ਗਲਤ ਰੀਤਾਂ ਉੱਤੇ ਵੀ ਉਹਨਾਂ ਉਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਟੇਢੀ ਨਜ਼ਰ ਰੱਖੀ ਹੈ। ਉਹ ਮਸਜਿਦ ਵਿੱਚ ਮੌਲਵੀ ਵੱਲੋਂ ਬਾਂਗ ਦੇਣ ਦਾ ਮਜ਼ਾਕ ਉਡਾਉਂਦੇ ਹੋਏ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਕੀ ਖੁਦਾ ਬੋਲਾ ਹੈ ਜੋ ਉਸਨੂੰ

ਐਨੀ ਉੱਚੀ ਆਵਾਜ਼ ਵਿੱਚ ਸੁਣਾਇਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਉਹ ਸੁਨਤ ਦਾ ਵਿਰੋਧ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਸਵਾਲ ਕਰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਫਿਰ ਔਰਤ ਨੂੰ ਇਸਲਾਮ ਧਾਰਨ ਕਰਵਾਉਣ ਲਈ ਕੀ ਕਰਵਾਓਗੇ? ਉਹ ਗੱਲ-ਗੱਲ ਤੇ ਹਰ ਪਲ ਸਮਾਜ ਦੇ ਠੋਕੇਦਾਰਾਂ ਨੂੰ ਨਿਰਉੱਤਰ ਕਰਦੇ ਹਨ।

ਇਹ ਹੌਂਸਲਾ ਸਿਰਫ ਕਬੀਰ ਵਿੱਚ ਹੀ ਨਹੀਂ ਸਗੋਂ ਮੀਰਾ ਵੀ ਘੱਟ ਨਹੀਂ। ਸਤੀ ਪ੍ਰਥਾ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਦੇਣ ਦਾ ਸਿਹਰਾ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਹੀ ਦੇਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਕਿਉਂਕਿ ਰਾਜਾ ਰਾਮ ਮੋਹਨ ਰਾਏ ਨੇ ਤਾਂ ਸਤੀ ਪ੍ਰਥਾ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਬਹੁਤ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਅੰਦੋਲਨ ਚਲਾਇਆ ਹੈ। ਪਰ ਮੀਰਾ ਨੇ ਤਾਂ ਇਸ ਨੂੰ ਪੰਜ ਸੌ ਸਾਲ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੰਦੇ ਹੋਏ ਕਿਹਾ ਸੀ ਕਿ “ਸਤੀ ਨਾ ਬਣਸਿਓ, ਭਗਤੀ ਕਰਸਿਓ, ਰਾਣਾ ਮੋਰਾ ਕਾ ਕਰਸਿਓ। ਕੀ ਇਹ ਔਰਤਾਂ ਤੋਂ ਉਹਨਾਂ ਦਾ ਜਿਉਣ ਦਾ ਹੱਕ ਵੀ ਖੋਹ ਲੈਣ ਵਾਲੀਆਂ ਉਹਨਾਂ ਰੀਤਾਂ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਜੋ ਅੱਜ ਵੀ ਸਾਡੇ ਸਮਾਜ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਚੱਲਿਤ ਹਨ। ਅੱਜ ਵੀ ਦੇਵਰਾਲਾ ਵਿੱਚ ਦੇਵਕੁੰਵਰ ਨੂੰ ਜਿੰਦਾ ਜਲਾ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਫਿਰ ਉੱਥੇ ਮੰਦਰ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਯਤਨ ਆਰੰਭ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਜਿਸਦੇ ਲਈ ਕਰੋੜਾਂ ਰੁਪਏ ਇਕੱਠੇ ਕੀਤੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ।

ਮੀਰਾ ਸਿਰਫ ਸਮਾਜ ਤੋਂ ਔਰਤਾਂ ਲਈ ਜਿਉਣ ਦਾ ਹੱਕ ਹੀ ਨਹੀਂ ਮੰਗਦੀ ਸੀ, ਸਗੋਂ ਉਹ ਬਰਾਬਰੀ ਦਾ ਹੱਕ ਵੀ ਮੰਗਦੀ ਹੋਈ ਆਤਮ ਸਨਮਾਨ ਨਾਲ ਜਿਉਣ ਦੀ ਵਕਾਲਤ ਵੀ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਸਾਡਾ ਮਨੋਰਥ ਨਾ ਤਾਂ ਰਾਜਾ ਰਾਮ ਮੋਹਨ ਰਾਏ ਦੇ ਅੰਦੋਲਨ ਨੂੰ ਘਟਾਕੇ ਵੇਖਣ ਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਅਸੀਂ ਵਿਧਵਾ ਵਿਆਹ ਦੇ ਲਈ ਈਸ਼ਵਰ ਚੰਦਰ ਵਿਦਿਆ ਸਾਗਰ ਵੱਲੋਂ ਚਲਾਏ ਅੰਦੋਲਨ ਦੇ ਮਹੱਤਵ ਨੂੰ ਘਟਾਉਣਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਾਂ। ਪਰ ਜਦੋਂ ਮੀਰਾ ਵਿਧਵਾ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਵੀ ਸ਼ਿੰਗਾਰ ਕਰਦੀ ਹੈ, ਤੇ ਕਹਿੰਦੀ ਹੈ ਕਿ “ਜਾਕੇ ਸਿਰ ਮੋਰ ਮੁਕੁਟ ਮੋਰੋ ਪਤੀ ਸੋਇ। ਤਾਂ ਕੀ ਇਹ ਵਿਧਵਾ ਵਿਆਹ ਦੇ ਪੱਖ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਤਰਕ ਨਹੀਂ ਹੈ?

ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਜਦੋਂ ਰਵਿਦਾਸ “ਯਹਾਂ ਦੇਖੋ ਵਹਾਂ ਚਾਮ ਹੀ ਚਾਮ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ ਤਾਂ

ਉਹ ਚਮਿਆਰ ਕਹਿਕੇ ਹੀਣਤਾ ਦੀ ਚੱਕੀ ਵਿੱਚ ਪੀਸੀਆਂ ਜਾਣ ਵਾਲੀਆਂ ਅਖੌਤੀ ਸੂਦਰ ਜਾਤੀਆਂ ਦਾ ਪੱਖ ਹੀ ਨਹੀਂ ਲੈਂਦੇ, ਸਗੋਂ ਵਰਣ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਦੇ ਸਿਖਰ ਉੱਤੇ ਬੈਠੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਪੁੱਛਦੇ ਹਨ ਕਿ ਕੀ ਭਗਵਾਨ ਦੇ ਮੰਦਿਰ ਵਿੱਚ ਵੱਜਣ ਵਾਲਾ ਨਗਾਰਾ ਜਾਂ ਢੋਲ ਚਮੜੇ ਦਾ ਬਣਿਆ ਹੋਇਆ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਚਮੜਾ ਜਾਂ ਚਮਿਆਰ ਐਨਾ ਹੀ ਬੁਰਾ ਹੈ ਤਾਂ ਇਹ ਦੱਸੋ ਕਿ ਕਿਸ ਵਰਣ ਜਾਂ ਭਗਵਾਨ ਦੀ ਦੇਹ ਚਮੜੇ ਦੀ ਬਣੀ ਹੋਈ ਨਹੀਂ ਹੈ।

ਉਪਰੋਕਤ ਸਾਰੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਕਰਨ ਦਾ ਮਤਲਬ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਅੱਜ ਦੇ ਬਾਬਿਆਂ ਵੱਲੋਂ ਜਾਂ ਉਹਨਾਂ ਵੱਲੋਂ ਚਲਾਏ ਜਾ ਰਹੇ ਸਮਾਗਮਾਂ, ਸਤਿਸੰਗਾਂ, ਪ੍ਰਵਚਨਾਂ, ਰਾਮਕਥਾਵਾਂ ਜਾਂ ਭਗਵਤ ਕਥਾਵਾਂ ਵਿੱਚ ਅੱਜ ਦੇ ਸਮੇਂ ਕੋਈ ਚੁਨੌਤੀ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ? ਕੀ ਕੋਈ ਵੀ ਬਾਬਾ ਸਮਾਜਿਕ ਸਮੱਸਿਆਵਾਂ, ਜਾਤੀਵਾਦ, ਛੂਆਛੂਤ ਜਾਂ ਔਰਤਾਂ ਦੇ ਹੱਕਾਂ ਦੀ ਗੱਲ ਕਰਦਾ ਹੈ?

ਭਗਤੀ ਅੰਦੋਲਨ ਦੇ ਸੰਤਾਂ ਅਤੇ ਅੱਜ ਦੇ ਬਾਬੇ-ਬਾਬੀਆਂ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਬੁਨਿਆਦੀ ਅੰਤਰ ਹੈ। ਚਾਹੇ ਕਬੀਰ ਹੋਵੇ, ਨਾਮਦੇਵ ਹੋਵੇ, ਤੁਕਾਰਾਮ, ਦਾਦੂ, ਜਾਂ ਰਵਿਦਾਸ ਹੋਵੇ। ਇਹ ਸਭ ਅਖੌਤੀ ਪਛੜੀਆਂ ਜਾਂ ਦਲਿਤ ਜਾਤੀਆਂ ਵਿੱਚ ਪੈਦਾ ਹੋਏ ਇਸ ਕਰਕੇ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਮੰਨੂੰ ਸਮਰਿਤੀ ਸਵੀਕਾਰ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਇਸ ਨੂੰ ਚੁਨੌਤੀ ਦਿੱਤੀ, ਪਰ ਅੱਜ ਦੇ ਬਾਬੇ ਬੇਸ਼ੱਕ ਉਹ ਆਸਾਰਾਮ ਹੋਵੇ, ਅਵਧੇਸ਼ਾਨੰਦ.... ਇਸ ਸੂਚੀ ਨੂੰ ਬੇਸ਼ੱਕ ਜਿੰਨਾਂ ਮਰਜ਼ੀ ਲੰਬਾ ਖਿੱਚੀ ਜਾਵੇ, ਉਸਤੋਂ ਬਾਅਦ ਸਾਰਿਆਂ ਦੇ ਪਿਛੋਕੜ ਨੂੰ ਫਰੋਲਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰਿਓ, ਤਾਂ ਤੁਹਾਡੇ ਸਾਹਮਣੇ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੋ ਜਾਵੇਗਾ ਕਿ ਉਹਨਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਵੀ ਸੂਦਰ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਉਹਨਾਂ ਬਾਬਿਆਂ ਦੀ ਸਥਾਪਨਾ ਸਮਾਜਿਕ ਪ੍ਰਬੰਧ ਨੂੰ ਚੁਨੌਤੀ ਦੇਣ ਲਈ ਨਹੀਂ ਸਗੋਂ ਇਸ ਮੰਨੂੰਵਾਦੀ ਜਾਗੀਰਵਾਦੀ ਸਮਾਜਿਕ ਪ੍ਰਬੰਧ ਦੀ ਰੱਖਿਆ ਕਰਨ ਲਈ ਕੀਤਾ ਗਈ ਹੈ। ਇਸਨੂੰ ਹੋਰ ਮਜ਼ਬੂਤੀ ਦੇਣ ਲਈ ਬਾਬਿਆਂ ਦੀ ਇੱਕ ਪੂਰੀ ਫ਼ੌਜ ਤਿਆਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਯੋਗ ਗੁਰੂ ਰਾਮਦੇਵ ਜ਼ਰੂਰ ਪਛੜੀ ਜਾਤੀ ਵਿੱਚ ਪੈਦਾ ਹੋਇਆ ਹੈ, ਪਰ ਉਹ ਵੀ ਬਾਬਾ ਬਣਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਆਪਣੀ ਜਾਤ ਨੂੰ ਲਕੋਣ ਦੇ ਯਤਨਾਂ ਵਿੱਚ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ। ਉਹਨਾਂ ਦਾ ਯੋਗ ਵੀ ਹੁਣ ਧਨਾਡਾਂ ਲਈ ਹੈ। ਰੁਪਈਆਂ ਨਾਲ ਹੀ ਯੋਗ ਗੁਰੂ ਦੇ ਦਰਸ਼ਨ ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਯੋਗ ਦੀ ਸਿੱਖਿਆ

ਸਮੇਂ ਤੁਹਾਡਾ ਸਥਾਨ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਇੱਕ ਲੱਖ ਤੋਂ ਪੰਜਾਹ ਹਜ਼ਾਰ ਤੱਕ ਦੀ ਫ਼ੀਸ ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਯੋਗ ਕੈਂਪਾਂ ਵਿੱਚ ਅੱਗੇ ਅਤੇ ਕਾਲੀਨਾਂ ਉੱਤੇ ਬੈਠਦੇ ਹਨ। ਪੰਜ ਹਜ਼ਾਰ ਜਾਂ ਇਸਤੋਂ ਘੱਟ ਫ਼ੀਸ ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਪਿੱਛੇ ਫ਼ਰਸ਼ ਜਾਂ ਤੱਪੜਾਂ ਉੱਤੇ ਬੈਠਦੇ ਹਨ।

ਉਹਨਾਂ ਬਾਬਿਆਂ ਦਾ ਚਰਿੱਤਰ ਵੀ ਸਾਡੇ ਸੰਤਾਂ ਨਾਲੋਂ ਨਿਆਰਾ ਹੈ। ਫ਼ਰੀਦ ਜੀ ਰੁੱਖੀ ਮਿੱਸੀ ਖਾ ਕੇ ਠੰਡਾ ਪਾਣੀ ਪੀਣ ਦੀ ਗੱਲ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਤੁਲਸੀ ਜੀ “ਮਾਂਗ ਕੇ ਖਾਈਥੋ ਮਸੀਤ ਕੋ ਸੋਈਥੋ, ਲੇਵੈ ਕੋ ਏਕ ਨ ਦੇਵੈ ਕੋ ਦੋ ਵਿੱਚ ਹੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਗੁਜ਼ਾਰ ਦਿੰਦੇ ਹਨ। ਕਬੀਰ ਜੀ ਸੂਤ ਕੱਤ ਕੇ, ਮਿਹਨਤ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਆਪਣੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਚਲਾਉਂਦੇ ਹਨ। ਰਵਿਦਾਸ ਜੀ ਤਾਂ ਭਗਤੀ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਜੁੱਤੀਆਂ ਗੰਢਕੇ ਆਪਣੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਲਈ ਸਾਧਨ ਜੁਟਾਉਂਦੇ ਹਨ। ਪਰ ਅੱਜ ਕੱਲ੍ਹ ਦੇ ਬਾਬੇ?

ਉਹ ਬਾਬੇ ਜਿਹੜੇ ਆਸ਼ਟਾਂ ਉੱਤੇ ਬੈਠਕੇ ਕਥਾ ਵਾਰਤਾ ਕਰਦੇ ਹਨ, ਕੀ ਉਹ ਰਾਜੇ ਮਹਾਰਾਜਿਆਂ ਦੇ ਤਖ਼ਤ ਤੋਂ ਘੱਟ ਹਨ? ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਆਉਣ ਜਾਣ ਲਈ ਹਵਾਈ ਜਹਾਜ਼ ਜਾਂ ਏਅਰ ਕੰਡੀਸ਼ਨਡ ਲਗਜ਼ਰੀ ਕਾਰਾਂ ਚਾਹੀਦੀਆਂ ਹਨ। ਇਹ ਉਹਨਾਂ ਸੰਤਾਂ ਦੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕੁਟੀਆ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਰਹਿੰਦੇ। ਸਗੋਂ ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਦੇਸ ਵਿਦੇਸ ਵਿੱਚ ਜਿਹੜੇ ਆਸ਼ਰਮ ਬਣਾਏ ਹਨ, ਉਹਨਾਂ ਵਿੱਚ ਪੰਜ ਸਿਤਾਰਾ ਹੋਟਲਾਂ ਨਾਲੋਂ ਵੀ ਜ਼ਿਆਦਾ ਸਹੂਲਤਾਂ ਉਪਲਬਧ ਹਨ। ਹੈਰਾਨੀ ਦੀ ਗੱਲ ਤਾਂ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਬਾਬੇ ਅੱਜ ਕੱਲ੍ਹ ਕਥਾ ਵਾਰਤਾ ਪੰਡਾਲ ਵੀ ਏਅਰਕੰਡੀਸ਼ਨਡ ਤਿਆਰ ਕਰਨ ਲੱਗੇ ਹਨ। ਕਥਾ ਲਈ ਫ਼ੀਸ ਤਾਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਵਸੂਲ ਲੈਂਦੇ ਹਨ। ਜੇ ਕਦੇ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਤਹਿ ਕੀਤੇ ਪੂਰੇ ਪੈਸਿਆਂ ਦਾ ਪ੍ਰਬੰਧ ਨਾ ਕਰ ਸਕਣ ਤਾਂ ਉਹ ਬਾਬੇ ਕਥਾ ਵਿਚਾਲੇ ਛੱਡਕੇ ਵੀ ਚਲੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਜੇ

ਕਦੇ ਇੱਕ ਸ਼ਹਿਰ ਵਿੱਚ ਬੁੱਕ ਹੋਈ ਤਾਰੀਖ ਨੂੰ ਹੋਰ ਸ਼ਹਿਰ ਵਾਲੇ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਕਰਵਾਉਣਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹੋਣ ਤਾਂ ਉਹਨਾਂ ਤੋਂ ਵੱਧ ਪੈਸੇ ਲੈ ਕੇ ਉੱਧਰ ਵਹੀਰਾਂ ਘੱਤ ਦਿੰਦੇ ਹਨ।

ਸਤਿਸੰਗ ਜਾਂ ਕਥਾ ਵਾਰਤਾ ਪੰਡਾਲ ਵਿੱਚ ਇਹ ਬਾਬੇ ਕਿਸੇ ਰਾਜਾ ਦੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹੀ ਮੁਕੁਟ ਆਦਿ ਪਹਿਨਕੇ ਪੇਸ਼ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਬਿਲਕੁੱਲ ਰਜਵਾੜਾਸ਼ਾਹੀ ਸਜਾਵਟ, ਠਾਠ ਬਾਠ ਅਤੇ ਉਹੀ ਸ਼ਾਨ। ਇਹ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਜੀਵਨ ਸ਼ੈਲੀ ਦਾ ਇੱਕ ਹਿੱਸਾ ਹੈ।

ਅਸੀਂ ਜਾਣਿਆ ਹੈ ਮਾਇਆ ਨਾਗਣੀ, ਠਗਣੀ ਹੈ, ਇਹ ਉਹਨਾਂ ਦੀਆਂ ਕਥਾਵਾਂ ਦਾ ਹੀ ਹਿੱਸਾ ਹੈ ਪਰ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਚਰਿੱਤਰ ਦਾ ਨਹੀਂ। ਚਰਿੱਤਰ ਸਦਕਾ ਇਹ ਬਾਬੇ ਧਰਮ ਭਗਤ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਠੱਗਦੇ ਹਨ। ਉਹਨਾਂ ਦੀਆਂ ਭਾਵਨਾਵਾਂ ਨਾਲ ਖਿਲਵਾੜ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਉਹਨਾਂ ਦਾ ਸੋਸ਼ਣ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਦੂਜਿਆਂ ਦੇ ਹਿੱਤ ਅਤੇ ਸਵੈਹਿੱਤ ਦਾ ਉਪਦੇਸ਼ ਦਿੰਦੇ ਹੋਏ ਆਪਣੀਆਂ ਤਿਜ਼ੋਰੀਆਂ ਭਰਦੇ ਹਨ। ਸੁੱਖ ਸਹੂਲਤਾਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਜ਼ਮੀਨਾਂ ਜਾਇਦਾਦਾਂ ਖਰੀਦਦੇ ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਉੱਤੇ ਨਜ਼ਾਇਜ਼ ਕਬਜ਼ੇ ਵੀ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਉਹਨਾਂ ਕਥਿੱਤ ਅਧਿਆਤਮਵਾਦੀ ਬਾਬਿਆਂ ਕੋਲ ਹਰ ਭੌਤਿਕ ਸਹੂਲਤ ਹੈ।

ਇੱਥੇ ਭਰਤਹਰਿ ਯਾਦ ਆਉਂਦੇ ਹਨ। ਜਿੰਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਸੀ ਕਿ ਅਜਿਹੇ ਸਾਧੂ ਕਿੰਨੇ ਕੁ ਹਨ ਜਿੰਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਕੰਮ, ਮਨ ਅਤੇ ਬਾਣੀ ਪੁੰਨ ਰੂਪੀ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਨਾਲ ਭਰੀ ਅਤੇ ਜੋ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਉਪਕਾਰਾਂ ਨਾਲ ਸੰਸਾਰ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰੇਮ ਦਾ ਸੰਦੇਸ਼ ਦੇ ਕੇ ਦੂਸਰਿਆਂ ਦੇ ਛੋਟੇ ਗੁਣਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਪਹਾੜਾਂ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਵਧਾਕੇ ਆਪਣੇ ਮਨ ਦੇ ਵਿਕਾਸ ਦਾ ਸਾਧਨ ਬਣਾਉਂਦੇ ਹਨ।

ਅਜਿਹੇ ਹੀ ਸਾਧੂਆਂ/ਬਾਬਿਆਂ ਦੇ ਬਾਰੇ ਵਿੱਚ ਵਿਚਾਰ ਕਰਦੇ ਸਮੇਂ ਵਿਵੇਕਾਨੰਦ ਨੇ ਲਿਖਿਆ ਸੀ :

ਸਾਨੂੰ ਤਰਕ ਜ਼ਰੂਰ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਜਦੋਂ ਇਹ ਪੈਗੰਬਰ ਅਤੇ ਮਹਾਂਪੁਰਸ਼, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਚਰਚਾ ਸਾਰੇ ਦੇਸਾਂ ਦੀਆਂ ਪ੍ਰਾਚੀਨ ਕਿਤਾਬਾਂ ਵਿੱਚ ਹੈ, ਜੇਕਰ ਤਰਕ ਦੀ ਕਸੌਟੀ ਉੱਤੇ ਖਰੇ ਉੱਤਰਨ, ਤਾਂ ਹੀ ਉਹਨਾਂ ਉੱਤੇ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਤਾਂ ਇਹ ਵੀ ਕਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ਅਜਿਹਾ ਕਰਦੇ ਵਕਤ ਜੋ ਕੁੱਝ ਵੀ ਭਿਆਨਕ ਹੈ, ਉਹਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰਨਾ ਪਵੇਗਾ, ਦਲੇਰੀ ਨਾਲ ਉਸਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਖੜ੍ਹਨਾ ਪਵੇਗਾ।

.....ਬਾਕੀ ਅਗਲੇ ਅੰਕ ਵਿੱਚ

ਮੈਡੀਕਲ ਸਾਇੰਸਜ਼

* ਦਿਮਾਗੀ ਸ਼ੌਕ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਨ ਅਲਜ਼ਾਈਮਰਜ਼ ਨਾਲ ਮੁਕਾਬਲਾ

ਵਾਸਿਗਟਨ ਤੋਂ ਮਿਲੀਆਂ ਖ਼ਬਰਾਂ ਦੇ ਮੁਤਾਬਿਕ ਜੋ ਲੋਕ ਆਪਣੀ ਅੱਧਯੁਗ ਉਮਰ ਵਿਚ ਅਤੇ ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਦ ਵੀ ਦਿਮਾਗੀ ਕਸਰਤ ਵਾਲੀਆਂ ਖੇਡਾਂ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਸਤਰੰਜ, ਵਰਗ ਪਹੇਲੀ ਭਰਨਾ ਆਦਿ ਗਤੀ-ਵਿਧੀਆਂ ਵਿਚ ਰੁੱਝੇ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ ਜਾਂ ਫਿਰ ਪੜ੍ਹਨ ਦਾ ਸ਼ੌਕ ਰੱਖਦੇ ਹਨ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਬੁਢਾਪੇ ਵਿਚ ਅਲਜ਼ਾਈਮਰਜ਼ ਡਿਸੀਜ਼ ਹੋਣ ਦਾ ਖ਼ਤਰਾ ਢਾਈ ਗੁਣਾਂ ਘੱਟ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ। ਜਦਕਿ ਜੋ ਲੋਕ ਵਿਹਲੇ ਪਏ-ਪਏ ਟੀ.ਵੀ. ਦੇਖਦੇ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ, ਨੂੰ ਕਿਤੇ ਜ਼ਿਆਦਾ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਨਤੀਜਾ 70ਵੇਂ ਸਾਲ ਵਿਚ ਪਹੁੰਚ ਚੁੱਕੇ ਬਜ਼ੁਰਗਾਂ ਦਾ ਸਰਵੇਖਣ ਕਰਨ ਤੋਂ ਪਤਾ ਚੱਲਿਆ ਹੈ। ਸਰਵੇਖਣ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਜੋ ਲੋਕ ਜਵਾਨੀ ਦੀ ਉਮਰ ਵਿਚ ਦਿਮਾਗ 'ਤੇ ਜ਼ੋਰ ਪਾਕੇ ਖੇਡੀ ਜਾਣ ਵਾਲੀ ਖੇਡ ਨੂੰ ਨਿਯਮਿਤ ਤੌਰ ਤੇ ਖੇਡਦੇ ਸਨ ਉਹ ਬੁਢਾਪੇ ਵਿਚ ਅਲਜ਼ਾਈਮਰਜ਼ ਰੋਗ ਤੋਂ ਬਚੇ ਰਹੇ। ਇਸ ਅਧਿਐਨ ਦਾ ਨਤੀਜਾ ਇਸ ਗੱਲ ਨੂੰ ਸ਼ਕਤੀ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ 'ਬ੍ਰੇਨ ਪਾਵਰ' ਦਾ ਇਸਤੇਮਾਲ ਨਾ ਕਰਨਾ ਹੀ 'ਬ੍ਰੇਨ ਪਾਵਰ' ਨੂੰ ਖੋਣਾ ਹੈ। ਉਪਰੋਕਤ ਅਧਿਐਨ ਨਾਲ ਜੂੜੇ ਡਾ. ਰਾਬਰਟ ਪੀ. ਫ੍ਰੀਡਲੈਂਡ ਨੇ ਆਖਿਆ ਕਿ ਇਸ ਅਧਿਐਨ ਦਾ ਇਕ ਪੱਖ ਉਨ੍ਹਾਂ ਲੋਕਾਂ ਲਈ ਕਿਸੇ ਮਾੜੀ ਖ਼ਬਰ ਤੋਂ ਘੱਟ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਜੋ ਲੋਕ ਟੀ.ਵੀ. ਜ਼ਿਆਦਾ ਦੇਖਦੇ ਹਨ। ਬੱਸ, ਇਹ ਹੀ ਸ਼ੌਕ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਇਸ ਰੋਗ ਦਾ ਸ਼ਿਕਾਰ ਬਣਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਅਧਿਐਨ ਵਿਚ ਡਾ. ਫ੍ਰੀਡਲੈਂਡ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸਹਿਯੋਗੀ ਲੇਖਕਾਂ ਨੇ ਅਜਿਹੇ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦਾ ਵੇਰਵਾ ਦਿੱਤਾ ਹੈ, ਜੋ ਆਪਣੀ ਨੌਜਵਾਨ ਉਮਰ ਅਤੇ ਅੱਧਯੁਗ ਉਮਰ ਵਿਚ ਦਿਮਾਗ ਤੇ ਜ਼ੋਰ ਨਾ ਦੇਣ ਵਾਲੀਆਂ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ/ਸ਼ੌਕ ਪੁਰਾ ਕਰਦੇ ਸਨ। ਇਸ ਅਧਿਐਨ ਵਿਚ ਸ਼ਾਮਿਲ ਸਾਰੇ ਲੋਕਾਂ ਵਿਚ ਅਲਜ਼ਾਈਮਰਜ਼ ਮਰੀਜ਼ਾਂ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾਂ ਹੋਰ 350 ਅਜਿਹੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਸ਼ਾਮਿਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਉਪਰੋਕਤ ਰੋਗ ਕਾਬੂ ਵਿਚ ਸੀ। ਨਾਲ ਹੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਸ਼ਾਮਿਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਰੋਗ ਦੇ ਲੱਛਣ ਨਜ਼ਰ ਨਹੀਂ ਆਉਂਦੇ ਸਨ।

* ਦਿਲ ਦੇ ਦੌਰੇ ਨੂੰ ਘੱਟ ਕਰਦੀ ਹੈ ਐਸਪੀਨ

ਅਮਰੀਕਨ ਹਾਰਟ ਐਸੋਸੀਏਸ਼ਨ ਦੇ ਜਨਰਲ ਵਿਚ ਦਿਲ ਦੇ ਦੌਰੇ 'ਤੇ ਛਪੀ ਇਕ ਰਿਪੋਰਟ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਦਿਲ ਦਾ ਪਹਿਲਾ ਦੌਰਾ ਪੈਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਐਸਪੀਨ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਜਲਦੀ ਹੀ ਦੂਜੇ ਦੌਰੇ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਨੂੰ ਘੱਟ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਦੂਜੇ ਦੌਰੇ ਦੇ ਬਾਅਦ ਤੀਜੇ ਦੌਰੇ ਨੂੰ ਰੋਕਣ ਵਿਚ ਵੀ ਐਸਪੀਨ ਕੰਮ ਆਉਂਦੀ ਹੈ। ਪਹਿਲੇ ਦੌਰੇ ਦੇ ਬਾਅਦ ਹਫ਼ਤਿਆਂ ਅਤੇ ਫਿਰ ਮਹੀਨਿਆਂ ਦੇ ਸਮੇਂ ਵਿਚ ਐਸਪੀਨ ਦਾ ਲਿਆ ਜਾਣਾ ਦਿਲ ਦੇ ਦੌਰੇ ਨੂੰ ਕਾਬੂ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਦਿਲ ਦੇ ਦੌਰੇ ਦੇ ਸ਼ਿਕਾਰ ਹੋ ਚੁੱਕੇ ਲੱਗਭੱਗ 1000 ਲੋਕਾਂ 'ਤੇ ਕੀਤੀ ਗਈ ਖੋਜ ਵਿਚੋਂ 150 ਦੇ ਕਰੀਬ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਐਸਪੀਨ ਤੋਂ ਲਾਭ ਹੁੰਦੇ ਦੇਖਕੇ ਇਹ ਨਤੀਜਾ ਕੱਢਿਆ ਹੈ।

ਖੋਜ ਕਰਤਾਵਾਂ ਨੇ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਐਸਪੀਨ ਦੀ ਇਸ ਖੋਜ ਨੂੰ ਦੁਨੀਆਂ ਭਰ ਵਿਚ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਅਮਰੀਕਨ ਹਾਰਟ ਐਸੋਸੀਏਸ਼ਨ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਪਹਿਲੇ ਦੌਰੇ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਦੂਜਾ ਦਿਲ ਦਾ ਦੌਰਾ ਜਲਦੀ ਪੈਣ ਦੀ ਬਹੁਤ ਜ਼ਿਆਦਾ ਸੰਭਾਵਨਾ

ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਉਂਜ ਪਹਿਲਾਂ ਦੇ ਅਧਿਐਨਾਂ ਵਿਚ ਐਸਪੀਨ ਨੂੰ ਦਿਲ ਲਈ ਲਾਭਦਾਇਕ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਚੁੱਕਿਆ ਹੈ। ਇਹ ਵੀ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਲੰਮੇ ਸਮੇਂ ਤੱਕ ਦਿਲ ਦਾ ਦੌਰਾ ਪੈਣ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਨੂੰ ਘੱਟ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਪਰ ਇਹ ਪਹਿਲਾ ਮੌਕਾ ਹੈ ਜਦ ਇਸ ਦੇ ਜਲਦੀ ਅਤੇ ਘੱਟ ਸਮੇਂ ਵਿਚ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਲਾਭਾਂ ਨੂੰ ਗਿਣਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ।

* ਦਿਲ ਦੇ ਹਾਲ ਨੂੰ ਦਰੁਸਤ ਰੱਖਦੀ ਹੈ ਕਾਲੀ ਚਾਹ

ਕੁਲ ਮਿਲਾ ਕੇ ਖਾਣ-ਪੀਣ ਦੀਆਂ ਆਦਤਾਂ ਬਹੁਤ ਨਿਜੀ ਕਿਸਮ ਦੀਆਂ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ। ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਕੁਝ ਪਸੰਦ ਆਉਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਕੁਝ। ਲੋਕ ਕੋਈ ਸ਼ਾਕਾਹਾਰੀ, ਤਾਂ ਕੋਈ ਮਾਸਾਹਾਰੀ। ਕੋਈ ਚਾਹ ਪੀਣਾ ਪਸੰਦ ਕਰਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਕੋਈ ਕੱਫੀ, ਪਰ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿਚ ਮਾਹਿਰਾਂ ਦੀ ਸਲਾਹ ਵੱਲ ਧਿਆਨ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਕੋਈ ਇਤਰਾਜ਼ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ, ਕਿਉਂਕਿ ਉਹ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਖਾਧ ਪਦਾਰਥਾਂ ਦੇ ਗੁਣ ਸਾਡੇ ਤੋਂ ਬਿਹਤਰ ਜਾਣਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਲਈ ਜੇਕਰ ਮਾਹਿਰ ਇਹ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਰੋਜ਼ ਚਾਰ ਕੱਪ ਕਾਲੀ ਚਾਹ ਭਾਵ ਬਿਨਾਂ ਦੁੱਧ ਦੀ ਚਾਹ ਪੀਤੀ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਦਿਲ ਦਾ ਹਾਲ ਦਰੁਸਤ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ।

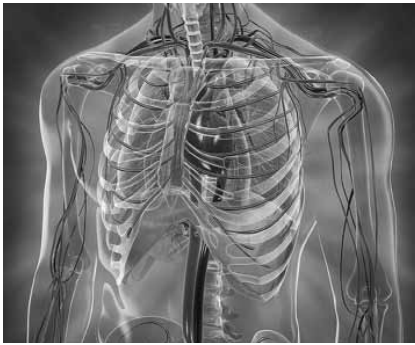
ਅਮਰੀਕਾ ਦੇ ਵਿਗਿਆਨੀਆਂ ਦੀ ਹੋਈ ਖੋਜ ਤੋਂ ਪਤਾ ਲੱਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਕਾਲੀ ਚਾਹ ਪੀਣ ਨਾਲ ਕੋਲੈਸਟ੍ਰੋਲ ਨਾਲ ਖੂਨ ਦੀਆਂ ਨਾੜੀਆਂ ਨੂੰ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਨੁਕਸਾਨ ਦੀ ਮੁਰੰਮਤ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਦਾ ਕਾਰਨ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਚਾਹ ਵਿਚ 'ਫਲੈਵੋਨਾਇਡਸ' ਨਾਮਕ ਐਂਟੀ-ਆਕਸੀਡੈਂਟ ਪਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਜੋ ਕੋਲੈਸਟ੍ਰੋਲ ਦੇ ਕਾਰਨ ਖੂਨ ਦੀਆਂ ਨਾੜੀਆਂ ਨੂੰ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਨੁਕਸਾਨ ਦੀ ਭਰਪਾਈ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਵਿਗਿਆਨੀਆਂ ਨੇ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਲੋਕਾਂ 'ਤੇ ਕਾਲੀ ਚਾਹ ਦਾ ਪ੍ਰਯੋਗ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਖੂਨ-ਨਾੜੀਆਂ ਦੀ ਅੰਦਰੂਨੀ ਪਰਤਾਂ ਵਿਚ ਸੁਧਾਰ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ।

ਧਿਆਨਦੇਣ ਯੋਗ ਹੈ ਕਿ ਖੂਨ ਨਾੜੀਆਂ ਵਿਚ ਵੀ ਅੰਦਰੂਨੀ ਪਰਤਾਂ ਦੀ ਹਾਨੀ ਹੋਣ ਦੇ ਕਾਰਨ ਪੂਰੇ ਸਰੀਰ ਵਿਚ ਖੂਨ ਪ੍ਰਵਾਹ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਨਤੀਜਣ ਸਰੀਰ ਦੇ ਅਲੱਗ-ਅਲੱਗ ਅੰਗਾਂ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਉਥੇ ਖੂਨ ਪਹੁੰਚਾਉਣ ਵਿਚ ਰੁਕਾਵਟ ਪੈਂਦੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਕਾਰਨ ਖੂਨ ਵਿਚ ਥੱਕੇ ਜੰਮਨੇ ਦੀ ਬਿਮਾਰੀ ਵੀ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਅੰਤ 'ਚ ਤੁਹਾਡਾ ਦਿਲ ਬਿਮਾਰ ਹੋ ਕੇ ਬੈਠ

ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਟੀ-ਕਾਊਂਸਲ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੇ ਗਏ ਇਸ ਅਧਿਐਨ ਨੂੰ ਅਮਰੀਕਨ ਹਾਰਟ ਐਸੋਸੀਏਸ਼ਨ ਅਤੇ ਯੂ. ਐੱਸ. ਨੈਸ਼ਨਲ ਇੰਸਟੀਚਿਊਟ ਆਫ਼ ਹੈਲਥ ਨੇ ਮਿਲ ਕੇ ਸਾਂਝੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕਰਵਾਇਆ ਸੀ। ਇਸ ਅਧਿਐਨ ਦੇ ਤਹਿਤ ਬਿਮਾਰ ਖੂਨ-ਨਾੜੀਆਂ ਵਾਲੇ ਕੋਈ 50 ਮਰੀਜ਼ਾਂ 'ਤੇ ਪ੍ਰਯੋਗ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਇਸ ਵਿਚ ਅਧਿਆ ਨੂੰ ਚਾਰ ਕੱਪ ਕਾਲੀ ਚਾਹ ਪਿਲਾਈ, ਜਦ ਕਿ ਅਧਿਆ ਨੂੰ ਸਾਦਾ ਪਾਣੀ। ਕੁਝ ਹਫ਼ਤਿਆਂ ਬਾਅਦ ਪਾਇਆ ਗਿਆ ਕਿ ਕਾਲੀ ਚਾਹ ਪੀਣ ਵਾਲੇ ਮਰੀਜ਼ਾਂ ਦੀਆਂ ਖੂਨ-ਨਾੜੀਆਂ ਵਿਚ ਖੂਨ ਦੇ ਪ੍ਰਵਾਹ ਵਿਚ ਸੁਧਾਰ ਆਇਆ, ਜਦ ਕਿ ਸਾਦਾ ਪਾਣੀ ਪੀਣ ਵਿਚ ਇਹੋ ਜਿਹਾ ਕੋਈ ਬਦਲਾਵ ਨਜ਼ਰ ਨਹੀਂ ਆਇਆ।

ਸਾਡੇ ਸੌਣ ਵਾਲੀ ਥਾਂ 'ਤੇ ਕਾਰਾਂ/ਗੱਡੀਆਂ ਦੇ ਹਾਰਨਾਂ ਦੀ ਆਵਾਜ਼ ਜਾਂ ਅਜਿਹਾ ਹੀ ਰੌਲਾ-ਰੱਪਾ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਸਾਨੂੰ ਵਧੀਆ ਸੁਪਨੇ ਆਉਂਦੇ ਹਨ।

ਮਾਹਿਰਾਂ ਨੇ ਇਸ ਸੰਬੰਧੀ 8000 ਲੋਕਾਂ 'ਤੇ ਅਧਿਐਨ ਕਰਕੇ ਇਹ ਸਿੱਟਾ ਕੱਢਿਆ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇਖਿਆ ਕਿ ਜਿਹੜੇ ਲੋਕ ਸ਼ਾਂਤ ਥਾਂ 'ਤੇ ਸੁੱਤੇ ਸਨ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਜ਼ਿਆਦਾ ਮਾੜੇ ਸੁਪਨੇ ਆਏ, ਪਰ ਜਿਹੜੇ ਵਿਅਕਤੀ ਰੌਲੇ-ਰੱਪੇ 'ਚ ਸੁੱਤੇ, ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਸੁਪਨੇ ਵਧੀਆ ਆਏ ਹੀ, ਇਸ ਦੇ

ਨਾਲ ਹੀ ਉਹ ਬਾਕੀਆਂ ਨਾਲੋਂ ਤਾਜ਼ਾ ਹੋ ਕੇ ਜਾਗੇ। ਇਸ ਸੰਬੰਧੀ ਮਾਹਿਰਾਂ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ ਅਕਸਰ ਲੋਕ ਸ਼ਾਂਤ ਥਾਂ 'ਤੇ ਸਕੂਨ ਭਰੀ ਨੀਂਦ ਲੈਣਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਪਰ ਇਹ ਸਭ ਸੁਪਨਿਆਂ ਲਈ ਨਾਂਹ ਪੱਖੀ ਬਣ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਮਾਹਿਰਾਂ ਦਾ ਇਹ ਵੀ ਮੰਨਣਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਖੋਜ ਉਨੀਂਦਰੇ ਜਾਂ ਤਨਾਅ ਤੋਂ ਛੁਟਕਾਰਾ ਦਿਵਾਉਣ 'ਚ ਵੀ ਸਹਾਈ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਮਾਹਿਰਾਂ ਦਾ ਇਹ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ ਅਸੀਂ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਇਸ ਤਨਾਅ ਭਰੇ ਮਾਹੌਲ 'ਚ ਲੋਕ ਜਦੋਂ ਸੁੱਤੇ ਉਠਣ ਤਾਂ ਇਕ ਦਮ ਚੰਗੇ ਮੁਝ 'ਚ ਉਠਣ। ਇਹ ਇਕ ਮਨੋਵਿਗਿਆਨਕ ਪੱਖ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਇਹ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸੁਪਨਿਆਂ ਦਾ ਤੇ ਤਨਾਅ ਦਾ ਆਪਸ 'ਚ ਬਹੁਤ ਗੂੜ੍ਹਾ ਸੰਬੰਧ ਹੈ।

- ਸੁਖਮੰਦਰ ਤੂਰ

ਪਤਾ : ਪਿੰਡ ਤੇ ਡਾਕ-ਖੋਧਾ ਪਾਂਡੇ, (ਮੋਗਾ)-142048

* ਬੱਚੀ ਦੇ ਸਟੈਮ ਸੈੱਲਾਂ ਤੋਂ ਵਿਕਸਤ ਕੀਤੀ ਨਵੀਂ ਖੂਨ-ਨਾਲੀ

ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ ਭਾਰਤੀ ਮੂਲ ਦੇ ਇਕ ਵਿਗਿਆਨੀ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਵਿਚ ਮਾਹਿਰਾਂ ਦੀ ਇਕ ਟੀਮ ਨੇ ਇਕ ਦਸ ਸਾਲਾ ਲੜਕੀ ਦੀ ਖੂਨ ਵਾਲੀ ਮੁੱਖ ਨਾਲੀ ਸਫਲਤਾਪੂਰਵਕ ਬਦਲੀ ਹੈ। ਇਹ ਖੂਨ ਨਾਲੀ ਲੜਕੀ ਦੇ ਆਪਣੇ ਸਟੈਮ ਸੈੱਲਾਂ ਤੋਂ ਲੈਬਾਰਟਰੀ 'ਚ ਤਿਆਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ।

ਆਪਣੀ ਕਿਸਮ ਦੇ ਇਸ ਪਹਿਲੇ ਟਰਾਂਸਪਲਾਂਟ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ 'ਦਿ ਲੈਸੇਟ' ਨਾਂ ਦੀ ਇਕ ਪੱਤਰਿਕਾ ਵਿਚ ਛਪੀ ਹੈ। ਇਸ ਨਾਲ ਲੈਬਾਰਟਰੀਆਂ ਵਿਚ ਅਜਿਹੇ ਮਰੀਜ਼ਾਂ ਲਈ ਸਰੀਰ ਦੇ ਹੋਰ ਅੰਗ ਵਿਕਸਿਤ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਦੀ ਆਸ ਬੱਝੀ ਹੈ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ 'ਚ ਡਾਇਲਿਸਿਸ ਜਾਂ ਬਾਈਪਾਸ ਸਰਜਰੀ ਲਈ ਉੱਚਿਤ ਖੂਨ-ਨਾੜੀਆਂ ਦੀ ਕਮੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ।

ਸਵੀਡਨ ਦੀ ਕੁਇਟਨਬਰਗ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਦੀ ਇਕ ਟੀਮ ਨੇ ਇਕ ਮਿਰਤ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਖੂਨ ਦੀ ਨਾਲੀ ਲਈ, ਇਸ ਦੇ ਸਟੈਮ ਸੈੱਲ ਹਟਾਏ ਤੇ ਉਸ ਦੀ ਥਾਂਵੇ ਲੜਕੀ ਦੇ ਸਟੈਮ ਸੈੱਲ ਇਸ ਵਿਚ ਪਾ ਦਿੱਤੇ। ਇਸ ਲੜਕੀ ਦੇ ਖੂਨ ਦੇ ਵਹਾਅ 'ਚ ਸਰੀਰ ਦੇ ਇਕ ਖਾਸ ਹਿੱਸੇ 'ਚ ਰੁਕਾਵਟ ਪੈਂਦੀ ਸੀ। ਖੋਜੀ ਟੀਮ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਪ੍ਰੋ. ਸੁਚਿੱਤਰਾ ਐੱਸ. ਹੋਗਜ਼ਯਨ ਅਨੁਸਾਰ ਇਸ ਟਰਾਂਸਪਲਾਂਟ ਮਗਰੋਂ ਬੱਚੀ ਦੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ 'ਚ ਦਿੱਸਣਯੋਗ ਸੁਧਾਰ ਹੋਇਆ।

ਉਹਨਾਂ ਆਖਿਆ ਕਿ ਇਹ ਕਾਰਜ ਟਿਸੂ ਇੰਜੀਨੀਅਰਿੰਗ ਦੇ ਭਵਿੱਖ ਦਾ ਆਧਾਰ ਬਣ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਜਿਸ 'ਚ ਅਸੀਂ ਟੇਲਰ-ਮੰਡ ਅੰਗ ਲੈਬਾਰਟਰੀਆਂ ਆਦਿ 'ਚ ਤਿਆਰ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਾਂ। ਮਾਹਿਰਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਇਹ ਲੱਭਤ ਭਾਵੇਂ ਚੰਗੀ ਹੈ, ਪਰ ਇਸ ਦੇ ਹਾਲੇ ਕਲੀਨਿਕ ਟ੍ਰਾਇਲ ਹੋਣੇ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹਨ।

*ਤੇ ਅੰਤ ਵਿਚ

ਜੇ ਤੁਸੀਂ ਇਹ ਸੋਚਦੇ ਹੋ ਕਿ ਤੁਹਾਡੇ ਆਲੇ-ਦੁਆਲੇ ਪੈ ਰਹੇ ਰੌਲੇ-ਰੱਪੇ ਨਾਲ ਤੁਹਾਡੀ ਨੀਂਦ ਖਰਾਬ ਹੋ ਜਾਵੇਗੀ ਤਾਂ ਤੁਸੀਂ ਬਿਲਕੁਲ ਗਲਤ ਹੋ, ਕਿਉਂਕਿ ਪੰਛੀਆਂ ਦੀ ਚਰਚਰਾਹਟ ਤੁਹਾਨੂੰ ਇਕ ਵਧੀਆ ਨੀਂਦ ਦੇ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਮਾਹਿਰਾਂ ਨੇ ਇਸ ਸੰਬੰਧੀ ਇਕ ਨਵੀਂ ਖੋਜ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ ਜਦੋਂ

ਸ਼ੋਕ ਸਮਾਚਾਰ

* ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਮਰਕਸਵਾਦੀ ਅਲੋਚਕ ਸੁਰਜੀਤ ਗਿੱਲ ਦਾ ਦੇਹਾਂਤ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ। ਉਹ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਗੀਤਕਾਰ ਅਮਰਦੀਪ ਗਿੱਲ ਦੇ ਪਿਤਾ ਜੀ ਸਨ।

* ਵਿਗਿਆਨ ਜੋਤ ਦੇ ਨਿੜਪੜਕ ਸਿਪਾਹੀ ਸ. ਕੇਸਰ ਸਿੰਘ ਗੁਰਮਾਂ ਦੇ ਵੱਡੇ ਭਰਾ ਸ. ਦਰਸਨ ਸਿੰਘ ਬਿੱਲੂ ਸਦੀਵੀ ਵਿਛੋੜਾ ਦੇ ਗਏ।

* ਡੀ.ਟੀ.ਐਫ. ਦੇ ਆਗੂ ਰਜੀਵ ਕੋਹਲੀ ਦੇ ਪਿਤਾ ਜੀ ਦਾ ਦੇਹਾਂਤ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ, ਸ਼ਰਧਾਂਜਲੀ ਸਮਾਗਮ ਉਪਰੰਤ ਉਹਨਾਂ ਵਿਗਿਆਨ ਜੋਤ ਲਈ 500 ਰੁਪੈ ਦੀ ਸਹਾਇਤਾ ਭੇਜੀ ਹੈ।

* ਕਿਸਾਨ ਆਗੂ ਡਾ. ਦਰਸ਼ਨਪਾਲ ਜੀ ਦੇ ਮਾਤਾ ਸਦੀਵੀ ਵਿਛੋੜਾ ਦੇ ਗਏ।

* ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਖੋਜਕਾਰ ਪੀਏਯੂ ਦੇ ਪ੍ਰੋਫੈਸਰ ਡਾ. ਸੁਖਪਾਲ ਦੇ ਮਾਤਾ ਜੀ ਸਦੀਵੀ ਵਿਛੋੜਾ ਦੇ ਗਏ ਹਨ।

* ਕ੍ਰਾਂਤੀਕਾਰੀ ਕਿਸਾਨ ਯੂਨੀਅਨ ਦੇ ਸੂਬਾ ਪ੍ਰਧਾਨ ਸੁਰਜੀਤ ਫੂਲ ਦੇ ਮਾਤਾ ਜੀ ਦਾ ਦੇਹਾਂਤ ਬੀਤੇ ਦਿਨੀਂ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ।

* ਨਵਾਂ ਸ਼ਹਿਰ ਤੋਂ ਤਰਕਸ਼ੀਲ ਆਗੂ ਸੱਤਪਾਲ ਸਲੋਹ ਦੇ ਮਾਤਾ ਜੀ ਦਾ ਦੇਹਾਂਤ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ।

* ਇਨਕਲਾਬੀ ਨੌਜਵਾਨ ਵਿਦਿ: ਮੰਚ ਦੇ ਆਗੂ ਮਨਦੀਪ ਸੱਦੋਵਾਲ ਦੇ ਦਾਦਾ ਜੀ ਵਿਛੋੜਾ ਦੇ ਗਏ ਹਨ।

* ਤਰਕਸ਼ੀਲ ਸਾਹਿਤ ਦੇ ਪ੍ਰਚਾਰਕ ਮੱਖਣ ਸਿੰਘ ਅਮਲਾ ਸਿੰਘ ਵਾਲਾ ਦੇ ਮਾਤਾ ਜੀ ਪਿਛਲੇ ਦਿਨੀਂ ਵਿਛੋੜਾ ਦੇ ਗਏ।

ਅਦਾਰਾ 'ਵਿਗਿਆਨ ਜੋਤ' ਸਭ ਸਾਥੀਆਂ ਦੇ ਦੁੱਖ 'ਚ ਸ਼ਰੀਕ ਹੁੰਦਾ ਹੈ।

ਸਰਗਰਮੀਆਂ

ਫਲੇਡਾ! ਜਿਸਨੇ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਕੀਤੀ ਨੀਂਦ ਹਰਾਮ, ਪੁਲਿਸ ਨੂੰ ਪਾਈਆਂ ਭਾਜੜਾਂ

ਬਰਨਾਲਾ ਜਿਲ੍ਹੇ ਦਾ ਪਿੰਡ ਹੰਡਿਆਇਆ। ਇੱਥੋਂ ਦੇ ਇੱਕ ਮੁਹੱਲੇ ਵਿੱਚ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਇੱਕ ਅਜਿਹੇ ਜਾਨਵਰ ਨੇ ਹੈਰਾਨ ਪ੍ਰੇਸ਼ਾਨ ਕਰ ਰੱਖਿਆ ਹੈ ਜੋ ਅੱਖ ਝਪਕਦੇ ਹੀ ਸਾਹਮਣਿਉਂ ਖੜ੍ਹਾ ਗਾਇਬ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇੱਥੋਂ ਦੀਆਂ ਕਈ ਔਰਤਾਂ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਜਾਨਵਰ ਕੁੱਤੇ ਵਰਗਾ ਹੈ। ਇੱਕ ਔਰਤ ਕਹਿੰਦੀ ਬਾਂਦਰ ਵਰਗਾ ਹੈ, ਇੱਕ ਹੋਰ ਔਰਤ ਕਹਿੰਦੀ ਕਿ ਉਸਦੀ ਸਕਲ ਤਾਂ ਇਹੋ ਜਿਹੀ ਹੈ ਕਿ ਜਿਹੜੀ ਅੱਜ ਤੱਕ ਮੈਂ ਕਿਸੇ ਜਾਨਵਰ ਦੀ ਨਹੀਂ ਦੇਖੀ। ਮੂੰਹ ਕਿਸੇ ਅਜਿਹੇ ਜਾਨਵਰ ਵਰਗਾ ਅਤੇ ਹੱਥ ਪੈਰ ਬੰਦਿਆਂ ਵਰਗੇ, ਪੂਰੇ ਸਰੀਰ ਉੱਤੇ ਸੰਘਣੀ ਜੱਤ। ਕੁੱਝ ਲੋਕਾਂ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਤੁਰਿਆ ਜਾਂਦਾ ਆਪਣਾ ਆਕਾਰ ਬਦਲ ਲੈਂਦਾ ਹੈ। ਇਸੇ ਲਈ ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਇਸਨੂੰ ਫਲੇਡਾ ਕਹਿਣਾ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਜਿਕਰਯੋਗ ਇਹ ਵੀ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਫਲੇਡਾ ਪਿੰਡ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਮੁਹੱਲੇ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਹੀ ਪ੍ਰੇਸ਼ਾਨ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ ਲੋਕ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਇਹ ਕੁੱਤੇ ਤੋਂ ਬਿੱਲੀ, ਬਿੱਲੀ ਤੋਂ ਬਾਂਦਰ, ਬਾਂਦਰ ਤੋਂ ਬੱਚੇ ਆਦਿ ਦਾ ਰੂਪ ਧਾਰਨ ਕਰ ਲੈਂਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਮੁਹੱਲੇ ਵਿੱਚ ਫਲੇਡੇ ਦੀ ਦਹਿਸ਼ਤ ਹੈ ਉੱਥੇ ਜਿਆਦਾਤਰ ਗ਼ਰੀਬ ਲੋਕ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ। ਇੱਕ ਇਸਤਰੀ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ “ਮੈਂ ਰਾਤ ਵੇਲੇ ਮੌਜੇ ਉੱਤੇ ਪਈ ਸੀ ਤਾਂ ਮੇਰੀਆਂ ਬਾਹਾਂ ਨਾਲ ਕੁੱਝ ਸ਼ਰਾਰਤ ਜਿਹੀ ਹੋਈ। ਮੈਂ ਸੋਚਿਆ ਕਿਧਰੇ ਬੱਚੇ ਲਾਡ ਨਾਲ ਮੇਰੀਆਂ ਬਾਹਾਂ ਟੋਹ ਰਹੇ ਨੇ, ਪਰ ਜਦੋਂ ਮੈਂ ਉੱਠ ਕੇ ਦੇਖਿਆ ਤਾਂ ਇੱਕ ਕੁੱਤੇ ਵਰਗਾ ਭਿਆਨਕ ਸਕਲ ਵਾਲਾ ਜਾਨਵਰ ਮੇਰੀਆਂ ਬਾਹਾਂ ਨੂੰ ਸਹਿਲਾ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਜਦੋਂ ਡਾਂਗ ਮਾਰਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਗਈ ਤਾਂ ਡਾਂਗ ਉਸ ਦੇ ਨਹੀਂ ਸਗੋਂ ਧਰਤੀ ਉੱਤੇ ਵੱਜੀ” ਮਤਲਬ ਕਿ ਮਾਰੀ ਗਈ ਡਾਂਗ ਉਸ ਦੇ ਸਰੀਰ ਵਿੱਚੋਂ ਗੁਜ਼ਰਦੀ ਹੋਈ ਧਰਤੀ ਤੇ ਜਾ ਲੱਗੀ। ਪਰ ਉਸ ਨੂੰ ਕੁੱਝ ਨਹੀਂ ਹੋਇਆ। ਉਹ ਪਲਕ ਝਪਕਦੇ ਹੀ ਉੱਥੋਂ ਗਾਇਬ ਹੋ ਗਿਆ। ਇੱਕ ਔਰਤ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ “ਭਾਈ ਕਾਹਦੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਨੇ ਜਿਹੜਾ ਕੁਝ ਉਹ ਕਰਦੇ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਦੱਸ ਵੀ ਨਹੀਂ ਸਕਦੇ। ਭਾਵ ਕਿ ਫਲੇਡਾ ਅਸਲੀਲ ਹਰਕਤਾਂ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਇੱਕ ਹੋਰ ਲੜਕੀ ਜਿਸਦੇ ਰਾਤ ਨੂੰ 12 ਵਜੇ ਦੇ ਕਰੀਬ ਇਸ ਅਗਿਆਤ ਜਾਨਵਰ ਨੇ ਬਾਹਾਂ ਉੱਤੇ ਨਹੁੰਦਰਾਂ ਮਾਰੀਆਂ। ਅੱਖ ਖੁੱਲਣ ’ਤੇ ਇਹ ਰੁਪੜ ਹੋ ਗਿਆ। ਹੋਰ ਵੀ ਕਈ ਤਰਾਂ ਦੀਆਂ ਕਹਾਣੀਆਂ ਇੱਥੇ ਸੁਣਨ ਨੂੰ ਮਿਲੀਆਂ।

ਇਹਨਾਂ ਕਹਾਣੀਆਂ ਨਾਲ ਜਿੱਥੇ ਪਿੰਡ ਦੇ ਕਮਜ਼ੋਰ ਮਨਾਂ ਦੇ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਵਿੱਚ ਦਹਿਸ਼ਤ ਦਾ ਮਾਹੌਲ ਹੈ, ਉੱਥੇ ਪੁਲਿਸ ਨੂੰ ਵੀ ਭਾਜੜਾਂ ਪੈ ਰਹੀਆਂ ਹਨ। ਇਸ ਡਰ ਦੇ ਮਾਹੌਲ ਵਿੱਚ ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਪਹਿਰੇ ਲਗਾਉਣੇ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤੇ ਹਨ। ਸੰਬੰਧਿਤ ਪੁਲਿਸ ਚੌਕੀ ਦੇ ਇੰਚਾਰਜ ਨਰਦੇਵ ਸਿੰਘ ਨਾਲ ਜਦੋਂ ਫੋਨ ਤੇ ਗੱਲ ਕੀਤੀ ਗਈ ਤਾਂ ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਰਾਤ ਵੇਲੇ ਸੰਬੰਧਿਤ ਮੁਹੱਲੇ ਵਿੱਚ ਪੁਲਿਸ ਨੇ ਗਸ਼ਤ ਤੇਜ਼ ਕੀਤੀ ਹੋਈ ਹੈ। “ਉਹਨਾਂ ਆਪਣਾ ਤਰਕ ਦਿੰਦੇ ਹੋਏ ਕਿਹਾ ਕਿ

ਗਸ਼ਤ ਦੌਰਾਨ ਮੈਨੂੰ ਕੋਈ ਅਜਿਹਾ ਜਾਨਵਰ ਦਿਖਾਈ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ।” ਉਹਨਾਂ ਅੱਗੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਵਰਦੀ ਦੀ ਗੱਲ ਵੱਖਰੀ ਹੈ ਪਰ ਖੂਨ ਤਾਂ ਮੇਰੇ ਵਿੱਚ ਵੀ ਉਹੀ ਦੌਰਾ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ ਜਿਹੜਾ ਆਮ ਲੋਕਾਂ ਵਿੱਚ ਹੈ। ਫਿਰ ਉਹ ਫਲੇਡਾ ਮੈਨੂੰ ਕਿਉਂ ਨਹੀਂ ਚਿੱਬੜਦਾ।” ਉਹਨਾਂ ਇਹ ਵੀ ਕਿਹਾ ਕਿ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਮਨਾ ’ਚੋਂ ਡਰ ਕੱਢਣ ਲਈ ਤਰਕਸ਼ੀਲਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਸੂਚਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਤਰਕਸ਼ੀਲਾਂ ਨਾਲ ਸੰਪਰਕ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਤਾਂ ਉਹਨਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਅਜਿਹੀ ਕੋਈ ਵੀ ਚੀਜ਼ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ ਜੋ ਆਪਣਾ ਰੂਪ ਬਦਲ ਲੈਂਦੀ ਹੋਵੇ। ਸਿਰਫ਼ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਮਨਾ ਵਿੱਚ ਡਰ ਹੈ। ਇਸ ਡਰ ਨੂੰ ਹੋਰ ਵਧਾਉਣ ਲਈ ਕਿਸੇ ਸ਼ਰਾਰਤੀ ਅਨਸਰ ਦਾ ਦਿਮਾਗ ਕੰਮ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 51ਏ ਦੇ ਅਧੀਨ ਅਜਿਹੀਆਂ ਅਫਵਾਹਾਂ ਫੈਲਾਉਣੀਆਂ ਕਾਨੂੰਨਤ ਜੁਰਮ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਅਜਿਹਾ ਵਿਅਕਤੀ ਫੜਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਉਸ ਨੂੰ ਸਜ਼ਾ ਵੀ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ।

ਇਸੇ ਤਰਾਂ ਹੀ ਕੁਝ ਸਮਾਂ ਪਹਿਲਾਂ ਦਿੱਲੀ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਬਾਂਦਰ ਨੇ ਲੋਕਾਂ ਦਾ ਜਿਉਣਾ ਦੁੱਭਰ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ। ਉਹ ਵੀ ਇਸੇ ਤਰਾਂ ਹੀ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਰਾਤ ਵੇਲੇ ਘਰੂਟ ਜਾਂ ਦੰਦੀਆਂ ਵੱਡ ਕੇ ਜ਼ਖਮੀ ਕਰ ਦਿੰਦਾ ਸੀ, ਅਤੇ ਗਾਇਬ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਸੀ। ਉਥੇ ਵੀ ਪੁਲਿਸ ਦੀਆਂ ਬੜੀਆਂ ਭਾਜੜਾਂ ਪਈਆਂ ਸਨ। ਬੜੇ ਸਖ਼ਤ ਪਹਿਰੇ ਲੱਗੇ ਸਨ। ਘਟਨਾਵਾਂ ਬੰਦ ਹੋ ਗਈਆਂ ਪਰ ਉਹ ਬਾਂਦਰ ਅਜੇ ਤੱਕ ਨਹੀਂ ਲੱਭਿਆ। ਉਸ ਸਮੇਂ ਵੀ ਪ੍ਰਸਿਧ ਤਰਕ ਸ਼ਾਸਤਰੀ ਸਨਲ ਐਂਡਮਾਰਕ ਨੇ ਆਖਿਆ ਸੀ ਕਿ ਇਹ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਮਾਨਸਿਕਤਾ ਹੈ ਕਿ ਕੋਈ ਬਾਂਦਰ ਆਕੇ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਦੰਦੀਆਂ ਵਢਦਾ ਹੈ। ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਅਚੇਤ ਮਨ ਦੀ ਅਵਸਥਾ ਵਿੱਚ ਲੋਕਾਂ ਤੋਂ ਖੁਦ ਹੀ ਆਪਣੇ ਸਰੀਰ ਉੱਤੇ ਆਪਣੇ ਆਪ ਤੋਂ ਜ਼ਖਮ ਹੋ ਜਾਂਦੇ ਸਨ। ਜਿਹੜੇ ਉਹ ਅਗਿਆਤ ਬਾਂਦਰ ਦੇ ਸਿਰ ਮੜ੍ਹ ਦਿੰਦੇ ਸਨ।

ਇਸ ਤਰਾਂ ਹੰਡਿਆਇਆ ਪਿੰਡ ਦੀ ਘਟਨਾ ਵੀ ਇਸੇ ਤਰਾਂ ਦੀ ਹੀ ਹੈ। ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਘਰ ਵਿੱਚ ਲੱਗਿਆ ਫੁਲਾਂ ਦਾ ਬੂਟਾ ਵੀ ਫਲੇਡਾ ਹੀ ਨਜ਼ਰ ਆਉਂਦਾ ਹੈ। ਇੱਥੋਂ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਕੋਲੋਂ ਵੀ ਅਚੇਤ ਅਵਸਥਾ ਵਿੱਚ ਗਰਦਨ, ਬਾਹਾਂ ਅਤੇ ਸਰੀਰ ਦੇ ਹੋਰ ਭਾਗਾਂ ’ਤੇ ਆਪਣੇ ਆਪ ਤੋਂ ਹੀ ਨਹੁੰਦਰਾਂ ਵਗੈਰਾ ਲਗਦੀਆਂ ਹਨ। ਜਿਸ ਦਾ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਖੁਦ ਪਤਾ ਨਹੀਂ ਚਲਦਾ। ਅਜਿਹੀਆਂ ਕਈ ਅਵਸਥਾਵਾਂ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ। ਜਿਸ ਦੌਰਾਨ ਅਜਿਹੀਆਂ ਘਟਨਾਵਾਂ ਵਾਪਰਦੀਆਂ ਹਨ। ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਵਿਗਿਆਨਕ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ ਫੋਬੀਆ, ਹਿਸਟੀਰੀਆ, ਗਲੈਸੋਲੀਲੀਆ ਆਦਿ ਨਾਵਾਂ ਨਾਲ ਜਾਣਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

ਜਗਮੋਹਣ (ਆਰੂ ਤਰਕਸ਼ੀਲ ਸੁਸਾਇਟੀ ਭਾਰਤ ਇਕਾਈ ਬਰਨਾਲਾ)

ਫੋਨ: 09464430090

ਨੌਵਾਂ ਤਰਕਸ਼ੀਲ ਨਾਟਕ ਮੇਲਾ 21 ਸਤੰਬਰ ਨੂੰ

21 ਸਤੰਬਰ ਨੂੰ ਅਮਰ ਪੈਲਿਸ ਫਰੀਦਕੋਟ ਵਿਖੇ ਜੋ ਬੱਸ ਐਂਡ ਦੇ ਨਜ਼ਦੀਕ ਹੀ ਹੈ ਸੁਭਾ 10 ਵਜੇ ਤੋਂ ਸ਼ਾਮ 6 ਵਜੇ ਤੱਕ ਨੌਵਾਂ ਤਰਕਸ਼ੀਲ ਨਾਟਕ ਮੇਲਾ ਕਰਵਾਇਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਇਸ ਵਿੱਚ ਨਾਟਕ, ਕੋਰੀਉਗ੍ਰਾਫੀਆਂ, ਜਾਦੂ ਦੇ ਟ੍ਰਿਕ ਕੀਤੇ ਜਾਣਗੇ। ਜਾਦੂ ਬਾਰੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਵੀ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ ਵਧੇਰੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਲਈ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਮੋਬਾਇਲ ਨੰਬਰ ’ਤੇ ਸੰਪਰਕ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

- ਲਖਵਿੰਦਰ ਹਾਲੀ, ਫਰੀਦਕੋਟ ਮੋਬਾ: 98761-63421

ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਕੁਟੇਸ਼ਨਾਂ

ਸੰਸਾਰ ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਮਹਾਨ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਵਿਚਾਰ ਹੁਣ ਇੱਕੋ ਹੀ ਕਿਤਾਬ ਵਿੱਚ

ਘਰ ਬੈਠੇ ਪੁਸਤਕ ਵੀਪੀਪੀ ਰਾਹੀਂ ਮੰਗਵਾਉਣ ਲਈ ਫੋਨ ਕਰੋ 01679-241744

ਸਾਡੇ ਘਰ ਵਿਚ ਹੈ ਰਸਾਇਣਿਕ ਪਦਾਰਥਾਂ ਦਾ ਭੰਡਾਰ

ਜੇਕਰ ਆਪਣੇ ਘਰ ਵਿਚ ਨਿਗ੍ਰਾ ਮਾਰੀ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਹਰੇਕ ਪਦਾਰਥ ਵਿਚ ਰਸਾਇਣਿਕ ਪਦਾਰਥ ਪਾਏ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਭਾਵੇਂ ਉਹ ਰਸੋਈ ਹੈ, ਬਾਥਰੂਮ ਹੈ, ਬੈਡਰੂਮ ਹੈ ਜਾਂ ਡਰਾਇੰਗ ਰੂਮ ਹੈ। ਚਲੋ ਦਿਨ ਤੋਂ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰਕੇ ਸ਼ਾਮ ਤੱਕ ਦੇਖਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਕਿਹੜੇ-ਕਿਹੜੇ ਰਸਾਇਣਿਕ ਪਦਾਰਥਾਂ ਨਾਲ ਵਾਸਤਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ।

ਸਵੇਰ ਨੂੰ ਉੱਠਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਸਭ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਦੇਂਦ ਸਾਡੇ ਕਰਨ ਲਈ ਟੁੱਬਪੇਸਟ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿਚ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਰਸਾਇਣਿਕ ਪਦਾਰਥ ਜਿਵੇਂ-ਸੋਡੀਅਮ ਫਲੋਰਾਈਡ, ਸੋਡੀਅਮ ਹਾਈਡ੍ਰੋਕਸਾਈਡ ਆਦਿ ਮੌਜੂਦ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਟੁੱਬ ਪੇਸਟ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਨਾਲ ਮੂੰਹ ਵਿਚਲੀ ਤੇਜਾਬੀਪਨ ਖ਼ਤਮ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਕਿਉਂਕਿ ਮੂੰਹ ਵਿਚ ਤੇਜਾਬੀਪਨ ਹੋਣ ਨਾਲ ਜੀਵਾਣੂਆਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਲਗਾਤਾਰ ਵਧਦੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਜਿਸ ਕਾਰਨ ਦੰਦਾਂ ਦੀਆਂ ਭਿਆਨਕ ਬਿਮਾਰੀਆਂ ਲੱਗ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ। ਇਸ ਲਈ ਸਵੇਰ ਨੂੰ ਉੱਠਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਤੇ ਰਾਤ ਨੂੰ ਸੌਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਟੁੱਬਪੇਸਟ ਨਾਲ ਬੁਰਸ ਕਰਨ ਦੀ ਆਦਤ ਪਾਉਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਸਾਡੇ ਘਰਾਂ ਵਿਚ ਤੇਜਾਬਾਂ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਖਾਰ ਵੀ ਪਾਏ ਪਾਂਦੇ ਹਨ। ਨਿੰਬੂ, ਸੰਤਰਾ, ਆਚਾਰ, ਫਟਿਆ ਹੋਇਆ ਦੁੱਧ, ਸਿਰਕਾ, ਇਮਲੀ, ਸੇਬ, ਅਮਰੂਦ, ਟਮਾਟਰ, ਚਾਹ, ਕੋਲਡ ਡਰਿੰਕਸ, ਪ੍ਰੋਟੀਨ ਆਦਿ ਵਿਚ ਅਲੱਗ-ਅਲੱਗ ਮਾਤਰਾ ਵਿੱਚ ਤੇਜਾਬ ਪਾਏ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਫਟੇ ਹੋਏ ਦੁੱਧ ਵਿੱਚ ਲੈਕਟਿਕ ਐਸਿਡ, ਨਿੰਬੂ ਵਿਚ ਸਿਟਰਿਕ ਐਸਿਡ, ਸਿਰਕੇ ਵਿਚ ਐਸੀਟਿਕ ਐਸਿਡ, ਇਮਲੀ ਵਿਚ ਟਾਰਟਰਿਕ ਐਸਿਡ, ਟਮਾਟਰ ਤੇ ਅਮਰੂਦ ਵਿੱਚ ਆਕਸੈਲਿਕ ਐਸਿਡ, ਚਾਹ ਵਿੱਚ ਟੈਨਿਕ ਐਸਿਡ, ਕੋਲਡ ਡਰਿੰਕਸ ਵਿਚ ਕਾਰਬੋਨਿਕ ਐਸਿਡ ਅਤੇ ਪ੍ਰੋਟੀਨ ਵਿਚ ਅਮੀਨੋ ਐਸਿਡ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਪਦਾਰਥਾਂ ਵਿਚ ਖੱਟਾਪਨ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਤੇਜਾਬ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਪਦਾਰਥਾਂ ਦਾ ਸਵਾਦ ਕੌੜਾ ਹੋਵੇ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਖਾਰ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਜਦੋਂ ਅਮਲ ਅਤੇ ਖਾਰ ਮਿਲਦੇ ਹਨ ਤਾਂ ਲੂਣ ਬਣਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਅਮਲ ਤੇ ਖਾਰ ਦੋ ਗੁਣ ਖ਼ਤਮ ਹੋ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਘਰ ਵਿਚ ਵਰਤਿਆ ਜਾਂਦਾ ਸਾਧਾਰਨ ਨਮਕ (ਲੂਣ) ਇਸਦੀ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਉਦਾਹਰਨ ਹੈ।

ਸਾਧਾਰਨ ਨਮਕ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਕਾਲਾ ਨਮਕ ਵੀ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਜਿਸਦੀ ਵਰਤੋਂ ਆਮ ਘਰਾਂ ਵਿਚ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਕਾਲੇ ਨਮਕ ਵਿਚ ਥੋੜ੍ਹੀ ਮਾਤਰਾ ਵਿਚ ਸਲਫਰ ਭਾਵ ਗੰਧਕ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਜਿੱਥੇ ਇਹ ਨਮਕ ਬਹੁਤ ਉਪਯੋਗੀ ਹੈ ਉੱਥੇ ਇਸਦੀ ਵਰਤੋਂ ਸਾਵਧਾਨੀ ਨਾਲ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਇਸਦੀ ਜਿਆਦਾ ਵਰਤੋਂ ਨਾਲ ਬਲੱਡ ਪ੍ਰੈਸ਼ਰ ਵਧਣ ਦੀ ਸਮੱਸਿਆ ਪੈਦਾ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਇਸਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਆਇਉਡੀਨ ਯੁਕਤ ਨਮਕ ਖਾਣਾ ਬਹੁਤ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਇਸਦੀ ਕਮੀ ਨਾਲ ਗਿੱਲੜੂ ਰੋਗ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਕਾਰਨ ਗਲੂ ਫੁੱਲ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

ਸਾਡੀ ਰਸੋਈ ਵਿਚ ਨਮਕ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਹੋਰ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਰਸਾਇਣਿਕ ਪਦਾਰਥ ਹੁੰਦੇ ਹਨ, ਆਉ ਉਨ੍ਹਾਂ ਬਾਰੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰੀਏ। ਖੰਡ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਤਾਂ ਰਸੋਈ ਦੀ ਕਲਪਨਾ ਵੀ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਦਸਤ ਲੱਗਣ ਤੇ ਖੰਡ ਤੇ ਨਮਕ ਦਾ ਘੋਲ ਬਣਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਜਿਸਨੂੰ ਉ.ਆਰ. ਐੱਸ ਘੋਲ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਖੰਡ ਵਿਚ ਕਾਰਬਨ, ਆਕਸੀਜਨ ਤੇ ਹਾਈਡ੍ਰੋਜਨ ਤੱਤ ਪਾਏ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਤੇ ਨਮਕ ਵਿਚ ਸੋਡੀਅਮ ਤੇ ਕਲੋਰੀਨ ਵਰਗੇ ਤੱਤ ਪਾਏ ਜਾਂਦੇ ਹਨ।

ਸਤਨਾਮ ਸਿੰਘ ਸੁੰਨੀ
ਫੋਨ ਨੰ: 9855735129

ਸਿਕੰਜਵੀ ਜਿਸਨੂੰ ਗਰਮੀਆਂ ਵਿਚ ਆਮ ਤੌਰ ਤੇ ਵਰਤਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਵਿਚ ਨਮਕ, ਖੰਡ ਤੇ ਨਿੰਬੂ ਦਾ ਘੋਲ ਘੋਲਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਨਿੰਬੂ ਵਿਚ ਸਿਟਰਿਕ ਐਸਿਡ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਵਿਟਾਮਿਨ C ਦਾ ਇੱਕ ਵਧੀਆ ਸ੍ਰੋਤ ਹੈ। ਭੋਜਨ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਮਸਾਲਿਆਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿਚ ਹਲਦੀ, ਲਾਲ ਮਿਰਚ, ਧਨੀਆਂ, ਜੀਰਾ, ਦਾਲਚੀਨੀ, ਕਾਲੀ ਮਿਰਚ, ਇਲਾਇਚੀ, ਲੱਗ, ਕੇਸਰ, ਜੈਫਲ ਆਦਿ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਮਸਾਲਿਆਂ ਦੇ ਤੌਰ ਤੇ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਸਾਰੇ ਮਸਾਲਿਆਂ ਵਿਚ ਵਿਭਿੰਨ ਕਿਸਮਾਂ ਦੇ ਰਸਾਇਣਿਕ ਪਦਾਰਥ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਜਿਹੜੇ ਸਾਡੀ ਸਿਹਤ ਨੂੰ ਸਰੀਰਕ ਬਿਮਾਰੀਆਂ ਨਾਲ ਲੜਨ ਦੀ ਤਾਕਤ ਨੂੰ ਬਰਕਰਾਰ ਰੱਖਦੇ ਹਨ।

ਹਲਦੀ ਸਾਡੇ ਸਰੀਰ ਲਈ ਕਈ ਪੱਖਾਂ ਤੋਂ ਲਾਭਕਾਰੀ ਹੈ। ਇਹ ਬਹੁਤ ਉੱਤਮ ਸੁਣੀ ਦੀ ਕੁਦਰਤੀ ਐਂਟੀ ਬਾਇਓਟਿਕ ਹੈ। ਹਲਦੀ ਵਿਚ ਪਾਏ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਰਸਾਇਣ ਕੁਰਕੁਮੀਨ ਵਿਚ ਕੇਂਸਰ ਤੇ ਮੋਤੀਆ ਬਿੰਦ ਨਾਲ ਲੜਨ ਵਾਲੇ ਐਂਟੀਆਕਸੀਡੈਂਟ ਗੁਣ ਮੌਜੂਦ ਹਨ। ਦਾਲਚੀਨੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਨਾਲ ਸੂਗਰ ਦੇ ਰੋਗੀਆਂ ਨੂੰ ਬਹੁਤ ਫਾਇਦਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਸਾਰੇ ਮਸਾਲਿਆਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਸਾਵਧਾਨੀ

ਨਾਲ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਕਿਉਂਕਿ ਅਧਿਕ ਮਾਤਰਾ ਵਿਚ ਮਸਾਲੇਦਾਰ ਭੋਜਨ ਖਾਣ ਨਾਲ ਐਸੀਡਿਟੀ (ਤੇਜਾਬੀਪਨ) ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਲਾਲ ਮਿਰਚ ਦੀ ਜਿਆਦਾ ਵਰਤੋਂ ਪੇਟ ਵਿਚ ਅਲਰਜੀ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਮਸਾਲਿਆਂ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾਂ ਭੋਜਨ ਵਿਚ ਹਰਾ ਧਨੀਆਂ, ਕੜੀ ਪੱਤਾ ਆਦਿ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਵੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਕਈ ਅਹਿਮ ਰਸਾਇਣਿਕ ਪਦਾਰਥ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਪਿਆਜ਼, ਅਦਰਕ, ਲਸਣ ਵੀ ਭੋਜਨ ਨੂੰ ਸਵਾਦਿਸ਼ਟ ਬਣਾਉਂਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਵੀ ਕਈ ਰਸਾਇਣਿਕ ਪਦਾਰਥ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਪਿਆਜ਼ ਨੂੰ ਕੱਟਣ ਤੇ ਅੱਖਾਂ ਵਿਚ ਹੁੰਝੂ ਆ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਕਿਉਂਕਿ ਪਿਆਜ਼ ਵਿਚ ਕੁਝ ਖਾਸ ਕਿਸਮ ਦਾ ਰਸਾਇਣਿਕ ਪਦਾਰਥ ਭਾਵ ਸਲਫਰ ਦੇ ਯੋਗਿਕ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਜਿਸ ਨਾਲ ਅਜਿਹਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਤੇ ਇਸਦੀ ਸੁਗੰਧ ਵੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਜਦੋਂ ਪਿਆਜ਼ ਨੂੰ ਕੱਟਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਇਸ ਵਿਚ ਮੌਜੂਦ ਐਸ-1 ਪ੍ਰੋਪੇਨੋਲ ਸਿਸਟੀਨ ਸਲਫਾਕਸਾਈਡ ਨਾਮਕ ਸਲਫਰ ਦਾ ਯੋਗਿਕ ਵਿਘਟਤ ਹੋ ਕੇ ਪ੍ਰੋਪੇਨਥੀਆਲ-ਐਸ ਆਕਸਾਈਡ ਨਾਮ ਯੋਗਿਕ ਬਣ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਯੋਗਿਕ ਵਿਚ ਤਿੰਨ ਕਾਰਬਨ, ਛੇ ਹਾਈਡ੍ਰੋਜਨ ਦੇ ਪ੍ਰਮਾਣੂਆਂ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾਂ ਇੱਕ ਸਲਫਰ ਅਤੇ ਇੱਕ ਆਕਸੀਜਨ ਦਾ ਪ੍ਰਮਾਣੂ ਵੀ ਮੌਜੂਦ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਜਦੋਂ ਇਹ ਵਾਸ਼ਪਸ਼ੀਲ ਯੋਗਿਕ ਸਾਡੀਆਂ ਅੱਖਾਂ ਵਿਚ ਪਹੁੰਚਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਇਹ ਪਾਣੀ ਦੇ ਨਾਲ ਕਿਰਿਆ ਕਰਕੇ ਪ੍ਰੋਪੇਨਾਲ, ਸਲਫਿਊਰਿਕ ਐਸਿਡ ਅਤੇ ਹਾਈਡ੍ਰੋਜਨ ਸਲਫਾਈਡ ਨਾਮਕ ਰਸਾਇਣ ਬਣਾਉਂਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਰਸਾਇਣ ਦੇ ਕਾਰਣ ਸਾਡੀਆਂ ਅੱਖਾਂ ਵਿਚ ਪਾਣੀ ਵਗਣ ਲੱਗ ਪੈਂਦਾ ਹੈ। ਲਸਣ ਦੀ ਨਿਯਮਤ ਵਰਤੋਂ ਖੂਨ ਦੇ ਦਬਾਅ ਅਤੇ ਕੋਲੈਸਟ੍ਰੋਲ ਨੂੰ ਨਿਯੰਤਰਿਤ ਕਰਨ ਵਿਚ ਮਦਦ ਕਰਦੀ ਹੈ।

ਕਣਕ, ਮੱਕੀ, ਚਾਵਲ ਆਦਿ ਵਿਚ ਮੁੱਖ ਰੂਪ ਵਿਚ ਕਾਰਬੋਹਾਈਡ੍ਰੇਟ ਨਾਮਕ ਰਸਾਇਣਿਕ ਪਦਾਰਥ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਦਾਲਾਂ ਤੇ ਮੀਟ, ਮੱਛੀ, ਅੰਡੇ ਆਦਿ ਪ੍ਰੋਟੀਨ ਦੇ ਭਰਪੂਰ ਸ੍ਰੋਤ ਹਨ। ਦੁੱਧ ਬਹੁਤ ਹੀ ਪੌਸ਼ਟਿਕ ਪਦਾਰਥ ਹੈ। ਇਸ ਵਿਚ ਪ੍ਰੋਟੀਨ ਕਾਰਬੋਹਾਈਡ੍ਰੇਟ, ਖਣਿਜ, ਚਰਬੀ, ਵਿਟਾਮਿਨ ਆਦਿ ਰਸਾਇਣਿਕ ਪਦਾਰਥ ਮੌਜੂਦ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਕਰਕੇ ਹੀ ਦੁੱਧ ਨੂੰ ਸ਼ੈਪਰਨ ਆਹਾਰ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਦੁੱਧ ਵਿਚ ਪ੍ਰੋਟੀਨ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿਚ ਕੇਸੀਨ, ਵਿਟਾਮਿਨ-ਏ, ਖਣਿਜ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿਚ ਕੈਲਸ਼ੀਅਮ ਮੌਜੂਦ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਫਲਾਂ ਅਤੇ ਸਬਜ਼ੀਆਂ ਵਿਚ ਲਾਈਕੋਪੀਨ, ਕੈਰੋਟੀਨ, ਫੋਲੇਟ, ਆਈਸੋ ਬਾਇਓਨੋਟਸ, ਖਣਿਜ, ਵਿਟਾਮਿਨ ਆਦਿ ਪਾਏ ਜਾਂਦੇ ਹਨ।

ਰਸੋਈ ਘਰ ਵਿਚ ਮਿੱਠਾ ਸੋਡਾ ਵੀ ਇਕ ਅਹਿਮ ਅੰਗ ਹੈ। ਜਿਸ ਵਿਚ ਰਸਾਇਣ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿਚ ਸੋਡੀਅਮ ਬਾਈਕਾਰਬੋਨੇਟ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਇਕ ਖਾਰ ਹੈ। ਇਹ ਪਾਣੀ ਵਿਚ ਘੁਲਣਸ਼ੀਲ ਹੈ ਇਸ ਕਰਕੇ ਇਸ ਨੂੰ ਐਲਕਲੀ ਵੀ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਮਧੁਮੱਖੀ ਕੱਟਣ ਤੇ ਉਸ ਉੱਪਰ ਮਿੱਠਾ ਸੋਡਾ ਲਗਾਉਣ ਤੇ ਆਰਾਮ ਮਿਲਦਾ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਉਹ ਸਾਡੇ ਸਾਡੇ ਸਰੀਰ ਵਿਚ ਫਾਰਮਿਕ ਐਸਿਡ ਛੱਡਦੇ ਹਨ ਤੇ ਇਹ ਖਾਰ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਜਦੋਂ ਖਾਰ ਤੇ ਤੇਜ਼ਾਬ ਕਿਰਿਆ ਕਰਦੇ ਹਨ ਤਾਂ ਦੋਵੇਂ ਉਦਾਸੀਨ ਹੋ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਘਰਾਂ ਵਿਚ ਕੋਕ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਬੇਕਿੰਗ ਪਾਊਡਰ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿਚ ਮਿੱਠਾ ਸੋਡਾ ਤੇ ਟਾਰਟੇਰਿਕ ਐਸਿਡ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਜਦੋਂ ਬੇਕਿੰਗ ਪਾਊਡਰ ਨੂੰ ਗਰਮ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਤੇ ਇਹ ਵਿਘਟਤ ਹੋ ਕੇ ਕਾਰਬਨ ਡਾਈਆਕਸਾਇਡ ਗੈਸ ਤੇ ਸੋਡੀਅਮ ਕਾਰਬੋਨੇਟ ਬਣਾਉਂਦਾ ਹੈ। ਕਾਰਬਨ ਡਾਈਆਕਸਾਇਡ ਕੋਕ ਨੂੰ ਫੈਲਾਉਣ 'ਚ ਮਦਦ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਜਦੋਂ ਕਿ ਸੋਡੀਅਮ ਕਾਰਬੋਨੇਟ ਕਾਰਨ ਪੈਦਾ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਕੁਸੈਲੇਪਣ ਨੂੰ ਟਾਰਟੇਰਿਕ ਐਸਿਡ ਦੂਰ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਜੈਮ, ਮੁਰੰਬਾ ਅਤੇ ਆਚਾਰ ਆਦਿ ਨੂੰ ਲੰਬੇ ਸਮੇਂ ਤੱਕ ਰੱਖਣ ਲਈ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਪ੍ਰੀਜਰਵੇਟਿਵ ਪਾਏ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਨਮਕ, ਚੀਨੀ, ਸਿਰਕੇ, ਸਰੋਂ ਦੇ ਤੇਲ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਸੋਡੀਅਮ ਬੈਜੋਏਟ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਵੀ ਪ੍ਰੀਜਰਵੇਟਿਵ ਦੇ ਤੌਰ ਤੇ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਗੁੜ ਅਤੇ ਸ਼ਹਿਦ ਵਿਚ ਵੀ ਕਈ ਰਸਾਇਣਿਕ ਪਦਾਰਥ ਪਾਏ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਗੁੜ ਵਿਚ ਕੈਲਸ਼ੀਅਮ ਅਤੇ ਫਾਸਫੋਰਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਤਾਂਬਾ ਤੇ ਲੋਹਾ ਧਾਤਾਂ ਵੀ ਮੌਜੂਦ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ। ਇਸ ਵਿਚ ਫੌਲਿਕ ਐਸਿਡ ਵੀ ਹੁੰਦਾ ਹੈ।

ਘਰਾਂ ਵਿਚ ਪੋਟਾਸ਼ੀਅਮ ਪਰਮੈਗਾਨੇਟ ਜਿਸਨੂੰ ਆਮ ਤੌਰ ਤੇ ਲਾਲ ਦਵਾਈ ਵਜੋਂ ਜਾਣਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਆਮ ਕੀਤੀ

ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਗੰਦੇ ਪਾਣੀ ਨੂੰ ਸਾਫ਼ ਕਰਨ ਲਈ, ਬਜ਼ਾਰੋਂ ਲਿਆਈਆਂ ਸਬਜ਼ੀਆਂ ਨੂੰ ਧੋਣ ਲਈ, ਜਾਂ ਬਰਤਨਾਂ ਨੂੰ ਸਾਫ਼ ਕਰਨ ਲਈ ਇਸਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਰਸੋਈ ਘਰ ਵਿਚ ਐਲ.ਪੀ.ਜੀ. ਨਾਮਕ ਗੈਸ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਜੋ ਕਿ ਕਈ ਰਸਾਇਣਾਂ ਦਾ ਮਿਸ਼ਰਣ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਬਿਊਟੇਨ, ਪ੍ਰੋਪੇਨ ਅਤੇ ਈਥੇਨ। ਇਸਦੀ ਲੀਕੇਜ਼ ਦਾ ਪਤਾ ਲਗਾਉਣ ਲਈ ਇਸ ਵਿਚ ਈਥਾਈਲ ਮਰਕੈਪਟਾਨ ਨਾਮਕ ਰਸਾਇਣਿਕ ਪਦਾਰਥ ਪਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਮਿੱਟੀ ਦਾ ਤੇਲ, ਮੋਮਬੱਤੀ ਵਿਚ ਵੀ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਰਸਾਇਣ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਬਰਤਨਾਂ ਨੂੰ ਧੋਣ ਲਈ ਵਰਤੇ ਜਾਂਦੇ ਪਾਊਡਰ, ਟਿੱਕੀ ਆਦਿ ਦਾ ਨਿਰਮਾਣ ਵੀ ਰਸਾਇਣਾਂ ਤੋਂ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਸਵੇਰੇ ਉੱਠਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਹਰ ਵਿਅਕਤੀ ਚੁਸਤ ਹੋਣ ਲਈ ਚਾਹ ਜਾਂ ਕੌਫ਼ੀ ਪੀਂਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿਚ ਕੈਫੀਨ ਨਾਂ ਦਾ ਰਸਾਇਣ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਟੈਨਿਨ ਵੀ ਚਾਹ ਜਾਂ ਕੌਫ਼ੀ ਵਿਚ ਮੌਜੂਦ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਇਕ ਕੱਪ ਚਾਹ ਵਿਚ 150 ਮਿ: ਗ੍ਰਾਮ ਟੈਨਿਨ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਟੈਨਿਨ ਯੌਗਿਕਾਂ ਨਾਲ ਕਿਰਿਆ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਟੈਨਿਕ ਐਸਿਡ ਵਿਚ ਬਦਲ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਕਰਕੇ ਪੇਟ ਵਿਚ ਐਸੀਡਿਟੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਜਿਆਦਾ ਚਾਹ ਪੀਣ ਨਾਲ ਵਿਅਕਤੀ ਭੁੱਖ ਨਾ ਲੱਗਣ ਦੀ ਬਿਮਾਰੀ ਤੋਂ ਵੀ ਪੀੜਤ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਨਵੀਂ ਖੋਜ ਮੁਤਾਬਿਕ ਚਾਹ ਵਿਚ ਮੀਥਾਈਲ ਜੈਥਿਨ ਨਾਮਕ ਰਸਾਇਣਿਕ ਪਦਾਰਥ ਪਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਜੋ ਦਮਾ ਰੋਗੀਆਂ ਲਈ ਲਾਹੇਵੰਦ ਹੈ। ਇਹ ਰਸਾਇਣ ਗੁਰਦਿਆ ਦੀ ਕੰਮ ਕਰਨ ਦੀ ਕੁਸ਼ਲਤਾ ਨੂੰ ਕਾਇਮ ਰੱਖਦਾ ਹੈ। ਚਾਹ ਵਿਚ ਫਲੋਵੋਨਾਇਡ ਨਾਮਕ ਪਦਾਰਥ ਦੇ ਹੋਣ ਦਾ ਵੀ ਪਤਾ ਲੱਗਿਆ ਹੈ ਜੋ ਕਿ ਦਿਲ ਦੇ ਰੋਗਾਂ ਤੋਂ ਬਚਾਉਣ ਲਈ ਅਹਿਮ ਭੂਮਿਕਾ ਨਿਭਾਉਂਦਾ ਹੈ। ਖੂਨ ਦੇ ਦਬਾਉ ਨੂੰ ਕੰਟਰੋਲ ਕਰਨ ਲਈ ਵੀ ਇਹ ਲਾਹੇਵੰਦ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਚਾਹ

ਵਿਚ ਗਾਮਾ ਟਿਮਿਉਨੋ ਬਿਊਟੈਰਿਕ ਐਸਿਡ ਕੈਟਿਚੀਨ ਐਟੀਆਕਸੀਡੈਂਟ ਰਸਾਇਣ ਮੌਜੂਦ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਖਾਂਸੀ ਜੁਕਾਮ ਹੋਣ ਤੇ ਚਾਹ ਵਿਚ ਤੁਲਸੀ+ਅਦਰਕ ਪਾਕੇ ਪੀਣ ਨਾਲ ਬਹੁਤ ਫਾਇਦਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਰਸੋਈ ਘਰ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਨਿਕਲ ਕੇ ਜਦੋਂ ਅਸੀਂ ਬੈਂਡਰੂਮ ਜਾਂ ਡਰਾਇੰਗ ਰੂਮ ਤੇ ਨਜ਼ਰ ਮਾਰੀਏ ਤਾਂ ਦੀਵਾਰਾਂ ਉੱਪਰ ਕੀਤੇ ਗਏ ਰੰਗ, ਡਿਸਟੈਂਪਰ, ਪੇਂਟ ਆਦਿ ਵੀ ਰਸਾਇਣਾਂ ਤੋਂ ਤਿਆਰ ਕੀਤੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਡੈਕੋਰੇਸ਼ਨ ਲਈ ਵਰਤੇ ਗਏ ਕੱਚ, ਪਲਾਸਟਿਕ, ਲੋਹਾ, ਐਲੂਮੀਨੀਅਮ ਆਦਿ ਵੀ ਵਿਭਿੰਨ ਰਸਾਇਣਾਂ ਤੋਂ ਤਿਆਰ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਨਾਨਸਟਿਕ ਬਰਤਨਾਂ ਵਿਚ ਵੀ ਟੈਫਲੋਨ ਨਾਮਕ ਰਸਾਇਣ ਦੀ ਪਰਤ ਚੜਾਈ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਡਰੈਸਿੰਗ ਰੂਮ ਵਿਚ ਵਰਤੇ ਜਾਂਦੇ ਨੇਲ ਪਾਲਿਸ਼, ਸੈਂਟ, ਸ਼ੇਵਿੰਗ ਕ੍ਰੀਮ, ਸ਼ੇਵਿੰਗ ਲੋਸ਼ਨ, ਪਾਊਡਰ, ਤੇਲ, ਕ੍ਰੀਮ ਆਦਿ ਸਾਰੇ ਪਦਾਰਥਾਂ ਵਿਚ ਵਿਭਿੰਨ ਕਿਸਮਾਂ ਦੇ ਰਸਾਇਣ ਪਦਾਰਥ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਬਾਬਰੂਮ ਵਿਚ ਨਿਗ੍ਰਾ ਮਾਰੀਏ ਤਾਂ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਪਦਾਰਥ ਜਿਵੇਂ ਸਰਫ, ਸੋਡਾ, ਸਾਬਣ, ਸ਼ੈਪੂ ਆਦਿ ਵਿਭਿੰਨ ਰਸਾਇਣਾਂ ਤੋਂ ਤਿਆਰ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਟਾਇਲਟਾਂ, ਬਾਬਰੂਮ, ਵਾਸ਼ਬੋਸਿਨ ਆਦਿ ਨੂੰ ਸਾਫ਼ ਕਰਨ ਲਈ ਹਾਈਡ੍ਰੋਕਲੋਰਿਕ ਐਸਿਡ ਦਾ ਪ੍ਰਯੋਗ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਔਰਤਾਂ ਦੇ ਗਹਿਣੇ ਵੀ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਧਾਤਾਂ ਤੋਂ ਬਣਦੇ ਹਨ ਜਿਵੇਂ ਸੋਨਾ, ਚਾਂਦੀ, ਪਲੈਟੀਨਮ ਆਦਿ ਸਾਡੇ ਪਹਿਨਣ ਵਾਲੇ ਕੱਪੜੇ ਵੀ ਪਾਲੀਸਰ ਤੋਂ ਬਣਦੇ ਹਨ ਜਿਵੇਂ ਟੈਰੀਲੀਨ, ਟੈਰੀਕਾਟ, ਟੈਰੀਵੂਲ, ਨਾਈਲੋਨ ਆਦਿ। ਕੱਪੜਿਆਂ ਨੂੰ ਕੀੜੇ ਤੋਂ ਕੱਟਣ ਲਈ ਬਚਾਉਣ ਲਈ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਨੈਫਥੇਲੀਨ ਨਾਮਕ ਗੋਲੀਆਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਤੁਸੀਂ ਜਦੋਂ ਵੀ ਆਪਣੇ-ਆਪਣੇ ਘਰਾਂ ਵਿਚ ਨਿਗ੍ਰਾ ਮਾਰੀਏ ਤਾਂ ਚਾਹੇ ਪਾਸੇ ਰਸਾਇਣ ਹੀ ਰਸਾਇਣ ਦੇਖਣ ਨੂੰ ਮਿਲਣਗੇ।

ਬੱਚਿਆਂ ਦੀ ਮਾਹਿਰ ਡਾਕਟਰ ਹਰਸ਼ਿੰਦਰ ਕੌਰ ਐਮ. ਡੀ. ਦੁਆਰਾ ਲਿਖੀਆਂ ਕਿਤਾਬਾਂ ਹੁਣ ਰਿਆਇਤੀ ਦਰ 'ਤੇ